

การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก
ในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

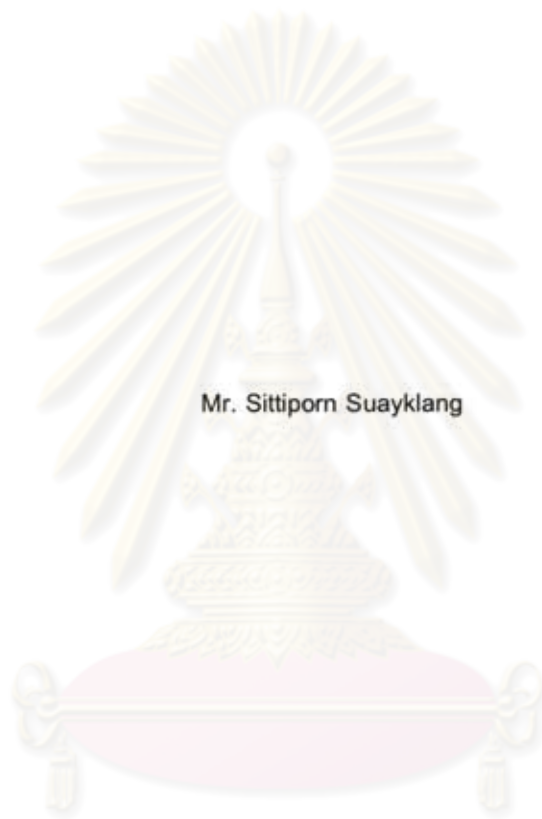
นายสิทธิพร สายกลาง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2553
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5 2 8 3 4 4 6 5 2 7

PROPOSED GUIDELINES FOR ORGANIZING WESTREN MUSIC HISTORY COURSE
IN MUSIC CURRICULA IN PUBLIC HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Mr. Sittiporn Suayklang

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Music Education

Department of Art, Music and Dance Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2010

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอน
วิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในหลักสูตรดนตรี
ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

โดย

นายสิทธิพร สวยกลาง

สาขาวิชา

ดนตรีศึกษา

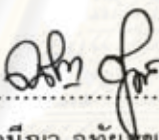
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์

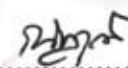
คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.ดณิญา อุทัยสุข)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์ ดร.ณัฐฉิมา บริบูรณ์วีรย์)

คณบดีคณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สิทธิพร สวยกกลาง: การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. (PROPOSED GUIDELINES FOR ORGANIZING WESTREN MUSIC HISTORY COURSE IN MUSIC CURRICULA IN PUBLIC HIGHER EDUCATION INSTITUTES)

อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รศ. ดร. ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์. 192 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนและนำเสนอแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ โดยมีกลุ่มประชากร คือ รายวิชาประวัติศาสตร์ตะวันตกและผู้สอนในมหาวิทยาลัยของรัฐที่เปิดสอนหลักสูตรดนตรีมากกว่า 10 ปีโดยรับผู้เรียนจำนวนจำกัด จำนวน 10 สถาบันทั่วทั้งประเทศและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก 5 ท่าน ใช้เทคนิคการวิจัยเอกสารและเทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบเก็บข้อมูลเอกสารและแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาและสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน และพิสัยระหว่างควอไทล์

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) สภาพของวิชาเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรดนตรีในทุกสถาบัน มีเนื้อหาประกอบด้วยประวัติศาสตร์และวรรณคดีดนตรีตะวันตกตั้งแต่ยุคกลางจนถึงยุคศตวรรษที่ 20 สอนโดยวิธีบรรยายเป็นหลัก ประเมินผลโดยการสอบวัดความรู้
- 2) การนำเสนอแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ตะวันตก แบ่งเป็น 3 รูปแบบ คือ 2.1) การสอนแบบประวัติศาสตร์ทั่วไป 2.2) การสอนแบบเรื่องคัดเฉพาะ 2.3) การสอนแบบผสมผสานแบบประวัติศาสตร์ทั่วไปและแบบเรื่องคัดเฉพาะ ซึ่งทั้ง 3 รูปแบบมีความเหมาะสมกับสภาพผู้เรียนและผู้สอนที่ต่างกัน โดยมีแนวทางในการจัดการเรียนการสอน คือ (1) การกำหนดจุดประสงค์ ทั้ง 3 รูปแบบควรกำหนดให้ผู้เรียนมีทักษะครบทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัยและจิตพิสัยเกี่ยวกับประวัติและวรรณคดีดนตรีตะวันตก (2) การกำหนดเนื้อหาสาระ ควรประกอบไปด้วยเนื้อหาด้านพื้นฐาน สังคม แนวคิด รูปแบบและองค์ประกอบของดนตรีในแต่ละยุคสมัย ผลงานและชีวประวัติของนักประพันธ์เพลงที่สำคัญ แต่การสอนแบบเรื่องคัดเฉพาะเป็นการศึกษาในเชิงลึกของเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ (3) วิธีการสอน ควรใช้การสอนแบบบรรยายประกอบการอภิปราย โดยการสอนแบบเรื่องคัดเฉพาะควรสอนในชั้นเรียนขนาดเล็กที่เน้นการอภิปราย และ (4) วัดและประเมินผล ด้วยการสอบวัดความรู้ด้วยข้อสอบแบบปรนัยและอัตนัย รายงานและกิจกรรมการฟังบทเพลง

ภาควิชา ..... ศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา

สาขาวิชา ..... ดนตรีศึกษา

ปีการศึกษา 2554

ลายมือชื่อนิสิต สิทธิพร สวยกกลาง

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์

5283446527: MAJOR MUSIC EDUCATION

KEYWORDS: MUSIC HISTORY COURSE/ ORGANIZING / HIGHER EDUCATION

SITTIPORN SUAYKLANG: PROPOSED GUIDELINES FOR ORGANIZING WESTERN MUSIC HISTORY COURSE IN MUSIC CURRICULA IN PUBLIC HIGHER EDUCATION INSTITUTES. ADVISOR: ASSOC. PROF. NARUTT SUTTACHITT, Ph.D. 192 pp.

The purpose of this research is twofold, firstly, study the organization of instruction, secondly, propose guidelines for the organization for instruction of Western music history courses in music programs in public higher education institutes. This study utilized institutes that have been offering Western music history courses in excess of ten years and that have a limited number of students accepted into their music programs, in addition five respected and experienced music history instructors were interviewed. The research methodologies used were document research and Delphi techniques; the research instruments were questionnaires and data recording units; data was analyzed with content analysis and descriptive statistics: frequency, average, standard deviation, median and interquartile range.

The research result shows that:

1) Western music history courses are mandatory in all music programs of every institute participated in this study. The majority of these music programs divide the Western music history and literature content into one to three consecutive courses with lecturing as the mean of instruction. The content concerning music development from the Middle Age to mid-twentieth century is taught through works and lives of mainstream composers of the eras. Students are assessed by examinations.

2) Proposed guidelines for organizing courses are divided into three model; 2.1) General Western music history 2.2) Selected topic in Western music history and 2.3) Combined general Western music history and selected topic Western music history. The three models a condition for differences students and teachers, There are following managements; (1) Objective – three models identified as the learner completed three domains; cognitive domain, psychomotor domain and effective domain about Western music history and literatures. (2) Content - preferably consisted of social background, concept, forms and elements in each era, works and biographies of important composers but the selected topic model to study in specific story. (3) Teaching method - should be lecture and discussion. The selected topics should be taught in small classes that emphasize discussion. (4) Evaluation - testing knowledge and understanding of the learner by paper and pencil tests, including report and listening activity.

Department : Art, Music and Dance Education

Student's Signature

Sittiporn S.

Field of Study : Music Education

Advisor's Signature

[Signature]

Academic Year : 2010

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยการอบรม คุณและถ่ายทอดความรู้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร. ณรุทธ์ สุทธจิตต์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่เสียสละเวลาในการตรวจสอบปรับปรุงและแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. ดนัญญา อุทัยสุข ประธานสอบวิทยานิพนธ์ ที่คอยให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์และเป็นผู้อบรมสั่งสอนผู้วิจัยตลอดระยะเวลาในการศึกษาในครั้งนี้

ขอขอบคุณ อาจารย์ ดร. ณัฐภูมิ บริบูรณ์วิริย์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่สละเวลาให้คำแนะนำและตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในสถาบันอุดมศึกษาทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณ ผศ. ดร. รังสิพันธุ์ แข็งขัน อาจารย์ ดร. ภาวศุทธิ์ พิริยะพงษ์รัตน์ ที่คอยให้คำแนะนำ ให้กำลังใจและประสบการณ์ทางดนตรีที่ดีแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณ คุณอวยพร วิสุทธิแพทย์ มารดาของผู้วิจัยที่คอยเป็นกำลังใจและให้การสนับสนุนด้านการศึกษาแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

ขอขอบคุณ นายอมานัต จันทรวีโรฒ นายณัทธี เชียงชนะ นางสาวระพี นภาวรรณ ตลอดจนถึงน้องครุศาสตร์ดนตรีและเพื่อนปริญญาโท ดนตรีศึกษา รุ่นที่ 2 ทุกคนที่ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยเสมอมาตลอดการศึกษาในครั้งนี้

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มอบทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์สำหรับนิสิตให้แก่ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภาพ.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	3
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	4
นิยามศัพท์.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
ตอนที่ 1 วิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก.....	7
1.1 ประวัติความเป็นมาและขอบเขตการศึกษาประวัติศาสตร์ดนตรี ตะวันตก.....	7
ตอนที่ 2 หลักสูตรดนตรี ระดับอุดมศึกษา	10
2.1 ประวัติความเป็นมาของหลักสูตรดนตรี ระดับอุดมศึกษา ประเทศไทย.....	10
2.2 การเรียนการสอนวิชาประวัติดนตรีตะวันตก ระดับอุดมศึกษา ประเทศไทย.....	11
ตอนที่ 3 การพัฒนาการเรียนการสอน.....	18
3.1 การกำหนดจุดประสงค์.....	19
3.2 การเลือกเนื้อหา.....	20
3.3 การเลือกรูปแบบวิธีการสอน.....	21
3.4 การประเมินผล.....	24
ตอนที่ 4 เทคนิคการวิจัย.....	25
4.1 การวิจัยเอกสาร	25
4.2 การวิจัยอนาคตแบบเทคนิคเดลฟาย.....	26

บทที่	หน้า
ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	27
กรอบแนวคิดการวิจัย	30
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	33
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ.....	41
1.1 การวิเคราะห์เอกสาร.....	41
1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามสำหรับผู้สอน.....	46
1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ.....	68
ตอนที่ 2 แนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ.....	77
2.1 หลักการและสาระสำคัญในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษา ของรัฐ.....	77
2.2 แนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรี ตะวันตกในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ.....	79
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	98
สรุปผลการวิจัย	100
อภิปรายผล	117
ข้อเสนอแนะ	129
รายการอ้างอิง.....	131
ภาคผนวก	137
ภาคผนวก ก แบบสอบถามสำหรับผู้สอน.....	138
ภาคผนวก ข แบบสอบถามสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ.....	154
ภาคผนวก ค แบบเก็บข้อมูลประกอบการวิเคราะห์เอกสาร.....	179
ภาคผนวก ง รายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในสถาบันอุดมศึกษา.....	181
ภาคผนวก จ เนื้อหารายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก.....	184
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	192

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	วิชาประวัติศาสตร์ดนตรีในหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต ฉบับปี พ.ศ. 2504.....	12
2	วิชาประวัติศาสตร์ดนตรีในหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต ฉบับปี พ.ศ. 2520.....	12
3	วิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในหลักสูตรดนตรีของประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษ.....	16
4	วิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในหลักสูตรดนตรีของประเทศอังกฤษ.....	14
5	ชื่อภาษาไทยของรายวิชา.....	42
6	ชื่อภาษาอังกฤษของรายวิชา.....	42
7	จำนวนหน่วยกิตรายวิชา.....	43
8	จำนวนชั่วโมงในการเรียนการสอน: 1 สัปดาห์.....	43
9	จุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน.....	44
10	รูปแบบวิธีการสอน.....	44
11	การวัดและประเมินผล.....	45
12	สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	46
13	แสดงค่าเฉลี่ย (M) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับความ คิดเห็นของผู้สอนในด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน.....	48
14	แสดงค่าร้อยละการสอนเนื้อหา ยุคโบราณ (Antiquity).....	50
15	แสดงค่าร้อยละการสอนเนื้อหา ยุคกลาง (Middle Ages).....	50
16	แสดงค่าร้อยละการสอนเนื้อหา ยุคเรอเนสซองส์ (Renaissance).....	51
17	แสดงค่าร้อยละการสอนเนื้อหา ยุคบาโรก (Baroque).....	52
18	แสดงค่าร้อยละการสอนเนื้อหา ยุคคลาสสิก (Classical).....	53
19	แสดงค่าร้อยละการสอนเนื้อหา ยุคโรแมนติก (Romantic).....	54
20	แสดงค่าร้อยละการสอนเนื้อหา ยุคศตวรรษที่ 20.....	56
21	แสดงค่าร้อยละการสอนเนื้อหา รายชื่อนักประพันธ์เพลง.....	57
22	แสดงค่าเฉลี่ย (M) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับความ คิดเห็น ของผู้สอนในด้านการรูปแบบวิธีการสอน.....	59
23	แสดงค่าเฉลี่ย (M) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับความ คิดเห็นของผู้สอนในด้านการวัดและประเมินผล.....	60

ตารางที่		หน้า
24	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้สอนในด้านวิธีการสอนที่เหมาะสมในการใช้สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก.....	61
25	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้สอนในด้านการจัดจำนวนรายวิชาและขอบเขตของเนื้อหาที่เหมาะสมในการใช้สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก.....	62
26	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้สอนในด้านการจัดจำนวนหน่วยกิตต่อ 1 รายวิชาที่เหมาะสมในการใช้สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกจัดลำดับตามความถี่.....	62
27	แสดงคำร้อยละของความคิดเห็นของผู้สอนในด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกเกี่ยวกับความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในระดับสถาบันของตนเอง.....	63
28	แสดงคำร้อยละของความคิดเห็นของผู้สอนในด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกเกี่ยวกับความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในระดับประเทศ.....	64
29	แสดงปัญหาที่พบในการเรียนการสอน.....	65
30	แสดงข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....	66
31	มัชยฐาน (Mdn) ความต่างระหว่างฐานนิยมและพิสัยระหว่างควอไทล์ (IRQ) ของระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิด้านการกำหนดจุดประสงค์.....	67
32	มัชยฐาน (Mdn) ความต่างระหว่างฐานนิยมและพิสัยระหว่างควอไทล์ (IRQ) ของระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิด้านกรอบเนื้อหาสาระ.....	69
33	มัชยฐาน (Mdn) ความต่างระหว่างฐานนิยมและพิสัยระหว่างควอไทล์ (IRQ) ของระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิด้านรูปแบบวิธีสอน.....	71
34	มัชยฐาน (Mdn) ความต่างระหว่างฐานนิยมและพิสัยระหว่างควอไทล์ (IRQ) ของระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผลด้วยข้อสอบ แบบเลือกตอบหรือแบบบรรยาย.....	73
35	มัชยฐาน (Mdn) ความต่างระหว่างฐานนิยมและพิสัยระหว่างควอไทล์ (IRQ) ของระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผลด้วยการสังเกต.....	75
36	แนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกแบบเปิดสอนเฉพาะวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไป.....	79

ตารางที่		หน้า
37	แนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกแบบเปิดสอนเฉพาะวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก.....	88
38	แนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกแบบผสมผสานระหว่างวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก.....	94
39	รายชื่อหนังสือภาษาอังกฤษ.....	96
40	รายชื่อหนังสือภาษาไทย.....	96
41	คุณสมบัติประกอบการตัดสินใจในการเลือกแนวทาง.....	97

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ขั้นตอนในการออกแบบหลักสูตร.....	19
2	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	32
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	33

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหาในการวิจัย

หลักสูตรดนตรี เป็นหลักสูตรหนึ่งที่เปิดสอนในระดับอุดมศึกษา แบ่งออกเป็นวิชาเอกที่หลากหลาย เช่น สาขาวิชาดนตรีศึกษา สาขาการแสดงดนตรี สาขาการประพันธ์ดนตรีและสาขาธุรกิจดนตรี/ดนตรีเชิงพาณิชย์ มีมหาวิทยาลัยในประเทศไทยที่เปิดสอนหลักสูตรดนตรีเป็นจำนวนมากทั้งมหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยในกำกับรัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเอกชน โดยมีชื่อปริญญาที่แตกต่างกัน เช่น ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต (ศป.บ.) และดุริยางคศาสตรบัณฑิต (ดศ.บ.) ซึ่งขึ้นอยู่กับสาขาวิชาและคณะที่สาขาวิชานั้นสังกัด

ประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก (Lipman, 1984; Westrup, 1973) เป็นศาสตร์ที่ช่วยการศึกษาเรื่องราว ประวัติความเป็นมาและพัฒนาการทางดนตรีตั้งแต่สมัยโบราณ เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจด้านวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ค่านิยม ความเชื่อ และรสนิยมของกลุ่มคนในแต่ละช่วงสมัย รวมถึงความศรัทธาในลัทธิหรือศาสนาอันเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ โดยเรียนรู้ผ่านการวิเคราะห์ผลงานและการศึกษาชีวประวัติของนักประพันธ์เพลง การพัฒนารูปแบบและประเภทของดนตรี สภาพและบทบาททางสังคมที่มีผลต่อแนวดนตรี ซึ่งการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวสามารถทำการศึกษาได้หลายรูปแบบ เช่น การศึกษาจากเอกสารโบราณ การวิเคราะห์บทเพลง การวิเคราะห์และวิจารณ์ประวัติศาสตร์จากการเลือกแหล่งที่มา และการศึกษาและอธิบายด้วยภาพ

ด้านการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในต่างประเทศ นักเรียนดนตรีในระดับอุดมศึกษาทุกคนได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกโดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นนักดนตรีพื้นเมืองหรือนักดนตรีคลาสสิก โดยผู้สอบเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาสาขาดนตรีส่วนใหญ่จะได้รับการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกมาเป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งของการสอบวิชาทฤษฎีดนตรี โดยกำหนดมาตรฐานในระดับประกาศนียบัตร เกรด 9 ของ The Associated Board of the Royal Schools of Music หรือสูงกว่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกาและแคนาดา จะแบ่งผู้เรียนออกเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มที่ไม่มีพื้นฐานทางด้านดนตรีหรือมีพื้นฐานในเกณฑ์ต่ำและกลุ่มผู้มีพื้นฐานทางดนตรีที่ดี โดยทั้งสองกลุ่มได้รับการจัดการเรียนการสอนต่างกัน (Lipman, 1984) โดยมีชื่อเรียกวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในภาษาอังกฤษอย่างหลากหลาย เช่น Music History, History of Music และ Western Music History

ด้านความสำคัญและความจำเป็นที่ผู้เรียนดนตรีควรได้รับการศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก นักดนตรีวิทยาและอาจารย์ผู้เขียนหนังสือดนตรีตะวันตกอธิบายถึงความสำคัญและความจำเป็นโดยมีแนวทางไปในทางเดียวกันสรุปดังนี้ คือ การศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกช่วยให้ผู้เรียนวิชาดนตรีมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับดนตรีมากขึ้น การศึกษาประวัติดนตรีทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจอิทธิพลของบทเพลงที่มีต่ออารมณ์และบทบาททางสังคม มีความเข้าใจองค์ประกอบพื้นฐานของบทเพลง การเปลี่ยนแปลงดนตรีในแต่ละช่วงเวลา มีความรู้พื้นฐานในการศึกษาผลงานที่ประพันธ์ขึ้นใหม่หรือผลงานทรงคุณค่าที่มีมาอย่างช้านาน และประการสุดท้าย มีความรู้ความสามารถเพื่อนำไปใช้ในการเขียนและการบรรยายถึงบทเพลงมากขึ้น (Abraham, 1985; Burkholder, Grout and Palisca, 2005; Bonds, 2006)

การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในประเทศไทย มีสถานะเป็นวิชาบังคับเฉพาะของผู้เรียนวิชาเอกดนตรีในทุกแขนง เนื้อหาวิชาเกี่ยวกับการศึกษาประวัติความเป็นมาและพัฒนาการด้านดนตรีตะวันตกตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเน้นการเรียนรู้ผ่านบริบทของสังคมวัฒนธรรมดนตรี รูปแบบ รูปลักษณ์ ประเภทของบทเพลง นักประพันธ์เพลงและผลงานที่มีชื่อเสียง และจากการศึกษาเอกสารในเบื้องต้นพบว่าแต่ละมหาวิทยาลัยเปิดสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในหมวดวิชาบังคับ แต่มีจำนวนรายวิชาที่ต่างกัน เช่น คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปิดสอน 3 รายวิชา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒและวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม แบ่งเป็น 1 รายวิชา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล เปิดสอน 6 รายวิชาโดยแยกออกเป็นวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก 4 รายวิชาและวิชาวรรณคดีดนตรี 2 รายวิชา จากการศึกษาคำอธิบายรายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและพัฒนาการเปลี่ยนแปลงของดนตรีในแต่ละยุคสมัยผ่านผลงานของนักประพันธ์เพลง คำราและแบบเรียน พบว่ามีความหลากหลายทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ และบางแห่งผลิตตำราเพื่อใช้ในการสอนด้วยตนเอง (หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551; หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551; หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีสากล หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2552 มหาวิทยาลัย ขอนแก่น, 2552; หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์สากล พ.ศ.2548 มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2548; หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2551; หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2550)

จากการศึกษางานวิจัยด้านประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกตามสถาบันการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศในปัจจุบันพบว่า ในประเทศไทยยังไม่ปรากฏการทำกรวิจัยใน

สาขานี้ และในต่างประเทศส่วนใหญ่มุ่งเน้นที่จะศึกษาในเชิงลึกทางด้านของเนื้อหาดนตรี เช่น ลักษณะดนตรีของแต่ละยุคสมัยและของแต่ละประเทศ (Altstatt, 2010; Oster, 2009; Zayaruznaya, 2007; Maurey, 2004; Smart, 1993) ศึกษาลักษณะเฉพาะของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล (Dolan, 2005; Moseley, 2003; Clevenger, 1994) เทคโนโลยีการพิมพ์โน้ต (Criscuola de Laix, 2008; Lewis, 2000) ซึ่งจัดอยู่ในลักษณะของงานวิจัยทางด้านดนตรีวิทยา (Musicology Research)

จากที่มาและเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีตะวันตกในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย โดยใช้กระบวนการทำการวิจัยที่ทำให้ทราบถึงสภาพและปัญหาของการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกได้อย่างเป็นระบบและนำเสนอการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาวงการดนตรีศึกษาในประเทศไทย

คำถามการวิจัย

1. การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีลักษณะเป็นอย่างไร
2. แนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ควรจะมีลักษณะอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ
2. เพื่อนำเสนอแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน การเลือกเนื้อหาสาระวิชา รูปแบบการสอนและการประเมินผล

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะรายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เปิดสอนหลักสูตรดนตรีเป็นเวลามากกว่า 10 ปี จำนวนทั้งสิ้น 10 หลักสูตร จาก 9 สถาบัน ได้แก่

1.1 คณะครุศาสตร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
1.2 คณะศิลปกรรมศาสตร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
1.3 คณะมนุษยศาสตร์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
1.4 คณะศิลปกรรมศาสตร์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
1.5 คณะดุริยางคศาสตร์	มหาวิทยาลัยศิลปากร

1.6	วิทยาลัยดุริยางคศิลป์	มหาวิทยาลัยมหิดล
1.7	คณะมนุษยศาสตร์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
1.8	คณะศิลปกรรมศาสตร์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
1.9	วิทยาลัยดุริยางคศิลป์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
1.10	คณะศิลปกรรมศาสตร์	มหาวิทยาลัยทักษิณ

พบว่า มีรายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั้งสิ้น 26 รายวิชา ดังแสดงในภาคผนวก ค

2. ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดประเด็นในการศึกษาและการนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีเนื้อหาครอบคลุมประเด็นดังนี้

- 2.1 จุดประสงค์การเรียนการสอน
- 2.2 เนื้อหารายวิชา
- 2.3 รูปแบบการสอน
- 2.4 การประเมินผล

ข้อตกลงเบื้องต้น

สภาพการเรียนการสอน สรุปล้างอิงจากกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เปิดสอนหลักสูตรดนตรีเป็นเวลามากกว่า 10 ปี และจำกัดจำนวนรับ นิสิต นักศึกษาในการเข้าศึกษาต่อในแต่ละปีการศึกษาอย่างแน่นอน

นิยามศัพท์

วิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก หมายถึง รายวิชาสำหรับนิสิต นักศึกษาในสาขาวิชาดนตรีตะวันตกที่ศึกษาอยู่ ณ สถาบันอุดมศึกษา มีเนื้อหาวิชาว่าด้วยการศึกษาพัฒนาการและความเป็นมาทางด้านดนตรีตั้งแต่ยุคกลางจนถึงยุคศตวรรษที่ 20

หลักสูตรดนตรี หมายถึง เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดรูปแบบการเรียนการสอน และรายวิชาทางด้านดนตรีในสาขาวิชาดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีชื่อเรียกต่างกัน เช่น ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ. ดนตรีศึกษา) ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต (ศป.บ. ดุริยางค์ศาสตร์สากล ดุริยางคศิลป์ ดุริยางคศิลป์ตะวันตก) และ ดุริยางคศาสตรบัณฑิต (ดศ.บ. การแสดงดนตรี ดนตรีเชิงพาณิชย์ ดนตรีแจ๊ส)

สถาบันอุดมศึกษา หมายถึง สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา อันประกอบไปด้วยมหาวิทยาลัยรัฐ และมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ที่มีการเปิดสอนหลักสูตรดนตรีมาเป็นเวลามากกว่า 10 ปี และมีการจำกัดจำนวนรับนิสิต นักศึกษาในการเข้าศึกษาต่อในแต่ละปีการศึกษาอย่างแน่นอน

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง องค์ประกอบของการเรียนการสอนที่ได้รับการจัดให้มีความสัมพันธ์กันและส่งเสริมกันอย่างเป็นระบบ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

การจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก หมายถึง การกำหนดกรอบสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ประกอบด้วย การกำหนดจุดประสงค์รายวิชา เนื้อหาสาระ รูปแบบการสอนและการประเมินผล

แนวทาง หมายถึง ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติที่ไม่ได้เป็นข้อบังคับ แต่เป็นเพียงข้อเสนอแนะเพื่อให้ผู้ปฏิบัติสามารถบรรลุถึงเป้าหมาย ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษคำว่า "Guideline" โดยมีเนื้อหาประกอบด้วย การกำหนดจุดประสงค์รายวิชา เนื้อหาสาระ รูปแบบการสอนและการประเมินผล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทราบถึงสภาพการจัดหลักสูตรรายวิชาและการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
2. เพื่อเป็นข้อมูลด้านการจัดรายวิชาของวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ประกอบการพัฒนาหลักสูตรดนตรีและการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย
3. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในด้านการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาและการจัดการเรียนการสอน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการทำวิจัย เรื่อง การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาประเด็นต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับ การจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกนำเสนอเป็นเอกสารและงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง ได้แก่ 1) วิชาประวัติศาสตร์ตะวันตก ประกอบด้วย ประวัติความเป็นมาและขอบเขต การศึกษาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก เพื่อแสดงถึงประวัติของการศึกษาด้านประวัติศาสตร์ ดนตรีตะวันตกและประเด็นหลักในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้านประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก เพื่อประกอบการกำหนดเนื้อหาการเรียนการสอน 2) หลักสูตรดนตรีในระดับอุดมศึกษา ด้าน ประวัติความเป็นมาของหลักสูตรดนตรีระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยและการเรียนการสอน วิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในระดับอุดมศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพของ การจัดการเรียนการสอนตั้งอดีตจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนการจัดรายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรี ศึกษาในต่างประเทศ ยกตัวอย่างจากหลักสูตรดนตรีของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศ อังกฤษเพื่อนำเสนอลักษณะการเรียนการสอนวิชานี้ในต่างประเทศซึ่งเป็นต้นแบบทางการศึกษา และจัดการศึกษาวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกมายาวนาน อีกทั้งใช้เป็นตัวอย่างรูปแบบการ จัดรายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก 3) การพัฒนาการเรียนการสอน แบ่งเป็น การกำหนด จุดประสงค์ การเลือกเนื้อหา รูปแบบวิธีการสอนและการประเมินผล เพื่อแสดงถึงขั้นตอนในการ พัฒนาหลักสูตรและใช้เป็นรูปแบบในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ดนตรีตะวันตกในการกำหนดจุดประสงค์ การเลือกเนื้อหา รูปแบบวิธีการสอนและการ ประเมินผล ให้เหมาะสมกับลักษณะของรายวิชา 4) เทคนิคการวิจัยเอกสารและการวิจัยอนาคต แบบเดลฟาย ซึ่งเป็นเทคนิคที่ผู้วิจัยเลือกใช้ในการวิจัย และ 5) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำเสนอ ผลงานการวิจัยที่เชื่อมโยงกันทางด้านเนื้อหาและรูปแบบวิธีการวิจัยเพื่อเป็นประโยชน์และ แนวทางในการวิจัย สามารถเรียงลำดับได้ดังนี้

ตอนที่ 1. วิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก

1.1 ประวัติความเป็นมาและขอบเขตของการศึกษาประวัติศาสตร์ดนตรี

ตะวันตก

ตอนที่ 2. หลักสูตรดนตรี ระดับอุดมศึกษา

2.1 ประวัติความเป็นมาของหลักสูตรดนตรี ระดับอุดมศึกษา ในประเทศไทย

2.2 การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในระดับอุดมศึกษา

- ตอนที่ 3. การพัฒนาการเรียนการสอน
  - 3.1 การกำหนดจุดประสงค์
  - 3.2 การเลือกเนื้อหา
  - 3.3 การเลือกรูปแบบวิธีการสอน
  - 3.4 การประเมินผล
- ตอนที่ 4. เทคนิคการวิจัย
  - 4.1 การวิจัยเอกสาร
  - 4.2 การวิจัยอนาคตแบบเดลฟาย
- ตอนที่ 5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1. วิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก (Western Music History)

การพัฒนาการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกนั้น สิ่งสำคัญที่จำเป็นประการแรกคือการทราบถึงลักษณะของรายวิชาอันประกอบด้วย ประวัติความเป็นมาของการศึกษาประวัติศาสตร์ตะวันตก ความหมายและขอบเขตของการศึกษา ดังนี้

1.1 ประวัติความเป็นมา และขอบเขตของการศึกษาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ประเทศไทย

ประวัติศาสตร์ดนตรี (Music History) หรือประวัติศาสตร์ดนตรีวิทยา (Historical Musicology) เป็นหนึ่งในสาขาย่อยของการศึกษาด้านดนตรีวิทยา (Musicology) มุ่งศึกษาองค์ประกอบของพัฒนาการทางดนตรีในแต่ละยุค เช่น สำนักดนตรี (School) นักประพันธ์เพลง (Composers) รูปแบบและรูปลักษณ์ทางดนตรี (Musical forms) ความหมายของคำว่า "ประวัติศาสตร์ดนตรี" นั้นมีผู้ให้คำจำกัดความไว้มากมาย แต่ละท่านให้ความหมายและคำจำกัดความที่มีแนวทางเดียวกัน สามารถสรุปได้ ดังนี้ (Blom, 1973; Apel, 1981; Rosenstiel, 1982; Lipman, 1984; Miller, 1991; Grout and Palisca, 1996; Sadie, 2003) ประวัติศาสตร์ดนตรี หมายถึง การศึกษาเรื่องราวของกาลเวลาโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเข้าถึงปฐมภูมิของพัฒนาการทางดนตรี โดยศึกษาจากการสำรวจงานดนตรีที่สำคัญ ความแตกต่างของดนตรีในแต่ละท้องถิ่น ชั่วประวัติและแนวคิดของนักประพันธ์เพลง สำนักดนตรี รูปแบบและองค์ประกอบทางดนตรี ที่สะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการทางดนตรีในแต่ละช่วงสมัย

ความเป็นมาของการศึกษาประวัติศาสตร์ดนตรี เริ่มปรากฏขึ้นในช่วงกลางของศตวรรษที่ 17 (Stoba, 1998) หลังจาก เซตัส คาลวิซิอุส (Sethus Calvisius; 1556 - 1615) นักทฤษฎีดนตรีชาวเยอรมันได้ผลิตงานเขียนชื่อ ต้นกำเนิดและการพัฒนาของดนตรี (De Origine et Progressu Musices) ในปี ค.ศ. 1600 ศาสตร์ด้านดนตรีศึกษาก็ได้รับความนิยมและเริ่มมีความสำคัญมากขึ้นในฐานะวิชาพิเศษ และศึกษาพัฒนาการของดนตรีในเมือง ประเทศและทวีป (Blom, 1973) โดยมีงานเขียนและสิ่งพิมพ์ ผลิตออกมาอย่างต่อเนื่อง เช่น ประวัติศาสตร์ดนตรี

(Storia della Musica) โดย จิโอบันนี บาตติस्ता มาร์ตินี (Giovanni Battista Martini; 1706 – 1784) นักดนตรีชาวอิตาลีและมาร์ติน เฮอร์เบิร์ต (Martin Gerbert; 1720 – 1793) นักทฤษฎี นักประวัติศาสตร์และนักเขียนด้านดนตรีชาวเยอรมัน ตีพิมพ์หนังสือเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของดนตรีศักดิ์สิทธิ์ในปี ค.ศ. 1774 จำนวน 2 เล่ม ชื่อว่า บทเพลงและดนตรีศักดิ์สิทธิ์ (De Cantu et Musica Sacra) จากนั้นในปี ค.ศ. 1784 เฮอร์เบิร์ต ได้ตีพิมพ์หนังสือจำนวน 3 เล่มบรรยายถึงลักษณะสำคัญของการประพันธ์ดนตรีศักดิ์สิทธิ์ตั้งแต่ศตวรรษที่ 3 เป็นต้นมา ชื่อว่า ผู้ประพันธ์เกี่ยวกับศาสนาในดนตรีส่วนใหญ่ของประเทศ (Scriptores Ecclesiastici de Musica Sacra Potissimum) (Blom, 1973; Lipman, 1984)

ต่อมาในช่วงศตวรรษที่ 20 มีงานเขียนของ มาร์คัส โยฮันเนส วูล์ฟ (Markus Johannes Wolf; 1869 - 1947) ศึกษาพัฒนาการด้านดนตรีของยุคกลางและยุคเรอเนสซองส์ตอนต้น (Middle Ages and Early Renaissance) โดยวูล์ฟได้เขียนถึงประวัติศาสตร์ของการบันทึกโน้ตดนตรีในหนังสือชื่อ คู่มือการบันทึกโน้ต (Handbuch der Notationskunde) และ ประวัติความเป็นมาของการบันทึกโน้ตระบบเมนซูราล ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1250 ถึง 1460 (Geschichte der Mensuralnotation von 1250 bis 1460) ซึ่งถือว่าเป็นผลงานที่โดดเด่นมากในหมู่นักดนตรีวิทยา (Musicologists) นักประวัติศาสตร์ดนตรีวิทยากล่าวว่าผลงานนี้มีบทบาทสำคัญในการทำให้เกิดความสนใจในดนตรียุคบาโรกเช่นเดียวกับที่มีความสนใจในดนตรีของยุคกลางและยุคเรอเนสซองส์ตอนต้น นอกจากนี้ยังเกิดการเคลื่อนไหวสำคัญคือการให้ทุนการศึกษาสำหรับผู้สนใจศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์ดนตรี และเมื่อเข้าสู่ช่วงกลางของศตวรรษที่ 20 ศาสตร์ด้านดนตรีวิทยาได้ขยายตัวมากขึ้น จนเป็นสาขาหนึ่งของการศึกษาด้านดนตรี (Lipman, 1984)

สำหรับขอบเขตของการศึกษาประวัติศาสตร์ดนตรี มีผู้นำเสนอแนวทางและองค์ประกอบของการศึกษาโดยมีขอบเขตและองค์ประกอบพื้นฐานที่ต้องคำนึงถึงในการศึกษาหลายประเด็น โดย เซอร์ แจ็ค เวสทรูป (Sir Jack Westrup) ได้กล่าวไว้ว่า

“พวกเราสามารถเข้าใจในปัญหาเฉพาะของประวัติศาสตร์ดนตรี
ด้วยการที่พิจารณาถึงลักษณะธรรมชาติของประวัติศาสตร์ทั่วไป”

(Westrup, 1973)

ข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การศึกษาประวัติศาสตร์ดนตรีมีหลักในการศึกษาคล้ายคลึงกับการศึกษาประวัติศาสตร์ทั่วไป แต่มีส่วนรูปแบบหรือหัวข้อเฉพาะเจาะจง โดยมีลเลอร์ นักประวัติศาสตร์ดนตรีวิทยา กล่าวถึงองค์ประกอบของการศึกษาประวัติศาสตร์ดนตรีไว้ดังนี้ (Miller, 1991)

1. การพึ่งพาอาศัยกันของดนตรี (Interdependence of Music)
2. ความเกี่ยวข้องกับศิลปะวรรณกรรม (Relation of Literary Arts)
3. วรรณกรรมดนตรี (Music Literature)

4. ประเภทของข้อมูลทางประวัติศาสตร์ (Kinds of Historical Information)
  - 4.1 รูปแบบ (Forms)
  - 4.2 รูปลักษณ์และเทคนิค (Styles and Techniques)
  - 4.3 สื่อ (Medium)
  - 4.4 ประเภทของบทเพลง (Broad Categories)
  - 4.5 นักประพันธ์ (Composers)
  - 4.6 ลักษณะทางภูมิศาสตร์ (Geographical Areas)
  - 4.7 เอกสารต้นฉบับ (Documents and Manuscripts)
5. การบันทึกโน้ตดนตรี (Notations)
6. การเรียงลำดับเหตุการณ์ (Chronological Organization)
7. การแบ่งยุคสมัย (Period Division)

จากการศึกษาเรื่องตำราและหนังสือด้านประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกที่ใช้ในการเรียนการสอนจากประมวลรายวิชาของมหาวิทยาลัยดนตรีที่มีชื่อเสียงในประเทศสหรัฐอเมริกาและการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในประเทศไทย พบว่ามีหนังสือ 3 เล่มที่มหาวิทยาลัยหลายแห่งระบุให้ผู้เรียนใช้อ่านศึกษาเป็นหนังสือหลัก ได้แก่

1. A History of Western Music โดย James Peter Burkholder, Donald Jay Grout และ Claude Victor Palisca
2. A History of Music in Western Culture โดย Mark Evan Bonds
3. The Development of Western Music: A History โดย K. Marie Stolba

จากการวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือ พบว่ามีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ในหลายด้าน เช่น สภาพสังคมและวัฒนธรรม ศาสนาและพิธีกรรม ประเภทและลักษณะของบทเพลง ประวัติของนักประพันธ์เพลง แบ่งตามยุคสมัยหรือตามช่วงเวลาที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นเนื้อหาที่ครบถ้วนและอยู่ในขอบเขตขององค์ประกอบในการศึกษาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกตามแนวคิดของมิลเลอร์ (Miller, 1991)

สรุปได้ว่า การศึกษาด้านประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกถือกำเนิดมายาวนาน ตั้งแต่ศตวรรษที่ 18 และแพร่หลายไปในประเทศแถบยุโรปและอเมริกา จนเกิดเป็นสาขาในการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย มุ่งศึกษาค้นคว้าเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของดนตรีตะวันตก ตั้งแต่ยุคโบราณจนถึงปัจจุบัน ผ่านเอกสารบันทึกโบราณ โน้ตต้นฉบับ และสื่ออื่น ๆ เน้นการวิเคราะห์รูปแบบ (Forms) รูปลักษณ์และเทคนิค (Styles and Techniques) แนวคิดของนักประพันธ์ เพื่อหาจุดร่วมของยุคสมัยและเอกลักษณ์ของนักประพันธ์แต่ละคน ตลอดจนพัฒนาการของดนตรีในแต่ละช่วงสมัย ซึ่งรูปแบบการศึกษาในลักษณะนี้หากนำมาจัดระเบียบเข้ากับการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก แบ่งตามยุคสมัยและมีการเรียงลำดับเหตุการณ์ซึ่งแสดงพัฒนาการในแต่ละช่วงเวลาได้อย่างชัดเจน และใช้รูปแบบวิธีในการศึกษา

ค้นคว้าประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ย่อมทำให้ผู้เรียนเข้าใจแนวคิด และที่มาของดนตรีตะวันตกได้มากขึ้น

ตอนที่ 2. หลักสูตรดนตรี ระดับอุดมศึกษา

2.1 ประวัติความเป็นมาของหลักสูตรดนตรี ระดับอุดมศึกษา

การอุดมศึกษาของประเทศไทย เริ่มวางแนวคิดและสร้างแผนการจัดตั้งขึ้นในช่วงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีหลักฐานปรากฏอยู่ในโครงการศึกษาฉบับปี พ.ศ. 2441 โดยแบ่งการศึกษาชั้นสามัญเป็นลำดับ ดังนี้

1. การเล่าเรียนเบื้องต้นแรก (มูลศึกษา)
2. การเล่าเรียนเบื้องต้น (ประถมศึกษา)
3. การเล่าเรียนเบื้องต้นกลาง (มัธยมศึกษา)
4. การเล่าเรียนเบื้องต้นสูง (อุดมศึกษา)

แต่ในขณะนั้นยังไม่มีสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่สมบูรณ์จนกระทั่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีพระราชดำริขยายการศึกษาในโรงเรียนข้าราชการพลเรือน ให้กว้างขวางยิ่งขึ้นจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประดิษฐานโรงเรียนข้าราชการพลเรือน ขึ้นเป็น “จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” เมื่อ 26 มีนาคม พ.ศ. 2459 โดยเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งแรกของประเทศไทย (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510; วันชัย ดันศิริ, 2549; อนุรักษ์ สุทธิจิตต์, 2553)

ในระดับอุดมศึกษา หลักสูตรดนตรีเปิดทำการเรียนการสอนครั้งแรกที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปี พ.ศ. 2500 ภายใต้สังกัดภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ โดยได้เปิดทำการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาโท สาขาการสอนวิชาเฉพาะ (ดนตรีศึกษา) มีวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกบรรจุในหลักสูตรฉบับนี้โดยมีสถานภาพเป็นวิชาบังคับของนิสิตที่เรียนวิชาโททางด้านดนตรี ต่อมาในปี พ.ศ. 2516 ได้พัฒนาเป็นโปรแกรมดนตรีศึกษา ประกอบด้วยวิชาเอกและวิชาโทดนตรีไทยและสากล นับได้ว่าเป็นช่วงแรกของการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีในระดับสูงของประเทศไทย ซึ่งยังคงปรากฏการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกบรรจุในหลักสูตรทุกฉบับมาจนถึงปัจจุบัน (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510; จรวัย กลางณรงค์, 2533; อนุรักษ์ สุทธิจิตต์, 2552)

ในปัจจุบัน หลักสูตรดนตรีได้มีการเปิดขึ้นอย่างแพร่หลายในหลายมหาวิทยาลัย โดยมีสาขาวิชาเอกที่หลากหลาย ได้แก่

1. วิชาเอกดนตรีศึกษา
2. วิชาเอกการแสดงดนตรี
3. วิชาเอกการประพันธ์เพลง
4. วิชาเอกดนตรีเชิงพาณิชย์/ธุรกิจดนตรี
5. วิชาเอกการแสดงดนตรีแจ๊ส

6. วิชาเอกดนตรีสมัยนิยม
7. วิชาเอกเทคโนโลยีดนตรี
8. วิชาเอกดนตรีไทยและดนตรีตะวันออก

จากการศึกษารายละเอียดของรายวิชาในหลักสูตรดนตรีของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศไทย พบว่า วิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ถูกบรรจุเป็นวิชาบังคับซึ่งนิสิต นักศึกษา ในหลักสูตรดนตรีทุกสาขาวิชาต้องลงทะเบียนเรียน แต่มีจำนวนรายวิชาที่เปิดสอนแตกต่างกัน ในแต่ละมหาวิทยาลัย (ภาคผนวก ก.) (หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์สากล พ.ศ.2548 มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2548; หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2550; หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์สากล มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2551; หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551; หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551; ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีสากล หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2552 มหาวิทยาลัย ขอนแก่น, 2552)

จากที่กล่าวมานี้แสดงถึงวิวัฒนาการในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรดนตรี ในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยในระยะแรกที่เปิดสอนที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2500 ซึ่งเป็นสถาบันแรกที่ได้เปิดสอนหลักสูตรดนตรีในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย ต่อมาหลักสูตรดนตรีได้มีการเปิดการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยเพิ่มขึ้น และมีสาขาวิชาเรียนที่หลากหลาย แต่อย่างไรก็ตามวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกยังคงได้รับบรรจุเป็นวิชาบังคับของทุกสาขาวิชาเอกในหลักสูตรดนตรี แสดงถึงความสำคัญของการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก โดยข้อมูลดังกล่าวเป็นการนำเสนอประวัติความเป็นมาของหลักสูตรดนตรีระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย ซึ่งผู้วิจัยใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาและจัดทำแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกต่อไป

2.2 การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย

วิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก มีการเปิดสอนในหลักสูตรดนตรีระดับอุดมศึกษา ตั้งแต่เริ่มเปิดหลักสูตรดนตรีขึ้นในประเทศไทย เริ่มขึ้นในคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในหลักสูตรฉบับปี พ.ศ. 2500 โดยได้รับความร่วมมือในการจัดทำหลักสูตรจากมหาวิทยาลัยอินเดียนา ประเทศสหรัฐอเมริกา มีสถานภาพเป็นวิชาโท และมีรายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก 2 เป็นวิชาบังคับ มีรหัสรายวิชาและชื่อรายวิชาปรากฏในหนังสือประวัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในช่วง พ.ศ. 2490 - 2509 คือ Ed.-FMu 253 History of Western Music II แต่ไม่ปรากฏรายวิชา History of Western Music I ต่อมาในหลักสูตร

ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต ฉบับปี พ.ศ. 2504 วิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ได้ปรากฏวิชา
บรรจุอยู่ในหมวดวิชาเฉพาะสายดนตรี โดยจัดสอน 2 รายวิชา

ตารางที่ 1 วิชาประวัติศาสตร์ดนตรีในหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต ฉบับปี พ.ศ. 2504

รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	หน่วยกิต	คำอธิบายรายวิชา
ด 206	ประวัติดนตรีกาล 1	2	การดนตรีในยุคยุโรปจนถึง คริสต์ศตวรรษที่ 18 หัวข้อ สำคัญในคริสต์ศตวรรษที่ 18 ซึ่ง รวมทั้งฉันทลักษณ์ในการดนตรี เบื้องต้น ศึกษาฝึกหัดติดต่อกัน 2 ปี ได้แก่ ชั้นปี 2 และชั้นปี 3
ด 310	ประวัติดนตรีกาล 2	2	

ปี พ.ศ. 2520 วิชาดนตรีได้รับการยกระดับขึ้นเป็นสาขาวิชาดนตรีศึกษา และยังคงวิชา
ประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกไว้ในหลักสูตร ทำการสอนโดย อาจารย์อัญชลิน บุรณพิพัฒน์
อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาสารัตถศึกษา ซึ่งช่วงแรกเริ่มก่อตั้งสาขาวิชาดนตรี
ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทางสาขามีอาจารย์ประจำทำการสอนอยู่
เพียง 4 ท่าน โดยอาจารย์อัญชลิน บุรณพิพัฒน์ ซึ่งจบการศึกษาทางด้านดนตรีจากต่างประเทศ
จึงได้รับมอบหมายให้ทำการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก โดยอาจารย์ท่านอื่น
รับผิดชอบการสอนวิชาที่ต่างกันไป (สตั๊ปปิน รัตนเรือง, สัมภาษณ์; รังสิพันธุ์ แข็งขัน,
สัมภาษณ์) และเปิดการสอนในรายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก 4 รายวิชา แบ่งเป็นวิชา
ด้านประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก 2 รายวิชา และวิชาด้านวรรณคดีดนตรีตะวันตก 2 รายวิชา

ตารางที่ 2 วิชาประวัติศาสตร์ดนตรีในหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต ฉบับปี พ.ศ. 2520

รหัส วิชา	ชื่อรายวิชา	คำอธิบายรายวิชา
431304	ประวัติการดนตรีตะวันตก 1 (History of Western Music I)	ศึกษาประวัติความเป็นมาของดนตรี ตะวันตกตั้งแต่สมัยก่อนคริสตกาลจนถึง สมัยบาโรก
431310	ประวัติการดนตรีตะวันตก 2 (History of Western Music II)	ศึกษาประวัติความเป็นมาของดนตรี ตะวันตกตั้งแต่สมัยบาโรกจนถึงสมัย คลาสสิก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	คำอธิบายรายวิชา
431219	วรรณคดีดนตรีตะวันตก 1 (Western Music Literature I)	ศึกษาและฟังบทเพลงในยุคต่าง ๆ ของดนตรีตะวันตก เน้นผลงานยุคคลาสสิกและโรแมนติก
431220	วรรณคดีดนตรีตะวันตก 2 (Western Music Literature II)	ศึกษาและฟังบทเพลงในยุคต่าง ๆ ของดนตรีตะวันตก ตั้งแต่ยุคแรก เน้นผลงานยุคเรอเนสซองส์ บาโรกและศตวรรษที่ 20

ต่อมาเมื่ออาจารย์โกวิท วัฒนศิริ (ตำแหน่งขณะนั้น) เดินทางกลับจากการศึกษาต่อจากต่างประเทศจึงได้รับช่วงสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกต่อจากอาจารย์อัญชลิน บูรพิพัฒน์ โดยรูปแบบการเรียนการสอนของทั้งสองท่านเป็นการเรียนการสอนโดยเน้นการบรรยายเนื้อหาความรู้ทางด้านดนตรีตะวันตก เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจถึงสภาพสังคมวัฒนธรรมของดนตรีตะวันตก รวมถึงประวัติวรรณคดีและนักประพันธ์เพลงที่สำคัญ โดยใช้ข้อมูลจากหนังสือประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกของชาวต่างประเทศ เช่น Grove Dictionary of Music เป็นต้น (สตีเฟน รัตนเรือง, สัมภาษณ์)

เนื่องจากศาสตร์ด้านประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกมีจุดกำเนิดจากประเทศตะวันตก ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการจัดการรายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในหลักสูตรดนตรีของประเทศที่มีความเจริญทางการจัดการศึกษา และมีการจัดหลักสูตรใกล้เคียงกับหลักสูตรในประเทศไทย จึงได้เลือกศึกษาหลักสูตรดนตรีของ 2 ประเทศ คือ ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษ ประเทศละ 3 หลักสูตร โดยเลือกจากหลักสูตรดนตรีในกลุ่มมหาวิทยาลัย 2 หลักสูตร เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีการจัดการเรียนการสอนทั้งดนตรีและวิชาสามัญทั่วไปควบคู่กันให้กับผู้เรียน และกลุ่มสถาบัน ดุริยางคศิลป์ (Conservatory of Music) 1 หลักสูตร เนื่องจากลักษณะเฉพาะของสถาบันดุริยางคศิลป์จะเน้นไปที่การแสดงดนตรีมากกว่าวิชาสามัญแต่มีสถานะเป็นหลักสูตรระดับปริญญาเทียบเท่ามหาวิทยาลัย มีรายชื่อสถาบันที่ทำการศึกษาดังนี้

1. มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (Harvard University) ประเทศสหรัฐอเมริกา
2. มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย เบิร์กลีย์ (University of California, Berkeley) ประเทศสหรัฐอเมริกา
3. โรงเรียนจูเลียอาร์ต (The Julliard School) ประเทศสหรัฐอเมริกา
4. มหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด (Oxford University) ประเทศอังกฤษ
5. มหาวิทยาลัยยอร์ก (York University) ประเทศอังกฤษ

6. สถาบันการดนตรีแห่งราชสำนัก ลอนดอน (Royal Academy of Music, London) ประเทศอังกฤษ

จากการศึกษา พบว่า ทั้งสองประเทศให้ความสำคัญกับการศึกษาในเชิงลึกของประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกเฉพาะด้าน มีการเปิดสอนวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกเป็นจำนวนมาก เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกศึกษาในด้านที่ตนสนใจ มีรายละเอียดของรายชื่่ววิชาที่เปิดสอนในสถาบันต่าง ๆ ดังนี้

1. มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (Harvard University)

1.1 รายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไป ได้แก่

1.1.1 Introduction to Western Music from the Middle Ages to Mozart

1.1.2 Introduction to Western Music from Beethoven to the Present

1.1.3 Music History and Repertory: Medieval to Baroque

1.1.4 Music History and Repertory: Classical to Contemporary

1.1.5 Music History and Repertory: Music in Cross-Cultural Perspective

1.2 รายวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ได้แก่

1.2.1 Topics in Medieval and Renaissance Music

1.2.2 Topics in Music from 1800 – Present

2. มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย เบิร์กลีย์ (University of California, Berkeley)

2.1 รายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไป ได้แก่

2.1.1 History of Western Music: Music to 1700

2.1.2 History of Western Music: The 18th and 19th Centuries

2.1.3 History of Western Music: The 20th Century

2.2 รายวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ได้แก่

2.2.1 Topics in the History of European and American Music ได้แก่

1) Opera

2) Beethoven

3) J. S. Bach

4) Mozart and Haydn

5) The European/American Art Song

6) Topics in Contemporary Improvised Music

7) The American Musical

2.2.2 African American Music

2.2.3 Mozart

2.2.4 Schubert to Brahms

2.2.5 Stravinsky

3. โรงเรียนจูเลียฮาร์ด (The Julliard School)

3.1 รายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไป ได้แก่

3.1.1 Music History Introduction

3.1.2 Music History Survey

3.1.3 Music History Survey II

3.2 รายวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ได้แก่

3.2.1 Music History Electives ได้แก่

- 1) 1830-1848: European Music between Revolutions
- 2) 20th-Century Music and Musical Pluralism
- 3) *Ars Nova* Through *Le nuove musiche*: 1300-1600
- 4) The Classical Style and the Enlightenment
- 5) History of English Music
- 6) History of Opera
- 7) Late Works
- 8) Mozart's Da Ponte Operas
- 9) Music of the Late Baroque
- 10) Music of the Middle Ages and Renaissance
- 11) Music on the Edge Since 1900
- 12) Opera and Religion
- 13) Performance Practice
- 14) The Sonata

4. มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด (Oxford University)

4.1 รายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไป ได้แก่

4.1.1 Introduction to Issues in the Historical Study of Western Music and the Social and Cultural Study of Music

4.2 รายวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ได้แก่

4.2.1 Topics in Music History Before 1750

4.2.2 Topics in Music History After 1700

- 1) A Particular Repertory (e.g. Songs of Troubadours and Trouvères)
- 2) A Major Historical Event and Its Impact on Musical Activity (e.g. Music in the Reformation)

3) Cultural Issues (e.g. New Sounds, New Structures, New Sensibilities: key issues in Twentieth-century music)

5. มหาวิทยาลัยยอร์ก (York University)

5.1 รายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไป ได้แก่

5.1.1 Musics and Cultures I

5.1.2 Musics and Cultures II

5.1.3 Middle Ages Music

5.1.4 Renaissance Music

5.1.5 Baroque Music

5.1.6 Classical Music

5.1.7 Romantic music

5.1.8 Music of the Avant-Garde

5.2 รายวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก (ไม่ปรากฏรายวิชา)

6. สถาบันการดนตรีแห่งราชสำนัก ลอนดอน (Royal Academy of Music, London)

6.1 รายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไป (ไม่ปรากฏรายวิชา)

6.2 รายวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ได้แก่

6.2.1 Topics in Western Music History

จากรายวิชาทั้งหมดของสถาบันที่ได้กล่าวมาแล้วสามารถสรุปเป็นตารางเพื่อแสดงจำนวนของรายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกได้ดังนี้

ตารางที่ 3 วิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในหลักสูตรดนตรีของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษ

ชื่อมหาวิทยาลัย	ประเภทของรายวิชา	
	ประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไป (จำนวนรายวิชา)	เรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก (จำนวนรายวิชา/หัวข้อ)
1. มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด	5	2/ไม่ปรากฏ
2. มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย เบิร์กลีย์	3	5/11
3. โรงเรียนจูเลียฮาร์ด	3	1/14
4. มหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด	1	2/3

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ชื่อมหาวิทยาลัย	ประเภทของรายวิชา	
	ประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไป (จำนวนรายวิชา)	เรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก (จำนวนรายวิชา/หัวข้อ)
5. มหาวิทยาลัยยอร์ก	8	ไม่มีการเรียนการสอน
6. สถาบันการดนตรีแห่งราชสำนักลอนดอน	ไม่มี การเรียนการสอน	1/ไม่ปรากฏ

จากตารางแสดงจำนวนรายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและรายวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกและหัวข้อในการศึกษาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกที่มีการเปิดสอนในสถาบันดนตรีระดับอุดมศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษ พบว่าสถาบันส่วนใหญ่ในกลุ่มที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาเปิดการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก 2 รูปแบบ คือ 1) วิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไป และ 2) เรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก โดยมีเพียง มหาวิทยาลัยยอร์ก ที่เปิดสอนเพียงวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไป และสถาบันการดนตรีแห่งราชสำนัก ลอนดอน ที่เปิดสอนในรายวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกเท่านั้น จากข้อมูลด้านรายวิชาที่ได้กล่าวมาแสดงถึงแนวโน้มในการจัดการศึกษาในรายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษที่เป็นผู้นำทางด้านจัดการศึกษา ว่าในการศึกษาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกนอกจากมีการเปิดสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไป เพื่อเป็นพื้นฐานความรู้ด้านประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกให้กับผู้เรียนแล้ว การเปิดสอนวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ซึ่งเป็นวิชาที่ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนหรือศึกษาในหัวข้อที่ตนมีความสนใจได้อย่างลึกซึ้ง โดยมีกระบวนการเรียนการสอนต่างไปจากการเรียนในวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไป คือ การเรียนการสอนวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกจะเน้นกระบวนการศึกษาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกผ่านการอภิปราย (Discussion) รายงาน (Report/Paper) โครงการงาน (Project) หรืองานวิจัย (Research) ของผู้เรียนและการบรรยายจากผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญในแต่ละด้านของประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกโดยเฉพาะ

สรุปว่า การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกเกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2500 ที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีสถานภาพเป็นวิชาโท ต่อมาได้เปลี่ยนสถานภาพเป็นวิชาเอกในปี พ.ศ. 2516 และทำการเรียนการสอนวิชานี้มาจนถึงปัจจุบัน โดย

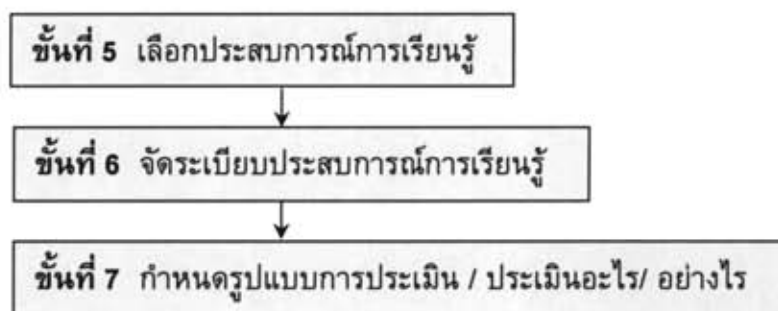
มีสถาบันทางการศึกษาเปิดการเรียนการสอนหลักสูตรดนตรีเพิ่มขึ้นอย่างแพร่หลาย การจัดรายวิชาส่วนใหญ่จะแบ่งตามยุคสมัย 2 ถึง 3 รายวิชา และอาจแยกเนื้อหาทางด้านวรรณคดีดนตรีออกมาเป็นรายวิชาเฉพาะ ไม่รวมอยู่ในวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก และในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษ มีลักษณะการจัดการเรียนการสอนของรายวิชาที่คล้ายคลึงกัน โดยมีการเรียนการสอนในวิชาที่ศึกษาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก โดยมีมหาวิทยาลัยยอร์ก ที่เปิดสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไป และสถาบันการดนตรีแห่งราชสำนัก ลอนดอน ที่เปิดสอนในรายวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกเพียงอย่างเดียวเท่านั้น โดยการเรียนการสอนวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกเป็นการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ มากกว่าการท่องจำเนื้อหา โดยนำการอภิปราย การทำโครงการและกระบวนการวิจัยมาใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนการสอนนี้ผู้วิจัยได้นำมาสร้างเป็นข้อคำถามในแบบสอบถามเพื่อสำรวจถึงความเป็นไปได้ในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบในประเทศไทย และใช้เป็นตัวอย่างในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกต่อไป

ตอนที่ 3. การพัฒนาการเรียนการสอน

การพัฒนาการเรียนการสอน คือการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น โดยพัฒนาจากหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงใหม่ หรือสร้างหลักสูตรขึ้นเอง ด้วยกระบวนการการออกแบบหลักสูตร อาจใช้รูปแบบของนักการศึกษาท่านใดท่านหนึ่งเป็นแม่แบบและวิเคราะห์ปัญหาของหลักสูตร เพื่อสร้างหรือปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ในการวิจัยครั้งนี้ขอเสนอการออกแบบหลักสูตรของทาบ่า (Taba, 1962) ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งที่มีความนิยมในการเลือกใช้ โดยทาบ่าได้นำเสนอขั้นตอนในการออกแบบหลักสูตรโดยสรุปได้ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 ขั้นตอนในการออกแบบหลักสูตร

โดยกระบวนการทั้งหมดมีจุดเน้นใน 4 ด้านคือ

1. วัตถุประสงค์
2. เนื้อหาสาระ
3. ประสมการณ์การเรียนรู้
4. กลยุทธ์ในการประเมิน

ซึ่งในแต่ละด้านมีกระบวนการและแนวคิดที่เกี่ยวกับการออกแบบหลักสูตร ดังนี้

3.1 การกำหนดจุดประสงค์

จุดประสงค์ (Objective) เป็นจุดมุ่งหมายของการเรียนระดับรายวิชา ซึ่งแสดงถึงทิศทางในการเรียนการสอนของวิชานั้นว่าควรมีลักษณะอย่างไร โดยผู้สอนต้องพิจารณาและวิเคราะห์อย่างละเอียด เพื่อกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้มีความแคบและชัดเจนสำหรับการเรียนการสอน เพื่อที่จะสามารถทำการวัดและประเมินผลได้อย่างถูกต้อง ซึ่งจะเป็นผลย้อนกลับสำหรับการจัดการเรียนการสอนในครั้งต่อไป การกำหนดวัตถุประสงค์ตามแนวคิดของ ทาบ่า (Taba, 1962) มีการพิจารณาในการเลือกวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. มีความสำคัญต่อวัฒนธรรมของเราหรือไม่
2. มีส่วนสัมพันธ์ต่อเนื้อกันกับเนื้อหาสาระและการเรียนรู้หรือไม่
3. แสดงถึงความแจ่มชัดเกี่ยวกับการเลือกและการจัดประสมการณ์การเรียนรู้หรือไม่
4. แสดงถึงระดับพฤติกรรมต่างๆ ปรากฏออกมาอย่างชัดเจน
5. วัตถุประสงค์แต่ละข้อแสดงเอกลักษณ์หรือลักษณะเฉพาะมากน้อยเพียงใด และมีการซ้ำซ้อนกับวัตถุประสงค์ข้ออื่นหรือไม่ เมื่อพิจารณาครบทั้งหมดแล้วจึงได้ออกมาเป็นวัตถุประสงค์ของการจัดหลักสูตร

3.2 การเลือกเนื้อหา

เนื้อหาสาระเป็นลักษณะส่วนหนึ่งของรายวิชา แต่ละรายวิชาย่อมมีลักษณะเฉพาะของวิชานั้น ๆ และมีศัพท์เฉพาะของตัวเอง ซึ่งบางครั้งศัพท์เฉพาะนี้อาจเป็นปัญหาต่อการสื่อสารและยากแก่การเข้าใจ สำหรับผู้ศึกษาอยู่ต่างสาขา กระบวนการคิดรวบยอดของแต่ละสาขาจึงมีความแตกต่างกัน ความคิดรวบยอดนี้สามารถแบ่งย่อยออกไปได้อีก และสามารถกำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ โดย ทาบา (Taba, 1962) นำเสนอเหตุผลของความจำเป็นที่ต้องกำหนดเนื้อหาในการเรียนการสอนที่ชัดเจน 4 ประการ ได้แก่

1. เนื่องจากปัญหาทางการศึกษาที่เกิดขึ้นมักเกิดจากความขัดแย้งระหว่างกลุ่ม
2. การขยายตัวของความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่ ทำให้เกิดคำถามว่าควรคงเนื้อหาเดิมไว้หรือไม่
3. วัตถุประสงค์มีมากมายหลายข้อ จึงมีความจำเป็นต้องกำหนดจุดประสงค์ให้กับเนื้อหาใหม่ เพราะเนื้อหาเดิมไม่ครอบคลุมให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์
4. การปรับปรุงเทคโนโลยีทางการศึกษา ทำให้ต้องกำหนดขอบเขตของเนื้อหาให้สามารถสอนได้ในเวลาที่กำหนด

การพิจารณาเลือกเนื้อหาสาระต้องพิจารณาให้ตรงกับจุดประสงค์ของวัตถุประสงค์เกี่ยวกับความรู้ เนื่องจากเนื้อหาสาระที่จะพิจารณาคัดสรรมาจะสามารถลำดับของความรู้ว่าเนื้อหาสาระใดควรมาก่อนมาหลัง ซึ่งสะดวกในการจัดประสบการณ์เรียนรู้และผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้เนื้อหาได้อย่างเป็นขั้นตอน โดยเนื้อหาสาระมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. มโนทัศน์พื้นฐาน (Basic Concept) เป็นเนื้อหาแกนหลักของการพัฒนาหลักสูตร
2. แนวคิดหลัก (Main Ideas) คือเนื้อหาพื้นฐานที่แสดงความแตกต่างในธรรมชาติของวิชา เป็นศูนย์กลางของความรู้ที่จะถ่ายทอดสู่ผู้เรียน
3. เนื้อหาสาระเฉพาะ (Specific Contents) ได้แก่ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง การแสดงรายละเอียด และหัวข้อเฉพาะ

เพื่อให้ได้เนื้อหาที่มีความถูกต้อง ทาบา จึงได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกเนื้อหาสาระ ดังนี้

1. ความรู้ที่คัดเลือก แสดงถึงความแตกต่างและการมีลักษณะเฉพาะของตัวเองหรือไม่มากนักอย่างไร
2. เนื้อหาสาระ มีความสมดุลในธรรมชาติของวิชานั้นหรือไม่ ในด้านความกว้างและความลึกของวิชา
3. เนื้อหาสาระเป็นที่ต้องการและมีความสนใจ กับผู้เรียนมากน้อยเพียงไร
4. เนื้อหาสาระมีมโนทัศน์ แนวคิดที่จะเป็นประโยชน์เกี่ยวกับความรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้มากน้อยอย่างไร
5. เนื้อหาสาระเฉพาะมีเหตุผลสัมพันธ์กันกับแนวคิดหลักและมโนทัศน์พื้นฐานมากน้อยอย่างไร

6. เนื้อหาสาระสามารถหลอมรวมจากธรรมชาติของความรู้อื่นทั่วไปได้มากน้อยเท่าไร
  7. เนื้อหาสาระแสดงถึงแนวทางหรือวิธีการที่จะแสวงหาความรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างไร
- ที่กล่าวมาทั้งหมดเป็นแนวคิดสำคัญในการเลือกเนื้อหาสาระ สรุปได้ว่า ควรพิจารณาให้กระชับว่า มโนทัศน์ของความรู้คืออะไร วิธีการแสวงหาความรู้ที่จะให้ผู้เรียนเกิดขึ้นนั้นคืออะไร และความรู้ที่จะเกิดขึ้นตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ข้อใด เนื้อหาที่ได้จึงจะเป็นเนื้อหาสาระที่มีความสมบูรณ์และครบถ้วนตามวัตถุประสงค์

3.3 การเลือกรูปแบบวิธีการสอน

วิธีการสอนเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก หากผู้สอนมีวิธีการสอนที่ดีและเหมาะสมกับรายวิชาและขนาดกลุ่มจะส่งผลดีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ โดยมีเกณฑ์ในการจำแนกวิธีการสอนในระดับอุดมศึกษาเป็น 3 เกณฑ์ ดังนี้ (อุทุมพร จามรมาน, 2541)

1. ใช้จำนวนผู้เรียนเป็นหลัก ได้แก่ การสอนขนาดกลุ่มใหญ่ การสอนขนาดกลุ่มกลาง การสอนกลุ่มขนาดเล็ก และการสอนรายบุคคล
  2. ใช้ผู้สอนเป็นหลัก ได้แก่ การสอนที่ผู้สอนบรรยายให้ผู้เรียนฟัง ผู้สอนให้ผู้เรียนสัมมนา ผู้สอนให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ ผู้สอนให้ผู้เรียนทดลอง ผู้สอนให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนให้ผู้เรียนอภิปราย ผู้สอนให้ผู้เรียนเรียนรู้กับสื่อ เป็นต้น
  3. ใช้วัตถุประสงค์เป็นหลัก ได้แก่ การสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนจดจำ เข้าใจ ประยุกต์ วิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมิน หรือมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีคุณธรรม เป็นต้น
- ซึ่งผู้สอนควรคำนึงถึงการสอนที่มีความหมายและใช้ได้จริง โดยอิงวัตถุประสงค์เป็นหลัก จัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544) ได้อธิบายความเหมาะสมของวิธีการสอนที่ใช้ในระดับอุดมศึกษาว่าควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการเรียน
2. ธรรมชาติของเนื้อหา
3. ลักษณะของเนื้อหาบทเรียน
4. ชั้นและวัยของผู้เรียน
5. วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้
6. จำนวนผู้เรียนที่จะสอน

สรุปว่า หลักการในการเลือกวิธีการสอนในระดับอุดมศึกษามีความแตกต่างกันไปตามลักษณะของรายวิชาและเนื้อหาที่สอน โดยคำนึงถึงจำนวน ช่วงวัยและความสามารถในการเรียนรู้กลุ่มผู้เรียน เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของรายวิชา

การเลือกรูปแบบวิธีการสอน คือการเลือกวิธีการนำเสนอเนื้อหาของผู้สอน ซึ่งสามารถทำได้หลากหลายรูปแบบ ในที่นี้ขอนำเสนอรูปแบบที่นิยมใช้ในการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ซึ่งมีลักษณะเป็นชั้นเรียนขนาดเล็กถึงขนาดกลาง ดังนี้

1. การสอนชั้นเรียนขนาดกลางถึงขนาดใหญ่

วิธีการสอนแบบปาฐกถา (Descriptive, Lecture Method) เป็นการสอนโดยใช้การบรรยายเป็นหลักมีผู้สอนเป็นผู้ให้ความรู้ ส่วนนักเรียนเป็นผู้รับความรู้ด้วยการบันทึกและจดจำเนื้อหาจากคำบรรยายที่ได้ยิน เป็นรูปแบบการสอนที่ให้ข้อมูลและความคิดเบื้องต้น แนวคิดพื้นฐาน เพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ในการอภิปรายในชั้นเรียนต่อไป มีการสอนดังนี้ (Fry *et al.*, 2009)

1.1 ชั้นเตรียม คือชั้นที่ผู้สอนเตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะเรียนก่อนนำเข้าสู่บทเรียน เช่น การสรุปความรู้เดิมเพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียนใหม่ ตลอดจนการตั้งคำถามและการเปิดสื่อโสตทัศนูปกรณ์ เพื่อเป็นการเร้าความสนใจ เป็นต้น

1.2 ชั้นสอน เป็นชั้นที่ต่อเนื่องจากชั้นเตรียมการสอนหลังจากสร้างความน่าสนใจให้กับผู้เรียน ผู้สอนจะทำหน้าที่บรรยายหรืออธิบายเนื้อหาวิชา โดยผู้เรียนจะจดบันทึกคำบรรยายจากผู้สอน

1.3 ชั้นอภิปรายและซักถาม เป็นชั้นที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นด้วยการอภิปรายและซักถามปัญหาหรือข้อสงสัยเกี่ยวกับเนื้อหาที่บรรยาย

1.4 ชั้นทำกิจกรรม เป็นช่วงที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมที่ผู้สอนเตรียมการไว้ เช่น การสรุปวิเคราะห์หรือการเปรียบเทียบเนื้อหา การค้นหาความจริงเพิ่มเติม และการทำรายงาน เป็นต้น

1.5 ชั้นประเมินผล เป็นชั้นที่ผู้สอนมุ่งตรวจสอบผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งกระทำได้โดยการตรวจสอบสมุดบันทึก การสรุปวิเคราะห์ การทำรายงาน การทำแบบทดสอบและการสอบปากเปล่า แล้วนำผลที่ได้นั้นไปปรับปรุงการเรียนการสอน

การเรียนการสอนรูปแบบนี้เป็นวิธีการสอนรูปแบบหนึ่งที่ได้รับคามนิยมในการใช้สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในประเทศไทย เนื่องจากผู้เรียนยังต้องการความรู้พื้นฐานด้านของเนื้อหาและแนวคิดแบบตะวันตก การสอนแบบบรรยายจึงเป็นรูปแบบหนึ่งที่สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจถึงลักษณะ แนวคิดและวิวัฒนาการของดนตรีตะวันตกได้

2. การสอนชั้นเรียนขนาดเล็ก

วิธีการสอนแบบอภิปราย (Discussion Method) (Fry *et al.*, 2009) สามารถแบ่งรูปแบบได้ 3 ประเภท คือ

2.1 การอภิปรายเป็นกลุ่มหรือทั้งชั้น (Group or Class Discussion) หมายถึง การที่ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเตรียมตัวศึกษาหาความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้วนำมาอภิปรายร่วมกันทั้งชั้น หรือจัดเป็นกลุ่มแบบไม่เป็นทางการ

2.2 การอภิปรายเป็นคณะ (Panel Discussion) หมายถึงการที่ผู้สอนผู้เรียนวางแผนร่วมกัน โดยมอบหมายให้ผู้เรียนคณะหนึ่งประมาณ 4-8 คน ทำการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อเท็จจริงจากหัวข้อที่กำหนดไว้ นำมาเสนอในรูปแบบอภิปรายเป็นคณะ โดยมีสมาชิกในคณะผู้อภิปรายหนึ่งคนทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย (Moderator)

2.3 อภิปรายเป็นชุดโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Symposium) หมายถึง การที่ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกัน หรือผู้สอนแต่เพียงผู้เดียวมอบหมายงานให้ผู้เรียน 4 - 5 คน ศึกษาค้นคว้าความรู้ตามหัวข้อที่กำหนด โดยแยกเป็นหัวข้อย่อยให้แต่ละคนรับผิดชอบ แล้วนำความรู้ที่ได้มารวมกันให้เป็นระเบียบ นำเสนอเป็นรายบุคคล คนละประมาณ 15 - 25 นาที วิธีการนี้ใช้ในการนำเสนอความรู้ใหม่เป็นแนววิเคราะห์ด้วยเหตุผล มีการแยกแยะความคิดเห็นเป็นขั้นตอน ตอนท้ายจะมีการตอบคำถามและการอภิปรายทั่วไปไปด้วย

การเรียนการสอนรูปแบบนี้เป็นขั้นต่อจากการเรียนการสอนในแบบบรรยาย เมื่อผู้เรียนได้รับข้อมูล ความรู้ในเรื่องของประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกแล้ว ขั้นต่อมาคือการที่ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน หรือนำเสนอความคิดเห็นของตนเองต่อผลงานเพลงหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ มุ่งให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ความรู้ ผ่านการแสดงออกทางความคิดเห็นเชิงเหตุผล เชิงเปรียบเทียบ และค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุกับผลของเหตุการณ์ เรื่องราว ปัญหา และประเด็นสำคัญเป็นต้น โดยใช้ความรู้ที่ได้ศึกษามาประกอบการตัดสินใจ

จากการศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในต่างประเทศเบื้องต้น พบว่า มีรูปแบบวิธีที่นิยมอีกรูปแบบหนึ่งคือ การสอนโดยเน้นกระบวนการวิจัย

3. การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการวิจัย (Research - Based Instruction) (ทิศนา แชมมณี, 2551)

เป็นรูปแบบการสอนที่ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์เข้ามาเป็นเครื่องแสวงหาความรู้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เชื่อถือได้ โดยมีแนวคิดให้ผู้เรียนเกิดความรู้ที่ลึกซึ้งและมีความหมายต่อตัวเอง ซึ่งเกิดจากการที่ผู้เรียนได้ลงมือทำวิจัยโดยตรง โดยผู้สอนมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 3.1 นำผลการวิจัยมาใช้ประกอบการสอนเนื้อหาสาระของตน
- 3.2 ให้ผู้เรียนประมวลผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่จะศึกษา เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานในการศึกษาต่อไปทั้งในเรื่องเนื้อหาสาระและกระบวนการวิจัย
- 3.3 ใช้กระบวนการวิจัยในการสอน
- 3.4 ฝึกกระบวนการวิจัยที่จำเป็น
- 3.5 อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับกระบวนการวิจัยและผลของการวิจัย

3.6 วัดและประเมินการเรียนรู้ทั้งทางด้านเนื้อหาสาระและกระบวนการวิจัย

จากวิธีการสอนรูปแบบต่าง ๆ ที่กล่าวมาพบว่า มีรูปแบบที่หลากหลายซึ่งผู้สอนสามารถเลือกใช้ตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงลักษณะของรายวิชาและเนื้อหาจะสอน และขนาดของชั้นเรียน เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในประเทศไทยใช้การเรียนการสอนแบบบรรยายเป็นส่วนใหญ่ แต่เมื่อผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกพอสมควร การสอนในรูปแบบของการอภิปรายจะสามารถพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้มากยิ่งขึ้น และหากผู้เรียนได้ทำการวิจัยในเรื่องที่ตนเองสนใจก็จะเป็นความรู้ที่ติดตัวผู้เรียนไปอย่างยั่งยืน

3.4 การประเมินผล

การประเมินผล คือการตัดสินพฤติกรรมของผู้เรียนและตัวหลักสูตร ซึ่งเกิดขึ้นเป็นกระบวนการสุดท้าย เพื่อเป็นเครื่องมือเข้าถึงข้อมูลการตอบกลับของผู้เรียนและหลักสูตร แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ

1. การประเมินผลย่อย การประเมินย่อยช่วยให้ผู้สอนรู้จักอ่อนของผู้เรียน เพื่อนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนในครั้งต่อไปได้

2. การประเมินผลขั้นสุดท้าย ใช้ในการแสดงความก้าวหน้าของผู้เรียนเมื่อเสร็จสิ้นการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา หรือที่เรียกว่าการสอบปลายปี

โดยการประเมินที่มีประสิทธิภาพ ผู้สอนควรต้องคำนึงถึงสิ่งเหล่านี้ ได้แก่

1. ความต่อเนื่อง การประเมินควรดำเนินอย่างต่อเนื่อง เพื่อทราบถึงพัฒนาการในแต่ละช่วงของผู้เรียนได้อย่างชัดเจนจากต้นจนถึงจบการเรียนการสอน

2. ขอบเขตการประเมิน ควรมีการจำกัดขอบเขตการประเมินให้อยู่ภายใต้จุดประสงค์การเรียนการสอน ดังนั้นจึงควรมีการประเมินที่ตอบโจทย์ของวัตถุประสงค์ในทุก ๆ ข้อ

3. การเทียบเคียง การประเมินต้องนำผลมาเทียบเคียงกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ เพื่อแบ่งน้ำหนักของการประเมินในแต่ละหัวข้อ

4. ความเที่ยงตรง ควรสร้างเกณฑ์ที่มีมาตรฐานที่เป็นมาตรฐาน สามารถตรวจสอบและประเมินค่าได้อย่างแน่นอน

โดยแบบของการประเมินสามารถแบ่งออกได้หลายรูปแบบ เช่น แบบทดสอบมาตรฐาน แบบทดสอบที่ผู้สอนสร้างขึ้นเอง การสังเกตอย่างมีระบบและการบันทึก มาตรฐานประเมินค่าแบบสำรวจและแบบสอบถาม ซึ่งผู้สอนควรเลือกรูปแบบและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินให้เหมาะสมกับลักษณะของรายวิชาและผู้เรียน

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมดของตอนที่ 3 นี้เป็นแนวทางในการนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนของรายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ตั้งแต่การเลือกและกำหนดวัตถุประสงค์ของเนื้อหา โดยพิจารณาจากลักษณะของรายวิชาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน จากนั้นจึงกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุตามวัตถุประสงค์และประเมินผู้เรียน

ตามวัตถุประสงค์ที่มีกำหนดไว้ โดยใช้แนวคิดการออกแบบหลักสูตรของทาบา เป็นหลักในการเลือกและพิจารณากำหนดหัวข้อ ในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก

ตอนที่ 4. เทคนิคการวิจัย

4.1 การวิจัยเอกสาร (Documentary research)

การวิจัยเอกสาร (Documentary research) เป็นการวิจัยที่แบ่งตามลักษณะของการเก็บข้อมูล โดยการวิจัยประเภทนี้มีความเกี่ยวข้องกับข้อความและวัสดุที่มาจากข้อความ เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์ บันทึกประจำวัน เอกสารราชการ การวิจัยประเภทนี้เป็นการวิจัยที่ได้รับความนิยมใช้ในงานวิจัยสายสังคมศาสตร์ โดยเฉพาะด้านประวัติศาสตร์สังคมวิทยา มีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการประเมินเอกสาร การวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งทำได้ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (Scott, 2006) การวิจัยประเภทนี้มุ่งค้นหาข้อเท็จจริง หรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ปรากฏในปัจจุบันจากการสืบค้นข้อมูลเอกสาร การวิจัยเอกสารจึงเป็นสาขาหนึ่งของการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีหลักในการเลือกแหล่งที่มา ดังนี้ (Scott, 1990)

1. ความจริง (Authenticity) หมายถึง เอกสารที่ผู้วิจัยศึกษาต้องคัดเลือกเอกสารที่เป็นเอกสารที่แท้จริง ซึ่งมีความสำคัญมากต่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ การพิจารณาว่าเอกสารนั้นเป็นเอกสารที่ให้ข้อมูลแท้จริงหรือไม่ เกิดขึ้นจากการตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับผู้เขียนหรือหน่วยงานที่เขียนเอกสารว่ามีความน่าเชื่อถือหรือไม่ อย่างไร รวมถึงข้อมูลที่ปรากฏในเอกสารสอดคล้องกับข้อมูลในบริบทอื่นๆ ที่เกิดขึ้น ณ ช่วงเวลาที่มีการเขียนเอกสารนั้นอย่างไร

2. ความถูกต้องน่าเชื่อถือ (Credibility) หมายถึง เอกสารนั้นจะต้องไม่มีข้อมูลที่ผิดพลาด บิดเบือนหรือคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง

3. การเป็นตัวแทน (Representativeness) การเป็นตัวแทนมีหลายระดับ ได้แก่

3.1 การที่เอกสารนั้นสามารถใช้แทนหรือเป็นแบบฉบับที่แทนเอกสารประเภทเดียวกันได้หรือไม่

3.2 ข้อมูลในเอกสารที่นำมาวิเคราะห์ต้องเป็นข้อมูลที่เป็นตัวแทนของประชากรได้ ตัวอย่างเช่น รายงานการวิจัยที่มีการสุ่มตามวิธีวิทยาการวิจัย และใช้สถิติวิเคราะห์ที่ถูกต้อง ย่อมถือว่าข้อมูลหรือผลที่เสนอในงานวิจัยนั้นเป็นตัวแทนข้อมูล ที่จะนำมาวิเคราะห์ต่อได้

4. ความหมาย (Meaning) การใช้เกณฑ์ความหมาย หมายถึง การคัดเลือกเอกสารที่มีความชัดเจนและสามารถเข้าใจได้ง่าย ผู้วิจัยต้องตรวจสอบเอกสารในเบื้องต้น ด้วยการพิจารณาข้อมูลของเอกสารที่นำมาพิจารณาว่ามีข้อมูลใดที่เป็นนัยสำคัญหรือสร้างความหมายให้กับการวิจัยหรือไม่ การตีความเอกสารบางประเภทจึงสามารถที่ตีความทั้งในระดับที่เป็นข้อเท็จจริง ซึ่งเป็นการสรุปสาระสำคัญที่ปรากฏ และการตีความข้อมูลที่เป็นนัยที่ซ่อนแฝงซึ่งเป็นการตีความที่ค่อนข้างทำได้ยาก เนื้อหาต้องอาศัยประสบการณ์ของผู้ตีความ

4.2 การวิจัยอนาคตแบบเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique Research)

การวิจัยอนาคต (Futures Research หรือ Future Studies) เป็นเทคนิคการวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีการค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับอนาคตด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific approach) เพื่อมองเหตุการณ์หรือพฤติกรรมที่น่าจะเป็นไปในอนาคตทั้งระยะสั้นหรือระยะยาว รวมทั้งปฏิสัมพันธ์และผลกระทบในระหว่างเหตุการณ์หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ที่น่าจะเกิดขึ้นด้วย (เทียนฉาย กิระนันท์. 2525) ในด้านความหมายมีผู้ให้นิยามการวิจัยอนาคตไว้หลากหลาย ท่านโดยมีแนวทางไปด้านเดียวกันสรุปได้ว่า การวิจัยอนาคตเป็นระเบียบวิธีการค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับอนาคตโดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์และมีกิจกรรม 3 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การพยากรณ์ (Forecasting) และการตัดสินใจ (Decision Making) เพื่อศึกษาเหตุการณ์หรือพฤติกรรมที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตอันเนื่องจากการตัดสินใจหรือนโยบายในปัจจุบันเพื่อนำผลที่ได้มาวางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาว (Allen, 1978; Textor, 1980) โดยมีหลากหลายเทคนิควิธีในการวิจัย เช่น เทคนิคกงล้ออนาคต (Futures Wheel) เทคนิคอนาคตภาพ (Scenarios) และเทคนิคเดลฟาย (Delphi technique)

การวิจัยแบบเทคนิคเดลฟาย เป็นการวิจัยโดยศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในสาขาหรือประเด็นที่ต้องการ ซึ่งเป็นลักษณะการวิจัยที่มีความเฉพาะในด้านของกระบวนการดังนี้

1.1 การเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญเนื่องจากคุณลักษณะของการวิจัยแบบเทคนิคเดลฟายคือการอาศัยความคิดเห็นจากการตอบของผู้เชี่ยวชาญ ดังนั้นความน่าเชื่อถือจึงขึ้นอยู่กับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่คัดสรรมาว่าสามารถให้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้เพียงใด ผู้เชี่ยวชาญจึงควรเป็นผู้มีความรอบรู้ ฐึลึลในประเด็นที่ศึกษาหรือมีประสบการณ์โดยตรงกับประเด็นที่ศึกษา ผู้วิจัยควรกำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญเพื่อจัดสรรกลุ่มคนที่เข้าร่วมในการวิจัย หรือการสอบถามจากผู้ทรงคุณวุฒิในวงการที่ศึกษาให้เสนอรายชื่อบุคคลที่ควรได้รับเลือกสรรให้เป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งจำเป็นต้องทำอย่างละเอียดรอบคอบและควรอธิบายถึงความสำคัญของการเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ได้บุคคลซึ่งเต็มใจตอบคำถามอย่างแท้จริง

จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการวิจัยขึ้นอยู่กับลักษณะของกลุ่มและประเด็นที่ศึกษาเป็นสำคัญ หากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเป็นเอกพันธ์ (Homogeneous group) อาจจำเป็นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญ 10 - 15 คน แต่ถ้ากลุ่มมีความแตกต่างกันในลักษณะอเนกพันธ์ (Heterogeneous group) อาจต้องใช้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวนมาก โดยจากการศึกษาของโทมัส ที แมคมิลแลน (Thomas T. Macmillan) พบว่า หากจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยมีตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป อัตราการลดลงของความคลาดเคลื่อนจะมึน้อยมาก

1.2 ลักษณะแบบสอบถามของการวิจัย เป็นหนึ่งในหัวใจสำคัญของการวิจัยแบบเทคนิคเดลฟายซึ่งจำเป็นต้องใช้แบบสอบถามจำนวนหลายชุดเพื่อให้ได้ความคิดเห็นที่แน่นอนจากผู้เชี่ยวชาญ จึงต้องมีการสอบถามซ้ำหลายครั้งหลายหน โดยขั้นแรกผู้วิจัยต้องกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยและประเด็นที่ศึกษาเป็นประเด็นเชิงคุณลักษณะที่มีขอบข่ายกว้าง ๆ ซึ่งอาจ

ได้มาจากการศึกษาเอกสารหรือสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิบางท่าน จากนั้นจึงนำกรอบมาสร้างเป็นแบบสอบถามฉบับแรก ซึ่งเป็นคำถามกว้าง ๆ เกี่ยวกับประเด็นปัญหาของการวิจัย ส่วนใหญ่มักเป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวางภายในกรอบที่กำหนด โดยนำข้อมูลที่ได้อภิปรายและรวบรวมสร้างเป็นแบบสอบถามรอบที่สอง

แบบสอบถามรอบที่สอง นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดมาวิเคราะห์เข้าด้วยกัน โดยตัดข้อความที่ซ้ำกันและตัดส่วนที่เกินกรอบการวิจัยออกไป จากนั้นจึงสร้างแบบสอบถามในลักษณะมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) ซึ่งอาจมีค่าประเมินตามแต่ความเหมาะสม โดยปกติทั่วไปใช้มาตราส่วน 5 ระดับ

แบบสอบถามรอบที่สาม รูปแบบคำถามเหมือนรอบที่สอง แต่เพิ่มเติมรายงานผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดเป็นค่าสถิติ เช่น การแสดงตำแหน่งของฐานนิยม ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ รวมทั้งตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญท่านนั้นตอบในแบบสอบถามรอบที่สอง เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนได้ตอบแบบสอบถามโดยกลั่นกรองอย่างละเอียดรอบคอบ และเปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญทราบถึงความเหมือนหรือแตกต่างของคำตอบของตนเมื่อเทียบกับคำตอบของกลุ่ม และมีโอกาสทบทวนคำตอบในการตอบแบบสอบถามในรอบที่สามนี้ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญอาจเปลี่ยนคำตอบให้เข้ามาอยู่ในพิสัยระหว่างควอไทล์ หรือยืนยันคำตอบเดิมของตนก็ได้ แต่หากคำตอบเดิมนั้นอยู่นอกพิสัยระหว่างควอไทล์ ผู้เชี่ยวชาญที่ให้คำตอบต้องแสดงเหตุผลประกอบในแต่ละคำตอบ

แบบสอบถามรอบที่สี่ มีลักษณะเช่นเดียวกับแบบสอบถามรอบที่สาม โดยปกติแล้วผู้วิจัยมักนิยมใช้แบบสอบถามเพียง 2-3 รอบ ตามแต่ความเหมาะสมของข้อมูลที่ได้อ

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์โดยนำคำตอบของแบบสอบถามรอบที่สองและสามมาคำนวณค่าสถิติเกี่ยวกับการวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง ได้แก่ ค่าฐานนิยม ค่ามัธยฐาน ค่าเฉลี่ย เพื่อแสดงตำแหน่งของความคิดเห็น และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ เพื่อพิจารณาการกระจายของความคิดเห็น หากข้อใดมีพิสัยกว้างแสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นแตกต่างกันมาก แต่หากข้อใดมีพิสัยแคบก็แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ซึ่งอาจนำไปสู่ข้อสรุปของการวิจัยได้ (ชนิดา รัชพลเมือง, 2551)

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบเทคนิคเดลฟาย ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ด้วยการตอบแบบสอบถามทั้งหมด 3 รอบ จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้อมาประกอบการเขียนแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในระดับอุดมศึกษาต่อไป

ตอนที่ 5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาวรรณกรรมและข้อมูลเพื่อประกอบงานวิจัยเรื่อง การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ แสดงให้เห็นถึงการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาและลักษณะของการศึกษา

ประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ซึ่งเป็นพื้นฐานความรู้สำคัญที่นำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในระดับอุดมศึกษาได้ จากการศึกษาผู้วิจัยไม่พบการทำการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกโดยตรงทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ผู้วิจัยจึงขอเสนองานวิจัยที่มีเนื้อหาเชื่อมโยงและมีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนการสอน โดยแบ่งเป็นงานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องด้านวิธีวิทยาการวิจัยแบบเทคนิคเดลฟายและการพัฒนาการเรียนการสอน และวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ดังต่อไปนี้

1. วิจัยที่มีความเกี่ยวข้องด้านวิธีวิทยาการวิจัยแบบเทคนิคเดลฟายและการพัฒนาการเรียนการสอน

อารีย์ รัตนประโคน (2551) ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติในหลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์สาขาทัศนศิลป์ ของสถาบันอุดมศึกษา” พบว่า การสอนศิลปะปฏิบัติในหลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์สาขาทัศนศิลป์ของสถาบันอุดมศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบัณฑิตให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการสร้างสรรค์งานศิลปะ เป็นผู้รอบรู้ มีทัศนคติอันดีงาม รู้จักคิดวิเคราะห์ วินิจฉัย มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถค้นคว้าวิจัยทางด้านศิลปะและสามารถนำความรู้ไปประกอบวิชาชีพ ทางด้านการสอนผู้สอนควรกำหนดจุดมุ่งหมายและกำหนดขั้นตอนวิธีสอนอย่างเป็นระบบ การสอนขั้นพื้นฐานควรมีความถูกต้องโดยการสาธิตของอาจารย์ผู้สอน การประเมินผลควรประเมินจากผลงานที่สมบูรณ์ มีความสอดคล้องกันระหว่างแนวคิด รูปแบบ เทคนิคและพัฒนาการของผู้เรียน

ทิพย์ฉัตร คลังหิรัญ (2547) ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาการเรียนการสอนวิชาศิลปะพื้นบ้านในหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย” โดยใช้เทคนิควิธีการวิจัยแบบเดลฟาย พบว่า 1) ผู้สอนมีทักษะทางการปฏิบัติศิลปะพื้นบ้านน้อยแต่มีความคุ้นเคยและเป็นกันเองกับผู้เรียนสูง 2) ผู้เรียนมีความรู้และให้ความสำคัญกับการเรียนวิชาศิลปะพื้นบ้านน้อย 3) วัตถุประสงค์ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ความตระหนัก เห็นความสำคัญ เกิดความรู้สึก เจตคติและค่านิยมในระดับมากที่สุด และเพื่อให้เกิดทักษะการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด 4) เนื้อหา เกี่ยวกับความงาม คุณค่าและสุนทรียะทางศิลปะในระดับมากที่สุด ความจำเป็นและความต้องการทางการตลาดในระดับน้อยที่สุด 5) วิธีการสอน ใช้วิธีการสอนแบบวิเคราะห์ วิจารณ์ 6) สื่อ สื่อที่นิยมใช้มากที่สุดคือ ตำรา หนังสือ วัตถุสิ่งของจริง 7) การวัดและประเมินผล มีการประเมินผลโดยการทำรายงานในระดับมากที่สุด และการสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียน แฝ้มสะสมผลงานในระดับน้อยที่สุด และนอกจากนี้ยังพบปัญหาของการสอนอีกประเด็นหนึ่งคือ การขาดความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา ปัญหาสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่ขาดบรรยากาศในการเรียนวิชาศิลปะพื้นบ้าน

ชเนต ภิรมย์การ (2542) ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการเรียนการสอนรายวิชา คอมพิวเตอร์เพื่อการออกแบบทางศิลปะอุตสาหกรรม 1 หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง” พบว่า 1) การกำหนดจุดประสงค์ด้าน พุทธิพิสัย มีความมุ่งหวังเพื่อให้ผู้เรียนประยุกต์หลักการใช้คอมพิวเตอร์ในการเขียนแบบเพื่อ การผลิต นำเสนอผลงานและการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านจิตพิสัย เพื่อให้ผู้เรียนจัดระบบข้อมูลอย่าง เป็นระเบียบ เห็นคุณค่าในการใช้คอมพิวเตอร์สร้างงานด้านศิลปะอุตสาหกรรม ด้านทักษะพิสัย เพื่อให้ผู้เรียนปฏิบัติการใช้คอมพิวเตอร์เขียนแบบเพื่อนำเสนอ การสร้างแบบร่าง การเขียนแบบ เพื่อการผลิตในระบบอุตสาหกรรม 2) เนื้อหารายวิชาที่ต้องรู้คือการใช้คอมพิวเตอร์สร้าง หุ่นจำลองโปรแกรมการเขียนแบบเพื่อการผลิตงานศิลปะอุตสาหกรรม 3) กิจกรรมการเรียน การสอน เป็นการบรรยายเนื้อหาและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สอบถามข้อสงสัย ตลอดจนใช้การสาธิต ประกอบการสอน และเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง 4) ด้านอุปกรณ์การสอน ใช้โปรแกรม คอมพิวเตอร์ด้านการออกแบบ โดยใช้คอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพสูง 1 คนต่อ 1 เครื่อง 5) การประเมินผล ใช้การทดสอบด้านพุทธิพิสัย โดยจัดสอบทฤษฎีปลายภาคเรียน ใช้การ สังเกตการณ์ปฏิบัติงานในการให้คะแนนด้านจิตพิสัย แลใช้การประเมินผลงานสำหรับคะแนน ด้านทักษะพิสัย

ชาญศิลป์ สุวรรณจันทร์ (2539) ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาเนื้อหา รายวิชาศิลปะกับ การแต่งกาย ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)” ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านเนื้อหาวิชาศิลปะกับการแต่งกาย หัวข้อประวัติความ เป็นมา ความเหมาะสมของสีและลายเส้น หลักการออกแบบและการออกแบบเครื่องแต่งกาย ได้รับความเห็นด้วยในระดับมากที่สุด ส่วนเรื่องการประยุกต์ ตกแต่งเครื่องแต่งกายได้รับความ เห็นชอบในระดับมาก 2) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน การบรรยายประกอบสไลด์ การ อภิปราย การค้นคว้าด้วยตนเอง การสอนแบบสาธิต มีความเหมาะสมมาก 3) ด้านการวัด ประเมินผล วัดจากการปฏิบัติงาน การตรวจชิ้นงาน การสังเกตและการสอบปลายภาคมีความ เหมาะสมมาก และควรกำหนดคาบเรียนแต่ละเนื้อหาอยู่ระหว่าง 3 – 4 คาบเวลาเรียน

จากงานวิจัยที่ได้กล่าวมาแสดงถึงความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน ว่าควรมี การวางแผนอย่างเป็นระบบเพื่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และเพื่อให้ผู้เรียน บรรลุจุดมุ่งหมายที่คาดหวัง เป็นบัณฑิตที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้อย่างสมบูรณ์ โดย การศึกษาให้เห็นถึงลักษณะของรายวิชาที่แท้จริงและกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการ เรียนการสอนและการประเมินผลที่มีความเหมาะสมกับรายวิชาอย่างแท้จริง

2. วิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2541) ทำการวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของนิสิตในเรื่องสาระและการ สอนวิชาสังคีตนิยม” โดยใช้การศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ผลการวิจัย

พบว่า ทำการสอนครั้งแรกในปี พ.ศ. 2500 โดยเป็นวิชาในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ผู้เรียนเป็นนิสิตคณะครุศาสตร์และนิสิตคณะอื่นในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้สอนคนแรกคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กำธร สนิทวงศ์ ณ อยุธยา ต่อมาได้เปลี่ยนแปลงผู้สอนหลายท่านและผู้สอนคนปัจจุบันคือ รองศาสตราจารย์ ดร. ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์ ในด้านความคิดเห็นของนิสิตพบว่า นิสิตส่วนใหญ่ให้ความสนใจกับการเรียนวิชานี้ด้วยตนเอง เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมในระดับมาก โดยเนื้อหาด้านประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกมีคะแนน 3.89 คะแนน ปัญหาด้านการเรียนการสอน คือ ไม่มีบริการสื่อทางเสียงและวิดีโอให้นักเรียน แนวทางในการพัฒนา คือ การพัฒนาสื่อการสอนให้น่าสนใจมากขึ้น ควรมีการจัดห้องสมุดดนตรีเพื่อเป็นแหล่งให้นิสิตได้ฟังเพลงและชมสื่อวิดีโอ

Jack Friedlander (1979) ทำการศึกษาเรื่อง "Music history and Appreciation in the Two-Year College Curriculum" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบสถานะของวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกและสังคีตนิยม ในระดับชาติและวิทยาลัย โดยมีข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรระดับอาชีวศึกษา ในวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกและสังคีตนิยม จากกลุ่มตัวอย่าง 178 วิทยาลัยที่ศึกษาหลักสูตรมนุษยศาสตร์ พบว่า วิทยาลัยส่วนใหญ่เปิดสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกและสังคีตนิยม ในฤดูใบไม้ผลิ ค.ศ. 1975 และ 1977 ในขณะที่เดียวกันมีวิทยาลัยที่ปฏิเสธการสอน ร้อยละ 9.7 และมีวิทยาลัยที่เปิดการสอนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 7.4 นอกจากนี้วิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกและสังคีตนิยมที่เปิดสอนในหลักสูตรอาชีวศึกษา ได้รับการออกแบบเพื่อให้โอนย้ายหน่วยกิตได้ ซึ่งถูกกำหนดให้เป็นวิชาบังคับในการจบการศึกษา

จากการศึกษาวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก พบว่า การเรียนการสอนควรผลิตสื่อที่มีความน่าสนใจโดยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาประกอบ เช่น คอมพิวเตอร์ และหากสถาบันการศึกษามีห้องสมุดดนตรีสำหรับให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าและฟังบทเพลงประกอบ เพื่อเป็นการทบทวนจะส่งผลต่อการเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

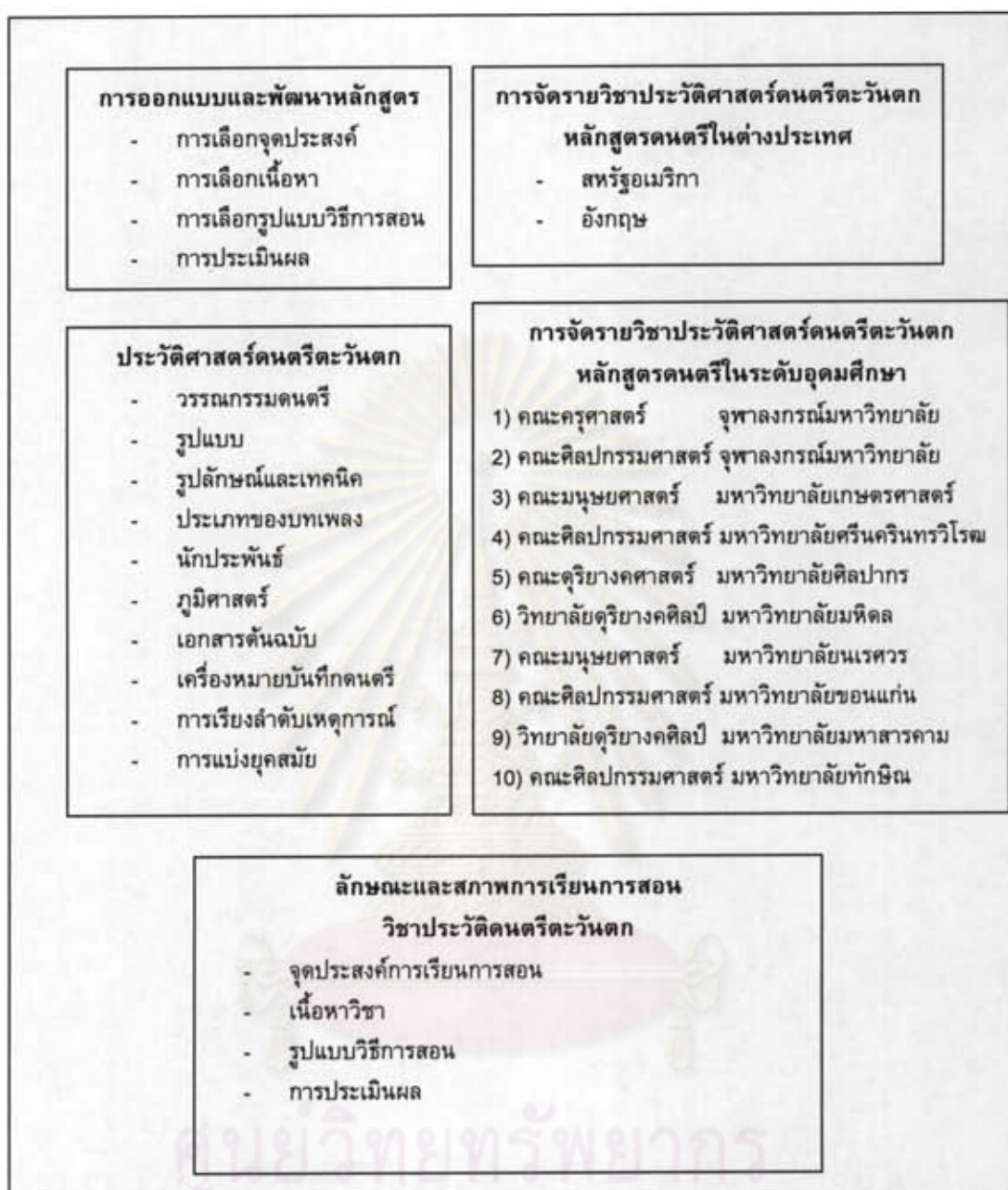
การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเพื่อนำมาประกอบการจัดทำแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ได้แก่ การออกแบบและพัฒนาหลักสูตรลักษณะรายวิชา โดยเลือกใช้การออกแบบหลักสูตรของทาบ (Taba, 1962) ซึ่งเป็นรูปแบบที่ได้รับการยอมรับและเป็นที่ยอมรับ และการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรของเจอร์มี (Cox, 2007) ซึ่งเขียนถึงการออกแบบหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรดนตรีในระดับอุดมศึกษา โดยนำข้อมูลของทั้งสองท่านมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในครั้งนี้ ในด้าน การเลือกวัตถุประสงค์ การเลือกเนื้อหาสาระ การเลือกรูปแบบวิธีการสอนและการประเมินผลการเรียนรู้

สภาพของการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ตะวันตกในปัจจุบัน ด้านจุดประสงค์การเรียนการสอน เนื้อหาสาระ วิธีการสอน และประเมินผลทางการศึกษา โดยศึกษาจากกลุ่มมหาวิทยาลัยที่มีการเรียนการสอนหลักสูตรดนตรีมาไม่น้อยกว่า 10 ปี ได้แก่ 1) คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2) คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 3) คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 4) คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 5) คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 6) วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล 7) คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร 8) คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 9) วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และ 10) คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

ตลอดจนศึกษาการจัดรายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในหลักสูตรดนตรีของต่างประเทศ ได้แก่ หลักสูตรดนตรีในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็นประเทศที่จัดหลักสูตรคล้ายคลึงกับประเทศไทย โดยเลือกจากหลักสูตรดนตรีในระดับอุดมศึกษา (University) ประเทศละ 2 หลักสูตรและจากสถาบันดุริยางคศิลป์ (Conservatory of Music) ประเทศละ 1 หลักสูตร และประเด็นสุดท้ายคือการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของการศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์ตะวันตกเนื่องจากเป็นศาสตร์เฉพาะ โดยศึกษาจากหนังสือดนตรีวิทยาของต่างประเทศ เพื่อทราบถึงรูปแบบและวิธีการศึกษาหาความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ดนตรี ตลอดจนขอบเขตของการศึกษา การศึกษาดำรงที่เขียนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกที่นิยมใช้ในการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ (Stoba, 1997; Burkholder *et al*, 2005; Bond, 2005) เพื่อสรุปเป็นเนื้อหาที่ผู้เรียนควรรู้ซึ่งแบ่งตามยุคสมัยเรียงลำดับจากยุคกลาง ยุคเรอเนสซองส์ ยุคบาโรก ยุคคลาสสิก ยุคโรแมนติก และ ยุคศตวรรษที่ 20 ซึ่งทั้งหมดนี้สามารถเขียนเป็นแผนภูมิได้ ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

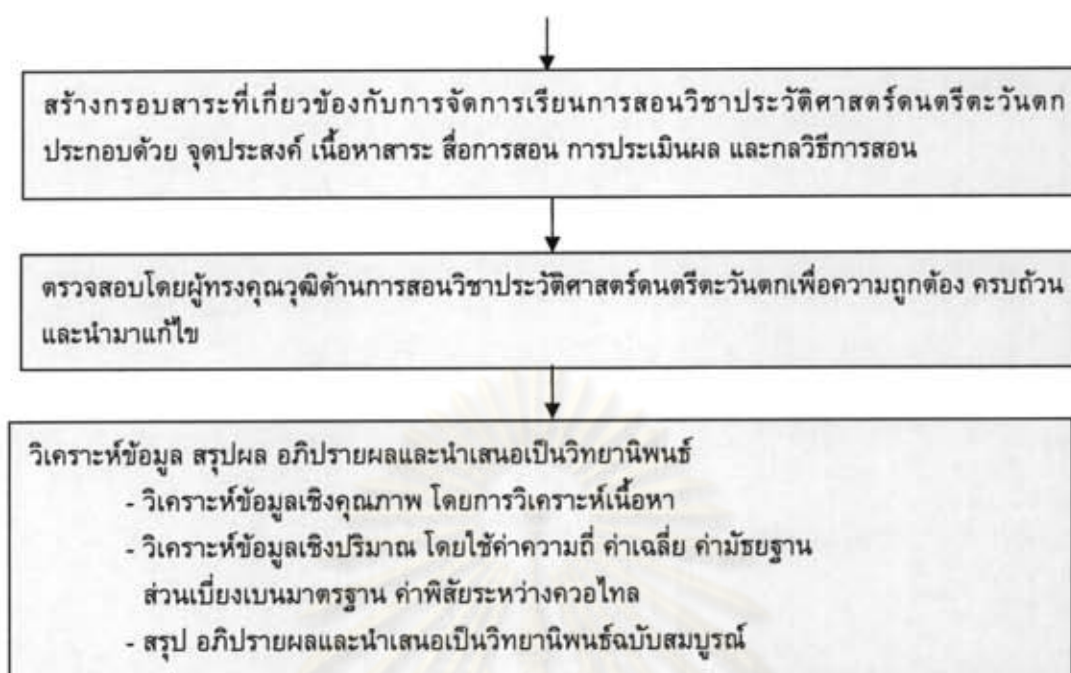
แผนภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจและศึกษาแนวโน้มที่เป็นไปได้หรือน่าจะเป็นของการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยใช้เทคนิคการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยอนาคตโดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย (Delphi Technique Research) ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภาพที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ในแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสาร หลักสูตรดนตรี แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ศึกษาข้อมูลเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างกรอบในการวิจัย โดยแบ่งหัวข้อ ดังนี้

1. ศึกษารายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในระดับอุดมศึกษาทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ โดยศึกษาในด้านจำนวนรายวิชาและหน่วยกิต จุดประสงค์และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เนื้อหาสาระ กระบวนการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล
2. ศึกษาลักษณะของประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในมุมมองของนักดนตรีวิทยา
3. ศึกษารูปแบบการสอนประวัติศาสตร์
4. ศึกษาการวิจัยอนาคตแบบเทคนิคเดลฟาย

ขั้นที่ 2 กำหนดประชากร

1. ประชากร เป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ มาจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มได้แก่

1.1 รายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โดยเปิดสอนหลักสูตรดนตรีมาเป็นเวลามากกว่า 10 ปี และมีการจำกัดจำนวนรับนิสิตนักศึกษาในการเข้าศึกษาต่อในแต่ละปีการศึกษาอย่างแน่นอน จำนวนทั้งสิ้น 10 หลักสูตร จาก 9 สถาบัน ได้แก่

- 1) คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 2) คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- 3) คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- 4) คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 5) คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- 6) วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- 7) คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
- 8) คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 9) วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- 10) คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

1.2 อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ที่ทำการสอนในสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นกลุ่มประชากร (ข้อ 1.1) จำนวน 10 ท่าน

1.3 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในสถาบันอุดมศึกษา เลือกจากอาจารย์ผู้มีความรู้ประสบการณ์ด้านการสอนมาไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 5 ท่าน

ขั้นที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. แบบบันทึกประกอบการวิเคราะห์เอกสาร
2. แบบสอบถามอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก
  - 2.1 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ (Check List) และแบบปลายเปิด (Open-ended) ประกอบด้วยคำถาม ดังนี้ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ด้านการสอน ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก แบ่งเป็น 4 หัวข้อ ดังนี้

1. ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน
2. ด้านเนื้อหาสาระ
3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน
4. ด้านการวัดและประเมินผล

โดยสร้างเป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) และโดยตอนท้ายของแต่ละหัวข้อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

ตอนที่ 3 ด้านเนื้อหาการสอน เป็นแบบเลือกตอบว่ามีการจัดการเรียนการสอนหรือไม่และตอนท้ายเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

ตอนที่ 4 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะสำหรับการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในระดับอุดมศึกษา (ปริญญาตรี) เป็นแบบปลายเปิด

3. แบบสอบแบบถามผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก เป็นแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจำนวน 3 รอบ ดังนี้

3.1 แบบสอบถามรอบที่ 1 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชา ประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในด้านต่าง ๆ ได้แก่

1. ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน
2. ด้านเนื้อหาสาระ
3. ด้านรูปแบบวิธีการสอน
4. ด้านการวัดและประเมินผล

โดยทั้งสองตอนเป็นแบบปลายเปิด

3.2 แบบสอบถามรอบที่ 2 และ รอบ3 เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ โดยมีข้อคำถามเดียวกัน เกี่ยวกับการสอนประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในสถาบันอุดมศึกษา ของรัฐจำแนกตามขอบเขตที่ศึกษา ได้แก่

1. ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน
2. ด้านกรอบเนื้อหาสาระ
3. ด้านรูปแบบวิธีการสอน
4. ด้านการวัดและประเมินผล

ขั้นที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร ดังนี้

1.1 หลักสูตรดนตรี จำนวนวิชาและหน่วยกิตของวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก

1.2 ประมวลการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก

1.3 ตำราที่ใช้ในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก

2. ส่งแบบสอบถามให้อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั้ง 9 สถาบัน

3. รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์เนื้อหาและวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อสรุปเป็นภาพรวมการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกของประเทศไทยในปัจจุบัน

4. สร้างแบบสอบถามสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก เพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

5. ส่งแบบสอบถามให้กับผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั้ง 5 ท่าน โดยใช้การวิจัยอนาคตแบบเทคนิคเดลฟาย ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

5.1 ส่งแบบสอบถามรอบที่ 1 ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในตอนท้ายของแต่ละข้อ โดยใช้คำถามแบบกว้าง ๆ ให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านแสดงความคิดเห็น

5.2 รวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามรอบที่ 1 นำมาวิเคราะห์เนื้อหาและวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อสรุปนำข้อมูลไปสร้างแบบสอบถามชุดที่ 2 โดยตัดข้อมูลที่ซ้ำซ้อนออก จัดสร้างเป็นแบบสอบถามที่มีมาตราส่วน 5 ระดับ

5.3 ส่งแบบสอบถามรอบที่ 2

5.4 รวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามรอบที่ 2 นำมาวิเคราะห์เนื้อหาและวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อสรุปข้อมูลสร้างเป็นแบบสอบถามชุดที่ 3 เพื่อทำการยืนยันคำตอบ

5.5 ส่งแบบสอบถามรอบที่ 3

5.6 รวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามรอบที่ 3 นำมาวิเคราะห์เนื้อหาและวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อสรุปนำข้อมูลไปสร้างเป็นกรอบสาระสำคัญในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก

ขั้นที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารมาวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอในรูปแบบของความเรียง ส่วนข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่เป็นข้อมูลเชิงปริมาณนำเสนอในรูปแบบของตารางและความเรียง โดยใช้ค่าสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการทางสถิติดังต่อไปนี้

1. การหาค่าร้อยละ (Percentage) คำนวณจากสูตร

$$\text{ค่าร้อยละ (\%)} = \frac{\text{จำนวนคำตอบในข้อนั้น} \times 100}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}}$$

(สุวิมล ติรกานันท์, 2549)

2. การหาค่าเฉลี่ย (Mean) คำนวณจากสูตร

$$\text{ค่าเฉลี่ย (M)} = \frac{\sum fx}{N}$$

เมื่อ M = ค่าเฉลี่ยน้ำหนักในแต่ละข้อ
 f = ความถี่ของคะแนน
 $\sum fx$ = ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับคะแนน
 N = จำนวนข้อมูลทั้งหมด

(สุวิมล ตีรกานันท์, 2549)

3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) คำนวณจากสูตร

$$\text{ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)} = \frac{\sqrt{\sum fx^2 - (\sum fx)^2}}{n}$$

เมื่อ SD = ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum fx$ = ผลรวมของคะแนนคูณความถี่
 $\sum fx^2$ = ผลรวมของกำลังสองของคะแนนคูณความถี่
 n = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามของแต่ละข้อ

(สุวิมล ตีรกานันท์, 2549)

4. ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) คำนวณจากสูตร

$$\text{ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR)} = Q_3 - Q_1$$

เมื่อ IQR = ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์
 Q_1 = ควอไทล์ที่ 1
 Q_3 = ควอไทล์ที่ 3

(Upton, Graham and Cook, Ian, 1996)

ขั้นที่ 6 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และนำเสนอวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

ในการวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่ามัชฌิมฐาน ค่าฐานนิยม ค่าเฉลี่ย และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาสรุปเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและนำเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการเรียนการสอนและนำเสนอการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน การเลือกเนื้อหาสาระวิชา รูปแบบการสอนและวิธีการประเมินผล โดยผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง นำเสนอเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

1.1 การวิเคราะห์เอกสาร ได้แก่ การวิเคราะห์หลักสูตรดนตรีและประมวลการสอน ตามหัวข้อดังนี้

- 1.1.1 ลักษณะทั่วไปของรายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก
- 1.1.2 จุดประสงค์
- 1.1.3 วิธีการสอน
- 1.1.4 เนื้อหาสาระในการสอน
- 1.1.5 การวัดและประเมินผล

1.2 การวิเคราะห์แบบสอบถามสำหรับผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS PC (Statistical Package for the Social Science) นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางและความเรียง ตามหัวข้อดังนี้

- 1.2.1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 1.2.2 สภาพการจัดการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์

ดนตรีตะวันตก

- 1) ด้านการกำหนดจุดประสงค์
- 2) ด้านเนื้อหาสาระ
- 3) ด้านวิธีการสอน
- 4) ด้านการวัดและประเมินผล

1.2.3 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะสำหรับการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในระดับอุดมศึกษา (ปริญญาตรี)

1.3 การวิเคราะห์แบบสอบถามสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ได้แก่

- 1.3.1 ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน
- 1.3.2 ด้านกรอบเนื้อหาสาระในการจัดการเรียนการสอน
- 1.3.3 ด้านรูปแบบวิธีการสอน
- 1.3.4 ด้านการวัดและประเมินผล

ตอนที่ 2 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร แบบสอบถามและทฤษฎีต่าง ๆ นำเสนอเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

1.1 การวิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis)

การวิเคราะห์เอกสารในครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลหลักสูตรดนตรีและประมวลการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกของมหาวิทยาลัยกลุ่มประชากร เพื่อวิเคราะห์หาจุดเชื่อมโยงและด้านอื่น เพื่อให้ทราบสภาพการจัดการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในหลักสูตรดนตรีของมหาวิทยาลัยของรัฐ ตามหัวข้อดังนี้

1. ลักษณะทั่วไปของรายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก
2. จุดประสงค์
3. วิธีการสอน
4. เนื้อหาสาระในการสอน
5. การวัดและประเมินผล

ผลการวิเคราะห์เอกสารพบว่า

1.1.1 ลักษณะทั่วไปของรายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก

จากการศึกษาเอกสารด้านหลักสูตรและประมวลการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกของสถาบันในกลุ่มประชากรพบว่า วิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกเป็นวิชาที่บรรจุอยู่ในหลักสูตรดนตรีของทุกสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนวิชาดนตรีเป็นวิชาเอก มีสถานภาพเป็นวิชาบังคับ และในบางมหาวิทยาลัยได้เปิดรายวิชานี้เป็นวิชาเลือกในหลักสูตรปรากฏในชื่อเรียกภาษาไทยของรายวิชาในชื่อต่างกันไปถึง 8 ชื่อ โดยชื่อที่นิยมใช้มากที่สุดคือ ประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก และ ประวัติดนตรีตะวันตก รายชื่อละ 2 สถาบันเท่ากัน โดยชื่ออื่นมีเพียงชื่อละ 1 สถาบัน

ตารางที่ 5 ชื่อเรียกภาษาไทยของรายวิชา

ชื่อรายวิชา	ความถี่
1. ประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก	2
2. ประวัติดนตรีตะวันตก	2
3. ประวัติและวรรณคดีดนตรี	1
4. ประวัติและวรรณกรรมดนตรีตะวันตก	1
5. ประวัติดนตรีสากล	1
6. ประวัติศาสตร์ดนตรีสากล	1
7. ประวัติการดนตรีตะวันตก	1
8. ดนตรีในยุคกลางและเรอเนสซองส์ เป็นต้น (เรียกชื่อตามยุคสมัยที่จัดการเรียนการสอน)	1
รวม	10

นอกจากชื่อภาษาไทยที่มีความหลากหลายแล้ว ชื่อภาษาอังกฤษก็มีความหลากหลายเช่นกัน ปรากฏชื่อเรียก 6 ชื่อ ซึ่งเป็นจำนวนที่ลดลงจากชื่อไทยที่มีถึง 9 ชื่อ โดยชื่อภาษาอังกฤษที่นิยมใช้คือ History of Western Music มี 3 สถาบัน รองลงมาคือ History of Music และ Music History มีรายชื่อละ 2 สถาบันเท่ากัน รายชื่ออื่นมีเพียงชื่อละ 1 สถาบัน

ตารางที่ 6 ชื่อเรียกภาษาอังกฤษของรายวิชา

ชื่อรายวิชา	ความถี่
1. History of Western Music	3
2. History of Music	2
3. Music History	2
4. Music History and Literature	1
5. History and Literature of Western Music	1
6. Music in Middle Ages and Renaissance เป็นต้น (เรียกชื่อตามยุคสมัยที่จัดการเรียนการสอน)	1
รวม	10

ด้านจำนวนหน่วยกิตของการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก พบว่า รายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกมีค่าน้ำหนักของหน่วยกิตที่ 2 หน่วยกิตต่อ 1 รายวิชา จำนวน 8 สถาบันและให้ค่าน้ำหนัก 3 หน่วยกิตต่อ 1 รายวิชาเพียง 2 สถาบัน

ตารางที่ 7 จำนวนหน่วยกิตรายวิชา

	จำนวนหน่วยกิตรายวิชา	ความถี่
1.	2 หน่วยกิต	8
2.	3 หน่วยกิต	2
	รวม	10

ด้านจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้งพบว่า ส่วนใหญ่ทำการเรียนการสอนที่ 2 ชั่วโมงต่อ 1 สัปดาห์ 8 สถาบัน รองลงมาคือ 3 ชั่วโมง 1.30 ชั่วโมงและ 1.40 ชั่วโมง อย่างละ 1 สถาบัน

ตารางที่ 8 จำนวนชั่วโมงในการเรียนการสอนต่อ 1 สัปดาห์

	จำนวนชั่วโมงในการเรียนการสอนต่อ 1 สัปดาห์	ความถี่
1.	2 ชั่วโมง	7
2.	3 ชั่วโมง	1
3.	1.30 ชั่วโมง	1
4.	1.40 ชั่วโมง	1
	รวม	10

1.1.2 จุดประสงค์การเรียนการสอน

จากการศึกษาประมวลการสอนพบว่า ผู้สอนให้ความสำคัญกับการกำหนดจุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกโดยมีความมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในประวัติและวรรณคดีดนตรีตะวันตก มีความรู้ความเข้าใจในชีวิตประวัติและผลงานของศิลปิน และเข้าใจแนวคิดปรัชญาทางดนตรีของดนตรีในแต่ละยุคสมัยมากที่สุด จำนวน 10 สถาบัน รองลงมาคือผู้เรียนสามารถระบุลักษณะพื้นฐานที่สำคัญและจำแนกประเภทของดนตรีในแต่ละยุคสมัยได้ จำนวน 4 สถาบัน และน้อยที่สุดคือสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการแสดง การสร้างงานทางดนตรี การสอนและการวิจารณ์และสามารถตีความบทเพลงได้ จำนวน 2 สถาบัน

ตารางที่ 9 จุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน

ข้อความ	ความถี่
1. มีความรู้ความเข้าใจในประวัติและวรรณคดีดนตรีตะวันตก	10
2. มีความรู้ความเข้าใจในชีวิตประวัติและผลงานของศิลปิน	10
3. เข้าใจแนวคิด ปรัชญาทางดนตรีของดนตรีในแต่ละยุคสมัย	10
4. สามารถระบุลักษณะพื้นฐานที่สำคัญและจำแนกประเภทของดนตรีในแต่ละยุคสมัยได้	4
5. สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการแสดง การสร้างงานทางดนตรี การสอนและการวิจารณ์	2
6. สามารถตีความบทเพลงได้	2
รวม	38

1.1.3 วิธีการสอน

จากการศึกษาประมวลการสอน พบว่า มีวิธีการสอนในลักษณะต่าง ๆ โดยการสอนที่พบมากที่สุดคือการสอนแบบบรรยายและการศึกษาด้วยตนเอง จำนวน 10 สถาบัน รองลงมาคือการสอนด้วยการทำรายงาน จำนวน 8 สถาบัน กิจกรรมกลุ่มและการฟังบทเพลง รูปแบบละ 5 สถาบัน และสุดท้ายการอภิปราย จำนวน 4 สถาบัน

ตารางที่ 10 รูปแบบวิธีการสอน

ข้อความ	ความถี่
1. การบรรยาย	10
2. การศึกษาด้วยตนเอง	10
3. การทำรายงาน	8
4. กิจกรรมกลุ่ม	5
5. ฟังบทเพลง	5
6. อภิปราย	4
รวม	43

1.1.4 เนื้อหาสาระในการสอน

จากการศึกษาประมวลการสอน พบว่า เนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่มีความคล้ายคลึงกันในทุกสถาบัน โดยยึดจากเนื้อหาที่ปรากฏในหนังสือหรือตำราจากต่างประเทศ เช่น A History of Western Music โดย Donald Jay Grout และ Claude Victor Palisca ส่วนหนังสือภาษาไทยที่ใช้ในการเรียนการสอนนั้น ได้แก่ 1) ดนตรีตะวันตก:

ยุคกลางและฟื้นฟูศิลปวิทยาการ 2) ดนตรีตะวันตก: ยุคบาโรกและคลาสสิก โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศศี พงษ์สรายุทธ 3) ดนตรีบาโรก (1600-1752) โดย คมธรรม ต่ารงเจริญ 4) สังคตินิยมว่าด้วย: ดนตรีตะวันตก โดย ไชแสง ศุขะวัฒน์ และ 5) ประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกโดยสังเขป โดย ประสิทธิ์ เลี้ยวสิริพงศ์ โดยเนื้อหาส่วนใหญ่สามารถสรุปเป็นกรอบเนื้อหาได้ดังนี้

1. ข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ทั่วไป

1.1 สภาพสังคม

1.2 การเมือง การปกครอง

1.3 ศาสนาและวัฒนธรรม

1.4 ศิลปะแขนงอื่น ๆ เช่น จิตรกรรม สถาปัตยกรรม

2. องค์ประกอบและรูปลักษณะต่าง ๆ ของบทเพลง (Styles) ตามลักษณะเฉพาะของผู้ประพันธ์เพลงและยุคสมัย

3. โครงสร้างของบทเพลง (Forms)

4. เครื่องดนตรีและเสียงร้อง ที่ใช้เป็นสื่อในการแสดงออกทางดนตรีของแต่ละยุค

5. ประเภทของบทเพลง เช่น ดนตรีศาสนา ดนตรีชาวบ้าน เป็นต้น

6. ผู้ประพันธ์เพลง (Composers)

7. เอกสารและต้นฉบับบทเพลง

8. การบันทึกโน้ต

9. แนวคิดและปรัชญาต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง

จากกรอบเนื้อหาทั้ง 9 ข้อที่ได้กล่าวมาล้วนเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้เรียนในวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกควรได้รับการถ่ายทอดอย่างครบถ้วน

1.1.5 การวัดและประเมินผล

จากการศึกษาประมวลการสอนพบว่า ผู้สอนส่วนใหญ่ให้ค่าน้ำหนักกับการสอบกลางภาคและปลายภาคมากที่สุด (10 สถาบัน) รองลงมาคือการวัดผลจากรายงานและการนำเสนอผลงาน (6 สถาบัน) การเข้าชั้นเรียนและการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน (3 สถาบัน) และน้อยที่สุดคือการสอบย่อย (2 สถาบัน)

ตารางที่ 11 การวัดและประเมินผล

	ข้อความ	ความถี่
1.	สอบปลายภาค	10
2.	สอบกลางภาค	10

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ข้อความ	ความถี่
3. รายงานและการนำเสนอผลงาน	6
4. การเข้าชั้นเรียนและการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน	3
5. การสอบย่อย	2
รวม	31

1.2 การวิเคราะห์แบบสอบถามสำหรับผู้สอน

1.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้สอน

ตารางที่ 12 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน (N=10)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	7	70.00
หญิง	3	30.00
2. อายุ		
20 – 25 ปี	-	
26 – 30 ปี	2	20.00
31 – 35 ปี	2	20.00
36 – 40 ปี	-	
41 – 45 ปี	1	10.00
46 ปี ขึ้นไป	5	50.00
3. วุฒิทางการศึกษาสูงสุด		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-
ปริญญาตรี	-	-
ปริญญาโท	9	90.00
ปริญญาเอก	1	10.00

ตารางที่ 12 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน (N=10)	ร้อยละ
4. สาขาที่สำเร็จการศึกษาสูงสุด		
ดนตรีศึกษา	2	20.00
การแสดงดนตรี	1	10.00
การสอนเครื่องดนตรี	1	10.00
ดนตรีวิทยา	2	20.00
ดนตรีชาติพันธุ์วิทยา	3	30.00
ประวัติศาสตร์ดนตรี	1	10.00
5. ประสบการณ์ด้านการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก		
น้อยกว่า 5 ปี	3	30.00
5 – 10 ปี	2	20.00
11 – 15 ปี	2	20.00
มากกว่า 15 ขึ้นไป	3	30.00
6. ตำแหน่งหน้าที่งานในปัจจุบัน		
อาจารย์ประจำ	7	70.00
อาจารย์พิเศษ	1	10.00
อาจารย์ประจำและรับเชิญ	2	20.00
เป็นอาจารย์พิเศษสถาบัน อื่น ๆ		

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก สรุปรายละเอียดได้ดังนี้

ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 70.00 และเพศหญิง ร้อยละ 30.00 ส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 46 ปี ร้อยละ 50.00 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 25 - 30 ปีและ 31 - 35 ปี ร้อยละ 20.00 และอายุระหว่าง 41 - 45 ปี ร้อยละ 10.00 จบการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 90.00 และปริญญาเอก ร้อยละ 10.00 สาขาที่จบการศึกษาสูงสุด ได้แก่ ดนตรีชาติพันธุ์วิทยา ร้อยละ 30.00 ดนตรีศึกษาและดนตรีวิทยาในจำนวนเท่ากันคือร้อยละ 20.00 สาขาการแสดงดนตรี การสอนเครื่องดนตรีและประวัติศาสตร์ดนตรี เท่ากันที่ ร้อยละ 10.00 โดยมีเป็นผู้มีประสบการณ์ด้านการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก น้อยกว่า 5 ปี และมากกว่า 15 ปีในจำนวนเท่ากันที่ ร้อยละ 30.00 และระหว่าง 5 – 10 ปีและ 11 – 15 ปี จำนวนเท่ากันที่ร้อยละ 20.00 โดยส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่เป็นอาจารย์ประจำในสถาบันอุดมศึกษาร้อยละ 70.00 รองลงมาคือปฏิบัติ

หน้าที่เป็นอาจารย์ประจำและรับเชิญเป็นอาจารย์พิเศษให้กับสถาบันอื่น ๆ ร้อยละ 20.00 และเป็นอาจารย์พิเศษร้อยละ 10.00

1.2.2 สภาพการจัดการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรี ตะวันตก

1) ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน

ตารางที่ 13 แสดงค่าเฉลี่ย (M) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับความคิดเห็นของผู้สอนในด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน

รายการ	(M)	(SD)	ระดับความคิดเห็น
1. มีความรู้ความเข้าใจถึงแนวคิดหลักของแต่ละยุคสมัย	4.50	0.53	เห็นด้วยมากที่สุด
2. ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ความแตกต่างของลักษณะดนตรีในแต่ละยุคสมัยและตีความบทเพลงได้	4.50	0.53	เห็นด้วยมากที่สุด
3. มีความรู้ความเข้าใจในสภาพสังคมและวัฒนธรรม	4.20	0.63	เห็นด้วยมาก
4. ผู้เรียนสามารถเรียงลำดับเหตุการณ์ก่อนและหลังทางประวัติศาสตร์ดนตรีและเชื่อมโยงความรู้ได้ (Chronological Organization)	4.20	1.14	เห็นด้วยมาก
5. มีความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการขององค์ประกอบดนตรี เช่น รูปแบบ (Forms) รูปลักษณ์และเทคนิค (Style and Technique)	4.10	0.57	เห็นด้วยมาก
6. มีความรู้เกี่ยวกับบรรรกรรมดนตรี	4.10	0.74	เห็นด้วยมาก
7. ผู้เรียนมีทักษะในการฟังเพื่อแยกแยะดนตรีในแต่ละยุคสมัยได้	4.10	0.88	เห็นด้วยมาก
8. มีความรู้ความเข้าใจวิวัฒนาการของเครื่องดนตรี	3.90	0.88	เห็นด้วยมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย (<i>M</i>)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (<i>SD</i>)	ความหมาย
9. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ชีวประวัติรูปแบบและลักษณะเฉพาะ ของคีตกวีที่สำคัญ	3.60	1.07	เห็นด้วยมาก
10. มีความสามารถประเมินคุณค่า ผลงานทางดนตรี	3.50	0.71	เห็นด้วยมาก
11. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พัฒนาการของเครื่องหมายบันทึกทาง ดนตรี (Notation)	3.00	0.82	เห็นด้วยปานกลาง
12. ผู้เรียนสามารถนำเสนองานวิจัย ทางด้านประวัติศาสตร์ดนตรีได้	2.80	0.92	เห็นด้วยปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.79	0.78	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 13 แสดงให้เห็นว่า ผู้สอนมีความคิดเห็นในด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน โดยเฉลี่ยในระดับมาก ($M = 3.79$, $SD = 0.78$) พิจารณาความคิดเห็นเป็นรายข้อเรียงลำดับความคิดเห็น พบว่า ผู้สอนเห็นด้วยมากกับการกำหนดจุดประสงค์และเห็นด้วยมากที่สุดกับการกำหนดจุดประสงค์ให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจถึงแนวคิดหลักของแต่ละยุคสมัย สามารถวิเคราะห์ความแตกต่างของลักษณะดนตรีในแต่ละยุคสมัยและตีความบทเพลงได้ โดยทั้งสองมีค่าเฉลี่ยเท่ากันเป็นค่าเฉลี่ยที่มากที่สุด ($M = 4.50$, $SD = 0.53$) เห็นด้วยปานกลางกับการกำหนดจุดประสงค์ให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของเครื่องหมายบันทึกทางดนตรี ($M = 3.00$, $SD = 0.82$) ผู้เรียนสามารถนำเสนองานวิจัยทางด้านประวัติศาสตร์ดนตรีได้ ($M = 2.80$, $SD = 0.92$) เป็นค่าเฉลี่ยที่ต่ำที่สุด

2) ด้านเนื้อหาสาระ

ตารางต่อไปนี้จะแสดงถึงเนื้อหาที่ทำการเรียนการสอนในวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกโดยแบ่งออกเป็นยุคต่างๆ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 14 ยุคโบราณ (Antiquity) (N = 10)

หัวข้อ	การจัดการเรียนการสอน	
	มี/ร้อยละ	ไม่มี/ร้อยละ
1. อารยธรรมหรือมรดกทางดนตรีจากยุคโบราณ	100.00	-
2. อาณาจักรกรีกโบราณ (สภาพสังคมและดนตรี)	90.00	10.00
3. จักรวรรดิโรมัน (สภาพสังคมและดนตรี)	90.00	10.00
4. แผนที่ทวีปยุโรปโบราณ	90.00	10.00
รวม	92.50	7.50

จากตาราง 14 แสดงว่าผู้สอนส่วนใหญ่มีการจัดการเรียนการสอนในเนื้อหาต่าง ๆ ของยุคโบราณคิดเป็นร้อยละ 92.50 โดยมีส่วนน้อยที่ไม่มีการจัดการเรียนการสอนคิดเป็นร้อยละ 7.50 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ หัวข้อที่มีการจัดการเรียนการสอนมากที่สุดคือ อารยธรรมหรือมรดกทางดนตรีจากยุคโบราณ คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ อาณาจักรกรีกโบราณ จักรวรรดิโรมันและแผนที่ทวีปยุโรปโบราณ คิดเป็นร้อยละ 90.00

ตารางที่ 15 ยุคกลาง (Middle Ages) (N = 10)

หัวข้อ	การจัดการเรียนการสอน	
	มี/ร้อยละ	ไม่มี/ร้อยละ
1. ดนตรีศาสนา (Church Music)	100.00	-
2. ดนตรีชาวบ้าน แบบโมโนโฟนี (เพลงพื้นบ้านอิตาลี ฝรั่งเศสและเยอรมัน)	100.00	-
3. ดนตรีโพลีโฟนี (ออร์แกนุ่ ม เกลาซูลา โมเท็ต)	100.00	-
4. การบันทึกโน้ต (Notation)	100.00	-
5. ดนตรีในศตวรรษที่ 14		
5.1 ยุคศิลปะเก่า (Ars Antiqua)	100.00	-
5.2 ยุคศิลปะใหม่ (Ars Nova)	100.00	-
6. ดนตรีบรรเลง (Instrumental Music)	100.00	-
7. สำนักดนตรีโบสถ์นอร์ทเชอร์ ดาม (Notre Dame School, Rhythmic Mode, Leonin, Perotin)	90.00	10.00
8. เทรเซนโต ในอิตาลี (Trecento)	80.00	20.00
รวม	96.67	3.33

จากตารางที่ 15 แสดงว่าผู้สอนส่วนใหญ่มีการจัดเนื้อหาการเรียนการสอนในยุคกลางคิดเป็นร้อยละ 96.67 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ หัวข้อที่มีการจัดการเรียนการสอนมากที่สุดคือ ดนตรีศาสนา ดนตรีชาวบ้าน ดนตรีโพลีโฟนี การบันทึกโน้ต ดนตรีในศตวรรษที่ 14 ยุคศิลปะเก่าและยุคศิลปะใหม่ และดนตรีบรรเลง คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ ดนตรีในสำนักดนตรีโบสถ์นอร์ทเธอร์ ตาม คิดเป็นร้อยละ 90.00 และดนตรีในศตวรรษที่ 14 แบบเตรโซนโต ในอิตาลี คิดเป็นร้อยละ 80.00

ตารางที่ 16 ยุคเรอเนสซองส์ (Renaissance) (N = 10)

หัวข้อ	การจัดการเรียนการสอน	
	มี/ร้อยละ	ไม่มี/ร้อยละ
1. การปฏิรูปศาสนา (Protestant Reformation)	100.00	-
2. รูปแบบดนตรี (Musical Style) (การใช้บทประพันธ์ รูปแบบโครงสร้าง โหมต ทำนอง จังหวะ เสียงประสาน)	100.00	-
3. ดนตรีชาวบ้าน	100.00	-
4. นักประพันธ์เพลงที่สำคัญ	100.00	-
5. บทเพลงสำหรับเครื่องดนตรี		
5.1 เครื่องดนตรีในยุคเรอเนสซองส์	100.00	-
5.2 บทเพลงสำหรับเครื่องคีย์บอร์ด	100.00	-
5.3 บทเพลงเต้นรำ (Dance Music)	100.00	-
6. บทเพลงร้องศาสนา		
6.4 โมเท็ต	100.00	-
6.1 บทเพลงแมสของ Du Fay	90.00	10.00
6.3 บทเพลงแมสของ Josquin des Prez	90.00	10.00
6.2 บทเพลงแมสของ Ockeghem	80.00	20.00
7. ช่วงเปลี่ยนผ่านจากยุคกลางสู่ยุคเรอเนสซองส์	90.00	10.00
8. แนวคิดแบบมนุษยนิยม (Humanism)	90.00	10.00
9. การใช้และการรับรู้เสียงกลมกลืนและเสียงกระด้าง	80.00	20.00
10. การประสานเสียงแบบ Fauxbourdon	80.00	20.00
รวม	93.33	6.76

จากตารางที่ 16 แสดงว่าผู้สอนส่วนใหญ่มีการจัดเนื้อหาการเรียนการสอนในยุคเรอเนสซองส์คิดเป็นร้อยละ 93.33 และมีส่วนน้อยที่ไม่มีการเรียนการสอนคิดเป็นร้อยละ 6.76 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ หัวข้อที่มีการจัดการเรียนการสอนมากที่สุดคือ การปฏิรูปศาสนา รูปแบบดนตรี ดนตรีชาวบ้าน เครื่องดนตรีในยุคเรอเนสซองส์ บทเพลงสำหรับเครื่องดนตรี คีย์บอร์ด บทเพลงเต้นรำและนักประพันธ์ดนตรีที่สำคัญ คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ ช่วงเปลี่ยนผ่านจากยุคกลางสู่ยุคเรอเนสซองส์ แนวคิดแบบมนุษยนิยม บทเพลงแมสของ Du Fay และ Josquin des Prez คิดเป็นร้อยละ 90.00 และสุดท้ายคือ การใช้และการรับรู้ เสียงกลมกลืนและเสียงกระด้าง การประสานเสียงแบบ Fauxbourdon และบทเพลงแมสของ Ockeghem คิดเป็นร้อยละ 80.00

ตารางที่ 17 ยุคบาโรก (Baroque) (N = 10)

หัวข้อ	การจัดการเรียนการสอน	
	มี/ร้อยละ	ไม่มี/ร้อยละ
1. การเชื่อมโยงจากยุคเรอเนสซองส์สู่ยุคบาโรก	100.00	-
2. การใช้และการรับรู้เสียงกลมกลืนและเสียงกระด้าง	100.00	-
3. การประสานเสียงแบบ Fauxbourdon	100.00	-
4. โอเปรา (Opera)	100.00	-
5. ดนตรีและเพลงร้องศาสนา		
5.1 โอราโทริโอ (Oratorio)	100.00	-
5.2 โมเท็ตและแมส (Motet, Mass)	100.00	-
5.3 คานตาตา (Cantata)	100.00	-
6. ประเภทของบทเพลงสำหรับเครื่องดนตรี		
6.1 โซนาตา (Sonata)	100.00	-
6.2 คอนแชร์โต (Concerto)	100.00	-
6.3 เพลงชุด (Suite)	100.00	-
6.4 บทเพลงสำหรับเครื่องคีย์บอร์ด	100.00	-
7. เครื่องดนตรีในยุคบาโรก	100.00	-
8. นักประพันธ์เพลงที่โดดเด่น (Vivaldi, Rameau, Bach, Handel etc.)	100.00	-
9. ดนตรีในประเทศอื่น ๆ (ฝรั่งเศส อังกฤษ สเปน เป็นต้น)	90.00	10.00
10. กลุ่มฟลอเรนทีน (Florentine Camerata)	90.00	10.00

ตารางที่ 17 (ต่อ)

หัวข้อ	การจัดการเรียนการสอน	
	มี/ร้อยละ	ไม่มี/ร้อยละ
11. รูปแบบใหม่ในศตวรรษที่ 17		
11.1 หลักปฏิบัติแรก (Prima Pratica)	80.00	20.00
11.2 หลักปฏิบัติที่สอง (Seconda Pratica)	70.00	30.00
12. การบันทึกโน้ต (Notations)	80.00	20.00
รวม	90.50	9.50

จากตารางที่ 17 แสดงว่าผู้สอนส่วนใหญ่มีการจัดเนื้อหาการเรียนการสอนในยุคคลาสิกคิดเป็นร้อยละ 90.50 และส่วนน้อยที่ไม่มีการจัดการเรียนการสอนคิดเป็นร้อยละ 9.50 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า หัวข้อที่มีการจัดการเรียนการสอนมากที่สุดคือ การเชื่อมโยงจากยุคเรเนสซองส์สู่ยุคคลาสิก โอเปรา โอราโทรีโอ โมเทตและแมส คานตาตา โซนาตา คอนแชร์โต บทเพลงชุด บทเพลงสำหรับเครื่องคีย์บอร์ด เครื่องดนตรีในยุคคลาสิกและนักประพันธ์เพลง คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ กลุ่มฟลอเรนทีน (Florentine Camerata) ดนตรีในประเทศอื่น ๆ เช่น ฝรั่งเศส อังกฤษ สเปน คิดเป็นร้อยละ 90.00 รองลงมาคือ รูปแบบใหม่ในศตวรรษที่ 17 เกี่ยวกับหลักปฏิบัติแรก (Prima Pratica) การบันทึกโน้ต คิดเป็นร้อยละ 80.00 และท้ายสุดคือ รูปแบบใหม่ในศตวรรษที่ 17 เกี่ยวกับหลักปฏิบัติที่สอง (Seconda Pratica) คิดเป็นร้อยละ 70.00

ตารางที่ 18 ยุคคลาสสิก (Classical) (N = 10)

หัวข้อ	การจัดการเรียนการสอน	
	มี/ร้อยละ	ไม่มี/ร้อยละ
1. การเชื่อมโยงจากยุคคลาสิกสู่ยุคคลาสสิก		
1.1 สภาพสังคมทั่วไป สงครามและการปฏิวัติทางการเมือง	100.00	-
1.2 ยุคแห่งความเห็นแจ้ง (The Age of Enlightenment)	100.00	-
1.3 การปฏิวัติอุตสาหกรรม	100.00	-
2. ดนตรีบรรเลง		
2.1 โซนาตา	100.00	-
2.2 ซิมโฟนี	100.00	-
2.3 คอนแชร์โต	100.00	-

ตารางที่ 18 (ต่อ)

หัวข้อ	การจัดการเรียนการสอน	
	มี/ร้อยละ	ไม่มี/ร้อยละ
3. รูปแบบดนตรีในยุคคลาสสิก		
3.1 องค์ประกอบ	100.00	-
4. สัจคีตลักษณ์และรูปแบบในช่วงกลางศตวรรษที่ 18		
4.1 สัจคีตลักษณ์แบบโซนาตา (Sonata Form)	100.00	-
5. นักประพันธ์เพลงที่โดดเด่น	100.00	-
6. โอเปร่าและบทเพลงร้อง		
6.1 บทเพลงร้องศาสนา	100.00	-
6.2 การพัฒนารูปแบบของโอเปร่าโดย Gluck	90.00	10.00
6.3 โอเปร่าของ Mozart	90.00	10.00
6.4 โอเปร่าชนวนหัว (Opera Buffa)	90.00	10.00
รวม	97.86	2.14

จากตารางที่ 18 แสดงว่าผู้สอนทั้งหมดมีการจัดเนื้อหาการเรียนการสอนในยุคคลาสสิกคิดเป็นร้อยละ 97.86 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หัวข้อที่มีการจัดการเรียนการสอนมากที่สุด ได้แก่ การเชื่อมโยงจากยุคบาโรกสู่ยุคคลาสสิก สภาพสังคมทั่วไป สงครามและการปฏิวัติทางการเมือง ยุคแห่งความเห็นแจ้ง (The Age of Enlightenment) การปฏิวัติอุตสาหกรรม โอเปร่าชนวนหัว (Opera Buffa) บทเพลงร้องศาสนา ดนตรีบรรเลง เช่น โซนาตา คอนแชร์โตและซิมโฟนี รูปแบบและองค์ประกอบของดนตรีในยุคคลาสสิก สัจคีตลักษณ์แบบโซนาตาและนักประพันธ์เพลงที่โดดเด่น คิดเป็นร้อยละ 100.00 ส่วนหัวข้อ การพัฒนารูปแบบของ โอเปร่าโดย Gluck และโอเปร่าของ Mozart มีการจัดการเรียนการสอนคิดเป็นร้อยละ 90.00

ตารางที่ 19 ยุคโรแมนติก (Romantic) (N = 10)

หัวข้อ	การจัดการเรียนการสอน	
	มี/ร้อยละ	ไม่มี/ร้อยละ
1. แนวคิดแบบโรแมนติก	100.00	-
2. โทน โปเอ็ม (Tone Poem)	100.00	-
3. บทเพลงสำหรับเปียโน (Piano Music)	100.00	-
4. ดนตรีบริสุทธิ์และดนตรีบรรยาย (Absolute and Program Music)	100.00	-

ตารางที่ 19 (ต่อ)

หัวข้อ	การจัดการเรียนการสอน	
	มี/ร้อยละ	ไม่มี/ร้อยละ
5. นักประพันธ์เพลงที่มีความโดดเด่น	100.00	-
6. ดนตรีชาตินิยม (Nationalism)	100.00	-
7. ช่วงเปลี่ยนผ่านจากยุคคลาสสิกสู่ยุคโรแมนติก		
7.1 สภาพสังคมทั่วไป	100.00	-
7.2 การปฏิบัติและปฏิรูป	80.00	20.00
8. โอเปร่า (Opera)	90.00	10.00
9. บทเพลงสำหรับวงออร์เคสตรา		
9.1 ซิมโฟนี (Symphony)	100.00	-
9.2 คอนเสิร์ตโอเวอร์เจอร์ (Concert Overture)	90.00	10.00
9.3 คอนแชร์โต (Concerto)	80.00	20.00
10. ดนตรีแชมเบอร์ (Chamber Music)	80.00	20.00
11. โอเปเรตตา (Operetta)	70.00	30.00
12. ดนตรีศาสนา	60.00	40.00
13. ดนตรีบัลเลต์	60.00	40.00
รวม	88.82	11.18

จากตารางที่ 19 แสดงว่าผู้สอนส่วนใหญ่มีการจัดเนื้อหาการเรียนการสอนในยุคโรแมนติกคิดเป็นร้อยละ 88.82 และส่วนน้อยที่ไม่มีการจัดการเรียนการสอนคิดเป็นร้อยละ 11.18 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า หัวข้อที่มีการจัดการเรียนการสอนมากที่สุดคือ ช่วงเปลี่ยนผ่านจากยุคคลาสสิกสู่ยุคโรแมนติก สภาพสังคมทั่วไป โทนีโพเอ็ม แนวคิดแบบโรแมนติก ดนตรีบริสุทธิ์และดนตรีบรรยาย ดนตรีชาตินิยม บทเพลงซิมโฟนี บทเพลงสำหรับเปียโน และนักประพันธ์เพลงที่มีความโดดเด่น คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ บทเพลงคอนเสิร์ตโอเวอร์เจอร์ โอเปร่า คิดเป็นร้อยละ 90.00 ส่วนหัวข้อที่มีการจัดการเรียนการสอนน้อยที่สุดคือ บทเพลงร้องศาสนาและดนตรีประกอบบัลเลต์ คิดเป็นร้อยละ 60.00

ตารางที่ 20 ยุคศตวรรษที่ 20

หัวข้อ	การจัดการเรียนการสอน	
	มี/ร้อยละ	ไม่มี/ร้อยละ
1. ช่วงเปลี่ยนผ่านจากยุคโรแมนติกสู่ยุคศตวรรษที่ 20		
1.1 สภาพสังคมทั่วไป	100.00	-
2. แนวคิดสมัยใหม่ (Modernism)	100.00	-
3. การค้นหาแนวเสียงใหม่		
3.1 อิมเพรชันนิสซึม (Impressionism)	100.00	-
3.2 ระบบเสียงไม่มีศูนย์กลาง (Atonality)	100.00	-
3.3 ดนตรีเสียงทาย (Serial Composition)	80.00	20.00
3.4 ดนตรีชาตินิยม	70.00	30.00
3.5 แรกโทม แจ๊ส และดนตรีพื้นเมือง	60.00	40.00
4. ดนตรีตามแนวคิดดั้งเดิม		
4.1 บทเพลงสำหรับวงออร์เคสตรา	100.00	-
4.2 ดนตรีแชมเบอร์	100.00	-
4.3 โอเปร่าและละครเพลงเวที	100.00	-
4.4 บัลเลต์	80.00	20.00
4.5 นีโอคลาสสิก (Neo-classicism)	80.00	20.00
4.6 ดนตรีประกอบภาพยนตร์ (Film Music)	60.00	40.00
5. ดนตรีอิเล็กทรอนิกส์	100.00	-
6. คีตกวีที่มีความโดดเด่น (Verdi, Wagner, Tchaikovsky, Mahler, Debussy, Bartok, Schonberg, Berg, Cage etc.)	100.00	-
7. มินิมัลลิซึม (Minimalism)	80.00	20.00
8. แนวคิดแบบโพสต์โมเดิร์น (Postmodernism)	80.00	20.00
รวม	87.65	12.35

จากตารางที่ 20 แสดงว่าผู้สอนส่วนใหญ่มีการจัดเนื้อหาการเรียนการสอนในยุคศตวรรษที่ 20 คิดเป็นร้อยละ 87.65 และส่วนน้อยที่ไม่มีการจัดการเรียนการสอนคิดเป็นร้อยละ 12.35 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า หัวข้อที่มีการจัดการเรียนการสอนมากที่สุดคือ ช่วงเปลี่ยนผ่านจากยุคโรแมนติกสู่ยุคศตวรรษที่ 20 สภาพสังคมทั่วไป อิมเพรชันนิสซึม ระบบเสียงไม่มีศูนย์กลาง บทเพลงสำหรับวงออร์เคสตรา แชมเบอร์มิวสิก โอเปร่าและละครเพลงเวที ดนตรีอิเล็กทรอนิกส์ นักประพันธ์เพลงที่มีความโดดเด่น คิดเป็นร้อยละ 100.00

รองลงมาคือ ดนตรีแบบนี้โอคลาสสิก ดนตรีประกอบบัลเลต์ ดนตรีแบบมินิมัลลิซึม แนวคิดแบบโพสต์โมเดิร์น คิดเป็นร้อยละ 80.00 ส่วนหัวข้อที่มีการจัดการเรียนการสอนน้อยที่สุดคือ หัวข้อแรกไทย แจ๊ส และดนตรีพื้นเมือง และดนตรีประกอบภาพยนตร์ คิดเป็นร้อยละ 60.00

ตารางที่ 21 รายชื่อนักประพันธ์เพลง (เรียงตามลำดับร้อยละ)

รายชื่อนักประพันธ์เพลง	การจัดการเรียนการสอน	
	มี/ร้อยละ	ไม่มี/ร้อยละ
Antonio Vivaldi	100.00	-
Carl Philipp Emanuel Bach	100.00	-
Christoph Willibald Gluck	100.00	-
France Joseph Haydn	100.00	-
Franz Schubert	100.00	-
George Frideric Handel	100.00	-
Guillaume Du Fay	100.00	-
Hector Berlioz	100.00	-
Johann Christian Bach	100.00	-
Johann Sebastian Bach	100.00	-
Johannes Brahms	100.00	-
John Cage	100.00	-
Josquin des Prez	100.00	-
Ludwig van Beethoven	100.00	-
Peter Ilyich Tchaikovsky	100.00	-
Richard Strauss	100.00	-
Richard Wagner	100.00	-
Wolfgang Amadeus Mozart	100.00	-
Anton Webern	90.00	10.00
Antonin Dvorak	90.00	10.00
Arnold Schoenberg	90.00	10.00
Claude Debussy	90.00	10.00
Dmitri Shostakovich	90.00	10.00
Felix Mendelssohn	90.00	10.00
Franz Liszt	90.00	10.00
Frédéric Chopin	90.00	10.00

ตารางที่ 21 (ต่อ)

หัวข้อ	การจัดการเรียนการสอน	
	มี/ร้อยละ	ไม่มี/ร้อยละ
Gioacchino Rossini	90.00	10.00
Giuseppe Verdi	90.00	10.00
Guillaume de Machaut	90.00	10.00
Gustav Mahler	90.00	10.00
Henry Purcell	90.00	10.00
Igor Stravinsky	90.00	10.00
Jean-Baptiste Lully	90.00	10.00
Maurice Ravel	90.00	10.00
Robert Schumann	90.00	10.00
Alban Berg	80.00	20.00
Bedrich Smetana	80.00	20.00
Béla Bartók	80.00	20.00
Camille Saint- saëns	80.00	20.00
Claudio Monteverdi	80.00	20.00
Giacomo Puccini	80.00	20.00
Jean - Phillippe Rameau	80.00	20.00
Johannes Ockeghem	80.00	20.00
Leonin	80.00	20.00
Perotin	80.00	20.00
Sergei Rachmaninov	80.00	20.00
Aaron Copland	70.00	30.00
Gabriel Fauré	70.00	30.00
Heinrich Schütz	70.00	30.00
Scott Joplin	70.00	30.00
Anton Bruckner	60.00	40.00
Olande de Lassus	60.00	40.00
Phillipe de Vitry	60.00	40.00
Giovanni Pierluigi da Palestrina	50.00	50.00
Charles Ives	40.00	60.00
Edgard Varèse	40.00	60.00

ตารางที่ 21 (ต่อ)

หัวข้อ	การจัดการเรียนการสอน	
	มี/ร้อยละ	ไม่มี/ร้อยละ
Francesca Caccini	40.00	60.00
César Franck	20.00	80.00
Duke Ellington	20.00	80.00
Leos Janacek	20.00	80.00
Maddalana Casulana	10.00	90.00
รวม	80.49	19.51

จากตารางที่ 21 แสดงว่าผู้สอนส่วนใหญ่มีการจัดเนื้อหาการเรียนการสอนเกี่ยวกับเรื่องชีวประวัติและผลงานของนักประพันธ์เพลงคิดเป็นร้อยละ 80.49 และส่วนน้อยที่ไม่มีจัดการเรียนการสอนคิดเป็นร้อยละ 19.51 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า หัวข้อที่มีการจัดการเรียนการสอนมากที่สุดคือ Guillaume Du Fay, Josquin des Prez, Handel, J.S. Bach, Vivaldi, J.C. Bach, Haydn, Gluck, Mozart, Beethoven, Berlioz, Schubert, Tchaikovsky, Brahms, Strauss และ John Cage คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ Guillaume de Machaut, Jean-Baptiste Lully, Henry Purcell, Mendelssohn, Chopin, Schumann, Liszt, Dvorak, Rossini, Verdi, Mahler, Debussy, Ravel, Stravinsky, Schoenberg, Webern, Shostakovich คิดเป็นร้อยละ 90.00 และหัวข้อที่มีการจัดการเรียนการสอนน้อยที่สุด คือ Maddalana Casulana คิดเป็นร้อยละ 10.00

3) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

ตารางที่ 22 แสดงค่าเฉลี่ย (M) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับความคิดเห็นของผู้สอนในด้านการรูปแบบวิธีการสอน

รายการ	(M)	(SD)	ระดับความคิดเห็น
1. สอนโดยการบรรยาย (Lecture)	4.70	0.48	เห็นด้วยมากที่สุด
2. เน้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์	3.50	0.71	เห็นด้วยมาก
3. สอนโดยการอภิปราย (Discussion)	3.40	1.07	เห็นด้วยมาก
4. มีการเปิดบทเพลงตัวอย่างประกอบ การสอนอย่างสม่ำเสมอ	4.30	0.95	เห็นด้วยมาก
5. ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง	4.00	0.82	เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.98	0.81	เห็นด้วยมาก

ตารางที่ 22 แสดงให้เห็นว่าผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกมีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบวิธีการสอนโดยเฉลี่ยในระดับมาก ($M = 3.98, SD = 0.81$) เมื่อพิจารณาความคิดเห็นเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับความคิดเห็น พบว่า ผู้สอนเห็นด้วยมากที่สุดกับการสอนโดยการบรรยาย ($M = 4.70, SD = 0.48$) ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยที่มากที่สุด รองลงคือการสอนโดยมีการเปิดบทเพลงตัวอย่างประกอบอย่างสม่ำเสมอ ($M = 4.30, SD = 0.95$) ส่วนหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การสอนโดยการอภิปราย ($M = 3.40, SD = 0.71$)

4) ด้านการวัดและประเมินผล

ตารางที่ 23 แสดงค่าเฉลี่ย (M) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับความคิดเห็นของระดับความคิดเห็นของผู้สอนในด้านการวัดและประเมินผล

รายการ	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับความ คิดเห็น
1. การสอบปลายภาคเรียน	4.40	0.84	เห็นด้วยมาก
2. การสอบกลางภาคเรียน	4.30	0.82	เห็นด้วยมาก
3. การเข้าชั้นเรียน การมีส่วนร่วมใน ชั้นเรียน การตอบคำถาม	4.10	0.74	เห็นด้วยมาก
4. ประเมินผลจากพัฒนาการของผู้เรียน (ปลายภาค)	4.00	1.33	เห็นด้วยมาก
5. การนำเสนอผลงานปลายภาคเรียน	3.70	0.82	เห็นด้วยมาก
6. รายงานศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ ประวัติศาสตร์ดนตรีในแต่ละยุคสมัย	3.70	0.82	เห็นด้วยมาก
7. การสอบย่อย (หลังการสอนในแต่ละคาบ)	2.30	1.25	เห็นด้วยน้อย
ค่าเฉลี่ยรวม	3.79	0.95	เห็นด้วยมาก

ตารางที่ 23 แสดงให้เห็นว่าผู้สอนมีความคิดเห็นในด้านการวัดและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($M = 3.79, SD = 0.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับความคิดเห็น พบว่า ผู้สอนเห็นด้วยมากที่สุดกับการสอบปลายภาค ($M = 4.40, SD = 0.84$) ซึ่งเป็นหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ การสอบกลางภาคเรียน ($M = 4.30, SD = 0.82$) การเข้าชั้นเรียนและการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ($M = 4.10, SD = 0.74$) และหัวข้อที่มี

ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การสอบย่อยหลังการเรียนในแต่ละคาบ ($M = 2.30$, $SD = 1.25$) ซึ่งผู้สอนมีระดับความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยน้อย

1.2.3 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะถึงการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในระดับอุดมศึกษา (ปริญญาตรี)

ตารางที่ 24 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้สอนในด้านวิธีการสอนที่เหมาะสมในการใช้สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกจัดลำดับตามความถี่

ข้อความ	ความถี่
1. การสอนแบบบรรยาย	8
2. การสอนแบบอภิปราย	7
3. การสอนแบบบรรยายและอภิปราย	4
4. การสอนแบบบรรยาย, แบบอภิปราย, แบบอุปนัยและแบบนิรนัย	2
5. การสอนแบบบรรยาย, แบบอภิปรายและแบบนิรนัย	1
6. แบบเรียนอิเล็กทรอนิกส์	1
7. การเรียนรู้ด้วยตัวเอง	1
รวม	24

จากตารางที่ 24 แสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้สอนเกี่ยวกับวิธีการสอนที่เหมาะสมในการใช้สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก โดยเรียงลำดับลำดับตามความถี่ ดังนี้ ลำดับแรกเห็นว่า ควรปฏิบัติการสอนด้วยการสอนแบบการบรรยาย จำนวน 8 สถาบัน รองลงมาเห็นว่าควรปฏิบัติการสอนด้วยการสอนแบบอภิปราย จำนวน 7 สถาบัน และใช้การสอนแบบการบรรยายประกอบกับการอภิปราย จำนวน 4 สถาบัน การสอนแบบบรรยาย อภิปราย การสอนแบบอุปนัยและแบบนิรนัย จำนวน 2 สถาบัน การสอนแบบบรรยาย อภิปรายและแบบนิรนัย การใช้แบบเรียนอิเล็กทรอนิกส์และการเรียนรู้ด้วยตัวเอง จำนวน หัวข้อละ 1 สถาบัน

ตารางที่ 25 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้สอนในด้านการจัดจำนวนรายวิชาและขอบเขตของเนื้อหาที่เหมาะสมในการใช้สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกจัดลำดับตามความถี่

ข้อความ	ความถี่
1. แบ่งเป็น 3 รายวิชา ได้แก่	5
1.1 ยุคกลางและยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาการ	
1.2 ยุคบาโรคและยุคคลาสสิก	
1.3 ยุคโรแมนติกและยุคศตวรรษที่ 20	
2. แบ่งเป็น 5 รายวิชา ได้แก่	2
2.1 ยุคกลางและยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาการ	
2.2 ยุคบาโรค	
2.3 ยุคคลาสสิก	
2.4 ยุคโรแมนติก	
2.5 ยุคศตวรรษที่ 20	
3. จัดตามความต้องการของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	2
4. จัดเป็นวิชาบังคับ 1 รายวิชา และวิชาเลือก 6 รายวิชาตามยุคสมัย	1
รวม	10

จากตารางที่ 25 แสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้สอนที่มีต่อการจัดจำนวนรายวิชาและขอบเขตของเนื้อหาที่เหมาะสมในการใช้สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก โดยเรียงลำดับตามความถี่ ดังนี้ ลำดับแรกเห็นว่า ควรแบ่งเนื้อหาเป็น 3 รายวิชา จำนวน 5 สถาบัน รองลงมา มีค่าความถี่เท่ากันหัวข้อละ 2 สถาบัน คือ จัดตามความต้องการของหลักสูตรและแบ่งเป็น 5 รายวิชา และจัดเป็นวิชาบังคับ 1 รายวิชา ประกอบกับวิชาเลือก 6 รายวิชาแบ่งตามยุคสมัย หัวข้อละ 1 สถาบัน

ตารางที่ 26 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้สอนในด้านการจัดจำนวนหน่วยกิตต่อ 1 รายวิชาที่เหมาะสมในการใช้สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกจัดลำดับตามความถี่

ข้อความ	ความถี่
1. รายวิชาละ 3 หน่วยกิต	6
2. รายวิชาละ 2 หน่วยกิต	4
รวม	10

ตารางที่ 26 แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้สอนที่มีต่อการจัดจำนวนหน่วยกิตต่อ 1 รายวิชาที่เหมาะสมในการใช้สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก โดยเรียงลำดับตามความถี่ ดังนี้ ลำดับแรกเห็นว่าควรจัดให้มีค่านักจำนวน 3 หน่วยกิตต่อ 1 รายวิชา จำนวน 6 สถาบัน และรองลงมาคือ 2 หน่วยกิต จำนวน 4 สถาบัน

ตารางที่ 27 คำร้อยละของความคิดเห็นของผู้สอนในด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกเกี่ยวกับความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเรื่องคัตเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในระดับสถาบันของตนเอง (N = 10) เรียงตามลำดับความเหมาะสมจากมากไปน้อย

หัวข้อ	ระดับความเหมาะสม						
	ลำดับที่ 1	ลำดับที่ 2	ลำดับที่ 3	ลำดับที่ 4	ลำดับที่ 5	ลำดับที่ 6	ลำดับที่ 7
1. เปิดสอนแต่รายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไป	50.00	-	-	-	-	10.00	40.00
2. ผสมผสานวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและวิชาเรื่องคัตเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในอัตราส่วน 90: 10	-	50.00	-	-	30.00	20.00	-
3. ผสมผสานอัตราส่วน 80: 20	-	40.00	-	40.00	20.00	-	-
4. ผสมผสานอัตราส่วน 70: 30	10.00	-	30.00	60.00	-	-	-
5. ผสมผสานอัตราส่วน 60: 40	-	30.00	20.00	-	50.00	-	-
6. ผสมผสานอัตราส่วน 50: 50	20.00	20.00	10.00	-	-	50.00	-
7. เปิดสอนแต่รายวิชาเรื่องคัตเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก	20.00	-	-	-	-	20.00	60.00

จากตารางที่ 27 แสดงความคิดเห็นของผู้สอนที่มีต่อความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในระดับสถาบันของตนเอง พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้สอนเลือก เรียงลำดับ 1 – 7 มีดังนี้

ลำดับที่ 1 เปิดสอนเฉพาะวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 50

ลำดับที่ 2 ผสมผสานวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและวิชาเรื่องคัตเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในอัตราส่วน 90: 10 คิดเป็นร้อยละ 50

ลำดับที่ 3 ผสมผสานวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในอัตราส่วน 80: 20 โดยผู้สอนส่วนใหญ่จัดลำดับให้ตัวเล็กลงอยู่ในลำดับที่ 2 และ 4 คิดเป็นร้อยละ 40

ลำดับที่ 4 ผสมผสานวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในอัตราส่วน 70: 30 คิดเป็นร้อยละ 60

ลำดับที่ 5 ผสมผสานวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในอัตราส่วน 60: 40 คิดเป็นร้อยละ 50

ลำดับที่ 6 ผสมผสานวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในอัตราส่วน 50: 50 คิดเป็นร้อยละ 50

ลำดับที่ 7 เปิดสอนเฉพาะวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก คิดเป็นร้อยละ 60

ตารางที่ 28 ค่าร้อยละของความคิดเห็นของผู้สอนในด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกเกี่ยวกับความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในระดับประเทศ (N = 10) เรียงตามลำดับความเหมาะสมจากมากไปน้อย

หัวข้อ	ระดับความเหมาะสม						
	ลำดับที่ 1	ลำดับที่ 2	ลำดับที่ 3	ลำดับที่ 4	ลำดับที่ 5	ลำดับที่ 6	ลำดับที่ 7
1. เปิดสอนแต่รายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไป	70.00	-	-	-	-	10.00	20.00
2. ผสมผสานวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในอัตราส่วน 90: 10	-	80.00	-	-	20.00	-	-
3. ผสมผสานอัตราส่วน 80: 20	-	-	80.00	20.00	-	-	-
4. ผสมผสานอัตราส่วน 70: 30	10.00	-	10.00	80.00	-	-	-
5. ผสมผสานอัตราส่วน 60: 40	-	20.00	-	-	80.00	-	-
6. ผสมผสานอัตราส่วน 50: 50	10.00	-	10.00	-	-	80.00	-
7. เปิดสอนแต่รายวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก	20.00	-	-	-	-	-	80.00

จากตารางที่ 28 แสดงความคิดเห็นของผู้สอนที่มีต่อความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในระดับประเทศ พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้สอนเลือก เรียงลำดับ 1 – 7 มีดังนี้

ลำดับที่ 1 เปิดสอนเฉพาะวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 70

ลำดับที่ 2 ผสมผสานวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในอัตราส่วน 90: 10 คิดเป็นร้อยละ 80

ลำดับที่ 3 ผสมผสานวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในอัตราส่วน 80: 20 คิดเป็นร้อยละ 80

ลำดับที่ 4 ผสมผสานวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในอัตราส่วน 70: 30 คิดเป็นร้อยละ 80

ลำดับที่ 5 ผสมผสานวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในอัตราส่วน 60: 40 คิดเป็นร้อยละ 80

ลำดับที่ 6 ผสมผสานวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในอัตราส่วน 50: 50 คิดเป็นร้อยละ 80

ลำดับที่ 7 เปิดสอนเฉพาะวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก คิดเป็นร้อยละ 80

ตารางที่ 29 ปัญหาที่พบในการเรียนการสอน

ข้อความ	ความถี่
1. การทำให้วิชาที่น่าสนใจและไม่น่าเบื่อสำหรับผู้เรียน	3
2. ผู้เรียนไม่เห็นถึงความสำคัญของวิชา	2
3. สื่อการสอนที่มีความสำคัญมีต้นทุนสูง (คอมพิวเตอร์, อุปกรณ์สื่อผสม)	2
4. การจัดสอนในชั้นเรียนขนาดใหญ่จะมีปัญหาเรื่องการตรวจงานและการสอนที่สามารถใช้ได้เพียงแค่การบรรยาย	1
5. ผู้เรียนส่งงานช้าทำให้การอภิปรายในชั้นเรียนมีประสิทธิภาพต่อยลง	1
6. จำนวนเนื้อหาที่มากไม่สัมพันธ์กับจำนวนเวลาเรียน	1
7. ตำราส่วนใหญ่เป็นภาษาต่างประเทศ	1
8. ผู้เรียนขาดพื้นฐานทางด้านการฟังจึงทำให้ไม่ชอบฟังเพลงที่ใช้สอน	1
9. ขาดแคลนสื่อ ตำราที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย	1
10. หลักสูตรให้ความสำคัญกับวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกน้อยไป	1

ตารางที่ 29 (ต่อ)

ข้อความ	ความถี่
11. การจัดกลุ่มให้ผู้เรียนวิชาเอก ดนตรีตะวันตก ดนตรีไทยและดนตรีพื้นบ้าน เรียนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในกลุ่มเดียวกันทำให้การสอนเป็นไปได้ไม่ดีเท่าที่ควร	1
รวม	15

จากตารางที่ 29 แสดงความคิดเห็นของผู้สอนที่มีการประสบปัญหาจากการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก เรียงลำดับตามความถี่ดังนี้ ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ การทำให้วิชามีความน่าสนใจและไม่น่าเบื่อสำหรับผู้เรียน (3 ท่าน) รองลงมาคือ ผู้เรียนไม่เห็นถึงความสำคัญของวิชาและสื่อการสอนที่มีความสำคัญมีต้นทุนสูง (คอมพิวเตอร์, อุปกรณ์สื่อผสม) (หัวข้อละ 2 ท่าน) รองลงมาคือ การจัดสอนในชั้นเรียนขนาดใหญ่มีปัญหาเรื่องการตรวจงานและการสอนที่สามารถใช้ได้เพียงแค่การบรรยาย ผู้เรียนส่งงานช้าทำให้การอภิปรายในชั้นเรียนมีประสิทธิภาพด้อยลง จำนวนเนื้อหาที่มากไม่สัมพันธ์กับจำนวนเวลาเรียน ตำราส่วนใหญ่เป็นภาษาต่างประเทศ ผู้เรียนขาดพื้นฐานทางด้านการฟัง ขาดแคลนสื่อตำราที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย หลักสูตรให้ความสำคัญกับวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกน้อยไปและการจัดกลุ่มให้ผู้เรียนวิชาเอก ดนตรีตะวันตก ดนตรีไทยและดนตรีพื้นบ้าน เรียนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในกลุ่มเดียวกันทำให้การสอนเป็นไปได้ไม่ดีเท่าที่ควร (หัวข้อละ 1 ท่าน)

ตารางที่ 30 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ข้อความ	ความถี่
1. ควรมีการจัดตั้งเครือข่ายผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก เพื่อแลกเปลี่ยน มุมมอง แนวคิดและประสบการณ์	2
2. ควรมีการจัดอบรมหรือสัมมนาอย่างสม่ำเสมอ	1
3. ควรมีการผลิตตำราเป็นภาษาไทยให้มากขึ้น	1
รวม	4

จากตารางที่ 30 แสดงข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้สอนที่ตอบแบบสอบถาม ดังนี้ ควรมีการจัดตั้งเครือข่ายผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก เพื่อแลกเปลี่ยน มุมมอง แนวคิดและประสบการณ์ (2 ท่าน) ควรมีการจัดอบรมหรือสัมมนาอย่างสม่ำเสมอและมีการผลิตตำราเป็นภาษาไทยให้มากขึ้น (1 ท่าน)

1.3 การวิเคราะห์แบบสอบถามสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก โดยคัดเลือกจากผู้สอนที่มีประสบการณ์สอนวิชานี้ในระดับอุดมศึกษาเป็นเวลามากกว่า 10 ปี จำนวน 5 ท่าน สามารถสรุปตามประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

1.3.1 ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน

ตารางที่ 31 มัธยมฐาน (Mdn) ความต่างระหว่างฐานนิยมและพิสัยระหว่างควอไทล์ (IRQ) ของระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิด้านการกำหนดจุดประสงค์ เรียงตามลำดับความคิดเห็นจากมากไปน้อย

รายการ	มัธยมฐาน (Mdn)	ฐานนิยม	ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยมฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IRQ)	ระดับความเห็นด้วย	ความสอดคล้องของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ
1. ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ให้เหมาะสมกับวิชาเอกของตนเองได้ เช่น การบรรเลงบทเพลง การประพันธ์เพลงหรือการสอน	5.00	5	0.00	0.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในดนตรีโดยมีข้อมูลทางประวัติศาสตร์เป็นสิ่งสนับสนุน	5.00	5	0.00	0.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. ผู้เรียนมีความเข้าใจพัฒนาการของดนตรีในแต่ละช่วงสมัยและสามารถเชื่อมโยงจากยุคหนึ่งสู่อุคหนึ่งได้	5.00	5	0.00	0.50	มากที่สุด	สอดคล้อง
4. ผู้เรียนสามารถจำแนกลักษณะของดนตรีในแต่ละยุคสมัยได้	5.00	5	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
5. ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจประวัติและวรรณคดีดนตรีตะวันตก รวมถึงชีวประวัติของนักประพันธ์เพลงในยุคต่าง ๆ	4.00	4	0.00	0.00	มาก	สอดคล้อง
6. ผู้เรียนสามารถเปรียบเทียบผลงานทางด้านดนตรีกับศิลปะแขนงอื่น ๆ ในยุคเดียวกันหรือต่างยุคสมัยกันได้	4.00	4	0.00	0.50	มาก	สอดคล้อง
7. เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของวิชาที่มีต่อการศึกษาด้านดนตรี	4.00	4	0.00	0.50	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 31 (ต่อ)

รายการ	มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม	ความต่าง ระหว่าง ฐานนิยม กับ มัธยฐาน	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์ (IRQ)	ระดับ ความเห็น ด้วย	ความ สอดคล้อง ของกลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ
8. ผู้เรียนสามารถอภิปรายถึงบทบาทและอิทธิพลของศาสนา สังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลต่องานด้านดนตรีในแต่ละยุคสมัยได้	4.00	4	0.00	0.50	มาก	สอดคล้อง
9. ผู้เรียนสามารถฟังบทเพลงและแยกแยะได้ว่ามาจากยุคสมัยใด	4.00	4	0.00	1.00	มาก	สอดคล้อง
10. ผู้เรียนสามารถฟังเพลงและแยกแยะได้ว่าเป็นของนักประพันธ์เพลงท่านใด	4.00	4	0.00	1.00	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 31 พบว่ากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในด้านกาหนดจุดประสงค์การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก มีรายละเอียดดังนี้

รายการที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นสอดคล้องกันอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับได้แก่

ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ให้เหมาะสมกับวิชาเอกของตนเองได้ เช่น การบรรเลงบทเพลง การประพันธ์เพลงหรือการสอน (Mdn = 5.00, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00, IRQ = 0.00)

ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในดนตรี โดยมีข้อมูลทางประวัติศาสตร์เป็นสิ่งสนับสนุน (Mdn = 5.00, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00, IRQ = 0.00)

ผู้เรียนมีความเข้าใจพัฒนาการของดนตรีในแต่ละช่วงสมัยและสามารถเชื่อมโยงจากยุคหนึ่งสู่ยุคหนึ่งได้ (Mdn = 5.00, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00, IRQ = 0.50)

ผู้เรียนจำแนกลักษณะของดนตรีในแต่ละยุคสมัยได้ (Mdn = 5.00, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00, IRQ = 1.00)

รองลงมาคือรายการที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นสอดคล้องกันอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับได้แก่

ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจประวัติและวรรณคดีดนตรีตะวันตก รวมถึงชีวประวัติของนักประพันธ์เพลงในยุคต่าง ๆ (Mdn = 4.00, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00, IRQ = 0.00)

ผู้เรียนสามารถฟังบทเพลงและสามารถแยกแยะได้ว่าเป็นผลงานของนักประพันธ์เพลงท่านใด (Mdn = 4.00, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00, IRQ = 0.50)

ผู้เรียนสามารถเปรียบเทียบผลงานทางด้านดนตรีกับศิลปะแขนงอื่นในยุคเดียวกันหรือต่างยุคสมัยกันได้ ($Mdn = 4.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00, $IRQ = 0.50$)

เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกที่มีต่อการศึกษาด้านดนตรี ($Mdn = 4.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00, $IRQ = 0.50$)

ผู้เรียนสามารถอภิปรายถึงบทบาทและอิทธิพลของศาสนา สังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลต่องานด้านดนตรีในแต่ละยุคสมัยได้ ($Mdn = 4.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00, $IRQ = 1.00$)

ผู้เรียนสามารถฟังบทเพลงและสามารถแยกแยะได้ว่ามาจากยุคสมัยใด ($Mdn = 4.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00, $IRQ = 1.00$)

ผู้เรียนสามารถฟังบทเพลงและสามารถแยกแยะได้ว่าเป็นผลงานของนักประพันธ์ท่านใด ($Mdn = 4.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00, $IRQ = 1.00$)

1.3.2 ด้านกรอบเนื้อหาสาระในการจัดการเรียนการสอน

ตารางที่ 32 มัธยฐาน (Mdn) ความต่างระหว่างฐานนิยมและพิสัยระหว่างควอไทล์ (IRQ) ของระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิด้านกรอบเนื้อหาสาระ เรียงลำดับความคิดเห็นจากมากไปน้อย

รายการ	มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม	ความต่าง ระหว่าง ฐานนิยม กับ มัธยฐาน	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์ (IRQ)	ระดับ ความเห็น ด้วย	ความ สอดคล้อง ของกลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ
1. วิวัฒนาการของบทเพลงประเภทต่าง ๆ ในแต่ละยุคสมัย	5.00	5	0.00	0.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. ศิลปวัฒนธรรมแขนงอื่น ๆ เช่น จิตรกรรม สถาปัตยกรรม	5.00	5	0.00	0.50	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. สภาพสังคม	5.00	5	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
4. ศาสนา	5.00	5	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
5. ปรัชญา แนวคิดทางดนตรีของแต่ละยุคสมัย	5.00	5	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
6. ช่วงเวลาในการแบ่งยุคสมัยของงานดนตรีและศิลปะแขนงอื่น ๆ	4.00	4	0.00	0.50	มาก	สอดคล้อง
7. รูปแบบ องค์ประกอบและโครงสร้างของงานดนตรีแต่ละยุค	4.00	4	0.00	0.50	มาก	สอดคล้อง
8. วิวัฒนาการของเครื่องดนตรี	4.00	4	0.00	0.50	มาก	สอดคล้อง
9. การบันทึกโน้ตในยุคต่าง ๆ	4.00	4	0.00	0.50	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 32 (ต่อ)

รายการ	มัธยมศึกษา (Mdn)	ฐานนิยม	ความต่าง ระหว่าง ฐานนิยม กับ มัธยมศึกษา	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์ (IRQ)	ระดับ ความเห็น ด้วย	ความ สอดคล้อง ของกลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ
10. อัดชีวประวัติของศิลปินและนัก ประพันธ์เพลงยุคต่าง ๆ	4.00	4	0.00	0.50	มาก	สอดคล้อง
11. แนวคิดการประพันธ์บทเพลง ของนักประพันธ์เพลงที่สำคัญ	4.00	4	0.00	1.00	มาก	สอดคล้อง
12. การเมือง การปกครอง	3.00	3	1.00	1.00	ปานกลาง	สอดคล้อง

จากตารางที่ 32 พบว่ากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในด้านกรอบเนื้อหาสาระของการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก โดยมีรายละเอียดดังนี้ รายการที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นสอดคล้องกันอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับได้แก่ วิชาพัฒนาการของบทเพลงประเภทต่าง ๆ ในแต่ละยุคสมัย (Mdn = 5.00, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยมศึกษา = 0.00, IRQ = 0.00)

เรื่องศิลปวัฒนธรรมแขนงอื่น ๆ เช่น จิตรกรรม สถาปัตยกรรม (Mdn = 5.00, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยมศึกษา = 0.00, IRQ = 0.50)

สภาพสังคม (Mdn = 5.00, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยมศึกษา = 0.00, IRQ = 1.00)

ศาสนา (Mdn = 5.00, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยมศึกษา = 0.00, IRQ = 1.00)
ปรัชญา แนวคิดทางดนตรีของแต่ละยุคสมัย (Mdn = 5.00, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยมศึกษา = 0.00, IRQ = 1.00)

รองลงมาคือรายการที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นสอดคล้องกันอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับได้แก่

ช่วงเวลาในการแบ่งยุคสมัยของงานดนตรีและศิลปะแขนงอื่น ๆ (Mdn = 4.00, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยมศึกษา = 0.00, IRQ = 0.50)

รูปแบบ องค์ประกอบและโครงสร้างของงานดนตรีแต่ละยุค (Mdn = 4.00, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยมศึกษา = 0.00, IRQ = 0.50)

วิชาพัฒนาการของเครื่องดนตรี (Mdn = 4.00, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยมศึกษา = 0.00, IRQ = 0.50)

การบันทึกโน้ตในยุคต่าง ๆ (Mdn = 4.00, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยมศึกษา = 0.00, IRQ = 0.50)

อัดชีวประวัติของศิลปินและนักประพันธ์เพลงยุคต่าง ๆ (Mdn = 4.00, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยมศึกษา = 0.00, IRQ = 0.50)

แนวคิดทางการประพันธ์บทเพลงของนักประพันธ์เพลงที่สำคัญ ($Mdn = 4.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00, $IRQ = 1.00$)

1.3.3 ด้านรูปแบบวิธีการสอน

ตารางที่ 33 มัธยฐาน (Mdn) ความต่างระหว่างฐานนิยมและพิสัยระหว่างควอไทล์ (IRQ) ของระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิด้านรูปแบบวิธีสอน เรียงตามลำดับความคิดเห็นมากไปน้อย

รายการ	มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม	ความต่าง ระหว่าง ฐานนิยม กับ มัธยฐาน	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์ (IRQ)	ความเห็น ด้วย	ความ สอดคล้อง ของกลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ
ชั้นเรียนขนาดใหญ่ (ผู้เรียนมากกว่า 50 คน)						
1. การสอนแบบบรรยาย	5.00	5	0.00	0.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. การสอนแบบการศึกษาด้วย ตนเอง	5.00	5	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. การสอนแบบอภิปราย	3.00	3	0.00	0.00	ปานกลาง	สอดคล้อง
4. การสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน (เรียนรู้ด้วยวิธีการทำการวิจัย)	2.00	2	0.00	1.00	น้อย	สอดคล้อง
ชั้นเรียนขนาดกลาง (ผู้เรียน 30 – 50 คน)						
1. การสอนแบบบรรยาย	5.00	5	0.00	0.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. การสอนแบบการศึกษาด้วย ตนเอง	5.00	5	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. การสอนแบบอภิปราย	3.00	3	0.00	0.00	ปานกลาง	สอดคล้อง
4. การสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน (เรียนรู้ด้วยวิธีการทำการวิจัย)	3.00	3	0.00	1.00	ปานกลาง	สอดคล้อง
ชั้นเรียนขนาดเล็ก (ผู้เรียนไม่เกิน 30 คน)						
1. การสอนแบบบรรยาย	5.00	5	0.00	0.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. การสอนแบบการศึกษาด้วย ตนเอง	5.00	5	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. การสอนแบบอภิปราย	4.00	4	0.00	0.00	มาก	สอดคล้อง
4. การสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน (เรียนรู้ด้วยวิธีการทำการวิจัย)	4.00	4	0.00	1.50	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 32 พบว่ากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในด้านรูปแบบวิธีการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก โดยมีรายละเอียดดังนี้

ชั้นเรียนขนาดใหญ่ ที่มีผู้เรียนมากกว่า 50 คนขึ้นไป ผู้ทรงคุณวุฒิมีระดับความคิดเห็นดังนี้

การสอนแบบบรรยาย ($Mdn = 5.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00 , $IRQ = 0.00$)

การสอนแบบการศึกษาด้านตนเอง ($Mdn = 5.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00 , $IRQ = 1.00$)

การสอนแบบอภิปราย ($Mdn = 3.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00 , $IRQ = 0.00$)

การสอนแบบวิจัยเป็นฐาน ($Mdn = 2.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00 , $IRQ = 1.00$)

ชั้นเรียนขนาดกลาง ที่มีผู้เรียน 30 – 50 คน ผู้ทรงคุณวุฒิมีระดับความคิดเห็นดังนี้
การสอนแบบบรรยาย ($Mdn = 5.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00 , $IRQ = 0.00$)

การสอนแบบการศึกษาด้านตนเอง ($Mdn = 5.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00 , $IRQ = 1.00$)

การสอนแบบอภิปราย ($Mdn = 3.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00 , $IRQ = 0.00$)

การสอนแบบวิจัยเป็นฐาน ($Mdn = 3.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00 , $IRQ = 1.00$)

ชั้นเรียนขนาดเล็ก ที่มีผู้เรียนน้อยกว่า 30 คน ผู้ทรงคุณวุฒิมีระดับความคิดเห็นดังนี้
การสอนแบบบรรยาย ($Mdn = 5.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00 , $IRQ = 0.00$)

การสอนแบบการศึกษาด้านตนเอง ($Mdn = 5.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00 , $IRQ = 1.00$)

การสอนแบบอภิปราย ($Mdn = 4.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00 , $IRQ = 0.00$)

การสอนแบบวิจัยเป็นฐาน ($Mdn = 4.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00 , $IRQ = 1.50$)

1.3.4 ด้านการวัดและประเมินผล

ตารางที่ 34 มัธยมศึกษา (Mdn) ความต่างระหว่างฐานนิยมและพิสัยระหว่างควอไทล์ (IRQ)
ของระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผลด้วยข้อสอบ
แบบเลือกตอบหรือแบบบรรยาย

รายการ	มัธยมศึกษา (Mdn)	ฐานนิยม	ความต่าง ระหว่าง ฐานนิยม กับ มัธยมศึกษา	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์ (IRQ)	ความเห็น ด้วย	ความ สอดคล้อง ของกลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ
1. ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ให้เหมาะสมกับวิชาเอกของตนเองได้ เช่น การบรรเลงบทเพลง การประพันธ์เพลงหรือการสอน	5.00	5	0.00	0.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในดนตรีโดยมีข้อมูลทางประวัติศาสตร์เป็นสิ่งสนับสนุน	5.00	5	0.00	0.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจประวัติและวรรณคดีดนตรีตะวันตก รวมถึงชีวประวัติของนักประพันธ์เพลงในยุคต่าง ๆ	5.00	5	0.00	0.50	มากที่สุด	สอดคล้อง
4. ผู้เรียนมีความเข้าใจพัฒนาการของดนตรีในแต่ละช่วงสมัย และสามารถเชื่อมโยงจากยุคหนึ่งสู่อุคหนึ่งได้	5.00	5	0.00	0.50	มากที่สุด	สอดคล้อง
5. ผู้เรียนสามารถจำแนกลักษณะดนตรีในแต่ละยุคสมัยได้	5.00	5	0.00	0.50	มากที่สุด	สอดคล้อง
6. ผู้เรียนสามารถฟังบทเพลงและแยกแยะได้ว่ามาจากยุคสมัยใด	5.00	5	0.00	0.50	มากที่สุด	สอดคล้อง
7. ผู้เรียนสามารถอภิปรายถึงบทบาทและอิทธิพลของศาสนา สังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลต่องานด้านดนตรีในแต่ละยุคสมัยได้	5.00	5	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
8. ผู้เรียนสามารถเปรียบเทียบผลงานทางด้านดนตรีกับศิลปะแขนงอื่น ๆ ในยุคเดียวกันหรือต่างยุคสมัยกันได้	5.00	5	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
9. เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกที่มีต่อการศึกษาด้านดนตรี	5.00	5	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
10. ผู้เรียนสามารถฟังบทเพลงและสามารถแยกแยะได้ว่าเป็นผลงานของนักประพันธ์เพลงท่านใด	4.00	4	0.00	1.00	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 34 พบว่า รายการที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นสอดคล้องกันว่าควรใช้การวัดและประเมินการเรียนการสอนโดยใช้ข้อสอบแบบเลือกตอบหรือแบบบรรยายอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับได้แก่

ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ให้เหมาะสมกับวิชาเอกของตนเองได้ เช่น การบรรเลงบทเพลง การประพันธ์เพลงหรือการสอน ($Mdn = 5.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00 , $IRQ = 0.00$)

ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในดนตรี โดยมีข้อมูลทางประวัติศาสตร์เป็นสิ่งสนับสนุน ($Mdn = 5.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00 , $IRQ = 0.00$)

ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจประวัติ และวรรณคดีดนตรีตะวันตก รวมถึงชีวประวัติของนักประพันธ์เพลงในยุคต่าง ๆ ($Mdn = 5.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00 , $IRQ = 0.50$)

ผู้เรียนมีความเข้าใจพัฒนาการของดนตรีในแต่ละช่วงสมัยและสามารถเชื่อมโยงจากยุคหนึ่งสู่อุคหนึ่งได้ ($Mdn = 5.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00 , $IRQ = 0.50$)

ผู้เรียนสามารถฟังบทเพลงและสามารถแยกแยะได้ว่ามาจากยุคสมัยใด ($Mdn = 5.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00 , $IRQ = 0.50$)

ผู้เรียนสามารถจำแนกลักษณะของดนตรีในแต่ละยุคสมัยได้ ($Mdn = 5.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00 , $IRQ = 1.00$)

ผู้เรียนสามารถอภิปรายถึงบทบาทและอิทธิพลของศาสนา สังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลกระทบต่อด้านดนตรีในแต่ละยุคสมัยได้ ($Mdn = 5.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00 , $IRQ = 1.00$)

ผู้เรียนสามารถเปรียบเทียบผลงานทางด้านดนตรีกับศิลปะแขนงอื่น ๆ ในยุคเดียวกันหรือต่างยุคสมัยกันได้ ($Mdn = 5.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00 , $IRQ = 1.00$)

เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกที่มีต่อการศึกษาด้านดนตรี ($Mdn = 5.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00 , $IRQ = 1.00$)

รองลงมาคือมีความเห็นสอดคล้องกันอยู่ในระดับมาก ได้แก่

ผู้เรียนสามารถฟังบทเพลงและสามารถแยกแยะได้ว่าเป็นผลงานของนักประพันธ์เพลงท่านใด ($Mdn = 4.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00 , $IRQ = 1.00$)

ตารางที่ 35 มัธยมศึกษา (Mdn) ความต่างระหว่างฐานนิยมและพิสัยระหว่างควอไทล์ (IRQ) ของระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผลด้วยการสังเกต

รายการ	มัธยมศึกษา (Mdn)	ฐานนิยม	ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยมศึกษา	พิสัยระหว่างควอไทล์ (IRQ)	ความเห็นด้วย	ความสอดคล้องของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ
1. ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในดนตรี โดยมีข้อมูลทางประวัติศาสตร์เป็นสิ่งสนับสนุน	5.00	5	0.00	0.50	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. ผู้เรียนมีความเข้าใจพัฒนาการของดนตรีในแต่ละช่วงสมัย และสามารถเชื่อมโยงจากยุคหนึ่งสู่อุคหนึ่งได้	5.00	5	0.00	0.50	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. ผู้เรียนสามารถฟังบทเพลงและแยกแยะได้ว่ามาจากยุคสมัยใด	5.00	5	0.00	0.50	มากที่สุด	สอดคล้อง
4. เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกที่มีต่อการศึกษาด้านดนตรี	5.00	5	0.00	0.50	มากที่สุด	สอดคล้อง
5. ผู้เรียนสามารถเปรียบเทียบผลงานทางด้านดนตรีกับศิลปะแขนงอื่น ๆ ในยุคเดียวกันหรือต่างยุคสมัยกันได้	5.00	5	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
6. ผู้เรียนสามารถอภิปรายถึงบทบาทและอิทธิพลของศาสนา สังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลต่องานด้านดนตรีในแต่ละยุคสมัยได้	5.00	5	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
7. ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ให้เหมาะสมกับวิชาเอกของตนเองได้ เช่น การบรรเลงบทเพลง การประพันธ์เพลงหรือการสอน	5.00	5	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
8. ผู้เรียนสามารถจำแนกลักษณะของดนตรีในแต่ละยุคสมัยได้	5.00	5	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
9. ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจประวัติและวรรณคดีดนตรีตะวันตก รวมถึงชีวประวัติของนักประพันธ์เพลงในยุคต่าง ๆ	4.00	4	0.00	0.00	มาก	สอดคล้อง
10. ผู้เรียนสามารถฟังบทเพลงและสามารถแยกแยะได้ว่าเป็นผลงานของนักประพันธ์เพลงท่านใด	4.00	4	0.00	1.00	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 35 พบว่า รายการที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นสอดคล้องกันว่าควรใช้การวัดและประเมินการเรียนการสอนโดยการสังเกตอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับได้แก่

ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในดนตรี โดยมีข้อมูลทางประวัติศาสตร์เป็นสิ่งสนับสนุน ($Mdn = 5.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00, $IRQ = 0.50$)

ผู้เรียนมีความเข้าใจพัฒนาการของดนตรีในแต่ละช่วงสมัยและสามารถเชื่อมโยงจากยุคหนึ่งสู่อีกยุคหนึ่งได้ ($Mdn = 5.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00, $IRQ = 0.50$)

ผู้เรียนสามารถฟังบทเพลงและแยกแยะได้ว่ามาจากยุคสมัยใด ($Mdn = 5.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00, $IRQ = 1.00$)

เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกที่มีต่อการศึกษาด้านดนตรี ($Mdn = 5.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00, $IRQ = 0.50$)

ผู้เรียนสามารถเปรียบเทียบผลงานทางด้านดนตรีกับศิลปะแขนงอื่น ๆ ในยุคเดียวกันหรือต่างยุคสมัยกันได้ ($Mdn = 5.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00, $IRQ = 1.00$)

ผู้เรียนสามารถอภิปรายถึงบทบาทและอิทธิพลของศาสนา สังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลกระทบต่อด้านดนตรีในแต่ละยุคสมัยได้ ($Mdn = 5.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00, $IRQ = 1.00$)

ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ให้เหมาะสมกับวิชาเอกของตนเองได้ เช่น การบรรเลงบทเพลง การประพันธ์เพลงหรือการสอน ($Mdn = 5.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00, $IRQ = 1.00$)

ผู้เรียนสามารถฟังบทเพลงและสามารถแยกแยะได้ว่ามาจากยุคสมัยใด ($Mdn = 5.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00, $IRQ = 1.00$)

ตอนที่ 2 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร แบบสอบถามและทฤษฎีต่าง ๆ นำเสนอเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

2.1 หลักการและสาระสำคัญในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

การจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกนั้นสิ่งที่เราควรคำนึงถึงคือ 1) หลักการและทฤษฎี ด้านการศึกษาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกและการจัดการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษา 2) บริบทของสังคมไทย ซึ่งในที่นี้หมายถึง สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในประเทศไทยทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะ

หล่อหลอมและปูพื้นฐานความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกก่อนที่ผู้เรียนจะเข้ามาสู่การศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งหมายถึงภาพรวมของมาตรฐานของผู้เรียนที่จะเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรดนตรีระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย รวมไปถึงสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในระดับอุดมศึกษาของไทยในปัจจุบัน ผนวกกับแนวโน้มการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในต่างประเทศซึ่งนำมาประยุกต์ให้เหมาะกับบริบทของสังคมไทย โดยทั้งสองส่วนนี้ต้องมีความสอดคล้องและสัมพันธ์กัน จากนั้นผู้วิจัยจึงนำมาพัฒนาและนำเสนอเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐต่อไป โดยแนวทางดังกล่าวประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วน คือ

1. หลักการและทฤษฎี

1.1 หลักการและทฤษฎีด้านการศึกษาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก

1.1.1 Philosophies of Music History: A Study of General History of Music History 1600 – 1960 โดย Warren D. Allen

1.1.2 Foundations of Music History. โดย Carl Dahlhaus

1.1.3 An Introduction to Muscial History. โดย Jack Westrup

1.2 หลักการและทฤษฎีการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา

2. ข้อมูลจากแบบสอบถาม

2.1 แบบสอบถามผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก

2.2 แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก

โดยแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาที่ผู้วิจัยนำเสนอ นั้น ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

2. เนื้อหาสาระ

3. รูปแบบวิธีการสอน

4. การวัดและประเมินผล

2.2 แนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่

1. การจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกแบบเปิดสอนแต่วิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไป

2. การจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกแบบเปิดสอนแต่วิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก

3. การจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกแบบผสมผสานระหว่างวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก

โดยทั้ง 3 รูปแบบได้แบ่งรายละเอียดออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ ประกอบด้วย ด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย
2. กรอบเนื้อหาสาระ
3. รูปแบบวิธีการสอน
4. การวัดและประเมินผล

โดยผู้วิจัยนำเสนอเป็นความเรียงและในรูปแบบตารางที่แสดงแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและที่มาของแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละหัวข้อ ซึ่งแต่ละหัวข้อจะอธิบายถึงแนวคิดในการจัดการว่าควรคำนึงถึงประเด็นหรือหัวข้อใดเป็นสำคัญ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้นำเสนอหัวข้อสำคัญที่ควรจัดเป็นเนื้อหาในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกโดยแบ่งเป็นยุคต่าง ๆ นำเสนอเป็นตาราง (ภาคผนวก จ) ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นนี้ผู้อ่านควรพิจารณาทำความเข้าใจกับข้อความที่ผู้วิจัยได้นำเสนอและนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้สอน สภาพผู้เรียน เนื้อหาหรือหัวข้อที่ตนเองสอนดังนี้

รูปแบบที่ 1 การจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกแบบเปิดสอนแต่วิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไป

การเรียนการสอนประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไป คือ การศึกษาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยมีการศึกษาทุก ๆ หัวข้อของการศึกษาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ไม่ได้เจาะจงศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นพิเศษ เป็นการศึกษาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในมุมมองกว้างเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องราว ข้อเท็จจริง แนวคิด และวิวัฒนาการของดนตรีตะวันตก (Allen, 1962)

สำหรับการเรียนการสอนในรูปแบบนี้สามารถจัดได้กับลักษณะของผู้เรียนในทุกระดับตั้งแต่ระดับที่ไม่มีพื้นฐานทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกจนถึงในระดับที่มีพื้นฐานทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในระดับดี ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่นิยมใช้กันอยู่ในประเทศไทยในปัจจุบัน โดยผู้วิจัยขอเสนอแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่ 1 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 36 แนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกแบบเปิดสอนแต่วิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไป

แนวทางในการจัดการเรียนการสอน	ที่มาของแนวทาง			แหล่งอ้างอิงที่มา
	*แบบสอบถามผู้สอน	*แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ	**ตำรา แนวคิด ทฤษฎี	
<p>1. ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้</p> <p>1.1 จุดประสงค์ด้านพุทธิพิสัย (ความคาดหวังด้านปัญญา ความรู้ ความเข้าใจ) ประกอบด้วย</p> <p>1.1.1 เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องประวัติและวรรณคดีดนตรีตะวันตก</p>	✓	✓	✓	<p>* (ชื่อแบบสอบถาม/ตอนที่ข้อที่/ข้อย่อย)</p> <p>** (ชื่อผู้แต่ง/ปีพิมพ์/ชื่อหนังสือ/ส่วนที่แสดงถึงหัวข้อแนวทาง)</p> <p><u>แบบสอบถามผู้สอน</u> ตอนที่ 2 ข้อที่ 2.1 ข้อย่อยที่ 1,2,3,4,5,6,10</p> <p><u>แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ</u> ตอนที่ 1 ข้อที่ 1 ข้อย่อยที่ 1</p> <p><u>ตำรา แนวคิด ทฤษฎี</u> คี ศี พงศ์สรายุทธ. 2553. <i>ดนตรีตะวันตก: ยุคบาโรกและคลาสสิก</i>. บทนำ Miller, Hugh M and Cockrell. 1991. <i>History of Western Music</i>. คำนำ</p>

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 36 (ต่อ)

แนวทางในการจัดการเรียนการสอน	ที่มาของแนวทาง			แหล่งอ้างอิงที่มา
	*แบบสอบถามผู้สอน	*แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ	**ตำรา แนวคิด ทฤษฎี	
1.1.2 เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจพัฒนาการของดนตรี	✓	✓	✓	<p>* (ชื่อแบบสอบถาม/ตอนที่/ข้อที่/ข้อย่อย)</p> <p>** (ชื่อผู้แต่ง/ปีพิมพ์/ชื่อหนังสือ/ส่วนที่แสดงถึงหัวข้อแนวทาง)</p> <p><u>แบบสอบถามผู้สอน</u> ตอนที่ 2 ข้อที่ 2.1 ข้อย่อยที่ 4,6,10</p> <p><u>แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ</u> ตอนที่ 1 ข้อที่ 1 ข้อย่อยที่ 3</p> <p><u>ตำรา แนวคิด ทฤษฎี</u> คีติ พงศ์สรายุทธ. 2553. <i>ดนตรีตะวันตก: ยุคบาโรกและคลาสสิก</i>. บทนำ Miller, H. M. and Cockrell, D. 1991. <i>History of Western Music</i>. คำนำ</p>
1.1.3 เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจในแนวคิด ปรัชญาทางดนตรีของแต่ละยุคสมัย	✓	✓	✓	<p><u>แบบสอบถามผู้สอน</u> ตอนที่ 2 ข้อที่ 2.1 ข้อย่อยที่ 1,2,3,4,5,6,10</p> <p><u>แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ</u> ตอนที่ 1 ข้อที่ 1 ข้อย่อยที่ 1</p> <p><u>ตำรา แนวคิด ทฤษฎี</u> คีติ พงศ์สรายุทธ. 2553. <i>ดนตรีตะวันตก: ยุคบาโรกและคลาสสิก</i>. คำนำ Allen, W.D. 1991. <i>Philosophies of Music: A Study of General of Histories of Music 1600-1960</i>. บทนำ ข้อ 1. The scope of the inquiry</p>

ตารางที่ 36 (ต่อ)

แนวทางในการจัดการเรียนการสอน	ที่มาของแนวทาง			แหล่งอ้างอิงที่มา
	*แบบสอบถามผู้สอน	*แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ	**ตำรา แนวคิด ทฤษฎี	
1.1.3 สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ให้เหมาะสมกับวิชาเอกของตนเองได้		✓	✓	<p>* (ชื่อแบบสอบถาม/ตอนที่ข้อที่/ข้อย่อย)</p> <p>** (ชื่อผู้แต่ง/ปีพิมพ์/ชื่อหนังสือ/ส่วนที่แสดงถึงหัวข้อแนวทาง)</p> <p><u>แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ</u> ตอนที่ 1 ข้อที่ 1 ข้อย่อยที่ 8 <u>ตำรา แนวคิด ทฤษฎี</u> Allen, W.D. 1991. <i>Philosophies of Music: A Study of General of Histories of Music 1600-1960</i>. บทนำ หน้าที่ 17</p>
1.2 จุดประสงค์ด้านทักษะพิสัย (ความคาดหวังด้านทักษะ การนำไปใช้) ประกอบด้วย 1.2.1 ผู้เรียนสามารถฟังและจำแนกลักษณะของบทเพลงตามยุคสมัยต่าง ๆ และตามผู้ประพันธ์เพลง	✓	✓		<p><u>แบบสอบถามผู้สอน</u> ตอนที่ 2 ข้อที่ 2.1 ข้อย่อยที่ 8,9 <u>แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ</u> ตอนที่ 1 ข้อที่ 1 ข้อย่อยที่ 2,6</p>

ตารางที่ 36 (ต่อ)

แนวทางในการจัดการเรียนการสอน	ที่มาของแนวทาง			แหล่งอ้างอิงที่มา
	*แบบสอบถามผู้สอน	*แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ	**คำراء แนวคิด ทฤษฎี	
1.3 จุดประสงค์ด้านจิตพิสัย (เพื่อความคาดหวังด้านความรู้สึกทางจิตใจ และทัศนคติ) ประกอบด้วย 1.3.1 ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในดนตรีโดยมีความรู้ด้านประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกเป็นสิ่งสนับสนุน		✓		* (ชื่อแบบสอบถาม/ตอนที่/ข้อที่/ข้อย่อย) ** (ชื่อผู้แต่ง/ปีพิมพ์/ชื่อหนังสือ/ส่วนที่แสดงถึงหัวข้อแนวทาง)
1.3.2 ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของรายวิชาที่มีต่อการศึกษาด้านดนตรี		✓		<u>แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ</u> ตอนที่ 1 ข้อที่ 1 ข้อย่อยที่ 9
2. ด้านเนื้อหาสาระ การสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกการจัดการเรียนการสอนให้มีเนื้อหาครอบคลุมขอบเขตดังต่อไปนี้				<u>แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ</u> ตอนที่ 1 ข้อที่ 1 ข้อย่อยที่ 10

ศูนย์วิทยุวิทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 36 (ต่อ)

แนวทางในการจัดการเรียนการสอน	ที่มาของแนวทาง			แหล่งอ้างอิงที่มา
	*แบบสอบถามผู้สอน	*แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ	**ตำรา แนวคิด ทฤษฎี	
2.1 ข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ทั่วไป	✓	✓	✓	* (ชื่อแบบสอบถาม/ตอนที่ข้อที่/ชื่อย่อ) ** (ชื่อผู้แต่ง/ปีพิมพ์/ชื่อหนังสือ/ส่วนที่แสดงถึงหัวข้อแนวทาง)
2.1.1 สภาพสังคม				
2.1.2 การเมือง การปกครอง				แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ
2.1.3 ศาสนาและวัฒนธรรม				ตอนที่ 3 เนื้อหาในการสอน
2.1.4 ศิลปะแขนงอื่น ๆ เช่น จิตรกรรม สถาปัตยกรรม				แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ
2.2 องค์ประกอบและรูปลักษณ์ต่าง ๆ ของบทเพลง (Styles) ตามลักษณะเฉพาะของนักประพันธ์เพลงและยุคสมัย	✓	✓	✓	ตอนที่ 1 ข้อที่ 2 ชื่อย่อที่ 1 – 9
2.3 โครงสร้างของบทเพลง (Forms)	✓	✓	✓	ตำรา แนวคิด ทฤษฎี
2.4 สื่อในการแสดงออกทางดนตรีของแต่ละยุค (เช่น เครื่องดนตรี เสียงร้อง)	✓	✓	✓	คดี พงศ์สรายุทธ. 2553. <i>ดนตรีตะวันตก: ยุคบาโรกและคลาสสิก</i> . บทนำ
2.5 ประเภทของบทเพลง เช่น ดนตรีศาสนา ดนตรีชาวบ้าน	✓	✓	✓	Miller, H. M. and Cockrell, D. 1991. <i>History of Western Music</i> .
2.6 นักประพันธ์เพลง (Composers)	✓	✓	✓	คำนำและสารบัญ
2.7 เอกสารและต้นฉบับบทเพลง	✓	✓	✓	Westrup, J. 1973. <i>An Introduction to Musical History</i> .
2.8 การบันทึกโน้ต	✓	✓	✓	บทที่ 9 The Study of Musical History หน้าที่ 149-159
2.9 แนวคิดและปรัชญาต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง	✓	✓	✓	

ตารางที่ 36 (ต่อ)

แนวทางในการจัดการเรียนการสอน	ที่มาของแนวทาง			แหล่งอ้างอิงที่มา
	*แบบสอบถามผู้สอน	*แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ	**ตำรา แนวคิด ทฤษฎี	
<p>3. ด้านวิธีการสอน</p> <p>3.1 การแบ่งเนื้อหารายวิชาในการสอน</p> <p>การสอนในเนื้อหาประวัติศาสตร์คนตรีตะวันตกทั่วไปนั้น ผู้สอนควรแบ่งเนื้อหาการสอนออกเป็นรายวิชาย่อย ๆ และเปิด การเปิดสอนแต่ละภาคการศึกษาเรียงตามลำดับ โดยสามารถ แบ่งได้ ดังนี้</p> <p>3.1.1 แบ่งออกเป็น 3 รายวิชา คำนำนักวิชาละ 2-3 หน่วย กิต โดยแบ่งเนื้อหาการสอนออกเป็น</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ยุคกลางและยุคเรอเนสซองส์ 2) ยุคบาโรกและยุคคลาสสิก 3) ยุคโรแมนติกและยุคศตวรรษที่ 20 	✓			<p>* (ชื่อแบบสอบถาม/ตอนที่ข้อที่/ข้อย่อย)</p> <p>** (ชื่อผู้แต่ง/ปีพิมพ์/ชื่อหนังสือ/ส่วนที่แสดงถึงหัวข้อแนวทาง)</p> <p><u>แบบสอบถามผู้สอน</u> ตอนที่ 4 ข้อที่ 2</p>

ตารางที่ 36 (ต่อ)

แนวทางในการจัดการเรียนการสอน	ที่มาของแนวทาง			แหล่งอ้างอิงที่มา
	*แบบสอบถามผู้สอน	**แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ	**คำراء แนวคิด ทฤษฎี	
<p>3.2 วิธีการสอน</p> <p>ด้านวิธีการสอนนั้นสามารถทำได้โดย</p> <p>3.2.1 ควรจัดชั้นเรียนให้มีขนาดพอเหมาะ โดยควรมีจำนวนผู้เรียนอยู่ที่ 10 – 40 คนต่อ 1 ชั้นเรียน และควรแยกผู้เรียนที่ไม่ได้เรียนเครื่องมือเอกคนตรีตะวันตกคนละกลุ่มกับผู้เรียนเครื่องมือเอกคนตรีตะวันตก</p>	✓		✓	<p>* (ชื่อแบบสอบถาม/ตอนที่/ข้อที่/ชื่อย่อ)</p> <p>** (ชื่อผู้แต่ง/ปีพิมพ์/ชื่อหนังสือ/ส่วนที่แสดงถึงหัวข้อแนวทาง)</p> <p><u>แบบสอบถามผู้สอน</u> ตอนที่ 4 ข้อที่ 5</p> <p><u>คำراء แนวคิด ทฤษฎี</u> ไพฑูริย์ สินลาวัฒน์. 2524. <u>หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา</u>. หน้า 164 - 166</p>
<p>3.2.2 วิธีการสอนที่เหมาะสมได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การบรรยาย 2) การอภิปราย 3) การเรียนรู้ด้วยตนเอง 4) การทำรายงาน 	✓	✓	✓	<p><u>แบบสอบถามผู้สอน</u> ตอนที่ 2 ข้อที่ 2.2 ตอนที่ 4 ข้อที่ 1</p> <p><u>แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ</u> แบบสอบถามรอบ 2-3 ข้อที่ 3</p> <p><u>คำراء แนวคิด ทฤษฎี</u> ไพฑูริย์ สินลาวัฒน์. 2524. <u>หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา</u>. บทที่ 4 บทที่ 5 และบทที่ 7</p>

ตารางที่ 36 (ต่อ)

แนวทางในการจัดการเรียนการสอน	ที่มาของแนวทาง			แหล่งอ้างอิงที่มา
	*แบบสอบถามผู้สอน	*แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ	**ตำรา แนวคิด ทฤษฎี	
<p>4. การวัดและประเมินผล</p> <p>การวัดและประเมินผลควรเป็นการวัดและประเมินผลที่มีรูปแบบการประเมินที่ครบถ้วนตามจุดประสงค์ที่ผู้สอนได้ตั้งไว้ซึ่งประกอบไปด้วย ด้านต่างๆ 3 ด้าน ได้แก่ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย โดยมีการออกแบบเครื่องมือวัดให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ซึ่งเครื่องมือที่ควรใช้ในการวัดและประเมินผู้เรียนในการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์คนตรีตะวันตก ได้แก่</p> <p>4.1 ด้านพุทธิพิสัย ได้แก่ ข้อสอบแบบปรนัยและอัตนัย รายงาน</p> <p>4.2 ด้านทักษะพิสัย ได้แก่ ข้อสอบแบบปรนัย รายงาน</p> <p>4.3 ด้านจิตพิสัย ได้แก่ การสังเกต ข้อสอบแบบปรนัย รายงาน</p> <p>โดยผู้สอนควรกำหนดเกณฑ์ในการประเมินให้ชัดเจน</p>	<p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p>	<p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p>	<p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p>	<p>* (ชื่อแบบสอบถาม/ตอนที่/ข้อที่/ข้อย่อย)</p> <p>** (ชื่อผู้แต่ง/ปีพิมพ์/ชื่อหนังสือ/ส่วนที่แสดงถึงหัวข้อแนวทาง)</p> <p><u>แบบสอบถามผู้สอน</u> ตอนที่ 2 ข้อที่ 2.4</p> <p><u>แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ</u> แบบสอบถามรอบ 2-3 ข้อที่ 4</p> <p><u>ตำรา แนวคิด ทฤษฎี</u> ไพฑูริย์ สินลารัตน์. 2524. หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา. หน้าที่ 170 – 172</p> <p>ณรุทธ์ สุทธจิตต์. 2553. คนตรีศึกษา: หลักการและสาระสำคัญ. บทที่ 10 หน้าที่ 117 การกำหนดการประเมินผล</p>

รูปแบบที่ 2 การจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกแบบเปิดสอน แต่วิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก

การเรียนการสอนแบบเรื่องคัดเฉพาะ (Selected Topic) คือ การศึกษาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกแบบมีขอบเขตเจาะจงอย่างชัดเจน ดังตัวอย่างหัวข้อในการศึกษาวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกของมหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษที่ผู้วิจัยได้นำเสนอในบทที่ 2 หน้า 14 ถึง 16 โดยการเรียนการสอนประเภทนี้มีจุดมุ่งหมายในการศึกษา คือ ให้เรียนได้รู้จักคุ้นเคยกับผลงานดนตรีในวัฒนธรรมดนตรีตะวันตก เพื่อให้เกิดการคิดวิเคราะห์และส่งเสริมการศึกษาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิเพื่อความเข้าใจในธรรมชาติดนตรี โดยประยุกต์ใช้ทักษะกระบวนการทางการศึกษาประวัติศาสตร์ เช่น การอภิปราย การระบุแหล่งที่มาหรือความเกี่ยวข้องระดับปฐมภูมิหรือทุติยภูมิ การใช้งานและการตีความในยุคสมัยต่าง ๆ ตลอดจนชีวประวัติ สังคม วัฒนธรรมและปรัชญา โดยการศึกษาในรายวิชานี้ผู้เรียนจะได้ศึกษาในประเด็นต่าง ๆ ที่มีความอิสระและช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ทราบถึงลักษณะสำคัญ การค้นหาแหล่งข้อมูลและการคิดวิเคราะห์ในเนื้อหาของประวัติศาสตร์ดนตรี (Oxford University, 2008; Royal Academy of Music, 2011)

การเรียนการสอนแบบเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกเหมาะสมสำหรับสถาบันที่มีการเตรียมผู้เรียนและผู้สอนมาเป็นอย่างดี คือ ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานทางด้านวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในเกณฑ์ดี สามารถต่อยอดความรู้ได้ในเชิงลึก และมีผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์ดนตรีโดยเฉพาะ โดยการสอนรูปแบบนี้เป็นรูปแบบการสอนที่ควรส่งเสริมให้เกิดขึ้นในการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในประเทศไทย เพื่อให้มีความเทียบเท่ากับรูปแบบการสอนในต่างประเทศและเป็น การเพิ่มทักษะด้านประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกให้แก่ผู้เรียน โดยสามารถออกแบบรายวิชาให้เป็นรายวิชาบังคับหรือรายวิชาเลือกเพื่อให้ผู้เรียนที่สนใจศึกษาได้เลือกเรียน ซึ่งในหลักสูตรต่างประเทศส่วนใหญ่กำหนดรายวิชานี้เป็นวิชาบังคับ โดยเป็นรายวิชาที่มีข้อกำหนดว่าจะต้องผ่านการเรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปก่อนจึงจะสามารถลงเรียนในวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกได้ (University of California, Berkeley, 2011; Julliard School, 2011) หรือในบางสถาบันก็เปิดสอนเฉพาะวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกเพียงอย่างเดียว (Royal Academy of Music, 2011) โดยมีกระบวนการในการคัดเลือกผู้เรียนที่เข้มข้นและมีการสอบวัดมาตรฐานความรู้ของเรียนก่อนเข้าศึกษา นอกจากปัจจัยด้านผู้เรียนที่ผู้วิจัยได้กล่าวมาข้างต้น ปัจจัยด้านผู้สอนก็เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบนี้ โดยผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางด้านประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก และมีความเชี่ยวชาญในหัวข้อที่เปิดสอน ดังตัวอย่างรายวิชาที่ผู้วิจัยได้กล่าวไว้ใน บทที่ 2 หน้า 14-16 โดยมีแนวทางการจัดการเรียนการสอน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 37 แนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์คนตรีตะวันตกแบบเปิดสอนแต่วิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์คนตรีตะวันตก

แนวทางในการจัดการเรียนการสอน	ที่มาของแนวทาง			แหล่งอ้างอิงที่มา * (ชื่อแบบสอบถาม/ตอนที่/ข้อที่/ข้อย่อย) ** (ชื่อผู้แต่ง/ปีพิมพ์/ชื่อหนังสือ/ส่วนที่แสดงถึงหัวข้อแนวทาง)
	*แบบสอบถามผู้สอน	*แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ	**ตำรา แนวคิด ทฤษฎี	
<p>1. ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้</p> <p>การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ของการสอนวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์คนตรีศึกษานันเนื่องการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ตามแบบการสอนวิชาประวัติศาสตร์คนตรีตะวันตกทั่วไปโดยมีการเพิ่มเติมจุดประสงค์ ดังนี้</p> <p>1.1 ผู้เรียนสามารถอภิปราย ได้ตอบหัวข้อทางประวัติศาสตร์คนตรีตะวันตกโดยอ้างอิงหลักการหรือแนวคิดประกอบได้</p>		✓		<p><u>แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ</u> รอบที่ 2-3 ตอนที่ 1 ข้อที่ 1 ข้อย่อยที่ 4</p>

ตารางที่ 37 (ต่อ)

แนวทางในการจัดการเรียนการสอน	ที่มาของแนวทาง		
	*แบบสอบถามผู้สอน	*แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ	**ตำรา แนวคิด ทฤษฎี
			แหล่งอ้างอิงที่มา * (ชื่อแบบสอบถาม/ตอนที่ข้อที่/ข้อย่อย) ** (ชื่อผู้แต่ง/ปีพิมพ์/ชื่อหนังสือ/ส่วนที่แสดงถึงหัวข้อแนวทาง)
1. ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ (ต่อ) 1.2 ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในหัวเรื่องที่ศึกษาอย่างลึกซึ้ง			✓ ตำรา แนวคิด ทฤษฎี ไพฑูริย์ สินลารัตน์. 2548. หลักและพื้นฐานการอุดมศึกษา. บทที่ 2 หลักสูตรอุดมศึกษา บทที่ 3 การดำเนินการสอนในระดับอุดมศึกษา.
2. เนื้อหาสาระ เนื้อหาสาระในการเรียนวิชาเรื่องคดีเฉพาะทางประวัติศาสตร์ ดนตรีตะวันตก ไม่มีการกำหนดกรอบการศึกษาย่างแน่นอน ขึ้นอยู่กับความชำนาญของผู้สอนหรือบุคลากรในสถาบันนั้น ๆ เป็นผู้กำหนดขึ้นและเปิดทำการสอนให้แก่ผู้เรียน ซึ่งโดยปกติมักมี การเปิดสอนในหัวข้อ ต่อไปนี้ 2.1 ดนตรีในยุคต่าง ๆ เฉพาะยุคสมัย 2.2 งานดนตรีของนักประพันธ์เพลงเฉพาะท่าน 2.3 ประเภทของบทเพลง 2.5 ลักษณะงานดนตรีในช่วงศตวรรษต่าง ๆ			✓ ตำรา แนวคิด ทฤษฎี Oxford University. 2008. Programme Specification For BA Honours Music. Department of Music, Harvard University. 2011. Courses Outline. Juilliard School, The. 2011. Courses Outline. University of California, Berkeley. 2011. Courses Outline.

ตารางที่ 37 (ต่อ)

แนวทางในการจัดการเรียนการสอน	ที่มาของแนวทาง			แหล่งอ้างอิงที่มา
	*แบบสอบถามผู้สอน	*แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ	**ตำรา แนวคิด ทฤษฎี	
<p>จากที่ได้กล่าวมาข้างนี้เป็นเพียงหัวข้อส่วนหนึ่งที่มักนิยมนำมาสร้างเป็นหัวข้อในการสอนรายวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์คนตรีตะวันตก</p> <p>นอกจากนี้เนื้อหาในการจัดเป็นหัวข้อในการศึกษาอาจมาจากองค์ความรู้และความชำนาญของผู้สอนหรือเป็นเนื้อหาใหม่ที่ได้จากการที่ผู้สอนได้ศึกษาและวิจัยขึ้นมาใหม่ โดยหัวข้อในการศึกษาสามารถเปลี่ยนแปลงได้ทุกปีการศึกษาโดยมีการแจ้งให้ผู้เรียนทราบก่อนการลงทะเบียนเรียน</p> <p>* ตัวอย่างรายชื่อหัวข้อในการศึกษาได้ที่บทที่ 2 หน้า 14-16</p>			✓	<p>* (ชื่อแบบสอบถาม/ตอนที่/ข้อที่/ข้อย่อย)</p> <p>** (ชื่อผู้แต่ง/ปีพิมพ์/ชื่อหนังสือ/ส่วนที่แสดงถึงหัวข้อแนวทาง)</p> <p><u>ตำรา แนวคิด ทฤษฎี</u> Oxford University. 2008. Programme Specification For BA Honours Music. Department of Music, Harvard University. 2011. Courses Outline. Julliard School, The. 2011. Courses Outline. University of California, Berkeley. 2011. Courses Outline.</p>
<p>3. วิธีการสอน</p> <p>ด้านวิธีการสอนนั้นสามารถทำได้โดย</p> <p>3.1 ขนาดชั้นเรียนในการสอนวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์คนตรีตะวันตกควรเป็นชั้นเรียนขนาดเล็กถึงขนาดกลางที่มีผู้เรียน 5 – 25 คน</p>			✓	<p><u>ตำรา แนวคิด ทฤษฎี</u> ไพฑูรย์ สินลาวัฒน์. 2548. หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา. บทที่ 3 การดำเนินการสอนในระดับอุดมศึกษา.</p>

ตารางที่ 37 (ต่อ)

แนวทางในการจัดการเรียนการสอน	ที่มาของแนวทาง			แหล่งอ้างอิงที่มา
	*แบบสอบถามผู้สอน	*แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ	**ตำรา แนวคิด ทฤษฎี	
<p>3.2 ด้านวิธีการสอนที่เหมาะสมได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การบรรยาย 2) การอภิปราย 3) การเรียนรู้ด้วยตนเอง 4) การทำรายงาน <p>โดยเป็นรูปแบบการสอนแบบเดียวกับการสอนวิชาประวัติศาสตร์คนตรีตะวันตกทั่วไป แต่การสอนในวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์คนตรีตะวันตกนั้นผู้สอนควรเน้นกระบวนการเรียนรู้ให้มีความเข้มข้นขึ้นมากกว่าการสอนแบบประวัติศาสตร์คนตรีตะวันตกทั่วไป เนื่องจากเป็นการศึกษาที่มีขอบเขตที่เฉพาะเจาะจง จึงทำให้สามารถสอนในเนื้อหาหรือหลักการที่ลึกซึ้งมากขึ้นกว่าการเรียนแบบปกติ โดยกระบวนการเรียนส่วนใหญ่เกิดจากการค้นคว้าและปฏิบัติของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีผู้สอนเป็นผู้แนะนำ</p>	✓	✓	✓	<p>* (ชื่อแบบสอบถาม/ตอนที่/ข้อที่/ข้อย่อย)</p> <p>** (ชื่อผู้แต่ง/ปีพิมพ์/ชื่อหนังสือ/ส่วนที่แสดงถึงหัวข้อแนวทาง)</p> <p><u>ตำรา แนวคิด ทฤษฎี</u> ไพฑูริย์ สินลารัตน์. 2548. <u>หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา</u>. บทที่ 3 การดำเนินการสอนในระดับอุดมศึกษา. Oxford University. 2008. Programme Specification For BA Honours Music. Department of Music, Harvard University. 2011. Courses Outline.</p>

ตารางที่ 37 (ต่อ)

แนวทางในการจัดการเรียนการสอน	ที่มาของแนวทาง			แหล่งอ้างอิงที่มา
	*แบบสอบถามผู้สอน	*แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ	**ตำรา แนวคิด ทฤษฎี	
<p>4. การวัดและประเมินผล</p> <p>การวัดและประเมินผลสามารถใช้รูปแบบเดียวกันกับการสอนแบบประวัติศาสตร์คนตรีตะวันตกทั่วไป ได้แก่</p> <p>4.1 ข้อสอบแบบอัตนัยและปรนัย</p> <p>4.2 แบบสังเกต</p> <p>4.3 รายงาน</p> <p>โดยเน้นที่กระบวนการคิดวิเคราะห์ และการประยุกต์ความรู้ไปใช้ให้มากขึ้น</p>	✓	✓	✓	<p>* (ชื่อแบบสอบถาม/ตอนที่/ข้อที่/ข้อย่อย)</p> <p>** (ชื่อผู้แต่ง/ปีพิมพ์/ชื่อหนังสือ/ส่วนที่แสดงถึงหัวข้อแนวทาง)</p> <p><u>ตำรา แนวคิด ทฤษฎี</u></p> <p>ไพฑูริย์ สินลารัตน์. 2548. <u>หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา</u>. บทที่ 3 การดำเนินการสอนในระดับอุดมศึกษา.</p> <p>ศิริชัย กาญจนวาสี. 2535. <u>การวัดและประเมินผล การเรียนระดับอุดมศึกษา</u>. บทที่ 1 หลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษา.</p>

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปแบบที่ 3. แนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกแบบผสมผสานระหว่างวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางดนตรีตะวันตก

การสอนรูปแบบที่ 3 เหมาะสำหรับสถาบันที่ต้องการพัฒนาหลักสูตรแต่ยังขาดความพร้อมทางด้านผู้เรียนหรือผู้สอน โดยรูปแบบนี้เป็นการผสมผสานการสอนทั้ง 2 รูปแบบคือ การสอนแบบประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและการสอนแบบเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกไว้ โดยสถาบันสามารถออกแบบหลักสูตรการสอนวิชานี้ตามสถานภาพของผู้เรียนในปัจจุบันและพัฒนาต่อไปเป็นสถานภาพที่สถาบันต้องการ ซึ่งการสอนในรูปแบบนี้เป็นการนำแนวคิดและรูปแบบของการสอนทั้ง 2 รูปแบบมาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษา โดยมีการเปิดสอนทั้งรายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกควบคู่กันไป โดยมีแนวทางดังต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 38 แนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกแบบผสมผสานระหว่างวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางดนตรีตะวันตก

แนวทางในการจัดการเรียนการสอน	ที่มาของแนวทาง			แหล่งอ้างอิงที่มา * (ชื่อแบบสอบถาม/ตอนที่/ข้อที่/ข้อย่อย) ** (ชื่อผู้แต่ง/ปีพิมพ์/ชื่อหนังสือ/ส่วนที่แสดงถึงหัวข้อแนวทาง)
	*แบบสอบถามผู้สอน	*แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ	**ตำรา แนวคิด ทฤษฎี	
<p>การจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกแบบผสมผสานระหว่างวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางดนตรีตะวันตก เป็นการจัดรายวิชาทั้งสองที่แยกออกจากกัน โดยมีแนวทางการจัดการเรียนการสอน ดังนี้</p> <p>1. จัดเป็นรายวิชาบังคับทั้งสองรูปแบบ โดยแบ่งเป็น</p> <p>1.1 วิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไป</p> <p>1.2 วิชาเรื่องคัดเฉพาะทางดนตรีตะวันตก</p> <p>1.2.1 ยุคกลางและเรอเนสซองส์</p> <p>1.2.2 ยุคบาโรก</p> <p>1.2.3 ยุคคลาสสิก</p> <p>1.2.4 ยุคโรแมนติก</p> <p>1.2.5 ยุคศตวรรษที่ 20</p>	✓	✓	<p><u>แบบสอบถามผู้สอน</u> ตอนที่ 4 ข้อที่ 2 ข้อย่อยที่ 4 ข้อที่ 4</p> <p><u>ตำรา แนวคิด ทฤษฎี</u> Oxford University. 2008. Programme Specification For BA Honours Music. Department of Music, Harvard University. 2011. Courses Outline. Julliard School, The. 2011. Courses Outline. University of California, Berkeley. 2011. Courses Outline.</p>	

ตารางที่ 38 (ต่อ)

แนวทางในการจัดการเรียนการสอน	ที่มาของแนวทาง			แหล่งอ้างอิงที่มา
	*แบบสอบถามผู้สอน	*แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ	**ตำรา แนวคิด ทฤษฎี	
2. จัดเป็นรายวิชาบังคับและวิชาเลือก แบบที่ 1 โดยแบ่งเป็น 2.1 วิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไป (บังคับ) 2.2 วิชาเรื่องคัดเฉพาะทางดนตรีตะวันตก (วิชาเลือก)	✓		✓	* (ชื่อแบบสอบถาม/ตอนที่/ข้อที่/ข้อย่อย) ** (ชื่อผู้แต่ง/ปีพิมพ์/ชื่อหนังสือ/ส่วนที่แสดงถึงหัวข้อแนวทาง) <u>แบบสอบถามผู้สอน</u> ตอนที่ 4 ข้อที่ 2 ข้อย่อยที่ 4 ข้อที่ 4
3. จัดเป็นรายวิชาบังคับและวิชาเลือก แบบที่ 2 โดยแบ่งเป็น 3.1 วิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไป (บังคับ) 3.1.1 ยุคกลางและเรอเนสซองค์ 3.1.2 ยุคบาโรกและยุคคลาสสิก 3.1.3 ยุคโรแมนติกและยุคศตวรรษที่ 20 3.2 วิชาเรื่องคัดเฉพาะทางดนตรีตะวันตก (วิชาเลือก)	✓		✓	<u>แบบสอบถามผู้สอน</u> ตอนที่ 4 ข้อที่ 2 ข้อย่อยที่ 4 <u>ตำรา แนวคิด ทฤษฎี</u> Oxford University. 2008. Programme Specification For BA Honours Music. Department of Music, Harvard University. 2011. Courses Outline. Julliard School, The. 2011. Courses Outline. University of California, Berkeley. 2011. Courses Outline.

โดยหลักการในการกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหาสาระ วิธีการสอน และการวัดและประเมินผลสามารถใช้รูปแบบที่ได้นำเสนอไปแล้ว ในรูปแบบการสอนนั้น ๆ ตามแนวทางที่นำเสนอ

จากแนวทางที่ผู้วิจัยนำเสนอทั้ง 3 รูปแบบนั้นเมื่อผู้สอนเลือกรูปแบบของการสอนได้แล้วนั้น สิ่งที่สำคัญประการต่อไปคือ การเลือกตำราประกอบการสอน ซึ่งประกอบไปด้วยตำราหรือหนังสือหลักที่บังคับให้ผู้เรียนศึกษา และหนังสืออ่านประกอบเพิ่มเติม โดยผู้สอนสามารถพิจารณาเลือกจากเนื้อหาของหนังสือที่มีความครอบคลุมเนื้อหาในการสอนอย่างครบถ้วน มีการนำเสนออย่างเป็นขั้นตอน อ่านง่ายและง่ายต่อการเข้าใจ และที่สำคัญที่สุดคือมีความถูกต้องของเนื้อหา ซึ่งหากผู้สอนพบว่าไม่มีตำราหรือหนังสือเล่มใดตรงกับเนื้อหาเหมาะสมกับรายวิชาที่ตนเองสอน ผู้สอนสามารถแก้ปัญหาโดยการแต่งหนังสือหรือจัดทำเอกสารประกอบการสอนด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยขอแนะนำหนังสือประกอบการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกโดยเฉพาะอย่างยิ่งรายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปที่เป็นที่นิยมใช้ประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ดังนี้

ตารางที่ 39 รายชื่อหนังสือภาษาต่างประเทศ

ชื่อหนังสือ	ชื่อผู้แต่ง
1. A History of Western Music*	Burkholder, J. P. et al.
2. A History of Music in Western Culture	Bonds, M. E.
3. History of Western Music	Miller, H. M. and Cokerell, D.

ตารางที่ 40 รายชื่อหนังสือภาษาไทย

ชื่อหนังสือ	ชื่อผู้แต่ง
1. ดนตรีตะวันตก: ยุคกลางและฟื้นฟูศิลปวิทยาการ	ศศิ พงษ์สรายุทธ
2. ดนตรีตะวันตก: ยุคบาโรกและคลาสสิก**	ศศิ พงษ์สรายุทธ
3. ดนตรีบาโรก 1600 – 1752**	คมธรรม ดำรงเจริญ
4. สังคตินิยมว่าด้วย: ดนตรีตะวันตก	ไชแสง สุขะวัฒน์
5. สังคตินิยม: ว่าด้วยความซาบซึ้งใน ดนตรีตะวันตก***	ณรุทธ์ สุธงจิตต์
6. ประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก โดยสังเขป	ประสิทธิ์ เลี้ยวสิริพงศ์

หมายเหตุ

* ฉบับตีพิมพ์ครั้งที่ 1 – 6 เขียนโดย Donald J. Grout

** หนังสือออกใหม่ ตีพิมพ์และจัดจำหน่าย ปี พ.ศ. 2553

*** ฉบับปรับปรุง ตีพิมพ์และจัดจำหน่ายปี พ.ศ. 2554 มีการเพิ่มเติมและปรับปรุงเนื้อหาให้ทันสมัย โดยมีบทที่เป็นเนื้อหาด้านประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกประกอบอยู่ด้วย

ตารางที่ 41 คุณสมบัติประกอบการตัดสินใจในการเลือกแนวทางในการจัดการเรียนการสอน
วิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก (☺ = ใช้ได้ดี ☹ = พอใช้ได้)

ข้อความ	แนวทางที่ 1	แนวทางที่ 2	แนวทางที่ 3
1. ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานดี	☺	☺	☺
2. ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานปานกลาง	☺	☹	☺
3. ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานน้อย	☺		☹
4. ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานน้อยมาก	☺		
5. ผู้สอนมีความเชี่ยวชาญสูงและมีงานวิจัยด้านประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก	☺	☺	☺
6. ผู้สอนมีความเชี่ยวชาญสูง	☺	☹	☺
7. ผู้สอนมีความเชี่ยวชาญ	☺		☺
8. ผู้สอนทั่วไป	☺		☹

จากตาราง พบว่า แนวทางที่ 1 ซึ่งเปิดสอนแต่รายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก
ทั่วไปเหมาะสมกับทุกสภาพของทั้งผู้เรียนและผู้สอน ส่วนแนวทางที่ 2 ซึ่งเปิดสอนแต่รายวิชา
เรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนที่มีพื้นฐานปานกลาง
ขึ้นไปแต่ควรใช้กับนักเรียนที่มีความรู้พื้นฐานดีมากกว่า และผู้สอนควรมีผู้สอนมีความเชี่ยวชาญ
สูงและถ้ามีงานวิจัยด้านประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกประกอบเพื่อใช้ในการสอนจะทำให้มี
ประสิทธิภาพในการเรียนมีความน่าสนใจมากขึ้น และรูปแบบที่ 3 ซึ่งเป็นรูปแบบที่ผสมผสาน
ของทั้ง 2 แนวทางแรกไว้ด้วยกันโดยเปิดสอนแนวทางที่ 1 เพื่อเป็นพื้นฐานและต่อยอดด้วย
การศึกษาเรื่องคัดเฉพาะในยุคสมัยต่าง ๆ เหมาะสมกับผู้เรียนทุกระดับยกเว้นกลุ่มที่มีความรู้
พื้นฐานน้อยมาก ที่ควรได้รับการศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปให้กระจ่าง
เสียก่อน การสอนในรูปแบบนี้จึงอาจจะไม่เหมาะกับกลุ่มนี้ โดยผู้นำไปใช้ควรคำนึงถึงลักษณะ
ของผู้เรียนและตัวผู้สอนว่ามีคุณสมบัติตามที่กล่าวมาข้างต้นหรือไม่ จึงดำเนินการจัดการเรียน
การสอนต่อไปตามแนวทางที่ตนเลือกและประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของสถาบันนั้น ๆ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ตะวันตกในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีสาระสำคัญดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ตะวันตก ในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ตะวันตก ในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน การเลือกเนื้อหาสาระวิชา รูปแบบการสอนและการประเมินผล

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร เป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มได้แก่

1.1 รายวิชาประวัติศาสตร์ตะวันตก ที่มีการเปิดสอนในมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ที่มีการเปิดสอนหลักสูตรดนตรีมาเป็นเวลามากกว่า 10 ปี และมีการจำกัดจำนวนรับนิสิต นักศึกษาในการเข้าศึกษาต่อในแต่ละปีการศึกษาอย่างแน่นอน จำนวนทั้งสิ้น 10 หลักสูตร จาก 9 สถาบัน ได้แก่

1) คณะครุศาสตร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2) คณะศิลปกรรมศาสตร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3) คณะมนุษยศาสตร์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4) คณะศิลปกรรมศาสตร์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5) คณะดุริยางคศาสตร์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
6) วิทยาลัยดุริยางคศิลป์	มหาวิทยาลัยมหิดล
7) คณะมนุษยศาสตร์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
8) คณะศิลปกรรมศาสตร์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
9) วิทยาลัยดุริยางคศิลป์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
10) คณะศิลปกรรมศาสตร์	มหาวิทยาลัยทักษิณ

1.2 อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ตะวันตก ที่ทำการสอนในสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นกลุ่มประชากร (ข้อ 1.1) จำนวน 10 ท่าน

1.3 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในสถาบันอุดมศึกษา โดยเลือกจากอาจารย์ผู้มีประสบการณ์ด้านการสอนมาไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 5 ท่าน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

2.1 แบบบันทึกเอกสารประกอบการวิเคราะห์เอกสาร

2.2 แบบสอบถามอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก

2.2.1 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ (Check list) และแบบปลายเปิด (Open-ended) ประกอบด้วยคำถาม ดังนี้ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ด้านการสอน ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก แบ่งออกเป็น 4 หัวข้อ ได้แก่

- 1) ด้านการกำหนดจุดประสงค์
- 2) ด้านเนื้อหาสาระ
- 3) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน
- 4) ด้านการวัดและประเมินผล

โดยสร้างเป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating scale) และโดยตอนท้ายของแต่ละหัวข้อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

ตอนที่ 3 ด้านเนื้อหาการสอน เป็นแบบเลือกตอบว่ามีการจัดการเรียนการสอนหรือไม่และตอนท้ายเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

ตอนที่ 4 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะถึงการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในระดับอุดมศึกษา (ปริญญาตรี) เป็นแบบปลายเปิด

2.3 แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก เป็นแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจำนวน 3 รอบ ได้แก่

2.3.1 แบบสอบถามรอบที่ 1 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

วิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในด้านต่าง ๆ ได้แก่

- 1) ด้านการกำหนดจุดประสงค์
- 2) ด้านเนื้อหาสาระ
- 3) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน
- 4) ด้านการวัดและประเมินผล

โดยทั้งสองตอนเป็นแบบปลายเปิด

2.3.2 แบบสอบถามรอบที่ 2 และ รอบ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ โดยมีข้อคำถามเดียวกัน เกี่ยวกับการสอนประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

จำแนกตามขอบเขตที่ศึกษา ได้แก่

- 1) ด้านการกำหนดจุดประสงค์
- 2) ด้านกรอบเนื้อหาสาระ
- 3) ด้านรูปแบบวิธีการสอน
- 4) ด้านการวัดและประเมินผล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบ่งเป็น 2 ลักษณะได้แก่

3.1 การวิเคราะห์เนื้อหา เก็บข้อมูลโดยการศึกษาเอกสาร ได้แก่ หลักสูตรดนตรี ประมวลการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกและตำราที่เกี่ยวข้อง

3.2 การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ทำการการส่งแบบสอบถามด้วยตนเองและส่งทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 10 ฉบับถึงผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกท่านละ 1 รอบและจำนวน 5 ฉบับถึงผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกท่านละ 3 รอบ โดยได้รับแบบสอบถามคืนจากผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกจำนวน 10 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 และได้รับแบบสอบถามคืนจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกจำนวน 5 ฉบับ ครบทั้ง 3 รอบ คิดเป็นร้อยละ 100.00

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1 ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร นำมาวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอในรูปแบบของความเรียง

4.2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนำเสนอในรูปแบบของตารางและความเรียง โดยใช้ค่าสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน และพิสัยระหว่างควอไทล์

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก สามารถสรุปผลการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ใน
หลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

1.1 การวิเคราะห์เอกสาร

- 1.1.1 ลักษณะทั่วไปของรายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก
- 1.1.2 วัตถุประสงค์
- 1.1.3 วิธีการสอน
- 1.1.4 เนื้อหาสาระในการสอน
- 1.1.5 การวัดและประเมินผล

1.2 การวิเคราะห์แบบสอบถามสำหรับผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรี
ตะวันตก

- 1.2.1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 1.2.2 สภาพการจัดการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์
ดนตรีตะวันตก ในสถาบันที่ท่านได้ทำการสอน

- 1) ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน
- 2) ด้านเนื้อหาสาระ
- 3) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน
- 4) ด้านการวัดและประเมินผล

1.2.3 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะถึงการจัดการเรียนการสอน
วิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในระดับอุดมศึกษา (ปริญญาตรี)

1.3 การวิเคราะห์แบบสอบถามสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนวิชา
ประวัติดนตรีตะวันตก ได้แก่

- 1.3.1 ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน
- 1.3.2 ด้านกรอบเนื้อหาสาระในการจัดการเรียนการสอน
- 1.3.3 ด้านรูปแบบวิธีการสอน
- 1.3.4 ด้านการวัดและประเมินผล

ตอนที่ 2 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร แบบสอบถามและทฤษฎีต่าง ๆ
นำเสนอเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกใน
หลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

1.1 การวิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis)

1.1.1 ลักษณะทั่วไปของรายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก

จากการศึกษาเอกสารด้านหลักสูตรและประมวลการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกของสถาบันในกลุ่มประชากร พบว่า วิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกเป็นวิชาที่บรรจุอยู่ในหลักสูตรดนตรีของทุกสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนวิชาดนตรีเป็นวิชาเอก มีสถานภาพเป็นวิชาบังคับ และในบางมหาวิทยาลัยยังได้เปิดรายวิชานี้เป็นวิชาเลือกในหลักสูตร ปรากฏในชื่อเรียกภาษาไทยของรายวิชาในชื่อต่าง ๆ กันไปถึง 8 ชื่อ โดยชื่อที่นิยมใช้มากที่สุดคือ ประวัติดนตรีตะวันตก และ ประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก รายชื่อละ 2 สถาบันเท่ากัน โดยชื่ออื่นมีเพียงชื่อละ 1 สถาบันเท่ากัน นอกจากชื่อภาษาไทยที่มีความหลากหลายแล้วนั้น ชื่อภาษาอังกฤษก็มีความหลากหลายเช่นกัน โดยปรากฏชื่อเรียก 6 ชื่อ ซึ่งเป็นจำนวนที่ลดลงจากชื่อไทยที่มีถึง 9 ชื่อ โดยชื่อภาษาอังกฤษที่นิยมใช้นั้นคือ History of Western Music มี 3 สถาบัน รองลงมาคือ History of Music และ Music History มีรายชื่อละ 2 สถาบันเท่ากัน โดยรายชื่ออื่นมีเพียงชื่อละ 1 สถาบัน

โดยชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษของรายวิชานั้นอาจมีความหลากหลายของรายชื่อ แต่เมื่อพิจารณาถึงความหมายแล้วนั้นกลับพบว่าทุกชื่อให้ความหมายไปแนวทางเดียวกัน คือการศึกษาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก

ด้านจำนวนหน่วยกิตของการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก พบว่า รายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกส่วนมากมีค่าน้ำหนักของหน่วยกิตของที่ 2 หน่วยกิตต่อ 1 รายวิชา จำนวน 8 สถาบันและให้ค่าน้ำหนัก 3 หน่วยกิตต่อ 1 รายวิชา มีเพียง 2 สถาบัน ด้านของจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้งพบว่า ส่วนใหญ่ทำการเรียนการสอนอยู่ที่ 2 ชั่วโมงต่อ 1 สัปดาห์ มี 8 สถาบัน รองลงมาคือ 3 ชั่วโมง 1.30 ชั่วโมงและ 1.40 ชั่วโมง อย่างละ 1 สถาบัน

1.1.2 จุดประสงค์การเรียนการสอน

จากการศึกษาประมวลการสอนพบว่า ผู้สอนให้ความสำคัญกับการกำหนดจุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกโดยมีความมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในประวัติและวรรณคดีดนตรีตะวันตก มีความรู้ความเข้าใจในชีวิตประวัติและผลงานของศิลปิน และเข้าใจแนวคิด ปรัชญาทางดนตรีของดนตรีในแต่ละยุคสมัยมากที่สุด จำนวน 10 สถาบัน รองลงมาคือผู้เรียนมีความเข้าใจถึงแนวคิด ปรัชญาทางด้านดนตรีในแต่ละยุคสมัย (4 สถาบัน) และน้อยที่สุดคือ ผู้เรียนเห็นคุณค่าของผลงานทางดนตรี (1 สถาบัน)

1.1.3 วิธีการสอน

จากการศึกษาประมวลการสอน พบว่า มีการวิธีการสอนในลักษณะต่าง ๆ โดยการสอนที่พบมากที่สุดคือการสอนแบบบรรยายและการศึกษาด้วยตนเอง จำนวน 10 สถาบัน รองลงมาคือการสอนด้วยการทำรายงาน จำนวน 8 สถาบัน กิจกรรมกลุ่มและการฟังบทเพลง รูปแบบละ 5 สถาบัน และสุดท้ายการอภิปราย จำนวน 4 สถาบัน

1.1.4 เนื้อหาสาระในการสอน

จากการศึกษาประมวลการสอน พบว่า เนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่มีความคล้ายคลึงกันในทุก ๆ สถาบัน โดยยึดจากเนื้อหาที่ปรากฏในหนังสือหรือตำราจากต่างประเทศ เช่น A History of Western Music โดย Donald Jay Grout และ Claude Victor Palisca ส่วนหนังสือภาษาไทยที่ใช้ในการเรียนการสอนนั้น ได้แก่ 1) ดนตรีตะวันตก: ยุคกลางและฟื้นฟูศิลปวิทยาการ 2) ดนตรีตะวันตก: ยุคบาโรกและคลาสสิก โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศศิ พงษ์สรายุทธ 3) ดนตรีบาโรก (1600-1752) โดย คมธรรม ดำรงเจริญ 4) สังคีตนิยมว่าด้วย: ดนตรีตะวันตก โดย ไชแสง ศุขะวัฒน์ และ 5) ประวัติดนตรีตะวันตกโดยสังเขป โดย ประสิทธิ์ เลี้ยวสิริพงศ์ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าหนังสือภาษาไทยได้รับความนิยมน้อยกว่าหนังสือจากต่างประเทศในการนำมาใช้เป็นแบบเรียนหรือตำราหลักในการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก โดยเนื้อหาส่วนใหญ่สามารถสรุปเป็นกรอบเนื้อหาได้มีหัวข้อดังนี้

1. ข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ทั่วไป

1.1 สภาพสังคม

1.2 การเมือง การปกครอง

1.3 ศาสนาและวัฒนธรรม

1.4 ศิลปะแขนงอื่น ๆ เช่น จิตรกรรม สถาปัตยกรรม

2. องค์ประกอบและลักษณะต่าง ๆ ของบทเพลง (Styles) ตามลักษณะเฉพาะของนักประพันธ์เพลงและยุคสมัย

3. โครงสร้างของบทเพลง (Forms)

4. เครื่องดนตรีและเสียงร้อง ที่ใช้เป็นสื่อในการแสดงออกทางดนตรีของแต่ละยุค

5. ประเภทของบทเพลง เช่น ดนตรีศาสนา ดนตรีชาวบ้าน เป็นต้น

6. ผู้ประพันธ์บทเพลง (Composers)

7. เอกสารและต้นฉบับบทเพลง

8. การบันทึกโน้ต

9. แนวคิดและปรัชญาต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง

จากกรอบเนื้อหาทั้ง 9 ข้อที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นล้วนเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้เรียนในวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกควรได้รับการถ่ายทอดอย่างครบถ้วน

1.1.5 การวัดและประเมินผล

จากการศึกษาประมวลการสอนพบว่า ผู้สอนส่วนใหญ่ให้ค่าน้ำหนักกับการสอบกลางภาคและปลายภาคมากที่สุด (10 สถาบัน) รองลงมาคือการวัดผลจากรายงานและการนำเสนอผลงาน (6 สถาบัน) การเข้าชั้นเรียนและการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน (3 สถาบัน) โดยการสอบย่อยนั้นเป็นการวัดและประเมินผลผู้สอนใช้น้อยที่สุด (2 สถาบัน)

1.2 การวิเคราะห์แบบสอบถามสำหรับผู้สอน

1.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้สอน

จากประชากรจำนวน 10 ท่าน พบว่า ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 70.00 และเพศหญิง ร้อยละ 30.00 ซึ่งส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 46 ปี ร้อยละ 50.00 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 25 - 30 ปีและ 31 - 35 ปี ร้อยละ 20.00 และอายุระหว่าง 41 - 45 ปี ร้อยละ 10.00 จบการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 90.00 และปริญญาเอก ร้อยละ 10.00 สาขาที่จบการศึกษาสูง ได้แก่ ดนตรีชาติพันธุ์วิทยา ร้อยละ 30.00 ดนตรีศึกษาและดนตรีวิทยาในจำนวนเท่ากันคือร้อยละ 20.00 สาขาการแสดงดนตรี การสอนเครื่องดนตรีและประวัติศาสตร์ดนตรี เท่ากันที่ ร้อยละ 10.00 โดยมีเป็นผู้มีประสบการณ์ด้านการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก น้อยกว่า 5 ปี และมากกว่า 15 ปีในจำนวนเท่ากันที่ ร้อยละ 30.00 และระหว่าง 5 - 10 ปีและ 11 - 15 ปี จำนวนเท่ากันที่ร้อยละ 20.00 โดยส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่เป็นอาจารย์ประจำในสถาบันอุดมศึกษาร้อยละ 70.00 รองลงมาคือปฏิบัติหน้าที่เป็นอาจารย์ประจำและรับเชิญเป็นอาจารย์พิเศษให้กับสถาบันอื่น ๆ ร้อยละ 20.00 และเป็นอาจารย์พิเศษร้อยละ 10.00

1.2.2 สภาพการจัดการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก

1) ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน

พบว่า ผู้สอนมีความคิดเห็นในด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน โดยเฉลี่ยในระดับมาก ($M = 3.79$, $SD = 0.78$) พิจารณาความคิดเห็นเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับความคิดเห็น พบว่า ผู้สอนเห็นด้วยมากกับข้อความส่วนใหญ่และเห็นด้วยมากที่สุดกับการกำหนดจุดประสงค์ให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจถึงแนวคิดหลักของแต่ละยุคสมัย สามารถวิเคราะห์ความแตกต่างของลักษณะดนตรีในแต่ละยุคสมัยและตีความบทเพลงได้โดยทั้งสองมีค่าเฉลี่ยเท่ากันซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยที่มากที่สุด ($M = 4.50$, $SD = 0.53$) และเห็นด้วยปานกลางกับการกำหนดจุดประสงค์ให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของเครื่องหมายบันทึกทางดนตรี ($M = 3.00$, $SD = 0.82$) และผู้เรียนสามารถนำเสนองานวิจัยทางด้านประวัติศาสตร์ดนตรีได้ ($M = 2.80$, $SD = 0.92$) เป็นค่าเฉลี่ยที่ต่ำที่สุด

2) ด้านเนื้อหาสาระ

พบว่า เนื้อหาที่ทำการเรียนการสอนในวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกโดยแบ่งออกเป็นยุคต่างๆ ดังต่อไปนี้

ยุคโบราณ พบว่า ผู้สอนส่วนใหญ่มีการจัดการเรียนการสอนในเนื้อหาต่าง ๆ ของยุคโบราณคิดเป็นร้อยละ 92.50 โดยมีส่วนน้อยที่ไม่มีการจัดการเรียนการสอนคิดเป็นร้อยละ 7.50 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ หัวข้อที่มีการจัดการเรียนการสอนมากที่สุดคือ อารยธรรมหรือมรดกทางดนตรีจากยุคโบราณ คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ อาณาจักรกรีกโบราณ จักรวรรดิโรมันและแผนที่ทวีปยุโรปโบราณ คิดเป็นร้อยละ 90.00

ยุคกลาง พบว่า ผู้สอนส่วนใหญ่มีการจัดเนื้อหาการเรียนการสอนในยุคกลางคิดเป็นร้อยละ 96.67 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ หัวข้อที่มีการจัดการเรียนการสอนมากที่สุดคือ ดนตรีศาสนา ดนตรีชาวบ้าน ดนตรีโพลีโฟนี การบันทึกโน้ต ดนตรีในศตวรรษที่ 14 ยุคศิลปะเก่าและยุคศิลปะใหม่ และดนตรีบรรเลง คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ ดนตรีในสำนักดนตรีโบสถ์นอร์ทเธอร์ ตาม คิดเป็นร้อยละ 90.00 และน้อยที่สุดคือเรื่องดนตรีในศตวรรษที่ 14 แบบเตรโซนโต ในอิตาลี คิดเป็นร้อยละ 80.00

ยุคเรเนสซองส์ พบว่า ผู้สอนส่วนใหญ่มีการจัดเนื้อหาการเรียนการสอนในยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาคิดเป็นร้อยละ 93.33 และมีส่วนน้อยที่ไม่มีการเรียนการสอนคิดเป็นร้อยละ 6.76 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ หัวข้อที่มีการจัดการเรียนการสอนมากที่สุดคือ การปฏิรูปศาสนา รูปแบบดนตรี ดนตรีชาวบ้าน เครื่องดนตรีในยุคเรเนสซองส์ บทเพลงสำหรับเครื่องดนตรีคีย์บอร์ด บทเพลงเดินรำและนักประพันธ์เพลงที่สำคัญ คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ ช่วงเปลี่ยนผ่านจากยุคกลางสู่ยุคเรเนสซองส์ แนวคิดแบบมานุษยนิยม บทเพลงแมสของ Du Fay และ Josquin des Prez คิดเป็นร้อยละ 90.00 และสุดท้ายคือ การใช้และการรับรู้เสียงกลมกลืนและเสียงกระด้าง การประสานเสียงแบบ Fauxbourdon และบทเพลงแมสของ Ockeghem คิดเป็นร้อยละ 80.00 เป็นเนื้อหาที่สอนน้อยที่สุด

ยุคบาโรก พบว่า ผู้สอนส่วนใหญ่มีการจัดเนื้อหาการเรียนการสอนในยุคบาโรกคิดเป็นร้อยละ 90.50 และส่วนน้อยที่ไม่มีการจัดการเรียนการสอนคิดเป็นร้อยละ 9.50 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า หัวข้อที่มีการจัดการเรียนการสอนมากที่สุดคือ การเชื่อมโยงจากยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาการสู่ยุคบาโรก โอเปรา โอราโทรีโอ โมเต็ทและแมส คานตาตา โซนาตา คอนแชร์โต บทเพลงชุด บทเพลงสำหรับเครื่องคีย์บอร์ด เครื่องดนตรีในยุคบาโรกและนักประพันธ์เพลง คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ กลุ่มฟลอเรนทีน (Florentine Camerata) ดนตรีในประเทศอื่น ๆ เช่น ฝรั่งเศส อังกฤษ สเปน คิดเป็นร้อยละ 90.00 รองลงมาคือ รูปแบบใหม่ในศตวรรษที่ 17 เกี่ยวกับหลักปฏิบัติแรก (Prima Prattica) การบันทึกโน้ต คิดเป็นร้อยละ 80.00 และเนื้อหาที่สอนน้อยที่สุดคือ รูปแบบใหม่ในศตวรรษที่ 17 เกี่ยวกับหลักปฏิบัติที่สอง (Seconda Prattica) คิดเป็นร้อยละ 70.00

ยุคคลาสสิก พบว่า ผู้สอนทั้งหมดมีการจัดเนื้อหาการเรียนการสอน ในยุคคลาสสิกคิดเป็นร้อยละ 97.86 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หัวข้อที่มีการจัดการเรียนการสอนมากที่สุด ได้แก่ การเชื่อมโยงจากยุคบาโรกสู่ยุคคลาสสิก สภาพสังคมทั่วไป สงครามและการปฏิวัติทางการเมือง ยุคแห่งความเห็นแจ้ง (The Age of Enlightenment) การปฏิวัติอุตสาหกรรม โอเปร่าชว่นหัว (Opera Buffa) บทเพลงร้องศาสนา ดนตรีบรรเลง เช่น โชนาตา คอนแชร์โตและซิมโฟนี รูปแบบและองค์ประกอบของดนตรีในยุคคลาสสิก สังคีตลักษณะแบบโชนาตาและนักประพันธ์เพลงที่โดดเด่น คิดเป็นร้อยละ 100.00 ส่วนหัวข้อ การพัฒนารูปแบบของ โอเปร่าโดย กลุค (Gluck) และโอเปร่าของโมซาร์ท มีการจัดการเรียนการสอนคิดเป็นร้อยละ 90.00

ยุคโรแมนติก พบว่า ผู้สอนส่วนใหญ่มีการจัดเนื้อหาการเรียนการสอนในยุคโรแมนติกคิดเป็นร้อยละ 88.82 และส่วนน้อยที่ไม่มีการจัดการเรียนการสอนคิดเป็นร้อยละ 11.18 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า หัวข้อที่มีการจัดการเรียนการสอนมากที่สุดคือ ช่วงเปลี่ยนผ่านจากยุคคลาสสิกสู่ยุคโรแมนติก สภาพสังคมทั่วไป โทนาโพเอ็ม แนวคิดแบบโรแมนติก ดนตรีบริสุทธิ์และดนตรีบรรยาย ดนตรีชาตินิยม บทเพลงซิมโฟนี บทเพลงสำหรับเปียโน ซิมโฟนิค โปเอ็มและนักประพันธ์บทเพลงที่มีความโดดเด่น คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ บทเพลงคอนเสิร์ตโอเวอร์เชอร์ โอเปร่า คิดเป็นร้อยละ 90.00 ส่วนหัวข้อที่มีการจัดการเรียนการสอนน้อยที่สุดคือ บทเพลงร้องศาสนาและดนตรีบัลเลต์ คิดเป็นร้อยละ 60.00

ยุคศตวรรษที่ 20 พบว่า ผู้สอนส่วนใหญ่มีการจัดเนื้อหาการเรียนการสอนในยุคศตวรรษที่ 20 คิดเป็นร้อยละ 87.65 และส่วนน้อยที่ไม่มีการจัดการเรียนการสอนคิดเป็นร้อยละ 12.35 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า หัวข้อที่มีการจัดการเรียนการสอนมากที่สุดคือ ช่วงเปลี่ยนผ่านจากยุคโรแมนติกสู่ยุคศตวรรษที่ 20 สภาพสังคมทั่วไป แนวคิดสมัยใหม่ การค้นหาแนวเสียงใหม่ อิมเพรชชันนิสซึม ระบบเสียงไม่มีศูนย์กลาง บทเพลงสำหรับวงออร์เคสตรา เซมเบอร์มิวสิก โอเปร่าและละครเพลงเวที ดนตรีอิเล็กทรอนิกส์ นักประพันธ์เพลงที่มีความโดดเด่น คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ ดนตรีแบบนีโอคลาสสิก ดนตรีบัลเลต์ ดนตรีแบบมินิมัลลิซึม แนวคิดแบบโพสต์โมเดิร์น คิดเป็นร้อยละ 80.00 ส่วนหัวข้อที่มีการจัดการเรียนการสอนน้อยที่สุดคือ หัวข้อแรกทิม แจ๊ส และดนตรีพื้นเมือง และดนตรีประกอบภาพยนตร์ คิดเป็นร้อยละ 60.00

ด้านเนื้อหาเกี่ยวกับชีวประวัติและผลงานของนักประพันธ์เพลง พบว่า ผู้สอนส่วนใหญ่มีการจัดเนื้อหาการเรียนการสอนคิดเป็นร้อยละ 80.49 และส่วนน้อยที่ไม่มีการจัดการเรียนการสอนคิดเป็นร้อยละ 19.51 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า หัวข้อที่มีการจัดการเรียนการสอนมากที่สุดคือ Guillaume Du Fay, Josquin des Prez, Handel, J.S. Bach, Vivaldi, J.C. Bach, Haydn, Gluck, Mozart, Beethoven, Berlioz, Schubert,

Tchaikovsky, Brahms, Strauss และ John Cage คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ Guillaume de Machaut, Jean-Baptiste Lully, Henry Purcell, Mendelssohn, Chopin, Schumann, Liszt, Dvorak, Rossini, Verdi, Mahler, Debussy, Ravel, Stravinsky, Schoenberg, Webern, Shostakovich คิดเป็นร้อยละ 90.00 และนักประพันธ์เพลงที่มีการจัดการเรียนการสอนน้อยที่สุด คือ Maddalana Casulana คิดเป็นร้อยละ 10.00

3) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

พบว่า ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกมีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบวิธีการสอนโดยเฉลี่ยในระดับมาก ($M = 3.98$, $SD = 0.81$) เมื่อพิจารณาความคิดเห็นเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับความคิดเห็น พบว่า ผู้สอนเห็นด้วยมากที่สุดกับการสอนโดยการบรรยาย ($M = 4.70$, $SD = 0.48$) ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยที่มากที่สุด รองลงมาก็คือการสอนโดยมีการเปิดบทเพลงตัวอย่างประกอบอย่างสม่ำเสมอ ($M = 4.30$, $SD = 0.95$) ส่วนหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การสอนโดยการอภิปราย ($M = 3.40$, $SD = 0.71$)

4) ด้านการวัดและประเมินผล

พบว่า ผู้สอนมีความคิดเห็นในด้านการวัดและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($M=3.79$, $SD = 0.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับความคิดเห็น พบว่า ผู้สอนเห็นด้วยมากที่สุดกับการสอบปลายภาค ($M = 4.40$, $SD = 0.84$) ซึ่งเป็นหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ การสอบกลางภาคเรียน ($M = 4.30$, $SD = 0.82$) การเข้าชั้นเรียนและการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ($M = 4.10$, $SD = 0.74$) และหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การสอบย่อยหลังการเรียนในแต่ละคาบ ($M = 2.30$, $SD = 1.25$) ซึ่งผู้สอนมีระดับความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยน้อย

1.2.3 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะถึงการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในระดับอุดมศึกษา (ปริญญาตรี)

1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการสอนที่เหมาะสม พบว่า ผู้สอนเสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการสอนที่เหมาะสมในการใช้สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก โดยเรียงลำดับลำดับตามความถี่ ดังนี้ ลำดับแรกเห็นว่า ควรปฏิบัติการสอนด้วยการสอนแบบการบรรยาย จำนวน 8 สถาบัน รองลงมาเห็นว่าควรปฏิบัติการสอนด้วยการสอนแบบอภิปราย จำนวน 7 สถาบัน และใช้การสอนแบบการบรรยายประกอบกับการอภิปราย จำนวน 4 สถาบัน การสอนแบบบรรยาย อภิปราย การสอนแบบอุปนัยและแบบนิรนัย จำนวน 2 สถาบัน การสอนแบบบรรยาย อภิปรายและแบบนิรนัย การใช้แบบเรียนอิเล็กทรอนิกส์และการเรียนรู้ด้วยตัวเอง จำนวนหัวข้อละ 1 สถาบัน

2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดจำนวนรายวิชาและขอบเขตของเนื้อหาที่เหมาะสมในการใช้สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก พบว่า ลำดับแรกเห็นว่าควรแบ่งเนื้อหาเป็น 3 รายวิชา ได้แก่ 1) ยุคกลางและยุคเรอเนสซองส์ 2) ยุคบาโรคและยุคคลาสสิก 3) ยุคโรแมนติกและยุคศตวรรษที่ 20 จำนวน 5 สถาบัน รองลงมา มีค่าความถี่เท่ากันหัวข้อละ 2 สถาบัน คือ จัดตามความต้องการของหลักสูตรและแบ่งเป็น 5 รายวิชา ได้แก่ 1) ยุคกลางและยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาการ 2) ยุคบาโรค 3) ยุคคลาสสิก 4) ยุคโรแมนติก 5) ยุคศตวรรษที่ 20 และจัดเป็นวิชาบังคับ 1 รายวิชา ประกอบกับวิชาเลือก 6 รายวิชาแบ่งตามยุคสมัย หัวข้อละ 1 สถาบัน

3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดจำนวนหน่วยกิตต่อ 1 รายวิชาที่เหมาะสมในการใช้สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก พบว่า ลำดับแรกเห็นว่าควรจัดให้มีค่านำหนักจำนวน 3 หน่วยกิตต่อ 1 รายวิชา จำนวน 6 สถาบัน และรองลงมาคือ 2 หน่วยกิต จำนวน 4 สถาบัน

4) คำร้อยละของความคิดเห็นของผู้สอนในด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกเกี่ยวกับความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในระดับสถาบันของตนเองเรียงลำดับ 1 – 7 มีดังนี้

ลำดับที่ 1 เปิดสอนเฉพาะวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 60

ลำดับที่ 2 ผสมผสานวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในอัตราส่วน 90: 10 คิดเป็นร้อยละ 50

ลำดับที่ 3 ผสมผสานวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในอัตราส่วน 80: 20 โดยผู้สอนส่วนใหญ่จัดลำดับให้ตัวเลือกลีอยู่ในลำดับที่ 2 และ 4 คิดเป็นร้อยละ 40

ลำดับที่ 4 ผสมผสานวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในอัตราส่วน 70: 30 คิดเป็นร้อยละ 60

ลำดับที่ 5 ผสมผสานวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในอัตราส่วน 60: 40 คิดเป็นร้อยละ 50

ลำดับที่ 6 ผสมผสานวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในอัตราส่วน 50: 50 คิดเป็นร้อยละ 50

ลำดับที่ 7 เปิดสอนเฉพาะวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก คิดเป็นร้อยละ 60

5) คำร้อยละของความคิดเห็นของผู้สอนในด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกเกี่ยวกับความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเรื่องคัตเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในระดับประเทศ ดังนี้

ลำดับที่ 1 เปิดสอนเฉพาะวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 70

ลำดับที่ 2 ผสมผสานวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและวิชาเรื่องคัตเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในอัตราส่วน 90: 10 คิดเป็นร้อยละ 80

ลำดับที่ 3 ผสมผสานวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและวิชาเรื่องคัตเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในอัตราส่วน 80: 20 คิดเป็นร้อยละ 80

ลำดับที่ 4 ผสมผสานวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและวิชาเรื่องคัตเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในอัตราส่วน 70: 30 คิดเป็นร้อยละ 80

ลำดับที่ 5 ผสมผสานวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและวิชาเรื่องคัตเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในอัตราส่วน 60: 40 คิดเป็นร้อยละ 80

ลำดับที่ 6 ผสมผสานวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและวิชาเรื่องคัตเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในอัตราส่วน 50: 50 คิดเป็นร้อยละ 80

ลำดับที่ 7 เปิดสอนเฉพาะวิชาเรื่องคัตเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก คิดเป็นร้อยละ 90

6) ความคิดเห็นด้านปัญหาที่ผู้สอนประสบจากการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก พบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ การทำให้วิชาที่น่าสนใจและไม่น่าเบื่อสำหรับผู้เรียน (3 ท่าน) รองลงมาคือ ผู้เรียนไม่เห็นถึงความสำคัญของวิชาและสื่อการสอนที่มีความสำคัญมีต้นทุนสูง (หัวข้อละ 2 ท่าน) รองลงมาคือ การจัดสอนในชั้นเรียนขนาดใหญ่จะมีปัญหาเรื่องการตรวจงานและการสอนที่สามารถใช้ได้เพียงแค่การบรรยาย ผู้เรียนส่งงานช้าทำให้การอภิปรายในชั้นเรียนมีประสิทธิภาพด้อยลง จำนวนเนื้อหาที่มากไม่สัมพันธ์กับจำนวนเวลาที่เรียน คำরাส่วนใหญ่เป็นภาษาต่างประเทศ ผู้เรียนขาดพื้นฐานทางด้านกาฟัง ขาดแคลนสื่อ คำราที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย หลักสูตรให้ความสำคัญกับวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกน้อยไปและการจัดกลุ่มให้ผู้เรียนวิชาเอก ดนตรีตะวันตก ดนตรีไทยและดนตรีพื้นบ้าน เรียนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในกลุ่มเดียวกันทำให้การสอนเป็นไปได้ไม่ดีเท่าที่ควร (หัวข้อละ 1 ท่าน)

7) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้สอนที่ตอบแบบสอบถาม มีดังนี้ ควรมีการจัดตั้งเครือข่ายผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก เพื่อแลกเปลี่ยน มุมมอง แนวคิดและประสบการณ์ (2 ท่าน) ควรมีการจัดอบรมหรือสัมมนาอย่างสม่ำเสมอและมีการผลิตคำราเป็นภาษาไทยให้มากขึ้น (1 ท่าน)

1.3 การวิเคราะห์แบบสอบถามสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนวิชาประวัติศาสตร์ตะวันตก ได้แก่

1.3.1 ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน

ผลการวิจัย พบว่า รายการที่ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด คือ ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ให้เหมาะสมกับวิชาเอกของตนเองได้ เช่น การบรรเลงบทเพลง การประพันธ์เพลงหรือการสอน ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในดนตรี โดยมีข้อมูลทางประวัติศาสตร์เป็นสิ่งสนับสนุน ($Mdn = 5.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00, $IRQ = 0.00$)

1.3.2 ด้านกรอบเนื้อหาสาระในการจัดการเรียนการสอน

ผลการวิจัย พบว่า รายการที่ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด คือ วิวัฒนาการของบทเพลงประเภทต่าง ๆ ในแต่ละยุคสมัย ($Mdn = 5.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00, $IRQ = 0.00$)

1.3.3 ด้านรูปแบบวิธีการสอน

ผลการวิจัย พบว่า รายการที่ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด คือ

1) การสอนกลุ่มใหญ่ ที่มีผู้เรียนมากกว่า 50 คน คือ การสอนแบบบรรยาย ($Mdn = 5.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00, $IRQ = 0.00$)

2) การสอนกลุ่มขนาดกลาง ที่มีผู้เรียน 30 – 50 คน คือ การสอนแบบบรรยาย ($Mdn = 5.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00, $IRQ = 0.00$)

3) การสอนกลุ่มขนาดเล็ก ผู้เรียนไม่เกิน 30 คน คือ การสอนแบบบรรยาย ($Mdn = 5.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00, $IRQ = 0.00$)

1.3.4 ด้านการวัดและประเมินผล

ผลการวิจัย พบว่า รายการที่ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด คือ

1) การวัดและประเมินผลด้วยข้อสอบแบบเลือกตอบหรือบรรยาย คือ ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ให้เหมาะสมกับวิชาเอกของตนเองได้ เช่น การบรรเลงบทเพลง การประพันธ์เพลงหรือการสอน ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในดนตรี โดยมี

ข้อมูลทางประวัติศาสตร์เป็นสิ่งสนับสนุน ($Mdn = 5.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00, $IRQ = 0.00$)

2) การวัดและประเมินด้วยการสังเกต คือ ผู้เรียนมีความเข้าใจพัฒนาการของดนตรีในแต่ละช่วงสมัยและสามารถเชื่อมโยงจากยุคหนึ่งสู่อีกยุคหนึ่งได้ ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในดนตรี โดยมีข้อมูลทางประวัติศาสตร์เป็นสิ่งสนับสนุน ($Mdn = 5.00$, ความต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน = 0.00, $IRQ = 0.50$)

ตอนที่ 2 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร แบบสอบถามและทฤษฎีต่าง ๆ นำเสนอเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

2.1 หลักการและสาระสำคัญในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

การจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกนั้นสิ่งที่เราควรคำนึงถึงคือ 1) หลักการและทฤษฎี ด้านการศึกษาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกและการจัดการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษา 2) บริบทของสังคมไทย ซึ่งในที่นี้หมายถึง สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในประเทศไทยทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะหล่อหลอมและปูพื้นฐานความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกก่อนที่ผู้เรียนจะเข้ามาสู่การศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งหมายถึงภาพรวมของมาตรฐานของผู้เรียนที่จะเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรดนตรีระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย รวมไปถึงสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในระดับอุดมศึกษาของไทยในปัจจุบัน ผนวกกับแนวโน้มการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในต่างประเทศซึ่งนำมาประยุกต์ให้เหมาะกับบริบทของสังคมไทย โดยทั้งสองส่วนนี้ต้องมีความสอดคล้องและสัมพันธ์กัน จากนั้นผู้วิจัยจึงนำมาพัฒนาและนำเสนอเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐต่อไป โดยแนวทางดังกล่าวประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วน คือ

1. หลักการและทฤษฎี

1.1 หลักการและทฤษฎีด้านการศึกษาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก

1.1.1 *Philosophies of Music History: A Study of General History of Music History 1600 - 1960.* Warren D. Allen

1.1.2. *Foundations of Music History.* Carl Dahlhaus

1.1.3 *An Introduction to Muscial History.* Jack Westrup

1.2 หลักการและทฤษฎีการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา

2. ข้อมูลจากแบบสอบถาม

2.1 แบบสอบถามผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก

2.2 แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรี

ตะวันตก

โดยแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาที่ผู้วิจัยนำเสนอ นั้น ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ

1. จุดประสงค์รายวิชา
2. เนื้อหาสาระ
3. รูปแบบวิธีการสอน
4. การวัดและประเมินผล

2.2 แนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่

1. การจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกแบบเปิดสอนแต่วิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไป
2. การจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกแบบเปิดสอนแต่วิชาเรื่องคัตเฉพาะทางดนตรีตะวันตก
3. การจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกแบบผสมผสานระหว่างวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและวิชาเรื่องคัตเฉพาะทางดนตรีตะวันตก

โดยทั้ง 3 รูปแบบได้แบ่งรายละเอียดออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) จุดประสงค์รายวิชา 2) เนื้อหาสาระ 3) รูปแบบวิธีการสอน และ 4) การวัดและประเมินผล ดังนี้

รูปแบบที่ 1. แนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกแบบเปิดสอนแต่วิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไป

1. ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้

1.1 จุดประสงค์ด้านพุทธิพิสัย (ความคาดหวังด้านปัญญา ความรู้ ความเข้าใจ) ประกอบด้วย

1.1.1 เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องประวัติและวรรณคดีดนตรี ตะวันตก

1.1.2 เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจพัฒนาการของดนตรี

1.1.3 เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจในแนวคิด ปรัชญาทางดนตรีของแต่ละยุคสมัย

1.2 จุดประสงค์ด้านทักษะพิสัย (ความคาดหวังด้านทักษะ การนำไปใช้) ประกอบด้วย

1.2.1 สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ให้เหมาะสมกับวิชาเอกของตนเองได้

1.2.2 ผู้เรียนสามารถจำแนกลักษณะของบทเพลงได้ว่ามาจากยุคสมัยใด หรือเป็นของนักประพันธ์ท่านใด

1.3 จุดประสงค์ด้านจิตพิสัย (เพื่อความคาดหวังด้านความรู้สึทางจิตใจ และทัศนคติ) ประกอบด้วย

1.3.1 ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในดนตรีโดยมีความรู้ด้านประวัติศาสตร์ดนตรี ตะวันตกเป็นสิ่งสนับสนุน

1.3.2 ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของรายวิชาที่มีต่อการศึกษาด้านดนตรี

2. ด้านเนื้อหาสาระ

การสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกควรจัดการเรียนการสอนให้มีเนื้อหาครอบคลุมขอบเขตดังต่อไปนี้

2.1 ข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ทั่วไป

2.1.1 สภาพสังคม

2.1.2 การเมือง การปกครอง

2.1.3 ศาสนาและวัฒนธรรม

2.1.4 ศิลปะแขนงอื่น ๆ เช่น จิตรกรรม สถาปัตยกรรม

2.2 องค์ประกอบและลักษณะต่าง ๆ ของบทเพลง (Style) ตามลักษณะเฉพาะของผู้ประพันธ์เพลงและยุคสมัย

2.3 โครงสร้างของบทเพลง (Forms)

2.4 สื่อในการแสดงออกทางดนตรีของแต่ละยุค (เช่น เครื่องดนตรี เสียงร้อง)

2.5 ประเภทของบทเพลง เช่น ดนตรีศาสนา ดนตรีชาวบ้าน

2.6 ผู้ประพันธ์บทเพลง (Composers)

2.7 เอกสารและต้นฉบับบทเพลง

2.8 การบันทึกโน้ต

2.9 แนวคิดและปรัชญาต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง

3. ด้านวิธีการสอน

3.1 การแบ่งเนื้อหารายวิชาในการสอน

การสอนในเนื้อหาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปนั้น ผู้สอนควรแบ่งเนื้อหาการสอนออกเป็นรายวิชาย่อย ๆ และเปิดการเปิดสอนแต่ละภาคการศึกษาเรียงตามลำดับ โดยสามารถแบ่งได้ ดังนี้

3.1.1 แบ่งออกเป็น 3 รายวิชา คำนำนักวิชาละ 2-3 หน่วยกิต โดยแบ่งเนื้อหาการสอนออกเป็น

- 1) ยุคกลางและยุคเรอเนสซองส์
- 2) ยุคบาโรกและยุคคลาสสิก
- 3) ยุคโรแมนติกและยุคศตวรรษที่ 20

3.2 วิธีการสอน

ด้านวิธีการสอนนั้นสามารถทำได้โดย

3.2.1 ควรจัดชั้นเรียนให้มีขนาดพอเหมาะ โดยควรมีจำนวนผู้เรียนอยู่ที่ 10 – 40 คนต่อ 1 ชั้นเรียน และควรแยกผู้เรียนที่ไม่ได้เรียนเครื่องมือเอกดนตรีตะวันตกคนละกลุ่มกับผู้เรียนเครื่องมือเอกดนตรีตะวันตก

3.2.2 วิธีการสอนที่เหมาะสมได้แก่

- 1) การบรรยาย
- 2) การอภิปราย
- 3) การเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 4) การทำรายงาน

4. การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลควรเป็นการวัดและประเมินผลที่มีรูปแบบการประเมินที่ครบถ้วนตามจุดประสงค์ที่ผู้สอนได้ตั้งไว้ซึ่งประกอบไปด้วย ด้านต่าง ๆ 3 ด้าน ได้แก่ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัยและจิตพิสัย โดยมีการออกแบบเครื่องมือวัดให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ซึ่งเครื่องมือที่ควรใช้ในการวัดและประเมินผู้เรียนในการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ได้แก่

4.1 ด้านพุทธิพิสัย ได้แก่ ข้อสอบแบบปรนัยและอัตนัย รายงาน

4.2 ด้านทักษะพิสัย ได้แก่ ข้อสอบแบบปรนัย รายงาน

4.3 ด้านจิตพิสัย ได้แก่ การสังเกต ข้อสอบแบบปรนัย

โดยผู้สอนควรกำหนดเกณฑ์ในการประเมินให้ชัดเจน

รูปแบบที่ 2. แนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรี ตะวันตกแบบเปิดสอนแต่วิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก

1. ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้

การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ของการสอนวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีศึกษานั้นมีอิงการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ตามแบบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไป โดยมีการเพิ่มเติมจุดประสงค์ ดังนี้

1.1 ผู้เรียนสามารถอภิปราย ได้ตอบหัวข้อทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกโดยอ้างอิงหลักการหรือแนวคิดประกอบได้

1.2 ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในหัวเรื่องที่ศึกษาอย่างลึกซึ้ง

2. เนื้อหาสาระ

เนื้อหาสาระในการเรียนวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ไม่มีการกำหนดกรอบการศึกษาอย่างแน่นอน ขึ้นอยู่กับความชำนาญของผู้สอนหรือบุคลากรในสถาบันนั้น ๆ เป็นผู้กำหนดขึ้นและเปิดทำการสอนให้แก่ผู้เรียน ซึ่งโดยปกติมักมีการเปิดสอนในหัวข้อ ต่อไปนี้

2.1 ดนตรีในยุคต่าง ๆ เฉพาะยุคสมัย

2.2 งานดนตรีของนักประพันธ์เพลงเฉพาะท่าน

2.3 ประเภทของบทเพลง

2.5 ลักษณะงานดนตรีในช่วงศตวรรษต่าง ๆ

จากที่ได้กล่าวมานั้นเป็นเพียงหัวข้อส่วนหนึ่งที่มักนิยมนำมาสร้างเป็นหัวข้อในการสอนรายวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก

นอกจากนี้เนื้อหาในการจัดเป็นหัวข้อในการศึกษาอาจมาจากองค์ความรู้และความชำนาญของผู้สอนหรือเป็นเนื้อหาใหม่ที่ได้จากการที่ผู้สอนได้ศึกษาและวิจัยขึ้นมาใหม่ก็เป็นได้ เช่น อาจารย์ ท่านหนึ่ง มีผลงานการวิจัยเรื่อง “โอเปร่าในช่วงของศตวรรษที่ 18” ก็สามารถนำผลงานการวิจัยนี้มาเปิดสอนเป็นวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกได้

3. วิธีการสอน

ด้านวิธีการสอนนั้นสามารถทำได้โดย

3.1 ขนาดชั้นเรียนในการสอนวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ควรเป็นชั้นเรียนขนาดเล็กถึงขนาดกลางที่มีผู้เรียน 5 – 25 คน

3.2 ด้านวิธีการสอนที่เหมาะสมได้แก่

- 1) การบรรยาย
- 2) การอภิปราย
- 3) การเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 4) การทำรายงาน

โดยเป็นรูปแบบการสอนแบบเดียวกับการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไป แต่การสอนในวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกนั้นผู้สอนควรเน้นกระบวนการเรียนรู้ให้มีความเข้มข้นขึ้นมากกว่าการสอนแบบประวัติศาสตร์ตะวันตกทั่วไป เนื่องจากเป็นการศึกษาที่มีขอบเขตที่แคบ จึงทำให้สามารถสอนในเนื้อหาหรือหลักการที่ลึกซึ้งมากขึ้นกว่าการเรียนแบบปกติ

4. การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลสามารถใช้รูปแบบเดียวกันกับการสอนแบบประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไป ได้แก่

- 4.1 ข้อสอบแบบอัตนัยและปรนัย
- 4.2 แบบสังเกต
- 4.3 รายงาน

โดยเน้นที่กระบวนการคิดวิเคราะห์ และการประยุกต์ความรู้ไปใช้ให้มากขึ้น

รูปแบบที่ 3. แนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกแบบผสมผสานระหว่างวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางดนตรีตะวันตก

การจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกแบบผสมผสานระหว่างวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางดนตรีตะวันตก เป็นการจัดรายวิชาทั้งสองที่แยกออกจากกัน โดยมีแนวทางการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. จัดเป็นรายวิชาบังคับทั้งสองรูปแบบ โดยแบ่งเป็น
  - 1.1 วิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไป
  - 1.2 วิชาเรื่องคัดเฉพาะทางดนตรีตะวันตก
    - 1.2.1 ยุคกลางและเรอเนสซองค์
    - 1.2.2 ยุคบาโรก
    - 1.2.3 ยุคคลาสสิก
    - 1.2.4 ยุคโรแมนติก
    - 1.2.5 ยุคศตวรรษที่ 20

2. จัดเป็นรายวิชาบังคับและวิชาเลือก แบบที่ 1 โดยแบ่งเป็น
  - 2.1 วิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไป (บังคับ)
  - 2.2 วิชาเรื่องคัดเฉพาะทางดนตรีตะวันตก (วิชาเลือก)
3. จัดเป็นรายวิชาบังคับและวิชาเลือก แบบที่ 2 โดยแบ่งเป็น
  - 3.1 วิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไป (บังคับ)
    - 3.1.1 ยุคกลางและเรอเนสซองค์
    - 3.1.2 ยุคบาโรกและยุคคลาสสิก
    - 3.1.3 ยุคโรแมนติกและยุคศตวรรษที่ 20
  - 3.2 วิชาเรื่องคัดเฉพาะทางดนตรีตะวันตก (วิชาเลือก)

โดยหลักการในการกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหาสาระ วิธีการสอนและการวัดและประเมินผลสามารถใช้รูปแบบที่ได้นำเสนอไปแล้วในรูปแบบการสอนนั้น ๆ ตามแนวทางที่นำเสนอในรูปแบบที่ 1 และ 2

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การอภิปรายผลการวิจัยเรื่อง การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก สามารถสรุปผลการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

ตอนที่ 2 แนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

1.1 สถานภาพทั่วไปของผู้สอน

จากผลการวิจัย พบว่า ผู้สอนส่วนใหญ่มีอายุ 46 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 50 ของผู้สอนที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งแสดงถึงช่วงเวลาที่ผ่านประสบการณ์ด้านการสอนมาอย่างยาวนานซึ่งมีความสอดคล้องกับข้อมูลด้านประสบการณ์ในการสอนที่ผู้สอนได้ตอบในแบบสอบถาม ซึ่งพบว่าส่วนใหญ่มีประสบการณ์สอนมากกว่า 15 ปี จากการวิเคราะห์แบบสอบถาม พบว่า กลุ่มของผู้ที่มีอายุ 46 ปีขึ้นไปและสอนมามากกว่า 15 ปี เป็นกลุ่มที่สามารถให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการสร้างแนวทางในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกได้มากที่สุด โดยสามารถนำเสนอหลักการและแนวคิดได้อย่างชัดเจน อีกทั้ง

นำเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจน จึงมีความเชื่อถือได้ว่าข้อมูลที่ได้นำมาเป็นแนวทางในการนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกเป็นข้อมูลที่กำหนัดมาจากความรู้และประสบการณ์ของผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก

แต่เมื่อพิจารณาถึงวิชาเอกที่ผู้สอนสำเร็จการศึกษานั้น พบว่า ผู้สอนส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาดนตรีชาติพันธุ์ (Ethnomusicology) รองลงมาคือดนตรีวิทยา (Musicology) และดนตรีศึกษา และมีผู้สอนที่สำเร็จการศึกษาด้านประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกเพียง 1 ท่านเท่านั้น ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามพบว่า ผู้ที่จบด้านประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกโดยตรงได้ให้ข้อมูลที่ชัดเจนและตรงประเด็นมาก ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการสร้างแนวทางมาก นอกจากนี้ผู้ที่จบทางด้านดนตรีวิทยา ดนตรีชาติพันธุ์ ก็ได้ให้ข้อมูลทางด้านประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกได้ดีเช่นกัน แต่เมื่อถามถึงเรื่องของการจัดการเรียนการสอน พบว่า ผู้ที่จบทางด้านดนตรีศึกษาหรือมีพื้นฐานทางดนตรีศึกษาในระดับปริญญาตรีสามารถให้รายละเอียดได้อย่างเป็นประโยชน์ต่อการเก็บข้อมูลได้อย่างชัดเจนและเป็นประโยชน์มาก จึงอาจกล่าวได้ว่าผู้สอนที่จบการศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกโดยตรงน่าจะมีประสิทธิภาพในการสอนวิชานี้ได้ดีที่สุด สังเกตได้จากในมหาวิทยาลัยในต่างประเทศที่สอนวิชานี้ล้วนแต่เป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาด้านประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกโดยตรงแทบทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีผลงานการวิจัยทางด้านประวัติศาสตร์ดนตรีในช่วงสมัยที่ตนเองมีความเชี่ยวชาญอย่างต่อเนื่องซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการเรียนในวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกเป็นอย่างดี เช่น มหาวิทยาลัยยอร์ก มีการเปิดสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไป จำนวน 8 รายวิชา โดยทั้ง 8 รายวิชานั้นทำการสอนโดยผู้สอนที่ต่างกันซึ่งเมื่อศึกษาประวัติของผู้สอนแต่ละท่านพบว่ามีความชำนาญในด้านประวัติศาสตร์ดนตรีที่ต่างกันตามแต่เนื้อหาและยุคสมัย ดังนี้ (York University, 2010)

1. Musics and Cultures I	สอนโดย Rob Simms
2. Musics and Cultures II	สอนโดย Professor Dorothy de Val
3. Middle Ages Music	สอนโดย ไม่ปรากฏชื่อผู้สอน
4. Renaissance Music	สอนโดย Dr. Judith R. Cohen
5. Baroque Music	สอนโดย Norma Burrowes
6. Classical Music	สอนโดย Professor Mark Chambers
7. Romantic music	สอนโดย Stephanie Bogle
8. Music of the Avant-Garde	สอนโดย Matt Brubeck

จากที่ได้กล่าวมาแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญของผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในมหาวิทยาลัยต่างประเทศว่าต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและได้รับการศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกมาโดยเฉพาะ จึงสามารถทำการสอนถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแตกต่างจากประเทศไทยที่ผู้สอน

ส่วนใหญ่ไม่ได้จบทางด้านประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกโดยตรง โดยมหาวิทยาลัยต่าง ๆ คัดเลือกผู้สอนจากบุคคลากรภายในมหาวิทยาลัยที่สามารถทำการสอนวิชานี้ได้โดยอาศัยความรู้ความสามารถเฉพาะบุคคลที่มีความสนใจในวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก จนถึงระดับที่สามารถถ่ายทอดได้เข้ามารับหน้าที่สอนวิชานี้

จากที่ได้กล่าวมานั้น แสดงถึงปัญหาที่สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดหลักสูตรดนตรีในประเทศไทยประสบคือ การขาดแคลนผู้สอนที่มีผู้จบการศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก มาทำหน้าที่สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกอย่างจริงจัง ซึ่งสาเหตุดังกล่าวอาจเกิดขึ้นมาจากปัจจัยหลายประการ เช่น การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ตั้งแต่การศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทยมีภาพลักษณ์ของการเป็นวิชาที่น่าเบื่อ จึงทำให้เป็นวิชาที่ไม่เกิดความประทับใจในตัวผู้เรียนและส่งผลกระทบต่อวิชาประวัติศาสตร์แขนงอื่น ๆ ที่จัดสอนในระดับสูง อีกทั้งความรู้ด้านข้อมูลของประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกสามารถหาอ่านได้ตามหนังสือหรือตำราที่มีเขียนขึ้นทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศจึงอาจทำให้การตัดสินใจที่จะเรียนต่อในระดับสูงของสาขาวิชานี้ลดลงไปด้วย อีกประการหนึ่งที่สำคัญคือ ยังไม่มีสถาบันใดในประเทศไทยเปิดสอนวิชาเอกทางด้านประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในระดับอุดมศึกษา ซึ่งแตกต่างกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศที่มีการเปิดสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกเป็นวิชาเอกตั้งแต่ระดับปริญญาตรีจนถึงปริญญาเอกในหลายสถาบัน (University of California, Berkeley, 2010; The Julliard School, 2010) โดยในประเทศไทยวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกเปิดสอนเป็นเพียงวิชาบังคับเรียนในระดับปริญญาตรีเพียงเท่านั้น ไม่ได้ถูกจัดให้เป็นวิชาเอก อีกทั้งวิชาเอกด้านดนตรีที่พบในประเทศไทยนั้นยังจำกัดอยู่ในวงแคบ โดยเฉพาะวิชาประวัติศาสตร์ดนตรี (สดับพิน รัตนเรือง, 2553) เช่น วิชาเอกดนตรีศึกษา วิชาเอกการประพันธ์เพลง วิชาเอกการแสดงดนตรี ซึ่งเป็นวิชาเอกแขนงใหญ่ ๆ แต่เมื่อมองย้อนกลับไปที่บริบทของสังคมไทยก็อาจจะได้คำตอบที่ว่า วิชาการศึกษาด้านดนตรีในสังคมไทยนั้นไม่ได้เป็นอาชีพที่นับหน้าถือตา หรือช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของชาติเท่ากับการเรียนในสายวิชาชีพอื่น ๆ จึงทำให้การเปิดวิชาเอกทางดนตรีในสถาบันต่าง ๆ เปิดสอนเฉพาะสาขาที่เมื่อจบไปแล้วสามารถประกอบอาชีพได้จริงในสังคมไทย ดังที่ ญรุทร สุทธรจิตต์ ได้กล่าวถึงเนื้อหาของหลักสูตรดนตรีไว้ว่า

“การศึกษาดนตรีในระดับอุดมศึกษานั้นเป็นการเรียน
เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีวิชาการในลักษณะของวิชาชีพ ดังนั้น
หลักสูตรจึงเป็นลักษณะของวิชาชีพสาขาใดสาขาหนึ่ง”

(ญรุทร สุทธรจิตต์, 2544)

ในอนาคตหากประเทศไทยยังคงไม่พัฒนาการจัดการศึกษาด้านดนตรีทั้งหมดให้มีมาตรฐานที่เพิ่มขึ้น บัณฑิตดนตรีในประเทศไทยอาจมีคุณภาพที่ด้อยกว่าประเทศเพื่อน

บ้านในกลุ่มอาเซียนซึ่งกำลังจะมีการสร้างกรอบมาตรฐานทางการศึกษากลางของกลุ่มอาเซียน (ASEAN Qualification Framework of Education ที่มีประเทศไทยเป็นหนึ่งในกลุ่มประเทศดังกล่าว ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการทำงานและการดำเนินงานของบัณฑิตคนตรีของประเทศไทย ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยจึงควรมีการพัฒนาสาขาวิชาที่เปิดสอนให้มีความหลากหลายมากขึ้นเพื่อสร้างมาตรฐานให้กับบัณฑิตและการพัฒนาทางการศึกษาดนตรีในประเทศไทย

1.2 สภาพรายวิชาในปัจจุบัน

ด้านสภาของรายวิชาในปัจจุบันนั้น ผู้วิจัยแบ่งเนื้อหาการอภิปรายออกเป็น

1.2.1 การวางแผนการสอน

1.2.2 หนังสือและตำราประกอบการเรียนการสอน

1.2.1 การวางแผนการสอน

จากการศึกษาเอกสาร พบว่า การวางแผนการสอนของครูผู้สอนนั้นอยู่ในระดับที่หลากหลายตั้งแต่มีความละเอียดมากจนถึงน้อย ซึ่งการวางแผนการสอนนั้นควรที่จะมีความชัดเจนในเนื้อหาและวิธีการที่จะสอน โดยในระดับอุดมศึกษานั้นการวางแผนการสอนจะปรากฏอยู่ในประมวลการสอนซึ่งจะเป็นเอกสารที่จะแสดงถึงแนวทางในการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน ซึ่งเปรียบเสมือนหลักสูตรในระดับรายวิชา โดยมีองค์ประกอบ 3 ส่วนใหญ่ ๆ คือ

- 1) การกำหนดจุดประสงค์ (Objective)
- 2) การจัดประสบการณ์การเรียนการสอน (Learning Experiences)
- 3) การวัดและประเมินผล (Evaluation)

ถ้าหากผู้สอนมีการวางแผนการสอนที่ดีก็ย่อมมีความเป็นไปได้ในระดับสูงที่ผลของการจัดการเรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพ เพราะจะเป็นสิ่งที่กำหนดทิศทางของการเรียนการสอนว่าจะเป็นไปได้ในทางใด เรียนเพื่ออะไร สอนอย่างไร ผลออกมาเป็นเช่นไร (ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์, 2544; พันธุ์ศักดิ์ พลสารมย์, 2547) ดังนั้นผู้สอนควรที่จะออกแบบประมวลการสอนที่ให้ความเข้าใจทั้งผู้เรียนและผู้สอนได้เป็นอย่างดี โดยประมวลการสอนรายวิชาควรแสดงถึงหัวข้อต่าง ๆ ซึ่งผู้สอนอาจจะศึกษาได้จากกรอบมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ (Thailand Qualification Framework; TQF) ในส่วนของ มคอ.3 ซึ่งจะแสดงรายละเอียดของหัวข้อในการเขียนประมวลรายวิชาไว้อย่างชัดเจน และมีรายละเอียดที่ลึกซึ้งมากโดยหากผู้สอนสามารถปฏิบัติได้ตามนั้นก็จะเป็นการดียิ่ง แต่หากต้องการความกระชับหรือเรียบง่ายมากขึ้นแต่มีความครบถ้วนของรายละเอียด ผู้วิจัยจึงขอเสนอรูปแบบในการจัดทำประมวลการสอนดังต่อไปนี้ (พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ และคณะ, 2551; พันธุ์ศักดิ์ พลสารมย์, 2547)

หัวข้อในการจัดทำประมวลรายวิชา

1. ชื่อมหาวิทยาลัย/คณะ/ภาควิชา/สาขาวิชา
2. ข้อมูลทั่วไปของรายวิชา
  - 2.1 ชื่อรายวิชา/รหัสรายวิชา
  - 2.2 จำนวนหน่วยกิต
  - 2.3 ภาคการศึกษา/ปีการศึกษา
  - 2.4 ชื่อผู้สอน/สถานที่ทำงาน/ข้อมูลติดต่อ
  - 2.5 เงื่อนไขรายวิชา (เช่น วิชาที่ต้องเรียนมาก่อน, อนุญาตให้เรียนเฉพาะสาขา)
  - 2.6 สถานภาพรายวิชา (วิชาบังคับ/วิชาเลือก)
  - 2.7 จำนวนที่สอน/สัปดาห์
  - 2.8 วัน/เวลา/สถานที่ในการสอน
  - 2.9 วันที่ปรับปรุงรายวิชาครั้งล่าสุด
3. จุดประสงค์รายวิชา
4. เนื้อหารายวิชา/คำอธิบายรายวิชา (Course Discription)
5. ประมวลการเรียนรายวิชา
  - 5.1 เนื้อหารายวิชาต่อสัปดาห์
  - 5.2 วิธีจัดการสอน
  - 5.3 สื่อการสอน
  - 5.4 การวัดและประเมินผล เกณฑ์การตัดสินผลการเรียน
6. ทรัพยากรประกอบการเรียนรู้
  - 6.1 ตำราหรือหนังสือที่กำหนด/บังคับ
  - 6.2 หนังสือที่แนะนำ
  - 6.3 ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และเว็บไซต์
7. อื่น ๆ
  - 7.1 ข้อตกลงในชั้นเรียน
  - 7.2 ตัวอย่าง/แบบฟอร์มต่าง ๆ ในการส่งชิ้นงาน

นอกจากนี้ พบว่า การกำหนดจุดประสงค์รายวิชาส่วนใหญ่จะเน้นที่ความรู้ ความเข้าใจของผู้เรียน ซึ่งเป็นด้านปัญญา (พุทธิพิสัย) โดยมีส่วนน้อยที่เน้นในด้านทักษะการนำไปใช้ ซึ่งการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาเป็นการสอนเพื่อการนำไปประกอบอาชีพ เมื่อจบการศึกษา (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2524) ดังนั้น การสอนที่เน้นแต่เพียงความรู้ ความเข้าใจของเรียนอาจไม่เพียงพอถ้าผู้สอนไม่ปลูกฝังการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับวิชาชีพของตนเอง ซึ่งปัญหานี้ อาจเกิดจากรูปแบบวิธีการสอนซึ่งส่วนใหญ่จะใช้การสอน

แบบบรรยาย ถึงแม้ว่าการสอนแบบบรรยายนั้นจะเป็นรูปแบบการสอนที่ได้รับความนิยมใช้ในการสอนระดับอุดมศึกษา (พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย และวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2543) และเป็นรูปแบบที่เหมาะสมในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกซึ่งเป็นวิชาที่สอนผู้เรียนถึงข้อเท็จจริงและเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของดนตรีตะวันตก แต่ควรใช้การสอนรูปแบบนี้ควบคู่กับการสอนรูปแบบอื่น ๆ เช่น การสอนแบบอภิปราย ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เสนอความคิดเห็นและใช้ความคิดที่มากขึ้นกว่าการนั่งฟังการบรรยาย ซึ่งเปรียบเสมือนการสอนความรู้ โดยปราศจากการสอนความคิดและการนำไปใช้

ด้านทักษะพิสัย ผู้สอนควรสนับสนุนการฟังให้กับผู้เรียน ซึ่งสามารถทำได้โดยในการสอนทุก ๆ ครั้งควรมีการเปิดเพลงประกอบการสอนทุกครั้ง โดยเลือกบทเพลงมาจากเนื้อหาที่สอนในครั้งนั้น ๆ ซึ่งผู้สอนสามารถเลือกบทเพลงให้สอดคล้องกับเนื้อหาได้จากหนังสือต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. Norton Antonology of Western Music, Volume I: Ancient to Baroque. โดย Borkholder, P. J. และ Palisca, C. V.
2. Norton Antonology of Western Music, Volume II: Classic to 20Th Century. โดย Borkholder, P. J. และ Palisca, C. V.
3. A History of Western Music. โดย Borkholder, P. J., Grout, D. J. และ Palisca, C. V.
4. A History of Music in Western Culture. โดย Bonds, Mark Evan.

โดยหนังสือในลำดับที่ 1 และ 2 เป็นหนังสือรวบรวมบทเพลงที่มีความสำคัญหรือได้รับการคัดเลือกกว่าสามารถเป็นตัวอย่างที่ดีในการศึกษาดนตรีตะวันตก นำเสนอในรูปแบบของโน้ตเพลงและแผ่นบันทึกเสียง แบ่งแยกตามยุคสมัยและลักษณะของบทเพลงจึงสามารถทำให้ผู้สอนสามารถเลือกบทเพลงเพื่อเป็นตัวอย่างในการสอนได้อย่างสะดวกและถูกต้องน่าเชื่อถือ

หนังสือลำดับที่ 3 ได้มีการสอดแทรกนำเสนอเรื่องราว โน้ตเพลงอยู่อย่างสม่ำเสมอภายในเล่มและภายในเล่มได้มีการนำเสนอสารบัญบทเพลงในส่วนของ Guide to Recordings หน้า xiii –xxii โดยนำเสนอชื่อนักประพันธ์เพลงและบทเพลง หมายเลขหน้าสารบัญบทเพลง ลำดับของบทเพลงในแผ่นบันทึกเสียงชุด 12 แผ่น และลำดับของบทเพลงในแผ่นบันทึกเสียงชุด 6 แผ่น ซึ่งบทเพลงทั้งหมดอ้างอิงจากหนังสือหมายเลข 1 และ 2 ซึ่งถ้าหากผู้สอนมีเวลาในการเปิดบทเพลงน้อยผู้วิจัยขอแนะนำให้เลือกบทเพลงจากชุดแผ่นเสียงชุด 6 แผ่น ซึ่งผู้เขียนได้ทำการคัดเลือกบทเพลงให้เหมาะกับชั้นเรียนที่ไม่มีเนื้อหาที่กระชับมากขึ้น ส่วนหนังสือในลำดับที่ 4 นั้น ได้มีการนำเสนอบทเพลงสอดแทรกไว้ในเนื้อหาต่าง ๆ ตลอดทั้งเล่มโดยผู้สอนสามารถเลือกบทเพลงจากหนังสือดังกล่าวได้เช่นกัน

การสอนทักษะการฟัง ซึ่งเป็นการสอนด้านทักษะพิสัย ผู้สอนสามารถศึกษาแนวคิด การสอนทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ มากมายทั้งหนังสือ และระบบการค้นหาทางอินเทอร์เน็ต โดยในที่นี้ผู้วิจัยขอนำเสนอประเภทของการเรียนการสอนที่เน้นทักษะพิสัย โดย Simpson ที่มี 7 ประเภทโดยเรียงลำดับจากขั้นพื้นฐานไปถึง ระดับสูง (Simpson, 1972; Abeles et al, 1995) ได้แก่

1. ขั้นรับรู้ (Perception)
2. ขั้นเตรียมความพร้อม (Set)
3. ขั้นฝึกหัด (Guided response)
4. ขั้นทำได้ (Mechanism)
5. ขั้นชำนาญ (Complex overt response)
6. ขั้นประยุกต์ใช้ (Adaptation)
7. ขั้นเกิดทักษะใหม่ (Origination)

โดยการสอนทักษะการฟังในวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกควรมุ่งหวังให้ผู้เรียนมี ทักษะในขั้นที่ 1 คือ ให้ผู้เรียนเกิดการรับรู้ โดยการรับรู้นั้นสามารถระบุคำสำคัญ (Key word) ในการตั้งจุดประสงค์การเรียนรู้ได้แก่ เลือก อธิบาย ระบุ หรือตรวจจับความแตกต่าง ซึ่งในที่นี้หมายถึงการรับรู้ในเสียงดนตรีจากบทเพลงของนักประพันธ์จากยุคต่าง ๆ จากนั้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้เรียนที่จะพัฒนาตนเองในทักษะการฟังขั้นต่อ ๆ ไป

1.2.2 หนังสือและตำราประกอบการเรียนการสอน

จากการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่หนังสือหรือตำราที่ใช้สอนนั้นเป็นตำราภาษาอังกฤษ โดยมีหนังสือที่เป็นภาษาไทยอยู่เล็กน้อย แต่ไม่เป็นที่แพร่หลายถึงแม้จะได้รับการตีพิมพ์จัด จำหน่าย ก็ยังไม่ค่อยมีสถาบันอื่นนอกจากสถาบันที่ผู้เขียนทำการสอนใช้เป็นหนังสือหลักใน การเรียนการสอน แต่ปัญหาที่ผู้สอนรายงานกลับตรงกันข้ามคือ ผู้เรียนไม่สามารถศึกษา ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกจากตำราต่างประเทศได้อย่างเข้าใจและต้องการ ตำราภาษาไทยเข้ามาใช้ในการเรียนการสอน (ข้อเสนอแนะด้านปัญหาจากแบบสอบถาม ผู้สอน) ซึ่งปัญหานี้อาจแก้ไขได้โดยการจัดตั้งกลุ่มหรือสมาคมครู/ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ ดนตรีตะวันตกและระดมความรู้ช่วยกันพัฒนาคำราพื้นฐานเพื่อใช้ร่วมกัน เพื่อลดปัญหาการ ขาดแคลนตำราประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกภาษาไทยในการเรียนการสอนได้ นอกจากนี้ การจัดตั้งกลุ่มหรือสมาคมยังสามารถต่อยอดในการพัฒนาองค์ความรู้อื่น ๆ ในการสอนวิชา นี้ให้มีความก้าวหน้าและแข็งแรงมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้การส่งเสริมทักษะด้านภาษาอังกฤษ ให้กับผู้เรียนเป็นสิ่งจำเป็นมากเนื่องจาก เนื่องจากในโลกปัจจุบันนี้การสื่อสารที่ใช้มากที่สุด ทั่วโลกคือภาษาอังกฤษ ความรู้ต่าง ๆ ได้รับการแปลและเขียนเป็นภาษาอังกฤษอย่าง มากมายจึงทำให้เราสามารถหาความรู้ได้อย่างกว้างขวางหากเรามีความสามารถในการอ่าน ภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี อีกทั้งวิชานี้เป็นศาสตร์ของตะวันตกการที่เราอ่านหนังสือจาก

การเขียนของชาวตะวันตกย่อมอาจทำให้เราเข้าถึงความเป็นมาของดนตรีได้มากกว่าผู้ที่อยู่ในวัฒนธรรมอื่น ๆ เสียถึง และหากผู้เรียนสามารถฝึกภาษายุโรปภาษาอื่นได้ เช่น เยอรมัน อิตาลี หรือฝรั่งเศส จะเป็นการดียิ่ง เนื่องจากจะสามารถอ่านเอกสารต้นฉบับที่ไม่ผ่านการแปลเป็นภาษาอังกฤษ เพราะเอกสารโบราณด้านประวัติศาสตร์ดนตรีส่วนใหญ่จะบันทึกเป็นภาษาถิ่นของนักประพันธ์ และหนังสือที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ดนตรีเล่มแรก ๆ เขียนเป็นภาษาเยอรมัน อิตาลี และฝรั่งเศส เป็นส่วนใหญ่ (Blom, 1973; Lipman, 1984; คมธรรม ดำรงเจริญ, 2553)

จากที่ผู้วิจัยได้อภิปรายในข้อ 1.1.1 และ 1.1.2 แสดงให้เห็นถึงสภาพรายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในปัจจุบันว่าควรมีการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนในหลาย ๆ ด้าน ดังนี้

1. ผู้สอน สถาบันอุดมศึกษาควรคัดสรรบุคคลากรที่จบการศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกหรือส่งเสริมให้บุคลากรของตนศึกษาต่อทางด้านประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก เข้ามารับหน้าที่ทำการสอนในวิชานี้
2. ผู้เรียน ควรมีการคัดเลือกและสร้างพื้นฐานที่ดีทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกก่อนเข้าสู่ระดับอุดมศึกษา
3. หนังสือ/ตำรา ที่ใช้ในการสอน ประเทศไทยควรมีการสร้างตำราด้านประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกที่มีมาตรฐานและสามารถใช้ในการเรียนการสอนร่วมกันได้ทุกสถาบัน
4. กระบวนการสอน ผู้สอนควรปลูกฝังกระบวนการทางความคิดให้แก่ผู้เรียนมากกว่าการสอนให้ผู้เรียนท่องจำข้อมูลทางประวัติศาสตร์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากเรียนศึกษาไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสาขาที่ผู้เรียนศึกษาเพื่อเป็นการต่อยอดความรู้

1.3 ความคิดเห็นของผู้สอนในด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกเกี่ยวกับการเรียนการสอนในรายวิชาเรื่องคัตเฉพาทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในระดับสถาบันของตนเองและระดับประเทศ

จากการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของผู้สอนมีความเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับทิศทางของการจัดการเรียนการสอนวิชาเรื่องคัตเฉพาทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั้งในระดับสถาบันและระดับประเทศว่ามีโอกาสเป็นไปได้นัยกล่าวคือ ผู้สอนส่วนใหญ่จัดการสอนในรูปแบบนี้ไว้ในลำดับที่ 7 ซึ่งเป็นลำดับท้ายสุดของการจัดเรียงลำดับความเป็นไปได้ในการจัดการเรียนการสอน แสดงให้เห็นว่าการศึกษาศึกษาด้านประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในประเทศไทยอยู่ในจุดที่จะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาของประวัติศาสตร์ดนตรี

ตะวันตกทั่วไปเพียงเท่านั้น ซึ่งสาเหตุของการเลือกจัดลำดับการสอนแต่รายวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกไว้ลำดับสุดท้ายอาจพิจารณาได้หลายสาเหตุ ได้แก่

1. พื้นฐานความรู้ด้านประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกของนักเรียนดนตรีในประเทศไทยก่อนที่เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาที่มีความแตกต่างกัน โดยผู้ที่เข้าศึกษาต่อทางด้านดนตรีในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยสามารถแบ่งผู้เรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มนักเรียนที่จบการศึกษาจากโรงเรียนเฉพาะทางด้านดนตรีหรือโรงเรียนที่มีการเปิดสอนสายศิลป์-ดนตรี ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เช่น โรงเรียนเตรียมอุดมดนตรี มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาลัยนาฏศิลป์ โรงเรียนมัธยมสังคีต และโรงเรียนวัดสุทธวราราม เป็นต้น 2) กลุ่มนักเรียนที่จบการศึกษาจากโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไป ซึ่งนักเรียนทั้งสองกลุ่มได้รับการจัดการศึกษาที่ต่างกัน โดยกลุ่มที่เรียนจบจากโรงเรียนเฉพาะทางด้านดนตรีในหลักสูตรได้มีการเตรียมความพร้อมความรู้ด้านประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกเพื่อเข้ามาศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โดยมีการบรรจุวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรการศึกษา ส่วนกลุ่มผู้ที่จบการศึกษาจากโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไป ซึ่งใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นต้นแบบในจัดเนื้อหาการเรียนการสอน โดยมีเนื้อหาทางด้านดนตรีรวมอยู่ในมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จากการศึกษาหลักสูตรพบว่ามีการกำหนดสาระทางการศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาของประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ปรากฏอยู่ในดังนี้

มาตรฐานที่ 2.2

ตัวชี้วัดชั้นปี ม.3

1. บรรยายวิวัฒนาการของดนตรีในแต่ละยุคสมัย

ตัวชี้วัดช่วงชั้น ม. 4 – 6

1. วิเคราะห์รูปแบบของดนตรีไทยและดนตรีสากลในยุคสมัยต่าง ๆ
2. วิเคราะห์สถานการณ์ทางสังคมของนักดนตรีในวัฒนธรรมต่าง ๆ
3. เปรียบเทียบลักษณะเด่นของดนตรีในวัฒนธรรมต่าง ๆ
4. อธิบายบทบาทของดนตรีในการสะท้อนความคิดและค่านิยมที่เปลี่ยนไปของคนในสังคม

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

จากข้อความดังกล่าวแสดงถึงขอบเขตของเนื้อหาที่แสดงถึงความรู้ทางด้านดนตรีของนักเรียนในที่สำเร็จการศึกษาจากระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (มัธยมศึกษาปีที่ 6) ของประเทศไทย ซึ่งระดับเนื้อหาที่ไม่สามารถนำมาสอบเข้าศึกษาต่อด้านดนตรีในระดับอุดมศึกษาได้ นักเรียนมัธยมศึกษาที่มีความประสงค์จะเข้าศึกษาต่อทางด้านดนตรีในระดับอุดมศึกษาจึงต้องหาความรู้เพิ่มเติมทั้งจากการเรียนพิเศษ หรืออ่านหนังสือที่ใช้ในการ

เรียนการสอนระดับมหาวิทยาลัยเพื่อนำความรู้ต่าง ๆ มาใช้ในการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา จากสาเหตุดังกล่าวจึงทำให้เกิดความแตกต่างของระดับความรู้ของผู้เรียนที่หลากหลาย นักเรียนที่มีพื้นฐานความรู้ที่ดีก็จะมีรวมตัวกันอยู่ในสถาบันการศึกษาใหญ่ ๆ ทั้งในกรุงเทพมหานคร และเมืองใหญ่ต่าง ๆ จึงทำให้ในบางมหาวิทยาลัยต้องรับผู้เรียนที่มีพื้นฐานความรู้น้อยเข้ามาศึกษาจนทำให้การออกแบบการเรียนการสอนต้องปรับตามสภาพของผู้เรียนเสียเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้พัฒนาการทางด้านการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในประเทศไทยเป็นไปได้ช้า แต่ถ้าการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศมีการปรับเนื้อหาให้มีการเรียนการสอนความรู้ด้านประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกเข้าไปก็เป็นเรื่องที่ไม่สามารถแก้ไขได้ทันทีทันใดและอาจไม่เหมาะสมต่อภาพรวมของหลักสูตร ดังนั้น การแก้ปัญหาคือการสร้างเครือข่าย กลุ่มหรือสมาคมของครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกขึ้นและจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจพื้นฐานให้แก่ผู้ที่มีความสนใจที่จะเรียนต่อทางด้านดนตรีตะวันตกให้มีความรู้พื้นฐานที่ดีก่อนที่จะเข้าสู่ในระดับมหาวิทยาลัยต่อไป อีกทั้งเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เรียนเข้าศึกษาต่อด้านดนตรีในระดับมหาวิทยาลัยควรมีเกณฑ์มาตรฐานที่เท่าเทียมกัน เพื่อเป็นเครื่องกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำความรู้ของผู้เรียน เช่น มีการกำหนดขอบเขตของเนื้อหาที่ชัดเจนในการสอน หรือมีการเทียบเคียงกับการสอบวัดความรู้ของต่างประเทศ เพื่อที่จะเป็นการยกระดับความรู้พื้นฐานของผู้เรียนเพื่อต่อยอดในการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาซึ่งเป็นการศึกษาวิชาชีพในขั้นสูงต่อไป

1.4 ประชากรในการเก็บข้อมูล

จากผลการวิจัยพบว่า จำนวนผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในสถาบันอุดมศึกษาส่วนมากมีเพียง 1-2 ท่าน ที่รับผิดชอบทำการสอนในรายวิชานี้ และมีจำนวนน้อยมากที่จบในสาขาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ดังนั้น ข้อจำกัดนี้จึงเป็นสาเหตุหนึ่งของการได้มาซึ่งกลุ่มประชากรที่มีขนาดเล็ก คือ กลุ่มผู้สอนจำนวน 10 ท่านและกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนจำนวน 5 ท่าน โดยกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอน ผู้วิจัยได้คัดเลือกจากผู้สอนที่มีประสบการณ์ด้านการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกมากกว่า 10 ปี ซึ่งมีจำนวนผู้สอนให้คัดเลือกน้อยมาก ประเด็นนี้จึงเป็นปัญหาหนึ่งในการเลือกกลุ่มของผู้ที่ให้ข้อมูล โดยจากการศึกษาของโทมัส ที แมคมิลแลน (Thomas T. Macmillan, 1971) พบว่า หากจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยมีตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป อัตราการลดลงของความคลาดเคลื่อนจะน้อยมาก ดังตารางต่อไปนี้

จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ (panel size)	การลดลงของความคลาดเคลื่อน (error reduction)	ความคลาดเคลื่อนลดลง (net change)
1 - 5	1.20 - 0.70	0.50
5 - 9	0.70 - 0.58	0.12
9 - 13	0.58 - 0.54	0.04
13 - 17	0.54 - 0.50	0.04
17 - 21	0.50 - 0.48	0.02
21 - 25	0.48 - 0.46	0.02
25 - 29	0.46 - 0.44	0.02

ที่มา: Thomas T. Macmillan, The Delphi Technique อ้างถึงใน ธนิตา รัชพงษ์เมือง, 2551, การวิจัยแบบเทคนิคเดลฟาย.

จากตาราง จำนวนของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในการวิจัยครั้งนี้คือ 5 ท่าน ซึ่งเป็นเกณฑ์ขั้นต่ำในการกำหนดผู้ทรงคุณวุฒิ โดยหากมีจำนวนผู้ที่สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกมากขึ้นความคลาดเคลื่อนของการวิจัยก็จะน้อยลงและมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น แต่การที่มีผู้ทรงคุณวุฒิในการออกแบบสอบถามเดลฟายเพียง 5 ท่านในวิจัยครั้งนี้ ก็เป็นเกณฑ์ที่สามารถเชื่อถือในข้อมูลได้เช่นกัน

ตอนที่ 2 แนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

2.1 เนื้อหาสาระของแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก
ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้

แนวทางการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ของทั้ง 3 แนวทางที่ผู้วิจัยได้นำเสนอนั้น ประกอบไปด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้ด้าน พุทธิพิสัย ทักษะพิสัยและจิตพิสัย ซึ่งการเรียนการสอนในปัจจุบันจากผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่มุ่งสอนแต่ความรู้ ความเข้าใจให้แก่ผู้เรียนซึ่งเป็นด้านพุทธิพิสัยเพียงด้านเดียวเท่านั้น จึงทำให้ผู้เรียนมีแต่ความรู้แต่ขาดทักษะในการนำไปใช้และไม่เกิดความประทับใจในดนตรีตะวันตก ซึ่งทั้งสามสิ่งควรเป็นจุดมุ่งหมายหลักของการสอนในอัตราที่ลดหลั่นกันลงไปตามความเข้มข้นของแนวทางในการสอนที่ผู้สอนต้องการ แต่ควรมีการกำหนดจุดประสงค์ให้ครบทั้ง 3 ด้าน โดยการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้โดยทั่วไปจะแบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ จุดประสงค์ทั่วไป และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (พินธ์ศักดิ์ พลสารมย์, 2547) คือ จุดประสงค์ทั่วไป จะเป็นการกำหนดจุดประสงค์แบบกว้าง ๆ เช่น ความรู้ เข้าใจ ชាប់ซึ่ง แต่จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมจะเป็นลักษณะของจุดประสงค์ที่ต้องการการแสดงออกทางพฤติกรรมอย่างชัดเจน เช่น อธิบาย

คัดแยกหรือปฏิบัติได้ ซึ่งผู้สอนควรนำลักษณะทั้งสองมาผสมผสานกันให้ลงตัว แล้วสร้างเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับรายวิชาที่ผู้สอนต้องการ

2.2 ด้านความเป็นไปได้ในการนำแนวทางการจัดการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ตะวันตกทั้ง 3 แบบไปใช้

ความคิดเห็นของผู้วิจัยและจากการศึกษาจากแบบสอบถามคาดว่าแนวทางที่ 1 การสอนแบบวิชาประวัติศาสตร์ตะวันตกทั่วไป มีความเป็นไปได้มากที่จะสามารถนำไปใช้ได้ในสภาพการเรียนการสอนปัจจุบัน เนื่องจากผู้สอนได้เลือกรูปแบบการสอนนี้เป็นรูปแบบการสอนที่ 1 ในการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งสภาพการเรียนการสอนในประเทศไทยในปัจจุบันยังเปิดสอนแต่เฉพาะวิชาประวัติศาสตร์ตะวันตกเพียงเท่านั้น ยังไม่มีสถาบันใดเปิดสอนวิชาที่นอกเหนือจากการศึกษาประวัติศาสตร์ทั่วไป และผู้วิจัยคาดว่าในช่วง 5 ปีต่อไปนี้หรืออาจจะมากกว่านั้นเล็กน้อยประเทศไทยควรที่จะมีการเปิดสอนแต่เฉพาะวิชาประวัติศาสตร์ตะวันตกทั่วไป โดยอาจมีมหาวิทยาลัยที่มีความพร้อมทั้งตัวผู้เรียนและผู้สอน 2-3 แห่ง ซึ่งจากการตอบแบบสอบถามพบว่ามีมหาวิทยาลัยบางแห่งสามารถเปิดทำการสอนรายวิชาเรื่องคัตเฉพาะทางประวัติศาสตร์ตะวันตกได้ แต่โดยส่วนรวมแล้วยังคงมีความเป็นไปได้ยากมากที่จะเปิดสอนแต่เฉพาะวิชาเรื่องคัตเฉพาะทางประวัติศาสตร์ตะวันตก ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนวทางในการเตรียมตัวเพื่อเปิดสอนเฉพาะรายวิชาประวัติศาสตร์ตะวันตก ดังนี้

1) เตรียมความพร้อมผู้สอน ในที่นี้หมายถึงผู้สอนที่ยังการสอนอยู่ในปัจจุบันและผู้สอนที่จะมีขึ้นในอนาคต โดยผู้สอนที่ทำการสอนอยู่ในปัจจุบันสามารถเตรียมตัวได้โดยการศึกษารูปแบบการสอนจากมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ โดยเลือกศึกษาในมหาวิทยาลัยชั้นนำทางด้านการจัดการด้านประวัติศาสตร์ตะวันตก เช่น มหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา ได้แก่

1. มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (Harvard University)
2. มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย เบิร์กลีย์ (University of California, Berkeley)
3. โรงเรียนจูเลียฮาร์ด (The Julliard School)

และมหาวิทยาลัยในสหราชอาณาจักร ได้แก่

1. มหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด (Oxford University)
2. สถาบันการดนตรีแห่งราชสำนัก ลอนดอน (Royal Academy of Music, London)

ซึ่งทั้ง 5 สถาบันได้มีการจัดการเรียนการสอนทั้งวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย เบิร์กลีย์ (University of California, Berkeley) เป็นสถาบันหนึ่งที่มีชื่อเสียงมากด้านการจัดการเรียนการสอนด้านประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก โดยได้ทำการเปิดสอนรายวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกมากถึง 5 วิชา 11 หัวข้อให้ผู้เรียนได้ศึกษาในภาคการศึกษาฤดูใบไม้ผลิ ปี ค.ศ. 2010

ด้านผู้สอนที่จะมีขึ้นในอนาคต สามารถเตรียมได้โดยสถาบันการศึกษาทางด้านดนตรีในประเทศไทยควรมีการเปิดสอนวิชาเอกทางด้านประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกตั้งแต่ในระดับปริญญาตรี หรือในระดับปริญญาโท เพื่อผลิตบัณฑิตผู้มีความเชี่ยวชาญในสาขานี้ โดยเฉพาะ หรือถ้าสถาบันยังไม่พร้อมที่จะเปิดวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกเป็นวิชาเอก เนื่องจากขาดบุคลากร อาจแก้โดยส่งเสริมหรือจัดหาทุนให้บุคลากรเดินทางไปศึกษาวิชาด้านประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในต่างประเทศเพื่อกลับมาพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนวิชานี้ในประเทศไทย

2) การเตรียมผู้เรียน ผู้เรียนที่จะเข้าศึกษาต่อทางด้านดนตรี ควรได้รับความรู้ด้านประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกที่มีความเข้มข้นมากขึ้นทั้งจากการศึกษาขั้นพื้นฐานและการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โดยอาจมีการกำหนดมาตรฐานความรู้ในการสอบเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาด้านดนตรีในประเทศไทยให้มีเกณฑ์มาตรฐานเดียวกัน เช่น มีความรู้เทียบเท่าการสอบทฤษฎีเกรด 6 ของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นต้น โดยแยกการสอบวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกออกจากการสอบวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก และกำหนดเกณฑ์การผ่านมาตรฐานเช่นเดียวกับวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ซึ่งเป็นกระบวนการในการคัดเลือกผู้เรียนได้ในระดับหนึ่งก่อนเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา หรือหากไม่สามารถแยกสอบเป็นวิชาเฉพาะได้ คณะกรรมการที่จัดสอบควรมีการเพิ่มอัตราส่วนข้อสอบวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกให้มีสัดส่วนที่เท่าเทียมกับวิชาทฤษฎีดนตรี เช่น 50:50 หรือ 60:40 เพื่อให้ได้ผู้เรียนที่มีมาตรฐานความรู้ด้านประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกที่ดีมากขึ้น และเกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในระดับอุดมศึกษา

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้สอนควรศึกษาแนวคิดทางด้านการศึกษาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกให้มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ทั้งในรูปแบบการสอนประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและการสอนแบบเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกหรือแบบผสมผสาน

2. ผู้สอนควรประยุกต์ใช้แนวคิดที่ผู้วิจัยได้นำเสนอในครั้งนี้อย่างเหมาะสมกับสภาพผู้เรียนในสถาบันของตนเองในการเลือกรูปแบบการสอนและการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก

3. ผู้สอนควรทำประมวลรายวิชาให้มีความชัดเจนและครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนดในการจัดการเรียนการสอนทั้งในรายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและรายวิชาเรื่องคัดเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยในกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏหรือกลุ่มมหาวิทยาลัยเอกชนที่เปิดสอนวิชาเอกด้านดนตรีทั่วประเทศ เนื่องจากเป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่มีความเฉพาะและน่าสนใจ

2. ควรนำแนวทางที่ผู้วิจัยนำเสนอนี้ไปสร้างแผนการสอนและทำการทดลองสอนเพื่อประเมินผลแนวทางและวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

3. ควรมีการทำการวิจัยที่เน้นด้านการเรียน (Learning) ในวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในระดับอุดมศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ. 2551. *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2552. *หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีสากล หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2552*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ. 2548. *หลักสูตรการศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์สากล พ.ศ.2548*. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. พ.ศ. 2552. *หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. 2551. *หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์สากล. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร*.
- คมธรรม ดำรงเจริญ. 2553. *ดนตรีบาโรค (1600-1752)*. กรุงเทพมหานคร: คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2510. *ประวัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2459 – 2507, ที่ระลึกในการครบรอบห้าสิบปีการสถาปนา วันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2510*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สมาคมสังคมนักดนตรีแห่งประเทศไทย.
- จรรยา กลางณรงค์. 2533. *แนวโน้มของหลักสูตรและการสอนของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในทศวรรษหน้า. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษา ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- ชาญศิลป์ สุวรรณจันทร์. 2539. *การพัฒนาเนื้อหา รายวิชาศิลปะกับการแต่งกาย ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษา ภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนิดา รัชพลเมือง. 2551. *การวิจัยแบบเทคนิคเดลฟาย. ในทศพร ศิริสัมพันธ์, เทคนิควิธีการวิเคราะห์นโยบาย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุขขจิตต์. 2552. *สาขาวิชาดนตรีศึกษา: ประวัติความเป็นมา. ในสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ครุศาสตร์คอนเสิร์ตครั้งที่ 30 ครีศตพรรษ ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุขขจิตต์. 2544. *ความคิดเห็นของนิสิตในเรื่องสาระและการสอนวิชาสังคีตนิยม: รายงานการวิจัย*. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุขขจิตต์. 2553. *ดนตรีศึกษา: หลักการและสาระสำคัญ. ฉบับปรับปรุงแก้ไขครั้งที่ 7*. กรุงเทพมหานคร: สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ทิพย์ฉัตร คลังหิรัญ. 2547. การศึกษาการเรียนการสอนวิชาศิลปะพื้นบ้านในหลักสูตร
ศิลปะศึกษา ระดับปริญญาตรี ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาศิลปะศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา คณะ
ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แชมมณี. 2551. ศาสตร์การสอน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- เทียนฉาย กิระนันท์. 2525. การวิจัยเพื่ออนาคต. กรุงเทพมหานคร: คณะเศรษฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชเนศ ภิรมย์การ. 2542. การพัฒนาการเรียนการสอนรายวิชาคอมพิวเตอร์เพื่อการออกแบบทาง
ศิลปะอุตสาหกรรม 1 หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระ
จอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชา
ศิลปะศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย (บรรณาธิการ). 2547. คู่มือการเรียนการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
กรุงเทพมหานคร: สำนักบริหารวิชาการ ส่วนส่งเสริมและพัฒนาวิชาการ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย และ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2543. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ใน
ระดับปริญญาตรี: รายงานการวิจัยเอกสาร. กรุงเทพมหานคร: ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ไพฑูริย์ สินลารัตน์. 2524. หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2542. พจนานุกรม. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- รังสิพันธุ์ แข็งขัน. 2554. อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์. 3 พฤษภาคม 2554.
- วันชัย ดันศิริ. 2549. อุดมการณ์ทางการศึกษา: ทฤษฎีและภาคปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2530. อุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาอุดมศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2544. การพัฒนาการเรียนการสอนทางการอุดมศึกษา.
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิทยาลัยดุริยางคศิลป์. 2551. หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศิลป์
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิทยาลัยดุริยางคศิลป์. 2550. หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์
มหาวิทยาลัยมหิดล.

- ศศิ พงษ์สรายุทธ. 2544. *ประวัติและวรรณคดีดนตรีตะวันตก: ยุคกลางและยุคฟื้นฟูศิลปวิทยา*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศิ พงษ์สรายุทธ. 2553. *ดนตรีตะวันตก: ยุคบาโรกและยุคคลาสสิก*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สตั๊บบิน รัตนเรือง. อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก. *สัมภาษณ์*. 18 พฤศจิกายน 2553.
- สตั๊บบิน รัตนเรือง. 2553. *คำนิยม*. ใน *คัมภรรม ดำรงเจริญ. ดนตรีบาโรก (1600-1752)*. กรุงเทพมหานคร: คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุวิมล ติรกันันท์. 2549. *การใช้สถิติในงานวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานวิชาการ หลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2552. *หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2552 (หลักสูตร 5 ปี)*. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์พรณการพิมพ์.
- อารีย์ รัตน์ประโคน. 2551. *การศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติในหลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์สาขาทัศนศิลป์ ของสถาบันอุดมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุทุมพร จามรมาน. 2530. *การวัดและประเมินการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ฟันนี่พับบลิชซิ่ง.
- อุทุมพร จามรมาน. 2541. *สอนไปทำไม? เทคนิคการสอนและวัดผลระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ฟันนี่พับบลิชซิ่ง.

ภาษาอังกฤษ

- Abeles, H. F., Hoffer, Charles R. and Klotman, Robert H. 1995. *Foundations of Music Education*. 2nd ed. New York: Schirmer Books.
- Abraham, G. 1985. *The Concise Oxford History of Music*. New York: Oxford University Press.
- Allen, T. H. 1978. *The New Methods in Social Science Research: Policy Science and Future Research*. New York: Praeger Publishers.
- Allen, W. D. 1962. *Philosophies of Music History: A Study of General History of Music History 1600 - 1960*. New York: Dove Publications, INC.
- Altstatt, A. 2010. *The Music and Liturgy of Kloster Preetz: Ritual Practice in a North German Benedictine Women's Community, 1350-1550*. Doctoral Dissertation School of Music and Dance, University of Oregon.

- Apel, W. 1981. *Harvard Dictionary of Music*. 2nd ed. Cambridge, Mass: the Belknap Press of Harvard University Press.
- Blom, E. 1973. *Grove's Dictionary of Music and Musicians*. 5th ed. New York: St. Martin's Press.
- Bonds, M. E. 2005. *A History of Music in Western Culture*. 2nd ed. New Jersey: Prentice Hall.
- Brooks, R. 1993. *The Effective Teaching of History*. London: Longman.
- Brown, H. M. and Stein, L. K. 1998. *Music in the Renaissance*. 2nd ed. New Jersey: Prentice Hall.
- Burkholder, J. P., Grout, D. J. and Palisca, C. V. 2005. *A History of Western Music*. 7th ed. New York: W. W. Norton & Company.
- Clevenger, J. 1994. *The Origins of Debussy's Style*. University of Rochester
- Criscuola de Laix, E. 2008. *Cultures of Music Print in Hamburg, ca. 1550-1630*. Doctoral Dissertations Music History and Literature, University of California, Berkeley.
- Cox, J. 2007. *Handbook Curriculum Design and Development in Higher Music Education*. Utrecht: AEC Publication.
- Dahlhaus, C. 1997. Translated by J. B. Robison. *Foundations of Music History*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Dolan, E. I. 2005. *The Idea of Timbre in the Age of Haydn*. Doctoral Dissertation Department of Music, Cornell University.
- Friedlander, J. 1979. *Music History and Appreciation in Two-Year College Curriculum*. Journal of Research in Music Education, Vol 27 No.1 (spring, 1979)
- Fry, H., Ketterideg, S. and Marshall, S. 2009. *A Handbook for Teaching and Learning in Higher Education*. 3rd ed. New York: Routledge.
- Grout, D. J. and Palisca, C. V. 1996. *A History of Western Music*. 5th ed. New York : W. W. Norton & Company.
- Harvard University. 2011. [Online]. Available form: <http://www.fas.harvard.edu/~musicdpt/courses%20of%20instruction.htm#ugrad>. [2011, May 1]
- Julliard School, The. 2011. [Online]. Available form: [http://www.juilliard.edu/degrees-programs/music/courses/list.php?div=M&level=U&dept=music history](http://www.juilliard.edu/degrees-programs/music/courses/list.php?div=M&level=U&dept=music%20history). [2011, May 1]
- Lewis, S. 2000. *Collecting Italia Abroad: Anthologies of Italian Madrigals in the Print World of Northern Europe*. Doctoral Dissertation Department of Music, Princeton University.

- Lipman, S. 1984. *The House of Music: Art in an Era of Institutions*. 1st ed. Boston, MA: David R. Godine Publisher.
- Longyear, R. M. 1988. *Nineteenth-Century Romanticism in Music*. New Jersey: Prentice Hall.
- Maurey, Y. 2004. *Music and Ceremony in Saint-Martin of Tours, 1205-1500*. Doctoral Dissertation Department of Music, University of Chicago.
- Moseley, R. 2003. *Brahms's Shadows: History and the Disciplining of Musical Identity*. Doctoral Dissertation Department of Music, University of California, Berkeley.
- Miller, H. M. and Cokerell, D. 1991. *History of Western Music*. 5th ed. Harper Collins Publishers.
- Oster, A. 2009. *Radio, Rubble, and Reconstruction: The Genre of Funkoper in Postwar West Germany*. Doctoral Dissertation Department of Music, Princeton University.
- Oxford University. 2008. *Programme Specification For BA Honours Music*.
- Palisca, C. V. 1990. *Baroque Music*. 3rd ed. New Jersey: Prentice Hall.
- Pauly, R. G. 1999. *Music in The Classic Period*. New Jersey: Prentice Hall.
- Rosenstiel, L. 1982. *A Life in Music*. New York: W.W. Norton.
- Royal Academy of Music. 2011. *Royal Academy of Music Prospectus 2011*. London: Royal Academy of Music.
- Sadie, S. 2003. *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*. Oxford: Oxford University Press.
- Scott, J. 1990. *A matter of record: Documentary sources in social research*. Cambridge: Polity press.
- Scott, J. 2006. *Documentary Research*. London: Sage Publications Ltd.
- Seay, A. 1991. *Music in the Medieval World*. 2nd ed. Illinois: Waveland Press.
- Smart, M. A. 1993. *Representations of Madness in Early Nineteenth-Century Italian Opera*. Doctoral Dissertation Department of Music, Cornell University.
- Simpson, E. J. 1972. *The Classification of Educational Objectives in the Psychomotor Domain*. Washington, DC: Gryphon House.
- Spiess, L. B. 1963. *Historical Musicology: A Reference Manual for Research in Music*. 1st ed. Brooklyn: Institute of Mediaeval Music.
- Steiner, E. 1988. *Methodology of Theory Building*. Sydney: Education Research Associates.

- Stevens, D. 1981. *Musicology: A Practical Guide*. 1st American ed. New York: Schirmer Books.
- Stolba, K. M. 1997. *The Development of Western Music: A History*. 3rd ed. New York: McGraw-Hill Humanities.
- Taba, H. 1962. *Curriculum Development: Theory and Practice*. New York: Harcourt, Brace and Word, Inc.
- Textor, R. B. 1980. *A Handbook on Ethnographic Futures Research*. 3rd ed. Stanford: Cultural and Educational Future Research Project School of Education and Development of Anthropology.
- Upton, G. and Cook, I. 1996. *Understanding Statistics*. Oxford University Press.
- University of California, Berkeley. 2011. [Online]. Available form: [http://sis.berkeley.edu/catalog/gcc_list_crse_req?p_dept_name= Music&p_dept_cd=MUSIC](http://sis.berkeley.edu/catalog/gcc_list_crse_req?p_dept_name=Music&p_dept_cd=MUSIC). [2011, May 1]
- Westrup, J. 1973. *An Introduction to Muscial History*. London: Huchinson University Library.
- York University. 2011. [Online]. Available form: http://vanilla.finearts.yorku.ca/fineartscourses/course_manager.php. [2011, May 1]
- Zayaruznaya, A. 2009. *Form and Idea in the Fourteenth Century Motet*. Doctoral Dissertations Department of Music, Harvard University.

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
สำหรับ
อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก

เรื่อง

การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอน
วิชา ประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก
ในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

ผู้วิจัย

นายสิทธิพร สวยกลาง

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร. อนุชิต สุธาจิตต์

สาขาวิชาดนตรีศึกษา

ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
สำหรับอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก**

เรื่อง

**การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชา
“ประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก” ในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษา
ของรัฐ ที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา**

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ตะวันตก ในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน เพื่อนำข้อมูลที่ได้สรุปเป็นสภาพการเรียนการสอนในปัจจุบันและใช้เป็นข้อมูลในการสร้างเครื่องมือเพื่อนำไปสู่แนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ตะวันตกต่อไป โดยข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ใช้สำหรับการทำวิจัยเท่านั้น ไม่มีผลกระทบต่อสถานภาพในการปฏิบัติงานต่อท่านแต่อย่างใด ผู้วิจัยขอความกรุณาอาจารย์ทุกท่านในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ให้ครบทุกคำถามเพื่อความสมบูรณ์ในการวิเคราะห์ผลการวิจัยต่อไป

และสุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอแสดงความขอบคุณท่านอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูง ที่ได้สละเวลาในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น ตอนคือ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในสถาบันที่ท่านได้ทำการสอน

2.1 ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน

2.2 ด้านเนื้อหาสาระ

2.3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

2.4 ด้านการวัดและประเมินผล

ตอนที่ 3 ด้านเนื้อหาการสอน

ตอนที่ 4 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะถึงการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในระดับอุดมศึกษา (ปริญาตรี)

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

- คำชี้แจง**
- โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง [ ] หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดเพื่อแสดงข้อมูลที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน
  - แบบสอบถามบางข้อ ท่านสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

1. เพศ	1. [ ] ชาย	2. [ ] หญิง
2. อายุ	1. [ ] 20 – 25 ปี	2. [ ] 26 -30 ปี
	3. [ ] 31 – 35 ปี	4. [ ] 36 – 40 ปี
	5. [ ] 41 – 45 ปี	6. [ ] 46 ปีขึ้นไป

3. วุฒิการศึกษา (ตอบได้มากกว่า 1ข้อ)

- [ ] ต่ำกว่าปริญญาตรี
วิชาเอก..... คณะ.....
มหาวิทยาลัย.....
ประเทศ.....
- [ ] ปริญญาตรี
วิชาเอก..... คณะ.....
มหาวิทยาลัย.....
ประเทศ.....
- [ ] ปริญญาโท
วิชาเอก..... คณะ.....
มหาวิทยาลัย.....
ประเทศ.....
- [ ] ปริญญาเอก
วิชาเอก..... คณะ.....
มหาวิทยาลัย.....
ประเทศ.....

4. ประสบการณ์ด้านการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก

- [ ] น้อยกว่า 5 ปี (โปรดระบุจำนวนปี .....ปี)
- [ ] 5 – 10 ปี
- [ ] 10 – 15 ปี
- [ ] มากกว่า 15 ปี

5. ตำแหน่งหน้าที่งานในปัจจุบัน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. อาจารย์ประจำ

- 1.1 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 1.2 คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 1.3 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- 1.4 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 1.5 มหาวิทยาลัยศิลปากร
- 1.6 มหาวิทยาลัยมหิดล
- 1.7 มหาวิทยาลัยนเรศวร
- 1.8 มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 1.9 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- 1.10 มหาวิทยาลัยทักษิณ

2. อาจารย์พิเศษ

- 2.1 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 2.2 คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 2.3 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- 2.4 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 2.5 มหาวิทยาลัยศิลปากร
- 2.6 มหาวิทยาลัยมหิดล
- 2.7 มหาวิทยาลัยนเรศวร
- 2.8 มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 2.9 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- 2.10 มหาวิทยาลัยทักษิณ

3. อื่น ๆ .....

ศูนย์วิทยุทัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในสถาบันที่ท่านได้ทำการสอน ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

- 2.1 ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน
- 2.2 ด้านเนื้อหาสาระ
- 2.3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน
- 2.4 ด้านสื่อ อุปกรณ์และสถานที่
- 2.5 ด้านการวัดและประเมินผล

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตัวเลขทางขวามือตามระดับสภาพจริงที่เกิดขึ้นโดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับคะแนน	ระดับของปัญหา
5	ให้ความสำคัญมากที่สุด
4	ให้ความสำคัญมาก
3	ให้ความสำคัญปานกลาง
2	ให้ความสำคัญน้อย
1	ให้ความสำคัญน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อความ	ระดับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน					
1. เน้นให้ผู้เรียนมีการคิดวิเคราะห์		✓			
2. สามารถประเมินคุณค่าผลงานทางดนตรีได้	✓				

คำอธิบาย

จากตัวอย่างข้อ 1. ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตัวเลขที่ 4 หมายความว่า การกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอนของท่านมีการเน้นให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ในระดับมาก และข้อ 2. เลือกตัวเลขหมายเลข 5 หมายความว่า การกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอนของท่านนั้นมีการเน้นให้ผู้เรียนสามารถประเมินคุณค่าผลงานทางดนตรีมากที่สุด

2.2 ด้านรูปแบบวิธีการสอน

ในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ท่านใช้รูปแบบการสอนต่อไปนี้และให้ความสำคัญกับสิ่งต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

ข้อความ	ระดับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. สอนโดยการบรรยาย (Lecture)					
2. สอนโดยการอภิปราย (Discussion)					
3. เน้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์					
4. มีการเปิดบทเพลงตัวอย่างประกอบการสอนอย่างสม่ำเสมอ					
5. ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง					

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

2.4 ด้านการวัดและประเมินผล

ข้อความ	ระดับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. การเข้าชั้นเรียน การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน การตอบคำถาม					
2. การนำเสนอผลงานปลายภาคเรียน					
3. รายงานศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ดนตรีในแต่ละยุคสมัย					
4. การสอบย่อย (หลังการสอนในแต่ละคาบ)					
5. การสอบกลางภาคเรียน					
6. การสอบปลายภาคเรียน					
7. ประเมินผลจากพัฒนาการของผู้เรียน (ปลายภาค)					

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ด้านเนื้อหาในการสอน

ยุคสมัย	ข้อความ หัวข้อของเนื้อหาสาระ	การจัดการเรียนการสอน	
		มี	ไม่มี
ยุคโบราณ (Antiquity)	อาณาจักรกรีกโบราณ		
	จักรวรรดิโรมัน		
	อารยธรรมหรือมรดกทางดนตรีจากยุคโบราณ		
	แผนที่ทวีปยุโรปโบราณ		
ยุคกลาง (Middle Ages)	ดนตรีศาสนา (Church Music)		
	ดนตรีชาวบ้าน แบบโมโนโฟนี (เพลงพื้นบ้านอิตาลี ฝรั่งเศสและเยอรมัน)		
	ดนตรีโพลีโฟนี (ออร์กานูม กลลาซูลา โมเท็ต)		
	การบันทึกโน้ต (Notation)		
	ดนตรีในศตวรรษที่ 14 ยุคศิลป์เก่า (Ars Antiqua)		
	ยุคศิลป์ใหม่ (Ars Nova)		
	เตรเซนต์ ในอิตาลี (Trecento)		
	สำนักดนตรีโบสถ์นอร์ทเธอร์ ตาม (Notre Dame School, Rhythmic Mode, Leonin, Perotin)		
	ดนตรีบรรเลง (Instrumental music)		
ยุคฟื้นฟูศิลปวิทยา (Renaissance)	ช่วงเปลี่ยนผ่านจากยุคกลางสู่ยุคฟื้นฟู ๕		
	แนวคิดแบบมนุษยนิยม (Humanism)		
	การปฏิรูปศาสนา (Protestant reformation)		
	การใช้และการรับรู้เสียงกลมกลืนและเสียงกระด้าง		
	การประสานเสียงแบบ Fauxbourdon		
	รูปแบบดนตรี (Musical Style) (การใช้ทบทระพันธ์ รูปแบบโครงสร้าง โหมด ทำนอง จังหวะ เสียงประสาน)		

ข้อความ		การจัดการเรียนการสอน	
ยุคสมัย	หัวข้อของเนื้อหาสาระ	มี	ไม่มี
ยุคฟื้นฟูศิลปวิทยา (Renaissance) (ต่อ)	บทเพลงร้องศาสนา		
	บทเพลงแมสของ Du Fay		
	บทเพลงแมสของ Ockeghem		
	บทเพลงแมสของ Josquin des Prez		
	โมเต็ท		
	ดนตรีชาวบ้าน		
	ซองซง (Chanson), โฟล็ตโตลา (Flottola)		
	บทเพลงสำหรับเครื่องดนตรี		
	เครื่องดนตรีในยุคฟื้นฟู 4		
	บทเพลงสำหรับเครื่องคีย์บอร์ด		
บทเพลงเต้นรำ (Dance Music)			
คีตกวีที่สำคัญ			
ยุคบาโรก (Baroque)	การเชื่อมโยงจากยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาการสู่ยุคบาโรก		
	รูปแบบใหม่ในศตวรรษที่ 17		
	หลักปฏิบัติแรก (Prima Prattica)		
	หลักปฏิบัติที่สอง (Seconda Prattica)		
	กลุ่มฟลอเรนทีน (Florentine Camerata)		
	โอเปรา (Opera)		
	ดนตรีและเพลงร้องศาสนา		
	โอราโทริโอ (Oratorio)		
	โมเต็ทและแมส (Motet, Mass)		
	คานตาตา (cantata)		
	ประเภทของบทเพลงสำหรับเครื่องดนตรี		
	โซนาตา (Sonata)		
	คอนแชร์โต (Concerto)		
	เพลงชุด (Suite)		
	บทเพลงสำหรับเครื่องคีย์บอร์ด		
	ดนตรีในประเทศอื่น ๆ (ฝรั่งเศส อังกฤษ สเปน อเมริกา เป็นต้น)		
การบันทึกโน้ต (Notations)			
เครื่องดนตรีในยุคบาโรก			
คีตกวีที่โดดเด่น (Vivaldi, Telemann, Rameau, Bach, Handel, etc..)			

ข้อความ		การจัดการเรียนการสอน	
ยุคสมัย	หัวข้อของเนื้อหาสาระ	มี	ไม่มี
ยุคคลาสสิก (Classical)	การเชื่อมโยงจากยุคบาโรกสู่ยุคคลาสสิก สภาพสังคมทั่วไป สงครามและการปฏิวัติทางการเมือง		
	ยุคแห่งความเห็นแจ้ง (the age of enlightenment)		
	การปฏิวัติอุตสาหกรรม		
	โอเปร่าและบทเพลงร้อง โอเปร่าชนหัว (Opera buffa)		
	การพัฒนารูปแบบของโอเปร่าโดย กลุค (Gluck)		
	โอเปร่าของโมซาร์ท		
	บทเพลงร้องศาสนา (โอราโทรีโอ, คันทาตา, แมส)		
	ดนตรีบรรเลง: โซนาตา		
	ซิมโฟนี		
	คอนแชร์โต		
	รูปแบบดนตรีในยุคคลาสสิก องค์ประกอบ		
	สังคีตลักษณะและรูปแบบในช่วงกลางศตวรรษที่ 18 สังคีตลักษณะแบบโซนาตา (Sonata form)		
	คีตกวีที่โดดเด่น (Haydn, Mozart, Beethoven, etc..)		
ยุคโรแมนติก (Romantic)	ช่วงเปลี่ยนผ่านจากยุคคลาสสิกสู่ยุคโรแมนติก สภาพสังคมทั่วไป		
	แนวคิดและคตินิยม		
	การปฏิบัติและปฏิรูป		
	โทน โปเอ็ม (Tone poem)		
	แนวคิดแบบโรแมนติก (Romanticism)		
	ดนตรีบริสุทธิ์และดนตรีบรรยาย (absolute and program music)		
	ดนตรีชาตินิยม (Nationalism)		
	บทเพลงสำหรับวงออร์เคสตรา ซิมโฟนี (Symphony)		
	คอนเสิร์ตโอเวอร์เจอร์ (Concert overture)		
คอนแชร์โต (Concerto)			

ข้อความ		การจัดการเรียนการสอน	
ยุคสมัย	หัวข้อของเนื้อหาสาระ	มี	ไม่มี
ยุคโรแมนติก (Romantic) (ต่อ)	บทเพลงสำหรับเปียโน (Piano music)		
	ดนตรีแชมเบอร์ (Chamber music)		
	โอเปร่า (Opera)		
	โอเปเรตตา (Operetta)		
	ดนตรีศาสนา		
	ดนตรีประกอบบัลเลต์		
	ซิมโฟนิค โปเอ็ม (Symphonic poem)		
	คีตกวีที่มีความโดดเด่น (Berlioz, Mendelssohn, Schubert, Chopin, Liszt etc..)		
ยุคศตวรรษที่ 20 (20 th Century)	ช่วงเปลี่ยนผ่านจากยุคโรแมนติกสู่ยุคศตวรรษที่ 20 สภาพสังคมทั่วไป		
	แนวคิดสมัยใหม่ (Modernism)		
	การค้นหาแนวเสียงใหม่ อิมเพรชันนิสซึม (Impressionism)		
	ระบบเสียงไม่มีศูนย์กลาง (A tonality)		
	แรกไทม์ แจ๊ส และดนตรีพื้นเมือง		
	ดนตรีชาตินิยม		
	ดนตรีเสียงทาย (Serial Composition)		
	ดนตรีตามแนวคิดดั้งเดิม นีโอคลาสสิก (Neo Classic)		
	บทเพลงสำหรับวงออร์เคสตรา		
	ดนตรีประกอบภาพยนตร์ (Film music)		
	บัลเลต์		
	แชมเบอร์มิวสิก		
	โอเปร่าและละครเพลงเวที		
	ดนตรีอิเล็กทรอนิกส์		
	มินิมัลลิซึม (Minimalism)		
	แนวคิดแบบโพสต์โมเดิร์น (Postmodernism)		
	คีตกวีที่มีความโดดเด่น (Verdi, Wagner, Tchaikovsky, Mahler, Debussy, Bartok, Schonberg, Berg, Cage etc...)		

3.2 ท่านมีการจัดการจัดการเรียนการสอนในเรื่องชีวประวัติและผลงานของคีตกวีดังต่อไปนี้ หรือไม่

คีตกวี	การจัดการเรียนการสอน	
	มี	ไม่มี
1. Phillipe de Vitry		
2. Leonin		
3. Perotin		
4. Guillaume de Machaut		
5. Johannes Ockeghem		
6. Guillaume Du Fay		
7. Josquin des Prez		
8. Maddalana Casulana		
9. Giovanni Pierluigi da Palestrina		
10. Olande de Lassus		
11. Claudio Monteverdi		
12. Francesca Caccini		
13. Heinrich Schütz		
14. Jean-Baptiste Lully		
15. George Frideric Handel		
16. Henry Purcell		
17. Johann Sebastian Bach		
18. Jean- Philippe Rameau		
19. Antonio Vivaldi		
20. Carl Philipp Emanuel Bach		
21. Johann Christian Bach		
22. Joseph Haydn		
23. Christoph Willibald Gluck		
24. Wolfgang Amadeus Mozart		
25. Ludwig van Beethoven		
26. Hector Berlioz		
27. Felix Mendelssohn		
28. Franz Schubert		
29. Frédéric Chopin		
30. Robert Schumann		
31. Franz Liszt		
32. Anton Bruckner		
33. Bedrich Smetana		

คีตกวี	การจัดการเรียนการสอน	
	มี	ไม่มี
34. Antonin Dvorak		
35. Leos Janacek		
36. Gioacchino Rossini		
37. Giuseppe Verdi		
38. Giacomo Puccini		
39. César Franck		
40. Camille Saint- saëns		
41. Gabriel Fauré		
42. Richard Wagner		
43. Peter Ilyich Tchaikovsky		
44. Sergey Rakhmaninov		
35. Johannes Brahms		
46. Gustav Mahler		
47. Richard Strauss		
48. Claud Debussy		
49. Maurice Ravel		
50. Charles Ives		
51. Igor Stravinsky		
52. Scott Joplin		
53. Duke Ellington		
54. Béla Bartók		
55. Edgard Varèse		
56. Arnold Schoenberg		
57. Anton Webern		
58. Alban Berg		
59. Aaron Copland		
60. Dmitri Shostakovich		
61. John Cage		
62. อื่นๆ (ระบุ).....		

ตอนที่ 4 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะถึงการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในระดับอุดมศึกษา (ปริญญาตรี)

- คำชี้แจง
1. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง [ ] หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดเพื่อแสดงข้อมูลที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน
  2. แบบสอบถามบางข้อ ท่านสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

1. ท่านคิดว่าวิธีการสอนประเภทใดเหมาะต่อการใช้สอนวิชาประวัติศาสตร์ตะวันตก (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1 [ ] การสอนแบบบรรยาย (Descriptive, Lecture Method)
- 2 [ ] การสอนแบบอุปนัย (Inductive Method)(สอนจากเนื้อหาหยาบไปสู่เนื้อหาใหญ่)
- 3 [ ] การสอนแบบนิรนัย (Deductive Method)(สอนจากเนื้อหาใหญ่ไปสู่เนื้อหาหยาบ)
- 4 [ ] การสอนแบบอภิปราย (Discussion Method)
- 5 [ ] อื่น ๆ .....

2. ท่านคิดว่าวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกควรมีการจัดการเรียนการสอนจำนวนกี่วิชา และแบ่งอย่างไร

- 1 [ ] 1 รายวิชา ตั้งแต่ยุคกลางถึงปัจจุบัน
- 2 [ ] 3 รายวิชา ได้แก่
  - 1) ยุคกลางและยุคฟื้นฟูศิลปวิทยา
  - 2) ยุคบาโรคและยุคคลาสสิก
  - 3) ยุคโรแมนติกและยุคศตวรรษที่ 20
- 3 [ ] 6 รายวิชา ได้แก่
  - 1) ยุคกลาง
  - 2) ยุคฟื้นฟูศิลปวิทยา
  - 3) ยุคบาโรค
  - 4) ยุคคลาสสิก
  - 5) ยุคโรแมนติก
  - 6) ยุคศตวรรษที่ 20
- 4 [ ] อื่น ๆ โปรดระบุ.....

3. ท่านคิดว่าจำนวนหน่วยกิตที่เหมาะสมต่อ 1 รายวิชาควรมีจำนวนเท่าไร

- 1 [ ] 1 หน่วยกิต
- 2 [ ] 2 หน่วยกิต
- 3 [ ] 3 หน่วยกิต

4. จากการที่ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากหลักสูตรดนตรีในต่างประเทศพบว่ามีการจัดรายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในหลักสูตรดนตรีที่มีความต่างจากประเทศไทยคือมีการเพิ่มรายวิชาเรื่องคัตเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกเข้ามา โดยแบ่งตามประเภทต่าง ๆ ของดนตรี และในบางหลักสูตรไม่มีการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไป หากท่านมีการปรับปรุงรูปแบบหลักสูตรดนตรีในสถาบันของท่านและในภาพรวมของประเทศ ท่านคิดว่าข้อใดเหมาะสมที่สุด (ใส่เป็นลำดับ 1 – 7)

ข้อ	เนื้อหา	ระดับสถาบัน	ระดับประเทศ
1	เปิดสอนแต่รายวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไป		
2	เปิดสอนแต่รายวิชาเรื่องคัตเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก		
3	ผสมผสานวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและวิชาเรื่องคัตเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในอัตราส่วน 50:50		
4	ผสมผสานวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและวิชาเรื่องคัตเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในอัตราส่วน 60:40		
5	ผสมผสานวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและวิชาเรื่องคัตเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในอัตราส่วน 70:30		
6	ผสมผสานวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและวิชาเรื่องคัตเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในอัตราส่วน 80:20		
7	ผสมผสานวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกทั่วไปและวิชาเรื่องคัตเฉพาะทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในอัตราส่วน 90:10		
8	อัตราส่วนอื่น ๆ ที่ท่านคิดว่าเหมาะสม โปรดระบุ		

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
สำหรับ
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอน
วิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก
(รอบที่ 1)

เรื่อง

การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอน
วิชา ประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก
ในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
นายสิทธิพร สวยกลาง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร. ณรุทธ์ สุทธจิตต์

สาขาวิชาดนตรีศึกษา

ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับผู้เชี่ยวชาญสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก (รอบที่ 1)

เรื่อง

การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชา
“ประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก” ในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษา
ของรัฐ ที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามรอบที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญอย่างกว้าง ๆ เพื่อเก็บรวบรวมข้อคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านมารวบรวมวิเคราะห์และสรุปเป็นแบบสอบถามในรอบที่ 2 ต่อไป ผู้วิจัยขอความกรุณาผู้เชี่ยวชาญทุกท่านในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ให้ครบทุกคำถามเพื่อความสมบูรณ์ในการวิเคราะห์ผลการวิจัยต่อไป

และสุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอแสดงความขอบคุณท่านอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูง ที่ได้สละเวลาในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในด้านต่าง ๆ ได้แก่

- 2.1 ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน
- 2.2 ด้านเนื้อหาสาระ
- 2.3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน
- 2.4 ด้านการวัดและประเมินผล

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำนำหน้าชื่อ [ ] นาย [ ] นางสาว [ ] นาง [ ] อื่น ๆ.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

คุณวุฒิทางการศึกษา

1.ปริญญาตรี

วิชาเอก..... คณะ.....

มหาวิทยาลัย.....

ประเทศ.....

2.ปริญญาโท

วิชาเอก..... คณะ.....

มหาวิทยาลัย.....

ประเทศ.....

3.ปริญญาเอก

วิชาเอก..... คณะ.....

มหาวิทยาลัย.....

ประเทศ.....

4. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

หน่วยงานที่สังกัด

.....

.....

.....

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในด้านต่าง ๆ ได้แก่

1. จุดประสงค์การเรียนการสอน
  2. เนื้อหาสาระ
  3. รูปแบบวิธีการสอน
  4. การวัดและประเมินผล
-

1. จุดประสงค์การเรียนการสอน

1.1 จุดประสงค์ด้านพุทธิพิสัย (เพื่อความคาดหวังด้านการเรียนรู้ ด้านปัญหาที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดขึ้นในการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก)

.....

.....

.....

.....

.....

1.2 จุดประสงค์ด้านทักษะพิสัย (เพื่อความคาดหวังด้านทักษะด้านการศึกษาวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก)

.....

.....

.....

.....

.....

1.3 จุดประสงค์ด้านจิตพิสัย (เพื่อความคาดหวังด้านความรู้สึทางจิตใจ ทศนคติที่มีต่อวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก)

.....

.....

.....

.....

.....

2. เนื้อหาสาระ

เกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาสาระ

1. เนื้อหาสาระต้องสอดคล้องตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้การสอน
2. เนื้อหาต้องมีความแน่นอนเชื่อถือได้ เป็นข้อเท็จจริง ทฤษฎี
3. เนื้อหาสอดคล้องกับวุฒิภาวะและประสบการณ์ของผู้เรียน
4. เนื้อหามีความทันสมัย

2.1 เนื้อหาที่มีความจำเป็นเรียนรู้ (เป็นเนื้อหาสาระที่เป็นเรื่องหลักของการศึกษา (Main topic) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการศึกษา)

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 เนื้อหาที่มีควรรู้ (เป็นเนื้อหาสาระเสริม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจแก่นเนื้อหาสาระที่ชัดเจน)

.....

.....

.....

.....

.....

2.3 เนื้อหาที่น่าสนใจ (เป็นเนื้อหาเพื่อเติม ที่ผู้เรียนควรศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองนอกเวลาเรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจแก่นเนื้อหาสาระที่ชัดเจน)

.....

.....

.....

.....

.....

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
สำหรับ
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอน
วิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก
(รอบที่ 2)

เรื่อง

การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอน
วิชา ประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก
ในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

ผู้วิจัย

นายสิทธิพร สวยกลาง

ศูนย์วิทยพัฒน์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร. ณรุทธ์ สุทธจิตต์

สาขาวิชาดนตรีศึกษา

ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับผู้เชี่ยวชาญสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก (รอบที่ 2)

เรื่อง

การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชา
“ประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก” ในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษา
ของรัฐ ที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามรอบที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ผู้วิจัยขอความกรุณาผู้เชี่ยวชาญทุกท่านในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ให้ครบทุกคำถามเพื่อความสมบูรณ์ในการวิเคราะห์ผลการวิจัยต่อไป

และสุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอแสดงความขอบคุณท่านอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูง ที่ได้สละเวลาในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 4 หัวข้อดังนี้

1. ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน
2. กรอบเนื้อหาสาระที่ครอบคลุมในการสอน
3. ด้านรูปแบบวิธีการสอน
4. ด้านการวัดและประเมินผล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตัวเลขทางขวามือตามระดับความคิดเห็นของท่าน โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับคะแนน	ระดับของความคิดเห็น
5	เห็นด้วยมากที่สุด
4	เห็นด้วยมาก
3	เห็นด้วยปานกลาง
2	เห็นด้วยน้อย
1	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อความ	ระดับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน					
1. ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจประวัติและวรรณคดีดนตรีตะวันตก	✓				

คำอธิบาย

จากตัวอย่างข้อ 1. ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตัวเลขที่ 5 หมายความว่า ท่านมีความคิดเห็นในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกว่า ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจประวัติและวรรณคดีดนตรีตะวันตกอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด เป็นต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้การสอน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจประวัติและวรรณคดีดนตรีตะวันตก รวมถึงชีวประวัติของนักประพันธ์เพลงในยุคต่าง ๆ					
2. ผู้เรียนสามารถจำแนกลักษณะของดนตรีในแต่ละยุคสมัยได้					
3. ผู้เรียนมีความเข้าใจพัฒนาการของดนตรีในแต่ละช่วงสมัยและสามารถเชื่อมโยงจากยุคหนึ่งสู่อีกยุคหนึ่งได้					
4. ผู้เรียนสามารถอภิปรายถึงบทบาทและอิทธิพลของศาสนา สังคม และวัฒนธรรมที่ส่งผลต่องานด้านดนตรีในแต่ละยุคสมัยได้					
5. ผู้เรียนสามารถฟังบทเพลงและสามารถแยกแยะได้ว่ามาจากยุคสมัยใด					
6. ผู้เรียนสามารถฟังบทเพลงและสามารถแยกแยะได้ว่าเป็นผลงานของนักประพันธ์เพลงท่านใด					
7. ผู้เรียนสามารถเปรียบเทียบผลงานทางด้านดนตรีกับศิลปะแขนงอื่น ๆ ในยุคเดียวกันหรือต่างยุคสมัยกันได้					
8. ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ให้เหมาะสมกับวิชาเอกของตนเองได้ เช่น การบรรเลงบทเพลง การประพันธ์เพลงหรือการสอน					
9. ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในดนตรี โดยมีข้อมูลทางประวัติศาสตร์เป็นสิ่งสนับสนุน (ตัวอย่างเช่น ประวัติหรือที่มาของการประพันธ์ เรื่องราวที่เกิดขึ้นระหว่างการประพันธ์ หรืออื่น ๆ เป็นต้น)					
10. เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกที่มีต่อการศึกษาด้านดนตรี					

2. กรอบการกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนการสอน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
การสอนในชั้นเรียน					
1. ข้อมูลพื้นฐานด้านประวัติศาสตร์ทั่วไป					
1.1 สภาพสังคม					
1.2 การเมือง การปกครอง					
1.3 ศาสนา					
1.4 ศิลปวัฒนธรรมแขนงอื่น ๆ เช่น จิตรกรรม สถาปัตยกรรม					
2. ช่วงเวลาในการแบ่งยุคสมัยของงานดนตรีและศิลปะแขนงอื่น ๆ					
3. รูปแบบ องค์ประกอบและโครงสร้างของงานดนตรีแต่ละยุค					
4. ปรัชญา แนวคิดทางดนตรีของแต่ละยุคสมัย					
5. แนวคิดทางการประพันธ์บทเพลงของนักประพันธ์เพลงที่สำคัญ					
6. วิวัฒนาการของบทเพลงประเภทต่าง ๆ ในแต่ละยุคสมัย					
7. วิวัฒนาการของเครื่องดนตรี					
8. การบันทึกโน้ต (Notation) ในยุคต่าง ๆ					
9. อัดชีวประวัติของศิลปินและนักประพันธ์เพลงยุคต่าง ๆ					
10. อื่น ๆ โปรดระบุ					
.....					
.....					
.....					

3. รูปแบบวิธีการสอน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
ชั้นเรียนขนาดใหญ่ (ผู้เรียนมากกว่า 50 คน)					
1. การสอนแบบบรรยาย					
2. การสอนแบบอภิปราย					
3. การสอนแบบการศึกษาด้วยตนเอง					
4. การสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน (เรียนรู้ด้วยวิธีการทำการวิจัย)					
ชั้นเรียนขนาดกลาง (ผู้เรียน 30 – 50 คน)					
1. การสอนแบบบรรยาย					
2. การสอนแบบอภิปราย					
3. การสอนแบบการศึกษาด้วยตนเอง					
4. การสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน (เรียนรู้ด้วยวิธีการทำการวิจัย)					
ชั้นเรียนขนาดเล็ก (ผู้เรียนไม่เกิน 30 คน)					
1. การสอนแบบบรรยาย					
2. การสอนแบบอภิปราย					
3. การสอนแบบการศึกษาด้วยตนเอง					
4. การสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน (เรียนรู้ด้วยวิธีการทำการวิจัย)					

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. การวัดและประเมินผล

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
<u>ประเมินผู้เรียนตามหัวข้อต่อไปนี้ด้วยข้อสอบแบบเลือกตอบหรือแบบบรรยาย</u>					
1. ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจประวัติและวรรณคดีดนตรีตะวันตก รวมถึงชีวประวัติของนักประพันธ์เพลงในยุคต่าง ๆ					
2. ผู้เรียนสามารถจำแนกลักษณะของดนตรีในแต่ละยุคสมัยได้					
3. ผู้เรียนมีความเข้าใจพัฒนาการของดนตรีในแต่ละช่วงสมัยและสามารถเชื่อมโยงจากยุคหนึ่งสู่อีกยุคหนึ่งได้					
4. ผู้เรียนสามารถอภิปรายถึงบทบาทและอิทธิพลของศาสนา สังคม และวัฒนธรรมที่ส่งผลกระทบต่องานด้านดนตรีในแต่ละยุคสมัยได้					
5. ผู้เรียนสามารถฟังบทเพลงและสามารถแยกแยะได้ว่ามาจากยุคสมัยใด					
6. ผู้เรียนสามารถฟังบทเพลงและสามารถแยกแยะได้ว่าเป็นผลงานของนักประพันธ์เพลงท่านใด					
7. ผู้เรียนสามารถเปรียบเทียบผลงานทางด้านดนตรีกับศิลปะแขนงอื่น ๆ ในยุคเดียวกันหรือต่างยุคสมัยกันได้					
8. ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ให้เหมาะสมกับวิชาเอกของตนเองได้ เช่น การบรรเลงบทเพลง การประพันธ์เพลงหรือการสอน					
9. ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในดนตรี โดยมีข้อมูลทางประวัติศาสตร์เป็นสิ่งสนับสนุน (ตัวอย่างเช่น ประวัติหรือที่มาของการประพันธ์ เรื่องราวที่เกิดขึ้นระหว่างการประพันธ์ หรืออื่น ๆ เป็นต้น)					
10. เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกที่มีต่อการศึกษาด้านดนตรี					

4. การวัดและประเมินผล (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
<u>ประเมินผู้เรียนตามหัวข้อต่อไปนี้ด้วยการสังเกต</u>					
1. ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจประวัติและวรรณคดีดนตรีตะวันตก รวมถึงชีวประวัติของนักประพันธ์เพลงในยุคต่าง ๆ					
2. ผู้เรียนสามารถจำแนกลักษณะของดนตรีในแต่ละยุคสมัยได้					
3. ผู้เรียนมีความเข้าใจพัฒนาการของดนตรีในแต่ละช่วงสมัยและสามารถเชื่อมโยงจากยุคหนึ่งสู่อีกยุคหนึ่งได้					
4. ผู้เรียนสามารถอภิปรายถึงบทบาทและอิทธิพลของศาสนา สังคม และวัฒนธรรมที่ส่งผลกระทบต่องานด้านดนตรีในแต่ละยุคสมัยได้					
5. ผู้เรียนสามารถฟังบทเพลงและสามารถแยกแยะได้ว่ามาจากยุคสมัยใด					
6. ผู้เรียนสามารถฟังบทเพลงและสามารถแยกแยะได้ว่าเป็นผลงานของนักประพันธ์เพลงท่านใด					
7. ผู้เรียนสามารถเปรียบเทียบผลงานทางด้านดนตรีกับศิลปะแขนงอื่น ๆ ในยุคเดียวกันหรือต่างยุคสมัยกันได้					
8. ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ให้เหมาะสมกับวิชาเอกของตนเองได้ เช่น การบรรเลงบทเพลง การประพันธ์เพลงหรือการสอน					
9. ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในดนตรี โดยมีข้อมูลทางประวัติศาสตร์เป็นสิ่งสนับสนุน (ตัวอย่างเช่น ประวัติหรือที่มาของการประพันธ์ เรื่องราวที่เกิดขึ้นระหว่างการประพันธ์ หรืออื่น ๆ เป็นต้น)					
10. เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกที่มีต่อการศึกษาด้านดนตรี					

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
สำหรับ
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอน
วิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก
(รอบที่ 3)

เรื่อง

การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอน
วิชา ประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก
ในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

ผู้วิจัย

นายสิทธิพร สวยกลาง

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร. ณรุทธ์ สุทธจิตต์

สาขาวิชาดนตรีศึกษา

ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับผู้เชี่ยวชาญสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก (รอบที่ 3)

เรื่อง

การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชา
“ประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก” ในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษา
ของรัฐ ที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามรอบที่ 3 ซึ่งเป็นรอบสุดท้ายเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านทราบถึงคำตอบของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ในการตอบแบบสอบถามรอบที่ 2 และคำตอบของตัวเองเพื่อเป็นการทบทวนความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

แบบสอบถามในรอบที่ 3 นี้ จะแสดงคำแนะนำของการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 2 ของผู้ทรงคุณวุฒิ คือ คำมัธยฐาน คำพิสัยระหว่างควอไทล์และคะแนนที่ท่านให้น้ำหนักไว้ในแบบสอบถามรอบที่ 2 โดยให้ท่านพิจารณาคำตอบของท่านร่วมกับค่าของกลุ่มคือคำมัธยฐานและคำพิสัยระหว่างควอไทล์ โดยท่านสามารถทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “ระดับความเห็น” เพื่อเปลี่ยนค่าคะแนนของท่านในแต่ละข้อหรือไม่เปลี่ยนก็ได้ หากแต่ข้อที่คำตอบของท่านไม่อยู่ในของพิสัยระหว่างควอไทล์ ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านโปรดแสดงความคิดเห็นลงในช่อง “เหตุผล”

ตัวอย่าง

ข้อความ	ระดับความเห็น					เหตุผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	5	4	3	2	1	
ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน						
1. ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจประวัติและวรรณคดีดนตรีตะวันตก	✓ 					

จากตัวอย่าง แสดงว่าในการตอบรอบที่ 2 ของท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ว่า ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในประวัติและวรรณคดีดนตรีตะวันตกในระดับเห็นด้วยมาก โดยคำตอบของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิมีค่ามัธยฐานอยู่ที่ 4.50 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 3.50 – 4.50 โดยการตอบครั้งที่ 3 ของท่าน ท่านได้เปลี่ยนเป็นเห็นด้วยมากที่สุด

เครื่องหมายในแบบสอบถาม

แบบสอบถามรอบที่ 3 ในครั้งนี้ มีเครื่องหมาย มาตรฐานประเมินค่า (Ration Scale) ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ตลอดจนระบุการประเมินค่าในการตอบแบบสอบถามครั้งที่ 2 ของท่าน โดยเครื่องหมายแสดงและสามารถแปลค่าได้ ดังนี้

1. มาตรฐานประเมินค่า (Ration Scale)

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

2. ค่ามัธยฐาน (Median) แสดงด้วยเครื่องหมายสัญลักษณ์ $\triangle$ เป็นคะแนนกลางซึ่งเป็นตัวแทนของระดับความคิดเห็นทั้งหมดของผู้ทรงคุณวุฒิในการตอบแต่ละข้อความ ซึ่งสามารถแปลค่าได้ ดังนี้

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไป	หมายถึง	กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด
ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50-4.49	หมายถึง	กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก
ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 2.50-3.49	หมายถึง	กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยกับข้อความนั้นปานกลาง
ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 1.50-2.49	หมายถึง	กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อย
ค่ามัธยฐานต่ำกว่า 1.50	หมายถึง	กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อยที่สุด

3. ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) แสดงด้วยสัญลักษณ์ — หมายถึงช่วงคะแนนที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้ลงระดับความคิดเห็น และหากแสดงด้วยสัญลักษณ์ $\perp$ หมายถึงช่วงคะแนนที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้ลงระดับความคิดเห็นมีระดับที่ตรงกัน มีค่าความห่าง = 0.00

4. ค่าน้ำหนักเดิมของของการประเมินในรอบที่ 2 ของท่าน แสดงด้วยสัญลักษณ์ ●

1. ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้การสอน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	5	4	3	2	1	
1. ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจประวัติและวรรณคดีดนตรีตะวันตก รวมถึงชีวประวัติของนักประพันธ์เพลงในยุคต่าง ๆ		△ ⊥				
2. ผู้เรียนสามารถจำแนกลักษณะของดนตรีในแต่ละยุคสมัยได้	△ ┌					
3. ผู้เรียนมีความเข้าใจพัฒนาการของดนตรีในแต่ละช่วงสมัยและสามารถเชื่อมโยงจากยุคหนึ่งสู่อีกยุคหนึ่งได้	△ ┌					
4. ผู้เรียนสามารถอภิปรายถึงบทบาทและอิทธิพลของศาสนา สังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลต่องานด้านดนตรีในแต่ละยุคสมัยได้		△ ┌				
5. ผู้เรียนสามารถฟังบทเพลงและสามารถแยกแยะได้ว่ามาจากยุคสมัยใด		△ ┌				
6. ผู้เรียนสามารถฟังบทเพลงและสามารถแยกแยะได้ว่าเป็นผลงานของนักประพันธ์เพลงท่านใด		△ ┌				
7. ผู้เรียนสามารถเปรียบเทียบผลงานทางด้านดนตรีกับศิลปะแขนงอื่น ๆ ในยุคเดียวกันหรือต่างยุคสมัยกันได้		△ ┌				
8. ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ให้เหมาะสมกับวิชาเอกของตนเองได้ เช่น การบรรเลงบทเพลง การประพันธ์เพลงหรือการสอน	△ ⊥					
9. ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในดนตรี โดยมีข้อมูลทางประวัติศาสตร์เป็นสิ่งสนับสนุน (ตัวอย่างเช่น ประวัติหรือที่มาของการประพันธ์ เรื่องราวที่เกิดขึ้นระหว่างการประพันธ์ หรืออื่น ๆ เป็นต้น)	△ ⊥					
10. เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกที่มีต่อการศึกษาด้านดนตรี		△ ┌				

2. กรอบการกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนการสอน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	5	4	3	2	1	
การสอนในชั้นเรียน						
1. ข้อมูลพื้นฐานด้านประวัติศาสตร์ทั่วไป						
1.1 สภาพสังคม	△ └					
1.2 การเมือง การปกครอง			△ └			
1.3 ศาสนา	△ └					
1.4 ศิลปวัฒนธรรมแขนงอื่น ๆ เช่น จิตรกรรม สถาปัตยกรรม	△ └					
2. ช่วงเวลาในการแบ่งยุคสมัยของงานดนตรีและศิลปะแขนงอื่น ๆ		△ └				
3. รูปแบบ องค์ประกอบและโครงสร้างของงานดนตรีแต่ละยุค		△ └				
4. ปรัชญา แนวคิดทางดนตรีของแต่ละยุคสมัย	△ └					
5. แนวคิดทางการประพันธ์บทเพลงของนักประพันธ์เพลงที่สำคัญ		△ └				
6. วิวัฒนาการของบทเพลงประเภทต่าง ๆ ในแต่ละยุคสมัย	△ └					
7. วิวัฒนาการของเครื่องดนตรี		△ └				
8. การบันทึกโน้ต (Notation) ในยุคต่าง ๆ		△ └				
9. อัดชีวประวัติของศิลปินและนักประพันธ์เพลงยุคต่าง ๆ		△ └				

3. รูปแบบวิธีการสอน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	5	4	3	2	1	
ชั้นเรียนขนาดใหญ่ (ผู้เรียนมากกว่า 50 คน)						
1. การสอนแบบบรรยาย	△ └					
2. การสอนแบบอภิปราย			△ └			
3. การสอนแบบการศึกษาด้วยตนเอง	△ └					
4. การสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน (เรียนรู้ด้วยวิธีการทำการวิจัย)				△ └		
ชั้นเรียนขนาดกลาง (ผู้เรียน 30 – 50 คน)						
1. การสอนแบบบรรยาย	△ └					
2. การสอนแบบอภิปราย			△ └			
3. การสอนแบบการศึกษาด้วยตนเอง	△ └					
4. การสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน (เรียนรู้ด้วยวิธีการทำการวิจัย)			△ └			

3. รูปแบบวิธีการสอน (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	5	4	3	2	1	
ชั้นเรียนขนาดใหญ่ (ผู้เรียนน้อยกว่า 30 คน)						
1. การสอนแบบบรรยาย	△ └					
2. การสอนแบบอภิปราย		△ └				
3. การสอนแบบการศึกษาด้วยตนเอง	△ └					
4. การสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน (เรียนรู้ด้วยวิธีการทำการวิจัย)		△ └				

4. การวัดและประเมินผล

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	5	4	3	2	1	
ประเมินผู้เรียนตามหัวข้อต่อไปนี้ด้วยข้อสอบแบบเลือกตอบหรือแบบบรรยาย						
1. ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจประวัติและวรรณคดีดนตรีตะวันตก รวมถึงชีวประวัติของนักประพันธ์เพลงในยุคต่าง ๆ	△ └					
2. ผู้เรียนสามารถจำแนกลักษณะของดนตรีในแต่ละยุคสมัยได้	△ └					
3. ผู้เรียนมีความเข้าใจพัฒนาการของดนตรีในแต่ละช่วงสมัยและสามารถเชื่อมโยงจากยุคหนึ่งสู่อีกยุคหนึ่งได้	△ └					

4. (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	5	4	3	2	1	
4. ผู้เรียนสามารถอภิปรายถึงบทบาทและอิทธิพลของศาสนา สังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลต่องานด้านดนตรีในแต่ละยุคสมัยได้	△ └					
5. ผู้เรียนสามารถฟังบทเพลงและสามารถแยกแยะได้ว่ามาจากยุคสมัยใด	△ └					
6. ผู้เรียนสามารถฟังบทเพลงและสามารถแยกแยะได้ว่าเป็นผลงานของนักประพันธ์เพลงท่านใด		△ └				
7. ผู้เรียนสามารถเปรียบเทียบผลงานทางด้านดนตรีกับศิลปะแขนงอื่น ๆ ในยุคเดียวกันหรือต่างยุคสมัยกันได้	△ └					
8. ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ให้เหมาะสมกับวิชาเอกของตนเองได้ เช่น การบรรเลงบทเพลง การประพันธ์เพลงหรือการสอน	△ └					
9. ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในดนตรี โดยมีข้อมูลทางประวัติศาสตร์เป็นสิ่งสนับสนุน (ตัวอย่างเช่น ประวัติหรือที่มาของการประพันธ์เรื่องราวที่เกิดขึ้นระหว่างการประพันธ์ หรืออื่น ๆ เป็นต้น)	△ └					
10. เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกที่มีต่อการศึกษาด้านดนตรี	△ └					

4. (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	5	4	3	2	1	
ประเมินผู้เรียนตามหัวข้อต่อไปนี้ด้วยการสังเกต						
1. ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจประวัติและวรรณคดีดนตรีตะวันตก รวมถึงชีวประวัติของนักประพันธ์เพลงในยุคต่าง ๆ		△ ⊥				
2. ผู้เรียนสามารถจำแนกลักษณะของดนตรีในแต่ละยุคสมัยได้	△ ┌					
3. ผู้เรียนมีความเข้าใจพัฒนาการของดนตรีในแต่ละช่วงสมัยและสามารถเชื่อมโยงจากยุคหนึ่งสู่อีกยุคหนึ่งได้	△ ┌					
4. ผู้เรียนสามารถอภิปรายถึงบทบาทและอิทธิพลของศาสนา สังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลต่องานด้านดนตรีในแต่ละยุคสมัยได้	△ ┌					
5. ผู้เรียนสามารถฟังบทเพลงและสามารถแยกแยะได้ว่ามาจากยุคสมัยใด	△ ┌					
6. ผู้เรียนสามารถฟังบทเพลงและสามารถแยกแยะได้ว่าเป็นผลงานของนักประพันธ์เพลงท่านใด		△ ┌				
7. ผู้เรียนสามารถเปรียบเทียบผลงานทางด้านดนตรีกับศิลปะแขนงอื่น ๆ ในยุคเดียวกันหรือต่างยุคสมัยกันได้	△ ┌					
8. ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ให้เหมาะสมกับวิชาเอกของตนเองได้ เช่น การบรรเลงบทเพลง การประพันธ์เพลงหรือการสอน	△ ┌					
9. ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในดนตรี โดยมีข้อมูลทางประวัติศาสตร์เป็นสิ่งสนับสนุน (ตัวอย่างเช่น ประวัติหรือที่มาของการประพันธ์เรื่องราวที่เกิดขึ้นระหว่างการประพันธ์ หรืออื่น ๆ เป็นต้น)	△ ┌					

4. (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	5	4	3	2	1	
10. เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกที่มีต่อการศึกษาด้านดนตรี	△	└				

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

แบบกรอกข้อมูลประกอบการวิเคราะห์เอกสาร (ประมวลรายวิชา)

หัวข้อ	รายชื่อมหาวิทยาลัย				
1. ชื่อรายวิชาภาษาไทย					
2. ชื่อรายวิชาภาษาอังกฤษ					
3. สภาพรายวิชา					
4. จำนวนหน่วยกิต					
5. จำนวนชั่วโมง/สัปดาห์					

หัวข้อ	รายชื่อมหาวิทยาลัย				
6. วิธีการสอน					
7. วัตถุประสงค์					
8. สื่อการสอน					
9. การวัดและประเมินผล					

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง

รายชื่อวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ

1. สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย

รหัสรายวิชา	ชื่อรายวิชา	หน่วยกิต	สถานะรายวิชา
1. 2737243	ดนตรีในยุคกลางและเรอเนสซองส์	2 (2-0-4)	บังคับ
2. 2737249	ดนตรีในยุคบาโรคและคลาสสิก	2 (2-0-4)	บังคับ
3. 2737303	ดนตรีในยุคโรแมนติกและศตวรรษที่ 20	2 (2-0-4)	บังคับ

2. สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ตะวันตก คณะศิลปกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รหัสรายวิชา	ชื่อรายวิชา	หน่วยกิต	สถานะรายวิชา
1. 3503231	ประวัติและวรรณคดีดนตรี 1	3 (3-0-6)	บังคับ
2. 3503232	ประวัติและวรรณคดีดนตรี 2	3 (3-0-6)	บังคับ
3. 3503233	ประวัติและวรรณคดีดนตรี 3	3 (3-0-6)	บังคับ

3. สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รหัสรายวิชา	ชื่อรายวิชา	หน่วยกิต	สถานะรายวิชา
1. 2001 205	ประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก	2 (2-0-4)	บังคับ

4. วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

รหัสรายวิชา	ชื่อรายวิชา	หน่วยกิต	สถานะรายวิชา
1. MSHL 211	ประวัติดนตรีตะวันตก 1	2	บังคับ
2. MSHL 212	ประวัติดนตรีตะวันตก 2	2	บังคับ
3. MSHL 311	ประวัติดนตรีตะวันตก 3	2	บังคับ
4. MSHL 312	ประวัติดนตรีตะวันตก 4	2	บังคับ
5. MSHL 321	วรรณกรรมดนตรี 1	2	บังคับ
6. MSHL 421	วรรณกรรมดนตรี 2	2	บังคับ

5. คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รหัสรายวิชา	ชื่อรายวิชา	หน่วยกิต	สถานะรายวิชา
1. ดส 241 MU 241	ประวัติศาสตร์ดนตรีสากล History of Music	2 (2-0)	บังคับ
2. ดส 211 MU 211	พัฒนาการดนตรีคลาสสิก Development of Classical Music	2 (2-0)	บังคับเฉพาะ วิชาเอกดนตรี คลาสสิก

6. คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

รหัสรายวิชา	ชื่อรายวิชา	หน่วยกิต	สถานะรายวิชา
1 661 103	ประวัติศาสตร์ดนตรี 1 (History of Music I)	2(2-0-4)	บังคับ
2 661 104	ประวัติศาสตร์ดนตรี 2 (History of Music II)	2(2-0-4)	บังคับ
3 661 105	ประวัติศาสตร์ดนตรี 3 (History of Music III)	2(2-0-4)	บังคับ
4 661 106	ประวัติศาสตร์ดนตรี 4 (History of Music IV)	2(2-0-4)	บังคับ

7. คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

รหัสรายวิชา	ชื่อรายวิชา	หน่วยกิต	สถานะรายวิชา
1 0604312	ประวัติการดนตรีตะวันตก 1	2(2-0-4)	บังคับ
2 0604412	ประวัติการดนตรีตะวันตก 2	2(2-0-4)	บังคับ

8. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รหัสรายวิชา	ชื่อรายวิชา	หน่วยกิต	สถานะรายวิชา
1 386222	ประวัติดนตรีตะวันตก 1 (History of Western Music I)	2(2-0)	บังคับ
2 386321	ประวัติดนตรีตะวันตก 2 (History of Western Music II)	2(2-0)	บังคับ
3 386322	ประวัติดนตรีตะวันตก 3 (History of Western Music III)	2(2-0)	บังคับ

9. คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

	รหัสรายวิชา	ชื่อรายวิชา	หน่วยกิต	สถานะรายวิชา
1	234231	ประวัติและวรรณกรรมดนตรีตะวันตก (History and Litrurature of Western Music)	3 (3-0)	บังคับ
2	234332	ประวัติดนตรีตะวันตก 1 (History of Western Music II)	2(2-0)	เลือก
3	234333	ประวัติดนตรีตะวันตก 2 (History of Western Music III)	2(2-0)	เลือก

10. คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

	รหัสรายวิชา	ชื่อรายวิชา	หน่วยกิต	สถานะรายวิชา
1	864251	ประวัติดนตรีตะวันตก 1 (Music History I)	3 (3-0)	บังคับ
2	864252	ประวัติดนตรีตะวันตก 2 (Music History II)	2(2-0)	บังคับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก จ
ยุคกลาง (Middle Ages)

หัวข้อเนื้อหาสาระ	
ต้องสอน	ควรสอน
1. ดนตรีในยุคกรีกโบราณและอาณาจักรโรมัน	
2. สภาพสังคม การเมือง การปกครอง เหตุการณ์ และวัฒนธรรมในยุคกลาง	2.1 ลักษณะสถาปัตยกรรมแบบกอธิก (Gothic Architecture)
3. เพลงสวด (Chant)	
3.1 องค์ประกอบของเพลงสวด	
3.2 หน้าที่ของเพลงสวด	
3.3 ประเภทและลักษณะของเพลงสวด (Clausula, Organum, Motet, Mass)	
3.4 เทคนิคหรือรูปแบบในการแต่งเพลงสวด (Cantus firmus, Isorhythm, Comductus)	
3.5 การบันทึกเพลงสวด (Neumes)	
4. บทเพลงชาวบ้านท้องถิ่นต่าง ๆ	
4.1 ทูบาดอร์ส (Troubadours)	4.1 ดนตรีบนคาบสมุทรไอบีเรีย (Iberian Peninsula)
4.2 ทูแวร์ส (Trouvères)	
4.3 มินเนสซิงเกอร์ (Minnesinger)	
5. ดนตรีในศตวรรษที่ 14	
5.1 ดนตรีในยุคศิลป์ใหม่ (Ars Nova) และ ดนตรีในยุคศิลป์เก่า (Ars Antiqua)	5.1 Art Subtilior
5.2 รูปแบบการแต่งเพลงแบบต่าง ๆ (Ballades, virelai, Rondeau)	
5.3 เทรเซนต์ (Trecento)	
5.4 ดนตรีบรรเลง (เครื่องคีย์บอร์ด เครื่องสี)	
6. นักประพันธ์เพลง	
6.1 Leonin	6.1 Jacopo da Bononga
6.2 Perotin	
6.3 Phillippe de Vitry	
6.4 Guillaume de Machaut	
6.5 Francesco Landini	

ยุคเรอเนสซองส์ (Renaissance)

หัวข้อเนื้อหาสาระ	
ต้องสอน	ควรสอน
1. สภาพสังคม การเมือง การปกครอง เหตุการณ์ และวัฒนธรรมในยุคเรอเนสซองส์	1. ภาพจิตรกรรมแบบเรอเนสซองส์ และศิลปินแขนงอื่น ๆ ที่มีความสามารถหลากหลาย
2. ช่วงเปลี่ยนผ่านจากยุคกลางสู่ยุคเรอเนสซองส์	
3. แนวคิดแบบมานุษยนิยม (Humanism)	
4. การปฏิรูปศาสนา (Protestant Reformation)	
5. ดนตรีในสังคมเรอเนสซองส์ (ผู้อุปถัมป์ศิลปะ)	5.1 ดนตรีในราชสำนักต่าง ๆ ในยุโรป เช่น ราชสำนักมานทูอา ราชสำนักเฟอรวรา
6. แนวคิดการใช้เสียงกลมกลืนและเสียงกระด้าง	
6.1 การประสานเสียงแบบ Fauxbourdon	
7. รูปพรรณแบบ Imitation	
8. สำเนียงของบทเพลงยุคเรอเนสซองส์ (Mode, Melody, Rhythm, Harmony)	
9. เพลงร้องศาสนาแบบโปรเตสแตนต์	
8.1 กอราล	
10. เพลงร้องศาสนาแบบคาทอลิก	
10.1 โมเท็ต	
10.2 แมส	
11. เพลงร้องแบบชาวบ้าน	
11.1 ชองซง (Chanson)	
11.2 โฟรตโตลา (Frottola)	
11.3 มาดริกัล (Madrigal)	
12. อินเทอร์เมดี (Intermedi)	
13. บทเพลงเต้นรำ	
14. ดนตรีบรรเลง (Keyboard, Lute)	
15. รูปแบบในการแต่งเพลงบรรเลง	15.1 แฟนตาซี (Fantasia, Fancy)
16. นักร้อง เวอร์ตูโอโซ (Virtuosos)	
17. การบันทึกโน้ต	
17.1 เทคโนโลยีการพิมพ์	17.1 Musica ficta
18. เครื่องดนตรี	18.1 ระบบการเทียบเสียง (Tuning Systems)

ยุคเรเนสซองส์ (ต่อ)

หัวข้อเนื้อหาสาระ	
ต้องสอน	ควรสอน
19. นักประพันธ์เพลง	
19.1 John Ducstable (Dunstaple)	19.1 William Byrd
19.2 Guillaume Du Fay	19.2 Giovanni Gabrieli
19.3 Josquin des Prez	
19.4 Giovanni Pierluigi da Palestrina	

ยุคบาโรก (Baroque)

หัวข้อเนื้อหาสาระ	
ต้องสอน	ควรสอน
1. สภาพสังคม การเมือง การปกครอง เหตุการณ์ และวัฒนธรรมในยุคบาโรก	1.1 สถาปัตยกรรมแบบบาโรก
2. ช่วงเปลี่ยนผ่านจากยุคเรเนสซองส์สู่ยุคบาโรก	
3. รูปแบบใหม่ในศตวรรษที่ 17	
3.1 หลักปฏิบัติแรก (Prima Pratica)	3.1 ตัวอย่างบทเพลง
3.2 หลักปฏิบัติที่สอง (Seconda Pratica)	3.2 ตัวอย่างบทเพลง
4. กลุ่มฟลอเรนทีน (Florentine Camerata)	
5. ลักษณะดนตรีในยุคบาโรก	
6. บทเพลงร้อง	
6.1 มาดริกาล (อิตาลี)	
6.2 แอร์ เดอ คอร์ท (ฝรั่งเศส) (Air de cour)	
7. โอเปรา	7.1 Comedie-ballet, Tragedie en musique แขนงอื่น ๆ ที่มีความสามารถหลากหลาย
7.1 องค์ประกอบของโอเปรา	
7.2 พัฒนาการของโอเปราในอิตาลี	7.2 พัฒนาการของโอเปราในทวีปยุโรป
7.3 โอเปราในฝรั่งเศส	7.3 โครงสร้างของ ดา คาโป อาเรีย
8. บทเพลง	
8.1 โซนาตา (Sonata)	
8.2 คอนแชร์โต (Concerto)	
8.4 ซิมโฟนี (Symphony)	
8.5 เพลงชุดเต้นรำ (Dance Suite)	
8.6 คันทาตา (Cantata)	

ยุคบาโรก (ต่อ)

หัวข้อเนื้อหาสาระ	
ต้องสอน	ควรสอน
8.7 โอราโทรีโอ (Otarorio)	
8.8 โอเวอร์เจอร์ (Overture) (แบบฝรั่งเศสและแบบอิตาเลียน)	
9. ดนตรีศาสนา	
9.1 โมเท็ต	9.1 แกรนด์ โมเท็ต ในฝรั่งเศส
9.2 โปรแตสแตนต์ โมเท็ต	
9.3 ลูเทอราน คอราล	
9.4 เพลงสวด แองกริกัน	
10. สังคีตลักษณ์, เทคนิคการประพันธ์เพลง	
10.1 ริทอเนลโล (Ritornallos)	
10.2 ฟิวก์ (Fugue)	
10.3 บาสโซ คอนตินูโอ (Basso Continuo)	
11. เครื่องดนตรี	
11.1 เครื่องสายตระกูลไวโอลิน	
11.2 ออร์แกน, ฮาร์ปซิคอร์ด	
11.3 ฟลูต โอโบ บาสซูน	
11.4 ทรัมเป็ต ฮอรัน	
12. การบันทึกโน้ต	
12.1 พัฒนาการ	
12.2 ฟิเกอร์ เบส (Figured Bass)	
13. นักประพันธ์เพลง	
13.1 Jean-Baptiste Lully	13.1 Giulio Caccini
13.2 Claudio Monteverdi	13.2 Arcangelo Corelli
13.3 Jacopo Peri	13.3 Girolamo Frescobaldi
13.4 Heinrich Schütz	13.4 Jean-Phillipe Rameau
13.5 Johann Sebastian Bach	13.5 Georg Phillpp Telemann
13.6 George Frideric Handel	13.6 Alessandro Scarlatti
13.7 Antonio Vivaldi	13.7 Henry Purcell

ยุคคลาสสิก (Classic)

หัวข้อเนื้อหาสาระ

ต้องสอน

ควรสอน

1. การเชื่อมโยงจากยุคบาโรกสู่ยุคคลาสสิก
2. สภาพสังคมทั่วไปและการปฏิวัติทางการเมือง
  - 2.1 การปฏิวัติอุตสาหกรรม
4. ยุคแห่งความเห็นแจ้ง
(The Age of Enlightenment)
5. แนวคิดเกี่ยวกับความสมดุล
6. องค์ประกอบและรูปแบบดนตรีในยุคคลาสสิก
7. สังกีตลักษณ์ (Form) และเทคนิคการประพันธ์
  - 7.1 สังกีตลักษณ์แบบโซนาตา (Sonata Form)
  - 7.2 สังกีตลักษณ์แบบรอนโด (Rondo Form)
  - 7.3 อัลเบร์ตี เบส (Alberti Bass)
8. โอเปร่าและบทเพลงร้อง
  - 8.1 โอเปร่าชวนหัว (Opera Buffa)
  - 8.2 พัฒนารูปแบบของโอเปร่า กลุค (Gluck)
  - 8.3 โอเปร่าของโมซาร์ท
9. บทเพลงร้องศาสนา
  - 9.1 โอราโทรีโอ
  - 9.2 กันตาดา
  - 9.3 แมส
10. ดนตรีบรรเลง
  - 10.1 โซนาตา
  - 10.2 ซิมโฟนี
  - 10.3 คอนแชร์โต
11. ดนตรีแชมเบอร์
12. สังกีตลักษณ์และเทคนิคการประพันธ์เพลง
  - 12.1 สังกีตลักษณ์โซนาตา (Sonata Form)
  - 12.2 สังกีตลักษณ์รอนโด (Rondo Form)
  - 12.3 อัลเบร์ตี เบส (Alberti Bass)
13. เครื่องดนตรี
  - 13.1 กลุ่มคีย์บอร์ด (เปียโน)
  - 13.2 กลุ่มเครื่องเป่าลมไม้ (คลาริเน็ต)

ยุคคลาสสิก (ต่อ)

หัวข้อเนื้อหาสาระ	
ต้องสอน	ควรสอน
13.1 Christoph Wilibald von Gluck	13.1 Johann Christian. Bach
13.2 France Josef Haydn	13.2 Antonio Salieri
13.3 Wolfgang Amadeus Mozart	
13.4 Ludwig Van Beethoven	

ยุคโรแมนติก (Romantic)

หัวข้อเนื้อหาสาระ	
ต้องสอน	ควรสอน
1. ช่วงเปลี่ยนผ่านจากยุคคลาสสิกสู่ยุคโรแมนติก	
2. สภาพสังคมทั่วไป	
2.1 แนวคิดและคตินิยม	
2.2 การปฏิบัติและปฏิรูป	
3. แนวคิดแบบโรแมนติก (Romanticism)	
4. โทณ โฟเอ็ม (Tone poem)	
5. ดนตรีบริสุทธิ์และดนตรีบรรยาย (Absolute and Program Music)	
6. ดนตรีชาตินิยม (Nationalism)	
7. บทเพลงสำหรับวงออร์เคสตรา	
7.1 ซิมโฟนี (Symphony)	
7.2 คอนเสิร์ตโอเวอร์เจอร์ (Concert overture)	
7.3 คอนแชร์โต (Concerto)	
8. บทเพลงสำหรับเปียโน (Piano music)	
9. ดนตรีแชมเบอร์ (Chamber music)	
10. โอเปร่า (Opera)	10.1 แนวคิดแบบชาตินิยมในโอเปร่า
10.1 อิตาเลียนโอเปร่า	
10.2 โคมิค โอเปร่า ในฝรั่งเศส	
10.3 เยอรมัน โอเปร่า	
11. โอเปเรตตา (Operetta)	
12. ดนตรีศาสนา	
12.1 แมส	
12.2 ริควีเยม แมส	
12.3 โอราโทรีโอ	

ยุคโรแมนติก (ต่อ)

หัวข้อเนื้อหาสาระ		
ต้องสอน		ควรสอน
12.4 กันตาดา		
13. ดนตรีประกอบบัลเลต์		
14. ซิมโฟนิค โปเอม (Symphonic Poem)		
15. เครื่องดนตรี		
15.1 เปียโน		
15.2 ทรอมโบน		
15.3 ระบบเปลี่ยนเสียงของเครื่องลมทองเหลือง		
15.4 เทคโนโลยีการผลิตเครื่องดนตรี		
16. สังกัดลักษณะและเทคนิคในการประพันธ์		
16.1 ไลท์โมทีฟ (Leimotif)		
17. นักประพันธ์เพลง		
17.1 Alexander Borodin	17.1 Camille Saint-Saens	
17.2 Franz Liszt	17.2 Gabriel Faure	
17.3 Franz Schubert	17.3 Sergey Rachmaninov	
17.4 Frédéric François Chopin	17.4 Carl Maria von Weber	
17.5 Gioacchino Rossini	17.5 Giacomo Puccini	
17.6 Gustav Mahler	17.6 Richard Strauss	
17.7 Johannes Brahms	17.7 Jean Sibelius	
17.8 Mikhail Ivanovich Glinka	17.8 Georges Bizet	
17.9 Modest Petrovich Musorgsky	17.9 Pyotr Ilyich Tchaikovsky	
17.10 Richard Wagner	17.10 Giuseppe Verdi	
17.11 Robert Schumann	17.11 Nicolai Rimsky-Korsakov	
17.12 Vincenzo Bellini	17.12 Felix Mendelssohn	

ยุคศตวรรษที่ 20 (20th Century)

หัวข้อเนื้อหาสาระ		
ต้องสอน		ควรสอน
1. ช่วงเปลี่ยนผ่านสู่ยุคศตวรรษที่ 20		
2. สภาพสังคมทั่วไป		
3. แนวคิดสมัยใหม่ (Modernism)		
4. การค้นหาแนวเสียงใหม่		

ยุคศตวรรษที่ 20 (ต่อ)

หัวข้อเนื้อหาสาระ	
ต้องสอน	ควรสอน
4.1 อิมเพรชันนิสซึม (Impressionism)	
4.2 ระบบเสียงไม่มีศูนย์กลาง (A Tonality)	
4.3 แรกใหม่ แจ๊ส และดนตรีพื้นเมือง	
4.4 ดนตรีชาตินิยม	
4.5 ดนตรีเสียงทาบ (Serial Composition)	
5. ดนตรีตามแนวคิดดั้งเดิม	
5.1 นีโอคลาสสิก (Neo Classic)	5.1 ดนตรีประกอบภาพยนตร์ (Film Music)
5.2 บทเพลงสำหรับวงออร์เคสตรา	
5.4 บัลเลต์	
5.5 เซมเบอร์มิวสิก	
5.6 โอเปราและละครเพลงเวที	
7. ดนตรีอิเล็กทรอนิกส์	
8. มินิมัลลิซึม (Minimalism)	
9. แนวคิดแบบโพสต์โมเดิร์น (Postmodernism)	
10. สังคัลลักษณ์และเทคนิคการประพันธ์เพลง	
10.1 ระบบ 12 เสียง	
10.2 ระบบไมโครโทน (Microtonal)	
11. เครื่องดนตรี	
11.1 กลุ่มเครื่องดนตรีอิเล็กทรอนิกส์	
12. นักประพันธ์เพลง	
12.1 Alban Berg	12.1 Aaron Copland
12.2 Arnold Schoenberg	12.2 Benjamin Britten
12.3 Bela Batok	12.3 Gustav Holst
12.4 Claude Debussy	12.4 Phillip Glass
12.5 Dmitri Shostkovich	
12.6 George Gershwin	
12.7 Igor Stravinsky	
12.8 John Cage	
12.9 Maurice Raval	
12.10 Paul Hindemith	

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายสิทธิพร สวยกลาง เกิดเมื่อวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2526 สำเร็จการศึกษาปริญญา
ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกดนตรีศึกษา สาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและ
นาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2549 ทำงานในตำแหน่ง
อาจารย์ประจำสอนวิชาดนตรีสากล โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน
ระหว่าง พ.ศ. 2550 ถึง พ.ศ. 2552 และเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาวิชาดนตรีศึกษา
ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา
2552

ศูนย์วิทยพัทธยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย